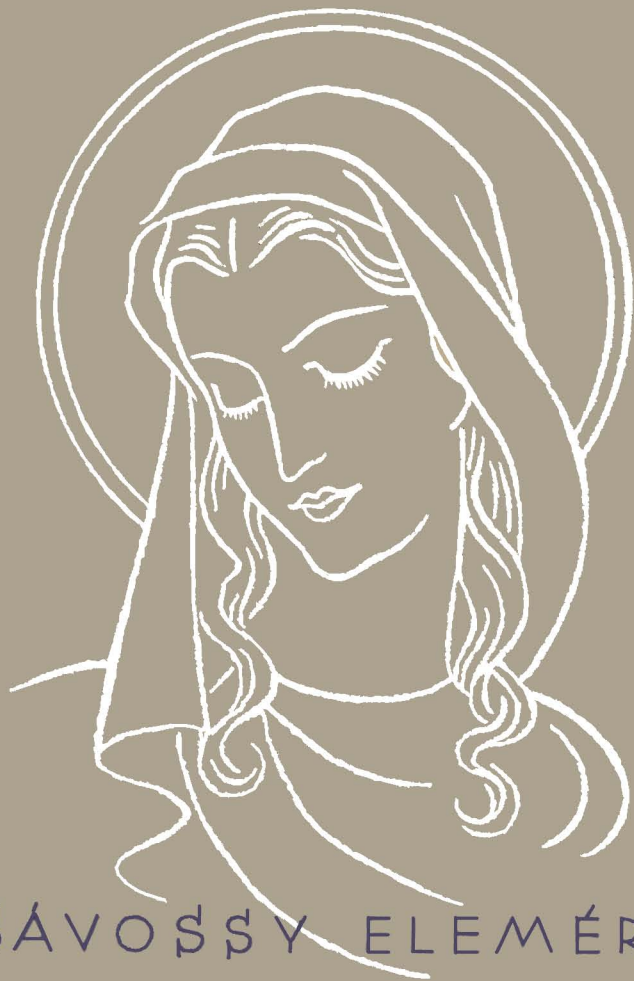

CŠÁVOŠSY ELEMÉR S.J.

+ AVE +
M + A R I A +

KORDA R.T. KIADÁSA BUDAPEST

P. CSÁVOSSY ELEMÉR S. J.

AVE MARIA

**SZŰZ MÁRIA BESZÉDEK
ÉS ELŐADÁSOK**

KORDA R. T. KIADÁSA. BPEST, 1938.

NR. 805—1937. IMPRIMI POTEST. BUDAPESTINI, DIE
16. SEPTEMBRIS 1937. EUGENIUS SOMOGYI S. J.
PRAEP. PROV. HUNG. — NIHIL OBSTAT. DR. JULIUS
CZAPIK CENSOR DIOECESANUS. NR. 2960|1937.
IMPRIMATUR. STRIGONII, DIE 29. SEPTEMBRIS 1937.
DR. JULIUS MACHOVICH VICARIUS GENERALIS.

NYOMATOTT: KORDA R. T. NYOMDÁJÁBAN, BPESZ.

Murillo

Assumpta

SZÜZ MÁRIA AZ IGAZI EMBERESZMÉNY

A francia forradalom ledér színésznő személyében az „ész istennőjét” állította fel imádásra a Notre Dame-templomban Párizsban. Rousseau híressé vált tanának: „Retournons à la nature!” Vissza a természethez! legszélsőségesebb kilengése, de egyúttal természetes fejleménye is volt ez az istentelen gesztus, mellyel az „ész százada”, a „felvilágosodás” betetőzte istenromboló, a vétkes emberi természetet istenkáromlóan dicsőítő munkáját.

Mint hullámmozgás csendes tó vizében, szélesebb és szélesebb köröket mozgatott meg, új meg új országokat hódított meg az emberi természet téves kultusza; virágozni kezd irodalomban, művészetben, a társadalmi felfogásban az embereszmény dicsőítése kapcsolatban a természet istenítésével. Feléled a régi görög emberideál; Goethenek tiszta emberisége, „das rein Menschliche” hatja át egész századát; a nevelésben a filantropinizmus folyománya a természet ferde tiszteletének; Schelling bölcselete, a romantikusok között is egyesek, mindmegannyi szóvivői az új iránynak; a gazdasági életben a liberalizmus nyit tág kaput a felszabadult emberi erők korlátlan érvényesülésének. Ma naturalizmusnak hívjuk ezt a törekvést, mely mindig új meg új változatokban, árnyalatokban és színezetekben voltaképp régi trónraemelése, istenítése az embernek, melynek igazi értelmét a Genézis szavai adják meg Kígyó-Lucifer szájából: „Megnyílik szemetek, és olyanokká lesztek, mint az Isten.” (Gen. 3, 5.) Ellen Key a nővilág lelkébe szórta el a naturalizmus

csírait és annak bő termését látta a feminizmusban, a nőimádásban.

A természet kultusza észrevétlenül az anyagi jólét és a test kultuszává fejlődött; hiszen a természet a naturalizmus eszmekörében nem jelent mást, mint testet és anyagot, finomabb materializmust. A szocialisták május elseje tulajdonképp a természet felszabadulását dicsőíti minden korlátozó tekintély és erkölcsi előítélet alól, nőfelvonulásokkal jelképezi a buja anyatermészet termékenységét; a szabadszerелем гениuszai azok a vörösbe öltözött, ledér kinézésű aszszonykák, kisebb kiadású kópiái a jeruzsálemi és betlehemi szent helyeken felállított Vénusz- és Adonisz-szobroknak.

Ezekkel a törekvésekkel szemben május havát és annak első napját sokkal előbb lefoglalták már Szűz Mária dicsőítésére a katolikus eszmények nagy hirdetői és apostolai, szónokok és szentek. Ők is embert, nőt emeltek fel az oltárra, mint az emberi természet remekét, a tisztát, a szeplőtelenet. Májust, mikor a természet is húsvétját, pünkösdvasárnapját ünnepli, a virágok megnyílnak és legszebb tavaszi pompájában tündököl a mindenség, májust ők is az emberi természet dicsőítésének szentelik, de nem az Istentől elszakadt, hanem az Isten által megszentelt, nem az áteredő bűn mocskától megfertőzött, hanem a vétek minden szennyétől ment, nem az Isten fölé felmagasztalt, önistenített, hanem az Istennek alázattal meghódoló és e hódolat által Isten közelébe jutott, a kegyelem által istenített emberi természet dicsőítésének. Nem azt az emberi természetet ünneplik, melylyel itt a földön élünk gyarlóságaival, nemtelen hajlamaival együtt, hanem azt az eszményt, melyet csak egy teremtetten lény valósított meg a földön, mely felé azonban valamennyiünknek törekednünk kell, s amelyet el is érünk harc és küzdelem árán a túlvilági

hazában: a szeplőtelen, tiszta emberi természet eszményét, amint az az Isten Anyjában tündököl.¹

Nem Isten ez a szüzi emberi természet, hanem pusztá teremtmény, ember mint mi; de nem az a „tiszta emberiség” Goethe értelmében, „das rein Menschliche”, kivetkőzve a természetfölöttiből, hanem áthatva az isteni kegyelemtől, a nélkül, hogy általa lerontatnék, vagy megszűnnék ember lenni. Nőt állít oda hitünk, Egyházunk az oltárra, szüzet, aki embert hozott a világra és szűz maradt, oly emberi természetnek adott létet, melyet maga az Isten sajátjául fogadott és benne megtestesült. Így létesült az a csoda, hogy az ember, aki teremtett lény, a Szűz Magzatában személyes egyesülés által valóban Istenné lett és az emberi természet, a *mi* természetünk, ott ragyog az istenség titokzatos fényében, felszabadult a bűn kötelékeitől, melyek fogva tartották a földön, és isteni lett a nélkül, hogy megszűnt volna emberi lenni. Ez az istenítése az emberi természetnek, melyről a hit szól, nem káromlása az Istennek, mint az, melyről a naturalizmus és panteizmus álmodozik. A májusi Szent Szűz-tisztelet egyúttal a legnemesebb, a legigazibb testkultusz is, mert azt a lényt állítja eléink, mely egykoron halandó testével együtt felvételt az égbe, legyőzte a rothadást. Ő legyőzte Fiának erejével a rothadást, mert szűz maradt és isteni

¹ Egy panteistává lett protestáns férfi egy alkalommal Rómában, a Piazza della Sagrestia-ban így nyilatkozott egy német egyetemi tanár előtt: „Ha hinni tudnék, katolikussá lennék. S tudja, hogy miért? Az Immaculata dogmájáért. Ha az Egyház egyáltalán dogmaiban igazságot hirdet, akkor ezt az igazságot is megtudjuk tőle, hogy legalább egy lélek van a világon, akit — bár pusztá teremtmény — mégsem érintett a bűn. Mondhatom, jó darab világot láttam, volt alkalmam látni a vétek szennyaradatát. Amire nekünk szükségünk van, épp egy ilyen lélek, legalább egy ilyen lélek, akit ennek a szennyaradatnak egyetlen cseppje sem mocskolt be: az Immaculata, az egészen tiszta, akihez mint eszményhez feltekinthetünk. Szükségünk van az Immaculata-ra, hogy ismét hihessünk az emberiségben, az Immaculata-ra, akiben maguk katolikusok hinni tudnak.”

gyermeket hozott a világra; amazok pedig a vétkes test kultuszával keresik a rothadást, mert nem szüzek és mégsem hoznak embert a világra és a férgek áldozataivá lesznek. Ők a bűnben keresik az emberit, emez a tisztaságban. Azért is állítja oda májusban eszményképül ezt a tiszta Szület az Egyház, mert a vétkes emberi szenvedélyek is e hóban döntenek meg leginkább a tisztaság bástyáit.

Kétféle természetkultusz áll szemben egymással. A helytelen, gyászos természetkultusz az emberi természet teljes félreismeréséből veszi eredetét. Egyoldalúlag fogja fel az emberi természetet és tiszta optimizmussal. Leginkább csak földi, érzéki vonatkozásban tekinti az embert. Az emberi természet e származás félreismerésének magyarázata, hogy az ember Istentől elszakadt és a természetfölötti világ-felfogásból kibontakozott. Az „amor sui usque ad contemptum Dei”, amint azt Szent Ágoston nevezi, az önszeretet az istengyűlöletig, adja ajkára Ádámnak az Ember tragédiájában: „Enmagam lettem enistenemmé.” A mindenség maga az istenség és ennek legfőbb megnyilatkozása maga az ember; ez ennek a világszemléletnek vallása. Az ember jó és tökéletes, áteredő és személyes bűn nincs, amit a természet kíván, az helyes és erkölcsös: ez a morálja. Ezzel szemben a keresztény világfelfogás az emberi természetet egészében, Istentől való függésében és az áteredő bűn által beléoltott rossz hajlandóságaival együtt tekinti.

1. Az *Istentől való függés* az emberi természetbe bele van vésve és beleteremtve. Azért mondja az Írás: „Féljed az Istent és tartsd meg parancsolatait, mert ez az egész ember.” (Préd. 12, 13.) E nélkül nem is vagy ember, hiányzik valami természetedből. Csoválkozunk hát, ha boldogtalan a mai kor embere? Hiszen természetének, önlényének felét elvesztette. Ez a teljes függés az Istentől, ez volt meg Szűz Máriában. Soha teremtmény nem élt nagyobb függés-

ben Istentől, soha teremtmény nem simult hozzá szorosabban, mint ő. Mint folyondár a karóhoz, úgy simult hozzá Szűz Mária Istenhez. Ki simulhat jobban valakihez, mint az anya gyermekéhez, a menyasszony jegyeséhez! Ő az Isten anyja, ő a Szentlélek arája. Egyesülése az Istennel nemcsak erkölcsi, hanem fizikai. De ez a fizikai egyesülés erkölcsi áldozatokat követelt tőle, és ezekben simult hozzá Isten akaratahoz az ő emberi akarata megadásban és szeretetben. Ő, mily áldozatokat követelt tőle az Isten! Betlehem, Názáret, Golgota, mindmegannyi fájdalmas stáció, teli szenvedéssel, teli áldozattal. Ez tette őt naggyá, ez tette őt a legnagyobb nővé, ez tette őt Fia után, az Istenember után, a legnagyobb emberré. Hogy tűnnek el Mária emberi nagysága mellett a világtörténet legnagyobb alakjai! Nagy volt, mert közel volt Istenhez. Azért boldog is volt, a szenvedésben, a fájdalomban is boldog: „Ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes”, íme mostantól kezdve boldognak neveznek engem az összes nemzedékek. „Beata, beatissima” az ő neve, boldog és boldogságos. „Felix es Virgo Maria”, boldog vagy Szűz Mária!

2. Nemcsak egyoldalúlag, Istentől elszakítva, pusztán földi vonatkozásban látják az emberi természetet annak helytelen dicsőítői, hanem helytelen színben is. Az optikai csalódások is kettős hibaforrásból erednek: a látószög, az irány hibái és a színcsalódások a helytelen megvilágítás következtében. A keresztény világtelfogás háromféle emberi természetet ismer és különböztet meg: a bűnbeesést megelőző, a bűn által megrontott és a megváltás által újjáteremtett emberi természetet. Az ember testből és lélekből álló összetett lény, és azért szükségkép fennáll a *küzdelem* az alsóbb és a magasabb ember, a *test és a szellem között*. Ha minden természetes hajlam önmagában jó és tökéletes volna, ha a naturalizmus tanítása szerint egyedüli feladatunk csak az volna,

hogy a természet ösztöneinek szabad tért, szabad folyást engedjünk, akkor fölösleges volna minden nevelés és jellemképzés, fölösleges volna minden ráhatás és iskola; mert a nevelő sohasem azt kérdezi, hogy milyen valaki, hanem azt, hogy milyennek kell lennie. A nevelés célja nem a meglevő természet, hanem az eszmény. Ha tehát emberhez méltó életet akarunk élni, szükségkép meg kell nyesegetni a természet vad hajtásait, ásni és kapálni, kötözni és simítani, harcolni és küzdeni kell az alsóbbrendű ellen, hogy a magasabbrendűt diadalra juttassuk. Ezt a küzdelmet test és lélek között csak a kegyelem képes megszüntetni, vagy legalább is erőt nyújtva győzelemmel koronázni. Meg volt szüntetve a küzdelem a kegyelem túláradó ereje által az ártatlanság állapotában a bűnbeesés előtt. De feléledt hatalmasabban, ádáz erővel a bűnbeesés után. A megváltás erőt adott a harcra, de azt meg nem szüntette, meg nem szüntette a bátrak örök dicsőségére, a gyávák megszégyenítésére. A bűnbeesés előtt harci erények nem léteztek, csak szentek lehettek, de nem győzők. Nagyobb a jó harcosok dicsősége az új világrendben, mint lett volna, ha soha vétek nem érinti a földet. Azért énekli az Egyház: O felix culpa! De csak a küzdelem árán szerezhető meg a dicsőség. Alapfeltétele a belátás, hogy természetünk romlott és a harc szükséges. Téves megvilágításban, hamis színekben látják azért a naturalizmus dicsőítői az emberi természetet, mintha hiba nem is volna benne. Azért gyáva ez a világ-felfogás, mert küzdelem nélkül, tunyán adja át magát a vak természet minden ösztönének, azzal takarva, szépítgetve erőtlenségét, hogy hiszen jó a természet és a természetet követni soha rossz nem is lehet. Nem értik, hogy ez a természet nem az, mely hibátlanul és közvetlenül eredt Isten kezéből, hanem az, melyet a bűn már ezerszeresen megrontott és melyet a megváltás nem állított helyre eredeti tökéletességében, csak győzelmet ígért rendetlen ösztönei fölött.

Csak egy emberben állította helyre a megváltás kegyelme az emberi természet eredeti szépségét, tökéletességét: Szűz Máriában. Ő az eminensen megváltott emberi természet, az Immaculata, a Szeplőtelen, mely semmikép sem áll az eredeti bűn hatása alatt, sőt kimagaslik az első, még ártatlanságában fényeskedő Éva felett úgy, mint Krisztus az első Ádám fölött.¹ Ezért állítja őket oda az Isten eszmény gyanánt az emberek elé, Krisztust az Istenembert: Ecce homo! — és Szűz Máriát, a tiszta embert: Ecce mulier, quam dedisti mihi! Szűz Máriát követve, küzdelem árán kell megközelítenünk emberi természetünk ama eszményi tökéletességét, mely őbenne megvolt küzdelem nélkül. Mert az ő tökéletessége oly nagy, hogy még a jó és a rossz küzdelmét is kizárja bensejében, ő képtelen a rosszra és azért küzdenie sem kell a rossz ellen saját szívében.

De ha nem is küzdött a rossz ellen saját szívében, küzdött ellene külső életében, nehogy azt mondjuk, hogy harc nélkül érte el a dicsőség koszorúját. Nem volt tőle megvonva a harc, Fiával együtt küzdött a Sátán országa ellen és győzött fölötte: „Ipsa conteret caput tuum”, ő töri meg a fejedet, „et tu insidiaberis calcaneo eius”, és te sarka ellen leselkedel.

3. Ennek a Mária-eszménynek megvalósítása önmagunkban, az *igazi emberi természet kiművelése* bennünkben, az opus Dei-nek, az isteni műnek kidomborítása a Szent Szűz mintájára, ez a mi életfeladatunk. Quanto magis homo, tanto propior Deo! Minél inkább vagyunk *igazán* emberek, annál közelebb állunk Istenhez — ez az igazi naturalizmus, ez a helyes természetkultusz. Senki közelebb Istenhez nem állott, mint az a tiszta emberi természet, melyet Szűz Mária viselt magán. Ez eminens feladata a mi korunk kereszténységének a helytelen naturalizmussal szemben.

¹ Minden dolog eszménye mögött marad, csak Krisztus maga nem, az Istenember és az ő szentséges Anyja, a Boldogságos Szűz Mária. (V. ö. Förster, Christus, S. 24—29.)

Mire van szükség? Szentekre, akik az emberi természet tökéletességét hordozzák magukon az önzés és a felfordulás korában. Isten kegyelme és akaraterő hozza létre a szenteket, nevelés és önnevelés domborítja ki az emberben Isten művét.

Azért az lesz elhatározásom most május első napján, ha emberi természetem eszményére, Szűz Máriára tekintek: kiművelem magamban az igazi embert, „qui secundum imaginem Dei creatus est”, ki Isten képmására lett teremtvé. Kettős lesz a feladatomban; két nagy „Ő” hívja azt fel emlékezetemben: összeköttetés Istennel és önuralom. Összeköttetés Istennel! mert eleven hazugság az ember Isten nélkül, természetellenes a teremtmény elszakadása éltető erejétől, létének forrásától. Imaélet, bensőség! Már majd belefutunk a külsőségekbe, a formákba, az idegölő gyári munkába gyárakban és gyárakon kívül. Önuralom! A lélek uralkodjék a test fölött, a kegyelem a természet fölött; az akarat hódoljon meg az értelemnek, az értelem az Istennek. Ezt követeli a természet rendje maga. Összeköttetés az Istennel az emberi természet egyoldalú, Istentől és túlvilági vonatkozásoktól független, ferde irányú felfogása ellen; önuralom a természet téves megvilágításával szemben, mely a jóság ragyogó színeiben mutatja be romlottságunkat. Ez a kettős „Ő” a szeretetből fakad: szeretem az Istent, emberi nemes természetem alkotóját, és szeretem saját igazi emberi természetemet. A „mater pulchrae dilectionis”, a szép szeretet. Anyja, Szűz Mária tanít meg erre a kettős szeretetre, melyből fakad a harmadik is: embertársam szeretete, ki velem ugyanabban az emberi természetben osztozik. A szeretetből fakadó összeköttetés Istennel és az önuralom megteremti a harmadik Ő-t, melyre korunknak nem kevésbé van szüksége, az önzetlenséget. Igazságosság és önzetlenség az embertárssal szemben, mi kell korunknak egyéb az igazságtalanság és az önzés századában!

Természetünk nyers, faragatlan kődarab. Ebből kell megalkotni, mint egy Phidias, egy Michelangelo, egy Praxiteles azt a műremeket, melyet erkölcsi tökéletességnek és szentségnek nevezünk. Nem meghódolni a természet előtt, hanem azt a kegyelem erejével átdolgozni, meggyúrni, megolvasztani és átönteni, ez az igazi természetszeretet és természetkultusz. „Oportet, ut oderis in te opus tuum et ames in te opus Dei“, kell, hogy gyűlöljed magadban saját művedet és szeressed Isten művét. (Szent Agoston.) Ezt jelenti nekünk május elseje. Amen.

MULIER DESIDERIORUM — SZENT VÁGYAK ASSZONYA

Most, mikor ismét megkezdődtek a májusi ájtatosságok, mikor a harangok ünnepi hangja Mária dicsőretére hív, mikor imával és énekkel dicsőítjük az egek királynőjét, méltán vethetjük fel a kérdést: Mit is akarunk mi voltaképp a májusi ájtatossággal? Mi a Mária-tisztelet legbensőbb lényegében? Első pillanatra talán csodálkozást fog kelteni, ha azt mondom: A Mária-tisztelet, a májusi ájtatosság, a Krisztus-vágy legmelegebb kifejezője. Szűz Mária maga egy élő adventi vágy, és az ő tisztelete ennek a vágnak átültetése a mi saját lelkünkbe. Azért nem lehet a Mária-tisztelet sohasem akadály a Jézus szeretetének. A Mária-tisztelet maga Jézus-keresés.

1. Bátran mondhatjuk, hogy a *Mária-tisztelet* nemcsak a mi egyéni, hanem az egész emberiség vágya a *Megváltó után*. Hiszen a Mária-tisztelet alapja, hogy ő Krisztust adta nekünk. Azért szólal meg májusban is oly bensőséges szeretettel a hívek ajkán a könyörgés: Krisztusnak anyja, könyörögj érettünk! Üdvözítőnknek anyja, könyörögj érettünk! Egész Krisztus utáni epedését önti ezekbe a könyörgésekbe a keresztény lélek. Mit mondhat többet, ha Szűz Máriára tekint, mint: Üdvözítőnk szent anyja — Üdvözítőnknek, aki nélkül hiába születünk volna. És az ő anyja az, aki őt nekünk adta, tehát ő nélküle is hiába születünk volna.

Minek is szólítsalak, ó Szent Szűz, minek is nevezzelek? Visszhangnak, égi csatornának vagy hajnalhasadásnak? Akármelyiket mondom, az vagy. Vissz-

hang vagy; mert ha nevedet kiáltom, te Istennel felelsz; ha azt mondom: Üdvözlégy Mária!, te válaszolod: Magasztalja az én lelkem az Urat! — Csatorna vagy: mert te vagy az összes kegyelmek közvetítője, és általad jön hozzánk az Isten; te adod nekünk a Megváltót és vele a megváltás minden kegyelmét. — Hajnalhasadás vagy, reményt keltő hajnalpír; hiszen rólad zengi az Egyház! Te belőled ered az igazság napja, Krisztus, a mi Istenünk!

Bármiként hívlak is tehát, ha téged hívlak, ha utánad vágyódom, ha téged tisztellek, akkor Krisztust hívom, Krisztus után epedek, Krisztust imádom. Mert amint a visszhangnak hangja az, amit visszhangoz, amint a csatorna víz nélkül nem lehet, ha igazán csatorna, amint a hajnalpírnak fénye maga a felkelő nap, úgy rád sem gondolhatok a nélkül, hogy méhednek áldott gyümölcseire ne vetődnek lelkem szeme. Azért mondom, mikor az egek királynőjeként tisztellek téged: „Fordítsd felém irgalommal teli szemedet és mutasd meg nekem Jézust, méhednek áldott gyümölcset”, de nemcsak e földi élet után, hanem már most, a számkivetés idején, e siralom völgyében.¹

2. Nemcsak hogy a Mária-tisztelet legmelegebb, leggyengédebb és legepedőbb kifejezése a Krisztus utáni vágynak, hanem *Szűz Mária maga az élő advent*, egy epedő vágy Krisztus után. Az ő követése és tisztelete tehát bennünk is hatalmassá teszi ezt a vágyat és epedést.

Szűz Máriának mondhatni egész élete nagy vágyódás volt. Vágyódott az Üdvözítő után, mikor még nem is tudta, hogy Istennek anyja lesz. Az ő szívéből szállt ég felé a legepedőbb imádság: Egek harmatozzátok az igazat, nyílják meg a föld és teremje meg az Üdvözítőt! A gerlice hangja volt ez, mely

¹ „Isten szeme és a mi szemünk mindannyiszor találkoznak, ahányszor csak Szűz Máriához imádkozunk.” (Stolz Albán. — V. ö. Julius Mayer, Alban Stolz und Kordula Wöhler, S. 256.)

a titokzatos Jegyest a földre vonzotta, siettetette a megváltás óráját.

Mily hatalmassá nőtt ez a vágy a megtestesülés szent titka után, abban a kilenc titokteljes hónapban, amelyről az Egyház énekli: Akit ég és föld be nem fogadnak, szíved alatt hordoztad!

Vágyódott Jézus után, mikor elvesztette a jeruzsálemi úton. Vágyódott, mikor egyedül maradt Názáretben szüzi özvegységben. Vágyódott utána a szent nagyszombati magányban és húsvét hajnalán, és ez a vágy hozta hozzá megdicsőült fiát elsőnek a feláradás után. Vágyódott utána, mikor Jézus már felment az égbe. Vágyódott utána, mikor ő is a többi hívővel a kenyér és bor színe alatt elrejtve hitben szemlélte azt, akinek életet adott. Vágyódott, mikor lelke elrepülni készült a földről, és ez a vágy vitte őt fel az égbe ahhoz, akit a földön egyedül szeretett.

Szűz Mária élete vágyódás volt és ennek természetes és természetfölötti oka van. De, ami a természetből fakadt, azt is áthatotta és megszentelte a természetfölötti szellem. Szűz Mária vágyódott, mert a legnemesebb és legmagasztosabb értelemben nő és anya volt. A nőnek és anyának mintegy egész élete vágyódás. Szűz Mária pedig szüzi anya volt. Szíve egészen tiszta volt. Azért a kegyelem hatása által lelkének legnemesebb vágyai is a legnagyobbak, a legtökéletesebbek voltak.

Szűz Mária volt az emberi nem képviselője a megváltásban, és azért benne összpontosult mintegy az egész emberi nem, az egész Krisztus előtti négyezer év minden ádventi vágya. Senki jobban nem ismerte és nem szerette az Istent, mint ő. Senki jobban nem szerette az emberi lelket és senki jobban nem érezte a bűn átkát, mely a földre ránehezedett, mint ő, a szent, a tiszta. Senki sem vállalkozott jobban az emberi nem kiengesztelése és Isten dicsőségének helyreállítása után, mint épp ő.

Szűz Mária igazán „mulier desideriorum“, a

szent vágyak asszonya. Ez a szent epedés Krisztus és az ő megváltó kegyelmei után hozza majd meg a mi lelkünknek és az egész világnak is a májusi vágyteljes imádságok által, akit várunk — „a te méhednek áldott gyümölcset, Jézust”. Amen.

IGAZI MÁRIA-TISZTELET

„Plena est terra gloria tua”, teli a föld dicsőséggel, zengi az Egyház mindennap Istenről a szentmisében. Ez a szó a maga módja szerint Szűz Mária dicséretéről is igaz. Ég és föld tele az ő dicsőségével. Róla is elmondhatjuk, hogy az „egyek hirdetik dicsőségét” (18. zsolt.), de a föld is visszhangzik dicséretétől, az egész világ tele nevének magasztalásával: „Ime mostantól fogva boldognak hirdet engem minden nemzedék.” (Lk. 1, 48.)

A templomok megtelnek. Olyanok is, akik más-kor talán soha nem járnak Isten házába, felkeresik a májusi ájtatosságokat. Megszólal az orgona, zengnek az énekek, illatoznak a virágok az oltáron, lobognak a gyertyák Szűz Mária tiszteletére, oltára fel van ékesítve, képe, szobra fényben úszik, a hívek rózsafüzért pergetnek kezükben, s minden csak az ő dicséretét hirdeti.

Jó ilyenkor felülvizsgálni, igaz, helyes-e mindig a mi Mária-tiszteletünk? — Boldog Grignon Lajos a hamis Mária-tisztelet hétféle fajáról szól.

1. Az első a *kritikus* Mária-tisztelet. Ez nem az a Mária-tisztelet, mely túlzásba vinné a Mária-ünnepnek fényét, képeinek, szobrainak, oltárainak fel-díszítését. Ezek a Mária-tisztelők, ha még egyáltalán azok, mindent túlzottnak tartanak, mindent kifogásolnak, felülbírálnak, külsőségnek tekintenek, mert maguk bensőleg hidegek, racionalisták, mindent a hideg ész mérlegével, nem a szív melegével ítélnék meg. Ők „felvilágosodottak”. Szűz Mária kegyhelyeiben, csodáiban nem hisznek. Lourdes nekik mese, a skapuláré gyermekes naívság, az olvasótól

irtóznak, mert ajkak imájának gúnyolják. Egész viselkedésük elárulja, hogy hiányzik bennük az édesanya iránti gyermeki szeretet; mondhatni a bölcselő, de nem a gyermek szemével tekintenek égi anyjukra.

2. A Mária-tisztelők második csoportját az *aggályosok* alkotják. Ezek mindig attól tartanak, hogy Szűz Mária tisztelete Jézus nagyobb szeretetének árt. Minden nagyobb dicsérettől félnek, mely Szűz Máriának talán új, eddig az ő szemükben szokatlan címet ad. Hozzájuk hasonlóak, akik ellentétet vagy összeférhetetlenséget látnak a mélyebb Mária-tisztelet és a bensőségesebb Krisztus-imádás, a Jézus Szíve-tisztelet közt. Az ennek vagy amannak a tiszteletnek szentelt művek közt ellentéteket fedeznek fel s majdnem azt mondhatni, két táborra osztják a buzgó katolikusokat: a mélyebb Mária-tisztelők s a bensőségesebb Jézus Szíve-tisztelők táborára.

Nincs ennél esztelenebb és a katolikus érzést sértőbb dolog. Szűz Mária igazi tisztelete mindig Jézushoz vezet, és Jézus szeretete mindig Szűz Mária szeretetére ösztönöz. A kettő egymástól elválaszthatatlan. A Mária-tisztelet alapja a megtestesülés; a megtestesülés titkának középpontjában pedig Jézus áll. Azért imádkozzuk: „Mutasd meg nekünk méhednek áldott gyümölcsét, Jézust.” A kereszttel pedig, a megváltás művének döntő nagy órájában, ott áll Szűz Mária; s mikor az egész világ figyelme Jézusra irányul, ő lehajol a keresztről Szűz Mária felé, és Jánosra tekintve mondja: „Ime a te anyád.”

3. A *külsőséges* tisztelők alkotják a hamis Mária-tisztelők harmadik csoportját. Ezek a tisztelet külső megnyilvánításaiban merülnek el, de belső áhítat nélkül. Olykor szertelen viselkedésükkel is feltűnnek. Ekkor a belső áhítat ugyan nem hiányzik, de szertelen külsőségekre ragad. Három nagy rózsafüzért is viselnek nyakukban, szemüket, kezüket szertelenül forgatják, s mindezzel megvetetté teszik a kritikusok, másvallásúak előtt a Mária-tiszteletet.

Másik faja ezeknek a külsőséges Mária-tiszte-lőknek, akikben a belső áhitat lényege, az Istennek átadottság hiányzik. Érvénytelen, tisztán polgári kö-tés után Mária-Zellbe zarándokolnak ájtatoskodni. Elvált emberként más feleségével élnek, vagy viszont más férjével, s e mellett buzgón járnak a májusi ájtatosságokra. Nem követnének el hibát ezzel, ha mint bűnbánók tennék, vagy azért, hogy Szűz Mária segítségét kérjék megtérésükre. De ők annak tudatá-ban teszik, hogy ezzel minden vallási kötelességük-nek eleget tettek, hogy lelkük rendben van, hogy ők szeretik Szűz Máriát és az Istent, hogy ők is jó kato-likusok, bár egyházilag nem esküdtek — de hiszen ebben az Egyház a hibás, miért nem eskette őket, miért ilyen kegyetlen és elfogult a házassági kérdé-sekben a huszadik században. — Májusi ájtatossá-gokra járnak, kongregációkba beíratkoznak, a család-ban pedig a gyermekáldástól őrizkednek, úgy élnek a házasságban, mint a pogányok. Élvezethajhászok, kerülik a terheket, áldozatot hozni nem tudnak, szóval hiányzik belőlük a kereszténység s ezzel az igazi Mária-tisztelet lényege.

4. További csoport az *elbizakodottak* csoportja. Ez részben hasonlít az előbbi csoport utoljára emlí-tett képviselőihez. Azt vélik, hogy a Mária-tisztelet mentsvár a szabadabb vétkezésre. Skapulárét horda-nak és azt hiszik, nem fognak elkárhozni, ha vétkez-nek is. Párbajoznak s Mária-érmet akasztanak nyakuk-ba, hogy Szűz Mária megoltalmazza őket, mikor ön-szántukból bűnös módon a halál és kárhozat vesze-delmének teszik ki magukat. Azokhoz a rablókhoz hasonlítanak, akik Szűz Máriához imádkoznak, mielőtt rabolni mennek. Állítólag az 1918-i őszi for-radalom alatt is a fosztogatók az „Ürangyalára” megálltak s imádkoztak, utána folytatták. Megrázó színekben festi le egy tragikus esettel kapcsolatban ezt a hamis Mária-tiszteletet a nagy spanyol író, Coloma, Lappáliák című világhírű regényében.

5. Ennek a hamis Mária-tiszteletnek csak felfokozása a következő: a *képmutató* tisztelet. Jőknak akarnak látszani, hogy földi előnyöket elérjenek, hogy a vallás spanyolfala mögött annál észrevétlenebbül üzérkedjenek, dolgozzanak az Egyház ellen. Kongregációkba lépnek érdekből, vagy még talán bűnös szándékkal is. A képmutatók között is vannak rangfokozatok. Némelyek csak érdekből fitogtatják vallásosságukat, Mária-tiszteletüket, máskor cselként, takaróul használják, hogy bűnös szándékaikat leplezzék: szabadkőművesek a kongregációban, kommunisták, nemzetiszocialisták a katolikus egyesületekben. Órizz meg minket, Isten, a báránybőrbe öltözött farkasoktól! De világos dolog az is, hogy ekkora jellemtelenségre csak az istentelenség képes.

6. Szűz Mária tisztelői között vannak *állhatatlano*k is. Ezek elkezdnek valamit, de nem folytatják. Hiányzik bennük a kitartás. Elkezdnek májusban egy erénygyakorlatot, de három nap múlva abbahagyják, vagy újat kezdenek. Keveset, de kitartóan, ez minden előhaladás, minden tetterős Mária-tisztelet vezérelve.

7. Végre vannak *önző* Mária-tisztelők, akik Szűz Máriát azért tisztelik, hogy általa vigaszban vagy szándékaik meghallgatásában részesüljenek. Ha lelkieket kérünk Szűz Máriától, ez a kérés helyes és üdvös, de a meghallgatás idejét és módját Istenre és a Szűzanyára kell bízunk. Szem előtt kell tartanunk továbbá, hogy lelkiekben is a szolid előhaladást az erényben, nem pedig a vigaszt kell kívánnunk elsősorban, sem a harc megszűntét, sem rendkívüli utakat. Földi dolgokért is szabad könyörögnünk, de megadással. És mindenekelőtt Szűz Máriát magát és Isten tetszését kell keresnünk a Mária-tiszteletben, s csak azután magunkat, érdekeinket, mégha lelki érdekekről s előnyökről van is szó. Ez az önzetlen Mária-tisztelet. Ez vonja le ránk leginkább égi Anyánk szeretetét és jobban részesít minket ajándékaiban,

mintha állandóan csak magunkról beszélnénk neki,

A hamis Mária-tisztelettel ellentétben az igazi Mária-tisztelet alázatos, bensőséges, gyermekded, kitartó és önzetlen. Mindíg az a szándék és törekvés kíséri, hogy a bűnt kerüljük, napról-napra erényesebbek legyünk s Szűz Mária által Jézushoz mindig közelebb jussunk.

Van Mária-tisztelet, mely igaz ugyan, de még tökéletlen. Az olaszokról mondják, hogy olykor még káromkodás közben is Szűz Máriát kiveszik a szentek közül, mert az ő nevét nem akarják meggyalázní. Ebben igazi, őszinte tisztelet nyilvánul meg Szűz Mária iránt, bár ki ne látná a ferdeséget, mely eljárásukban megnyilatkozik.

Az igazi Mária-tiszteletben mindig komoly, őszinte szándék rejlik, bár olykor nem elég erős még, hogy a bűntől végleg visszatartson. Ez a Mária-tisztelet különbözik attól a vakmerő Mária-tisztelettől, mely Szűz Máriában mintegy palástot lát bűnei eltakarására, hogy szabadabban vétkezzék. Ez a Mária-tisztelet nem szereti a bűnt, szeretne szakítani vele, de még gyengének érzi magát s Szűz Máriától vár segítséget. Az ilyen bűnösöknek Szűz Mária olykor igazán csodálatos menedéke lesz és gyenge akarataikat úgy megerősíti, hogy nemcsak a bűnt elhagyják, hanem igazi életszentségre is felemelkednek.

Az igazi Mária-tisztelet mindig jobbakká tesz bennünket és közelebb visz Istenhez. A halálos bűn komoly kerülése, a tudatos bocsánatos bűnök gondos kiirtása és a szokásos hibák elleni elszánt küzdelem, végre a komoly törekvés Istennek és Szűz Máriának mindig jobban tetszeni, a nekik tetszőbb dolgot választani s megtenni: ezek a Mária-tiszteletnek egyre magasabbra emelkedő lépcsőfokai.

Rövid szóval zárjuk be mai beszédünket az igazi Mária-tiszteletről, rövid szóval, mely közvetlenül a májusi ájtatosságra vonatkozik, de egyúttal minden Mária-tisztelet igazi jellemzője: „A legjobb májusi

ájtatosság mindig ez: bensőségesen imádkozni, nagy-lelkűen áldozatot hozni, odaadással dolgozni s mindenben a szeretetet megőrizni.”¹ Amen.

¹ Iparkodjunk május hó minden napján: 1. valami kis imádsággal Szűz Máriát dicsőíteni, 2. kis önmegtagadást végezni tiszteletére, 3. valamely erényt különösebben gyakorolni, vagy jócselekedetét végezni, 4. egy kérést hozzá intézni. Ez igazán májusi ájtatosság lesz.

ISTENNEK SZENT ANYJA

Vitatkozva állottak egymással szemben a tanító és az ujságíró az egyik városkához vezető út melletti Mária-szobor előtt. A vallásról folyt a vita. Tél volt. A hó sűrű pelyhekben hullott alá, bevonta a Mária-szobrot is, már csak arca látszott ki a vastag hótakaró alól. „Így van ez a vallással is”, mondotta a tanító. „Az idő ráborítja halotti leplét az ilyen elavult, ódon felfogásokra, feledésbe temeti, s végre nem marad meg belőlük semmi, csak emlékük.” — „Amíg csak meg nem indul ismét a tavaszi szellő, — válaszolta az ujságíró — és meg nem olvasztja a hótakarót. Akkor ismét teljes fenségében s szépségében ott áll a Mária-szobor, virágok illatoznak körülötte és megindul feléje a jámborok serege. Ez is jelkép.” (Förster, Christus.)

Ilyen a Mária-tisztelet. Szűz Mária tisztelete örök, múlhatatlan, mint maga a méltóság, melyben tisztelete gyökerezik. „Szent hegyeken vetette meg alapjait.” (86. zsolt.) Ezek a hegyek az istenség hegyei, Szűz Mária meg a város, mely Isten hegyein épült. Tiszteletének alapja istenanyai méltósága. Épp azért oly múlhatatlan, oly örök ez a tisztelet, amilyen örök és változatlan Isten maga.

Szűz Mária Istennek Anyja. Így nevezi őt már kezdettől fogva az egyházi tradíció. Az efezusi zsinat ünnepélyesen kihirdeti az egész világnak Szűz Mária istenanyai méltóságát. Az édesanyai cím a gyermek személyére, nem pusztán természetére vonatkozik. Az édesanya magának a személynek édesanyja, aki tőle kapott emberi természetet. Ezért Szűz Mária is valóban édesanyja az isteni Igének, a második

isteni Személynek, aki az ő szent méhében magára vette az emberi természetet. Az Ige pedig Isten, mert Szent János írja: „És Isten volt az Ige.” (Jn. 1, 1.) Ezért a Boldogságos Szűz valóban Istennek anyja.

1. Csodálatos ennek a címnek benső tartalma, csodálatos Szűz Máriának e címben rejlő méltósága. Megértjük, ha kérdezzük: *Ki az Isten és mi az édesanya?* Látszólag áthidalhatatlan ellentét van a kettő közt. Isten maga a lét, a kezdet, aki önmagában bírja létezésének alapját, akinek forrása saját isteni tökéletessége, akinek soha kezdete nem volt s vége nem lesz, aki az élet maga. Az édesanya pedig az, aki gyermekének létet és életet ad. Isten kezdetnélkülisége kizárni látszik azt, hogy édesanyja legyen. És Szűz Mária mégis Isten Anyja. Mily csodálatos dolog!

A kezdetnélküli megszületik, az önmagától létező Lény földi édesanyjának köszöni létezését, „az, aki van”, a Szűz méhében életet ölt magára, a független Isten függő viszonyba lép teremtményével szemben; annak éhségét, aki az ég madarait és a föld állatait táplálja, az édesanya keble csillapítja; azt, aki a mező liliomait ruházza, pólyákba takarja, az, aki őt szülte. Mily csodálatos dolgok ezek! „Akit az egek nem voltak képesek befogadni, — zengi az Egyház — méhedben hordoztad”; az Erősség segílyt keresve feléd tárja kis gyermekkarocskáit; karjaid közt pihen, aki kezében tartja a csillagokat; a Boldogság könnytelt szemmel pillant jóssággal teljes anyai szemmedbe!

Nem az isteni természet anyja ugyan Szűz Mária, csak emberi testet adott Isten egyszülött Fiának. De az isteni és emberi természet egyesülése egy személyben teszi, hogy Szűz Mária valóban Isten anyja; mert az anyaság, mint mondtuk, a személyre, nem egyedül a természetre vonatkozik. Ez a csodálatos személyes egység adja meg alapját azoknak a csodálatos ellentéteknek is, melyeket az isteni és emberi

természetet közösen birtokló Istenember személyéről kimondhatunk, s melyek oly csodálatossá teszik Szűz Mária anyaságát.

2. „Ki szülője Istenednek, *anyja lettél Teremtődnek*“, énekli az ádventi s karácsonyi antifona. Szűz Mária anyaságában nemcsak az csodálatos, hogy a teremtetlen Istennek emberi létet adott, hanem létet adott annak, aki őt magát is teremtette.

Mily csodálatos egybefűződése a kölcsönös függéseknek, melyek e szavakban rejlenek: Genuisti, qui te fecit — Teremtőd szülője lettél! Mint Isten Szűz Mária teremtője, mint ember Szűz Mária gyermeke. Akit karjaimba hordok, kezében tartja a világot s engem, mondhatja boldogan Szűz Mária. Aki nekem létet adott, pólyákba takarom, szűzi tejjel táplálom, csókjaimmal elhalmozom, anyai szolgálatokat teljesít nek. A boldogságnak mily hierarchiái nyílnak itt meg az elmélkedő lélek előtt!

Mikor Chesterton az anglikánok megbotránkozását hallotta egy katolikus író e szavai miatt: „Minden más teremtmény Istennek köszön mindent, de Szűz Mária iránt még Isten is hálára van kötelezve“, még protestáns korában felkiáltott: „Mily fenséges ez a kijelentés! A megtestesülés hihetetlen mélységű titkát szebben és jobban nem is lehetne kifejezni.“

Csak Szűz Mária lelke érezhette ezt a boldogságot. Ha az újonnan felszentelt pap keze édesanyjának nyújtja az Úr testét, megáldja azt, aki őt szülte, megcsókolja az anyai kezet, s az édesanya viszont fiának kezét, akkor csak csekélyke sejtelmünk van arról a boldogságról, mely Szűz Mária szívében honolt, mikor Gyermekeit karjaiban tartotta: Genuisti qui te fecit — Teremtőd szülője lettél.

Megváltójának is szülője. Ez a boldogságnak és hálának új özőnét zúdítja lelkére. Neki köszön mindent, amivel a kegyelem rendjében rendelkezik: kiválasztását, szeplőtelen fogantatását, bűntől való mentességét, kegyelemmel teljes voltát, szentségét,

Raffael

Mater Christi

égbe való felvételét, a mennyek Királynéja címét, minden hatalmát és dicsőségét. Mindezekért a jókért, melyeket tőle kapott, anyai szeretetét adhatta neki viszonzásul és viszont fogadhatta gyermeke háláját. Ő valóban „boldogságos”, mert karján hordotta Teremtőjét és Megváltóját, hálára kötelezte azt, akinek a mindenség és ő maga a legnagyobb hálára van kötelezve, saját testével-vérével táplálhatta, aki minden élőlénynek táplálékot ad és testét-vérét nyújtja táplálékkul a lelkeknek. Csodálatos Anya, ki Teremtőt szülte világra, és örökké tiszta szűz maradtál!

3. Soha teremtmény oly közel nem jutott Istenhez, mint Szűz Mária. Valóban *isteni rokonság* fűzi őt a Mindenhatóhoz, belépett abba a legszentebb családba, melynek szentélye el van zárva minden teremtmény elől, a Szentháromság isteni családjába s szentélyébe. Némileg átlépte a teremtményeknek szabott határt, kiemeltetett a véges világ birodalmából és a Végtelen birodalmába ültettetett át.

Mily féltékenyen őrködnek fejedelmi családok, hogy senki méltatlan bele ne házasodjék közéjük, még ne rontsa a királyi vért, a nemesi előkelőséget. Szűz Máriát Isten méltónak tartotta arra, hogy az ő családjába felvegye és az Atya leánya, a Fiú szülője, a Szentlélek arája legyen. Ő csodálatos Anya, méltóan zengi rólad az Egyház:

*Mennynek királyné asszonya,
Örülj, szép Szűz, alleluja!
Mert kit méhedben hordozni
méltó voltál, alleluja,
Amint megmondotta vala,
föltámadott, alleluja!*

Szűz Mária minden nagyságát Istennek köszöni: „Szent hegyeken vetette meg alapjait.” A mi igazi nagyságunk is egyedül csak Istenben gyökerezik. Gorkij írja az „Éjjeli menhely”-ben, hogy egy mohamedán ezen a helyen is kora reggel Mekka felé

fordult és imádta Istent. Csodálkozás, kíváncsiság, irigység, ámulat, tisztelet ömlött el és sugárzott azok arcán, akik vele együtt voltak az éjjeli menhelyen és nem tudták elgondolni, hogy ezen a helyen imádkozni is lehet, és érezték a mohamedán ember lelki fölényét, mely istenhitéből fakadt és felemelte őt azok fölé, akik talán keresztényeknek kereszteltettek, de már nem hisznek Istenben. Sok emberben az istenhit, de azért a belőle fakadó emberi méltóság és nagyság is úgy el van takarva, mint a bevezetésben említett esetben a hó eltakarta a Mária-szobor arcát.

Nem tudják az emberek sokszor, mit bírnak az istenhitben, nem tudják, mit veszítettek, ha ezt elvesztették. Úgy vélik, valami nyügtől szabadultak meg, ha rövidlátásukban kibontakoztak az istenhit által szabott erkölcsi törvényekből és az esztelen pók módjára elvágják a szálát, mely őket az éghez köti. Majd egyszer örült fájdalomban felkiáltanak Nietzschevel mindezek a hitetlenek és harcos istentelenek, mindezek a gép- és fajimádók, mindezek a modern pogányok: „Megöltük őt, ti és én!” Most még valamiképp élnek a múlt istenhitéből, még nem sikerült kipusztítani maradványait a szívekből. Mi lesz, ha már nincs többé semmi régi, melynek éléstárából még élni lehetne? Oroszországból vetíti felénk sötét árnyékát a közeledő rémes korszak, hacsak őseink istenhitéhez vissza nem térünk. Az alapok megginganak, melyeken az emberiség lelki- és kultúrjai nyugosznak; az ember elveszti méltóságát, erejét, boldogságát, ha széttepi azt a szálát, mely őt Teremtőjéhez, a nagyság, az erő és boldogság ősforrásához köti. Az emberiség legnagyobb ellensége az, aki belőle kiöli az istenhitet.

Imádság, szentáldozás és az istenfiúság tudatának hű megőrzése az, ami Istenhez köti lelkünket. Ez a tudat volt az őskereszténység lelkiereje, mely legyőzte a pogányság minden szellemi és fizikai hatalmát. Ez a tudat, mely a keresztség vizéből fakad,

fog győzni a modern pogányság hatalma fölött is. Szűz Mária, Isten Anyja, akinek minden nagysága Istenben van, közvetítse számunkra ezt a kegyelmet, hogy benne Istent és Istenben őt megtalálva, egyúttal mi magunkat is, igazi nagyságunkat, emberi méltóságunkat és földi s örök boldogságunkat megtaláljuk. Amen.

SANCTA MARIA

1726-ban XIII. Benedek pápa alatt fenséges ünnep örvendeztette meg a római népet. A Szent Péter-bazilika ünnepi fényében, sok ezer ember részvétele mellett szenttéavatást tartottak. Nem közönséges volt ez a szenttéavatás. Ez a szent oly közel állott életében Rómához, és élete oly csodálatos volt: Gonzága Alajost iktatták a szentek sorába, a fejedelmi sarjat, a koronaherceget, aki elhagyta a világot, hogy szegénységben éljen, a testben élő angyalt, a nagy vezeklőt, akinek ártatlanságánál csak bűbnata volt nagyobb, aki 21 éves korában hagyta el a földet, hogy az égben örökké éljen.

Száz évvel azelőtt, mikor boldoggá avatták, ott térdelt még az ünneplők sorai közt édesanyja is, Castiglione hercegnője. Mily mennyei boldogság árasztotta el az édesanya szívét: hiszen az, akit egykor méhében hordott, most az égi szentek sorában tündököl, és képe ott áll az oltáron! Vajjon nagyobb öröme lett volna-e, ha kis Alajosa a világban marad, hatalmas hadvezér és fejedelem lett volna belőle, ha gazdagság, dicsőség és földi élvezetek vették volna körül? Mindezek után eltemették és utána vége lett volna mindennek. Nála a dicsőség, a gazdagság, a hatalom, a gyönyörűség most kezdődik, és vége nem lesz soha.¹

¹ Bresciában a jezsuita kollégiumban rövidesen Alajos halála után megülték égi születésének napját, képét nyilvánosan kitétték a templomban s az egyik szónok angyali életéről szolt a szószékről. Ezt tudva, Pastorio Faustus, castiglionei főplébános, püspökétől engedélyt kért, hogy ő is így tehesen. 1604-ben Szent Nazarius és Celsus, a város pártfogói ünnepén a plébániai

Micsoda a földi hatalmasok diadalmenete, a felvonulások, a királyok és császárok koronázása egy szenttéavatáshoz képest! Ezerszerte ragyogóbb, fényesebb, nagyszerűbb ez, mint amaz; mert alapja is, az erény és szentség, ezerszerte szebb, dicsőbb és magasztosabb, mint minden földi nagyság, gazdagság és hatalom. A legnagyobb, legszebb, legszeretetremlőbb, amit emberről mondhatunk az, hogy szent. A szentség összhang, lelki harmónia s erő, boldogság, szépség, a megnemesített emberi természet, élő igazság, a kegyelem diadala az érzékiség fölött, a szellem győzelme az anyag fölött.

Ezért áll a lorettói litánia elején is, mikor a Boldogságos Szűzet szebbnél-szebb címekkel tiszteljük és köszöntjük, az az egyszerű és mégis mindent magába foglaló köszöntés: Sancta . Maria! szentséges Szűz Mária!

Az egész litánia csak ennek az első köszöntésnek kifejtése, amint a fa a magból, a remek pillangó az egyszerű gubóból kifejlődik. Nem az áll a lorettói litánia élén: Istennek szent Anyja, szeplőtlenül fogantatott Királynő, csodálatos Anya, szűzeknek szent Szűze, egek dicső Fejedelemaasszonya, hanem ez az egyszerű köszöntés: szentséges Szűz Mária. Ez mindent magába foglal, ami dicső és nagy Szűz Máriában.

1. Szent! — ez a szó kifejezi a *legnagyobb kiváltságot*, melynek emberfia örvendhet, és a másik szó: Mária! ennek a kiváltságnak *egész teljességét*, amilyen csak teremtetten lényben egyáltalán lehetséges. Mert nem mondjuk: Szent Alajos, Szent Ferenc,

templom főoltárán kitették Alajos képét, dicssugarakkal körülvéve s P. Ugolotti Szilveszter ünnepi beszédet mondott. Ezen jelen volt Szent Alajos édesanyja is. Ekkor már tudták, hogy a hivatalos boldoggáavatás csak rövid idő kérdése. Tana Márta, Alajos édesanyja, 1605 ápr. 27-én halt meg. Az ünnepélyes boldoggáavatás 24 napra rá ment végbe Rómában; de az édesanyja mégis abban a szerencsében részesült, hogy fia képét az oltáron láthatta.

Szent Agnes, hanem: szentséges Szűz Mária. Azokban a szentségnek csak bizonyos részleges kifejezése, őbenne pedig a szentségnek teljessége lép elénk. Mária, a Szűzanya neve, a személyre magára mutat, akiben a szentség teljessége életet és emberi alakot öltött. Szűz Mária kezdte, ahol a többiek befejezték. Az ő szentsége a többiek szentségének forrása lett. Ő általa lettek szentek a szentek: az apostolok, az egyháztanítók, Szent Damascenusok, Szent Anzelmek, Szent Bernátok, Szent Domonkosok, Szent Ignácok, Szent Alfonzok. Nincs az a szent, aki Krisztus után ne őneki tulajdonítaná és köszönné, hogy szentté lett.

Ő a szentség mintaképe, ő az egészen tiszta, a bűntől teljesen mentes, minden folt és egyoldalúság nélkül. Minden erény példaképe ő, az élet minden körülménye és változata közt. Ez a szó: Mária! rámutat a Szűzanya egészen személyes életkörülményeire, életére, amint ő azt történeti valóságban átélte, életviszonyaira, melyek közt erényeit, szentségét gyakorolta.

Szemünk elé lép Joachim és Szent Anna családi otthona és a Szűzanya boldog gyermeksege, belépünk a jeruzsálemi templom szentélyébe, látjuk a Szent Szűz eljegyzését Szent Józseffel, látjuk az angyalt, amint a názáreti otthonban megjelenik; Betlehem, Egyiptom, Názáret elevenedik meg lelkünk előtt. Látjuk őt Szent Józseffel együtt és nélküle, Jézussal együtt és tőle megválva; látjuk a Golgotát, a mennybemenetel hegyét, a Szentlélek lejövetelét, Szent János evangélista otthonát és a Boldogságos Szűz elköltöztetését. Ez a szó: Mária! a gyermeket, a szüzet, az anyát, az özvegyiségre jutott Szűzanyát mutatja be nekünk, bemutatja őt az istenanyaság magasztos emelkedettségében és fájdalomtól megtört szívvel a kereszt tövében. Hol van az a szent, aki ilyen és ilyenmódon tett és szenvedett?! Szentséges Szűz Mária! — ő igazán a „szent”, a „szentséges”. Egészen szép vagy, Mária, és nincs folt tebenned! Nem méltóságod, ha-

nem szentséged által tetszettél Istennek mindenekelőtt!

Azért a legjobb Mária-tisztelet az életszentség értékelése, tisztelete Szűz Máriában és annak követése. Ez a szó „szent” soknak szemében a megvetés tárgyát képezi, mert nem értik. A bennük élő érzéki ember és földi, világias felfogás, a síroninnyi életszemlélet és a kevélység teszik azt szemünkben megvetetté. „Érzéki ember nem fogja fel, ami az Isten Lelkéé.” (1 Kor. 2, 14.) Érzélgősségnek, gyengéségnek, asszonyoknak való dolognak, naivitásnak és élettapasztalat hiányának, korlátoltságnak vagy képmutatásnak tekintik. Mások túlzásnak, excentricitásnak mondják, vagy rendkívüli dolgokba, csodákba, látomásokba és elragadtatásokba helyezik az életszentséget.

Pedig a szentség nem egyéb, mint erkölcsi nagyság, az ember igazi nagysága, az, ami miatt őt megszorítás nélkül „jó”-nak mondjuk. A szentség a kanonizált akarát, amint jól mondja egy katolikus író (Meschler). Mik a földi nagyságok, az úgynevezett „nagy emberek” a szentekhez képest! A komornyik előtt eltűnik minden nagyság, tartja egy közmondás. Mennyi kicsiség, gyarlóság, fogyatkozás, hiba, bűn, sokszor aljasság nyilvánul meg azoknál is, akiket legnagyobbaknak tartunk, vagy legnagyobbaknak hirdet a világtörténelem, hacsak közelükbe férközünk, mintegy közlőrl és nagyítóval szemléljük életüket. A szenteknél épp fordítottja áll a dolognak: a távolból megvetetteknek, a közlőlől nagyoknak látjuk őket. Szent Ágoston az emberi értelem egyik legnagyobb dísze és az emberi szív remeke volt, Szent Ignác szentsége mellett, sőt szentsége miatt az okosság felülmúlhatatlan példaképe, Bosco Szent János valóságos financiaális zseni. A szentek az „élet”-ben is megállották helyüket.

A szentség azonban nemcsak természetes erkölcs, hanem lényegesen magában foglalja az Istenhez való benső kapcsolódást is. Pestalozziról mondja élet-

rajza, hogy képes volt cipőjét is levetni, hogy odaadja a szegénynek, és mégsem volt szent. A pusztán természetes emberszeretet nem az a „caritas”, mely szentté teszi az embert. Ehhez Isten szeretete szükséges. A szentség a lélek odaadásából, az áhítatból, az istenszeretetből, a megszentelő malasztból fakad. A szentség lényegében egyesülés Istennel, feloldadás Istenben.

A szentség az ember legnagyobb értéke. „A szentség oly nagy dolog, hogy azt soha túl drágán megvenni nem lehet”, mondja boldog Colombière Kolos. A szentség az élet egyedüli értéke. Lényegesen a bűnnek, még a legkisebbnek is gyűlöletében és kerülésében, az imaéletben és az erények gyakorlásában áll, és a szentségekből táplálkozik.

A gyermekben is a lelkiéletet kell ápolni, szentségre kell őt nevelni. Ez a valódi elitnevelés. Ez az igazi „nevelés”. Kasztíliai Blanka nem átalította kimondani fiának, Lajosnak: „Inkább halva szeretnék látni, mint bűnben.” Mi hiányzik korunknak? A szentség. Szent atmoszférát kell teremtenünk magunk körül, szent talajt kell előkészítenünk, melyből szentek sarjadnak, melyben szentek nevelődhetnek. Ezt eszközölje bennünk és gyermekeinkben az igazi Mária-tisztelet. Erre figyelmeztessen szüntelen a köszöntés: Sancta Maria — szentséges Szűz Mária!

2. A szó „szent” azonban még mást is jelent. Nemcsak személyeket, embereket nevezünk szenteknek, hanem tárgyakat, helyeket, épületeket, időszakokat is, sőt embereket nemcsak személyes erényük és Istenbe való kapcsolódásuk, hanem állásuk és hivatásuk, Istentől nyert méltóságuk miatt is, melyek őket Istennek szentelt személyekké teszik: papokat, Istennek szentelt szűzeket. A *szentelés*, az egyházi rend szentsége, a papi jelleg, az Istennek tett és az Egyház által elismert fogadalom teszi őket szent személyekké és mintegy kivonja őket a profán életből.

Szűz Mária is Istennek van szentelve, jobban,

mint bárki és bármi egyéb a világon. Isten lakik benne, élő templom, eleven szentségház. Maga a Szentlélek konszekrálta, szentelte fel ezt a templomot, ezt a kelyhet, ezt a szentségházat. Szűz Mária lelki vérrokonságban áll Istennel: ő Istennek szent szülője, Krisztusnak anyja, a Szentlélek arája. Ez az Istennek szentelt volta követelte, hogy örökké szűz maradjon, a szűzeknek Szent Szűze, az érintetlen anyja.

Habár Szűz Mária nem isteni anyasága miatt tetszett Istennek legjobban, hanem malaszttal teljessége, életszentsége miatt, azért mégis az isteni anyaság volt minden kiváltságának és kiválóságának, tehát szentségének is gyökere és forrása. Istenhez méltónak kellett lennie, azért árasztotta el őt Isten kegyelmével, de meg is követelte tőle a közreműködést. És ha nem látta volna előre közreműködését, nem választotta volna őt édesanyjává. Istennek szentsége volt tehát számára személyes szentségének is forrása.

Szűz Mária Istennek szent edénye, cibórium. Mi is azok vagyunk, a kegyelem edényei, Isten templomai, választott nemzedék. A kegyelem által Isten lakik bennünk. A keresztség, a bértálás és egyházi rend eltörölhetetlen jegyet hagy lelkünkben, mely által egészen Istenéi vagyunk. Ne gyalázzuk meg tagjainkat a bűn által, ne rontsuk le Isten templomát, mely bennünk épült, ne homályosítsuk el az eltörölhetetlen jegy fényességét lelkünkön. Jobban éget a pokol tüze, ha ezt a jegyet égeti a lélekben.

Különös tisztelettel legyünk a papokkal szemben és azok iránt, akik áldozás után Istent hordják magukban. Ezek Szűz Máriához hasonlóak. Járuljunk mi is gyakran a szentáldozáshoz, szenteljük meg Krisztus testével testünket-lelkünket. Tiszteljük testünket, mert Krisztus testét hordja magában, mert a Szentlélek temploma. A pap tisztelettel érinti a szentségtartót, még ha ki is vette belőle a szentséget. Nem

lökdősi ide-oda, nem szennyezi be, nem dobja a lomtárba. Így kell tisztelnünk testvéreinket, nemcsak lelküket, hanem testüket, saját testünket is. Megmutatja nekünk a papnak cselekvésmódja a szentségtartóval, hogyan kell bánnunk a testtel, ha csak egyszer hordta is magában Jézus testét. Szent erekeként tiszteljük a testet, és várjuk dicsőséges fel-támadását. A szentáldozás a test és lélek megszen-telésének és a személyes életszentségnek leghatható-sabb eszköze. Fogadjuk lélekben Szűz Mária kezéből, aki nekünk Jézust adta!

Mit kíván tőlünk a szentséges Szűz, akinek tiszteletére most májusban összesereglettünk? Elsősorban azt, hogy mi is szentek legyünk.

A szentség lényege a megszentelő kegyelem. Ezt kell megőriznünk, ezt kell növelnünk, ezt tökéletes-ségre juttatnunk! A megszentelő kegyelem olyan, mint a mag, a törzs, mely virágokat hajt és gyümölcsöt terem. A virág, a gyümölcs a megszentelő kegyelemből fakadó jócselekedetek és erények. Ezek a szentség virágai, gyümölcsei.

De a virág és gyümölcs nem magáért van, hanem azért, hogy az embereket megörvendeztesse és táplálja. Jócselekedeteinknek, erényeinknek apostoli jelleget kell adnunk, akkor lesz tökéletes bennünk a szentség, mely a megszentelő kegyelem által lelkünkben él és az erényekben virágot hajt s gyümölcsöt érlel.

Kegyelemteljesség, erényben való bővelkedés, apostoli lelkület, ez az a szentség, melyet tőlünk Szűz Mária kíván. Ha ezt látja tisztelőiben, választottaiban, gyermekeiben, akkor hasonló öröm árasztja el lelkét az égben, mint amilyen Szent Alajos édes-anya szívét betöltötte a földön, mikor fia képét az oltáron szemlélte. Szerezzük meg égi Anyánknak ezt az örömet! Szentséges Szűz Mária, könyörögj érettünk, hogy mi is szentek legyünk! Amen.

IMMACULATA

A Kárpátok hegyes vidékén a felkelő nap a legmagasabb csúcsoakat vonja be először fényes sugarai-val, rájuk önti először tiszta világosságát, míg a völgyek mélyén még az éj sötétsége uralkodik. Csak lassan-lassan száll le a fény a hegyek magaslatairól s dereng fel a világosság a völgyek rejtekében szunynyadozó falvakra, míg végre a nap hatalmas fényözöne az egész természetet elárasztja világosságával.

1. *Ki volt az a választott lény*, akire az igazság Napja, Isten, először vetette rá tekintetét az örökkévalóság hajnalában? Ki volt az, akinek lelkén a Teremtő szeme először pihent meg szeretettel, akire a kegyelem sugarai először vetődtek? Ez a választott lény a mi égi Anyánk, a Boldogságos Szűz Mária volt. Őt szemelte ki Isten valamennyi teremtmény között, hogy egyszülött Fiának édesanyja legyen, azért gondolt rá legelőször, amikor isteni bölcsességében a teremtés gondolatát szötte, az emberi nem bűnbefesését előre látta és megváltását elhatározta. A Megváltó istenemberi alakjával együtt ott lebegett elválaszthatatlan egységben vele édesanyjának szent személye is, az „áldott az asszonyok között”, a „boldogságos”, a „szeplőtelen”.

Azért szól róla a Bölcsesség könyve: „Öröktől fogva rendelt engem, ősidők óta, még a föld előtt; nem voltak még tengerek, én már fogantattam, még nem állottak a hegyek súlyos tömegükben, a halmok előtt születtem; amikor az eget felállította, már ott voltam, amikor a föld alapjait megvetette, ott voltam mellette.” (Péld. 8, 23. 30.)

Ott volt már a paradicsomban, amikor Isten ős-

szüleink bűne fölött kimondotta az ítéletet, de egyúttal a Megváltóra is terelte reményüket: „Ellenségeskedést vetek közéd és az asszony közé, ivadékod és ivadéka közé: Az széttiporja fejedet, te pedig sarka után leselkedel.” (Gen. 3, 15.) Amikor az első Ádám magára és egész ivadékára vont a bűnbeesett ember bizakodó tekintetét, aki majd elveszi a bűn átkát a világról; de ott áll a második Ádám mellett a második Éva is, mint társnő a megváltásban, amint az első Éva is részes volt az első Ádám bűnében.

Ettől a naptól kezdve az egész ószövetség át van szöve a Megváltó várásától. A Szentírásnak mondhatni minden lapja órára szól, az emberi nem egész vezetése őt készíti elő. De mellette áll mindig édesanyja is, a Szűz, aki fiat szül és nevét Emmánuelnek fogja hívni. Ez az a nagy „jel”, melyet Isten Izaiás próféta által Akáz királynak ad; az a nagy jel, mely az egész világnak szól: „Ime a Szűz méhében fogan és fiat szül; neve Emmánuel lesz.” (Iz. 7, 14.)

Megjelenik előttünk a szépséges Eszter személyében, aki egyedül léphetett a király színe elé és kegyelmet nyert tőle nemcsak saját maga, hanem egész népe számára. Megjelenik a hőslelkű Juditban, aki levágja a Sátán-Holofernes fejét és megmenti népét a pusztulástól. Megjelenik Gedeon gyapjának képében, megjelenik a frigyszeikrény titkában, mindenütt ott van ő, mint az áldott az asszonyok közt, akire szent Fiával együtt a nemzetek várnak, mint a hajnalpír, mely az igazság Napjának felkeltét jelzi.

Mit készített Isten ajándéku annak a Szűznek, akire szerető tekintete már az örökkévalóság hajnalán ráesett, akinek hivatását előre jelképezik az ószövetség nagy asszonyai és előképei? Mit készített Isten ajándéku neki, akit az összes teremtmények közt a legjobban szeretett, akit egyszülött Fia édesanyjává választott?

Mit tettek nagy emberek, királyok, fejedelmek azokért, akiket nagyon meg akartak tisztelni, vagy akiket nagyon szerettek? Mikor az egyiptomi Fáraó Józsefet, aki neki álmát megfejtette, meg akarta tisztelni, így szólt hozzá: „Te légy házam felett s a te szájad parancsára hallgasson az egész nép, csak az egy királyi székkal leszek én több náladnál.” Majd levétette kezéről a gyűrűt és József kezére adta, díszes ruhába öltöztette és nyakába tette az aranyláncot. Azután körülvitette második fogatán és hírnökkel kiáltatta, hogy mindenki hajtson térdet előtte s tudja meg, hogy ő egész Egyiptom földjének a feje. (Gen. 41, 40—43.)

Mit tett Asvérus király, mikor életének megmentőjét, Mardokeust ki akarta tüntetni? „Mi történéjek azzal a férfiúval, — kérdezte főemberétől, Amántól — akit ki akar tüntetni a király?” Ez pedig felelte: „Azt a férfiút, akit a király ki akar tüntetni, királyi ruhába kell öltöztetni, reá kell ültetni a király nyerges lovára, fejére királyi koronát kell tenni, a királyi fejedelmek és hatalmasok közül az első vezesse a lovát és a város terén áthaladva hangosan kiáltsa: Így dicsőül meg az, akit a király ki akar tüntetni!” (Eszk. 6, 6—9.) Siess és cselekedjél így Markodeussal, volt a király parancsa.

Mit tett Napoleon császár, mikor első fia született, mivel mutatta meg császári apai szeretetét elsőszülötté iránt, mi volt az a fejedelmi ajándék, melyet bölcsőjébe adott? — A római királyság volt az ajándék, mellyel elsőszülöttének kedveskedett, koronát tett bölcsőjébe császári apai ajándékként. — Így tisztelik meg, így tüntetik ki a világ nagyjai azokat, akiket meg akarnak tisztelni, akiket nagyon szeretnek.

Mit tett az Isten azért a lényért, akit az egész világon az összes teremtmények közt a legjobban szeretett, akit a legnagyobb kiváltságokkal akart ki-tüntetni? Mi volt az az ajándék, mellyel saját jövőendő édesanyjának kedveskedni akart? Ha maga az Isten

mindenhatóságában, bölcseségében és jóságában egy embert meg akar tisztelni, ki akar tüntetni, nem nagyszerű, nem minden tiszteletet meghaladó lesz-e az az ajándék, az a megtiszteltetés és kitüntetés, mellyel a neki kedves lényt fel akarja magasztalni, mellyel iránta való szeretetét ki akarja mutatni? Mit talált a nagy Isten magához és édesanyjához méltót, hogy azzal ezt a neki legkedvesebb teremtményt felékesítse?

A mindentudó Bölcsesség végigtekintette a lehetséges megtiszteltetések végtelen sorát, rendelkezésére állott az isteni mindenható erő és hatalom, a szeretet pedig arra ösztönözte, hogy a megtiszteltetések, az ajándékok közt a legkiválóbbat, a legnagyobbat válassza ki. S íme, a Szeretet ösztönöz, a Bölcsesség választ, a Mindenhatóság teremt, és Isten Szűz Mária bölcsőjébe teszi a remek ajándékot, melynél szebbet és jobbat mindentudósága mellett sem talált: a szeplőtelen fogantatás kiváltságával ajándékozta meg édesanyját.

Valóban nagy dolognak, minden emberi fogalmat fölülmúló nagy kitüntetésnek kell lennie ennek a kiváltságnak. Ha Isten maga sem talált jobbat, szebbet Szűz Mária részére, akkor ennél nagyobb, értékesebbet, megtisztelőbbet mi sem gondolhatunk el. A szeplőtelen fogantatás valóban méltó ékessége az Isten Anyjának.

2. *Mi a szeplőtelen fogantatás?* 1854 december 8-án IX. Pius pápa Szent Péter templomában ünnepélyesen kihirdette, hogy a Boldogságos Szűz fogantatásának első pillanatától kezdve Istennek különös kegyelme által az eredeti bűn minden szennytől sértetlen maradt. Ez a *Szeplőtelen Fogantatás*. Más emberek a bűn átká alatt születnek, mint Szent Pál mondja: „Mindnyájan a harag fiai valánk.” (Ef. 2, 3.) Csak a keresztség szentsége mossa le rólunk a bűnnek mocskát. Szűz Mária egészen tiszta volt már születésénél, sőt születése előtt is, fogantatásának első pillanatától fogva. Mi valamennyien az ördög uralma

alatt állottunk, a bűn bilincsei közt sínylődtünk; Szűz Mária egyedül zúzta szét Krisztus kegyelmével a kígyó fejét, őt egyedül nem érintette a bűnnek még árnyéka sem. Mi valamennyien büntől elrútitva születtünk, a megszentelő malaszt nem ékesítette lelkünket, koldusok és árvák voltunk, mert Isten nem volt a mi Atyánk. Csak Szűz Mária volt malasztal teljes, és élvezte Isten kegyelmének bőségét kezdettől fogva.

Ó, mily nagy dolog a kegyelem, a megszentelő malaszt! Szűz Máriának legnagyobb kiváltsága épp az, hogy mindjárt életének első pillanatától kezdve birtokában volt Isten ez adományának, mely a lélekbe magának Istennek képét nyomja bele. Szűz Mária egyedül érti meg legjobban a megszentelő kegyelem értékét. Nincs is szemében nagyobb kincs, mint a léleknek ez a hófehér tisztasága, melyben Isten szeretetének sugaraitól áthatva ragyog, mint a tündöklő nap. Mikor 1858-ban, négy évvel a Szeplőtelen Fogantatás tanának kihirdetése után, Szűz Mária Lourdes-ban egy szegény kislánynak megjelent, a kis Bernadette kérdésére: „Mondd meg nekem, hogy ki vagy?” — égre emelve szent szemét, azt válaszolta: „Én vagyok a Szeplőtelen Fogantatás.”

Ez tehát a legkedvesebb cím, amellyel Szűz Máriát illetni lehet, ez az ő legszebb neve saját értéklésében, ennek örül leginkább. Nem Isten anyjának nevezte magát, nem a mennyország királynéjának, hanem a Szeplőtelen Fogantatásnak. Ugyanabból az okból, melyből kész volt az Isten anyjának méltóságáról lemondani, ha netalán szüzességi fogadalmával ellenkezne, most sem istenanyai kiváltságát tünteti fel, hanem szeplőtelen fogantatását. Ó, mennyire szerette Szűz Mária lelkének tisztaságát, jobban szerette, mint a mennyország királynéjának címet! Ó az az okos szűz, aki híven megőrizte szent Fiának ígéit szívében. Ha istenanyai méltóságát dicsőítjük és mondjuk: Aldott a te méhed, mely az örök Isten Fiát hordozta, áldott a te kebled, mely a világ Megváltóját táplálta — azt válaszolja nekünk isteni Fiának

szavaival: „Sőt inkább boldogok, kik az Isten ígését hallgatják és azt megtartják.” (Lk. 11, 28.) Boldogok, akik örködnék szívük-lelkük tisztasága fölött, ezek áldottak igazán, mert „boldogok a tisztaszívűek, ők meglátják az Istent”. (Mt. 5, 8.)

Mily értékkel bír lelkünk tisztasága, Isten megszentelő malasztja a mi szemünkben? Értékeljük-e szívünk ártatlanságát, nagy dolognak, kiváló ajándéknak tartjuk-e Isten kegyelmét? Készek vagyunk-e áldozatokat hozni, akár életünk árán megőrizni lelkünket a bűntől? Nem képes-e rövid pillanatnyi vétkes öröm elfeledtetni velünk azt a kincset, melyet lelkünkben őrzünk?

Úgy cselekszenek sokan, mint az oktan Ézsau, aki egy tál lencséért elsőszülötti jogát odaadta. Ő mily balgatógok, akik kicsinyke falat miatt a bűjt szent törvényét megszegik, egy érzékies tekintet miatt odaadják szívük ártatlanságát és tisztaságát, egy pár pengő igazságtalan bírásáért eladják az istengyermeki kiváltságot, a mennyország örökségét!

De ritkák a fehér hollók, ritkák a lelkek, kik a szent keresztségben nyert hófehér köntöst, az isteni kegyelem és kiválasztás díszruháját, az ártatlanságot mindvégig megőrzik. A bűn lehellel elhomályosítja, befeketíti, letörli e fényes mezt a lélekről. Hányan vannak, akik Isten kegyelmét elveszítették! Van-e ezekre nézve remény? Lehetnek ezek a szeplőtelenül fogantatott Szent Szűz követői? Csak az tagadná ezt, aki még sohasem látta Szent Magdolnát a Szeplőtelen Szűz mellett a kereszt lábánál.

A bűnösre nézve is van még remény, még a bűnös is odaléphet az eget szeplőtelen Királynéjának követői sorába.

Van, van még egy mód a Szeplőtelen Fogantatást tisztelni és követni, és ez a mód a bűnbánat. Ó, ha azok mindnyájan a nagy világon, kik oly szerencsétlenek voltak ezt a ragyogó díszruhát elveszíteni, mellyel Isten bennünket a keresztségben megajándékozott, a bűnbánat sanyarú, de mégis oly édes útjára

Immaculata

lépnének, hogy az elvesztett gyöngyöt keressék és megtalálják! Ők is összehívnák barátait, ismerőseit és mondanák: Örüljete és vigadjatok velem, mert megtaláltam, amit elvesztettem. De még inkább örülne maga a Szeplőtelen, mert egy lelket lát újból az ő tisztaságának követői sorába lépni, és nagyobb öröm van „mennyenben egy megtérő bűnösön, mint kilencvenkilenc igazon”. (Lk. 15, 7.)

Ugyancsak Lourdes-ban egy jelenése alkalmával e szavakat intézte Szűz Mária, a szeplőtelenül fogantatott, a kis pásztorleányhoz, Bernadette-hez: „Bűnbánat, bűnbánat!” Minthacsak az egész világnak oda akarta volna kiáltani: Ti, kik nem követtetek engem az ártatlanság ösvényén, lépjete legalább a bűnbánat útjára, hogy visszanyerjete azt a kincset, melyért én kész voltam mindent, életemet, még istenanyai méltóságomat is odaadni! Ha oly lelkülettel tartunk bűnbánatot, amilyennel Magdolna bűnét megsiratta, mi is méltók leszünk a Szeplőtelen társaságába befogadtatni.

De ehhez szükséges, hogy megtérésünk után éppoly szorgalommal örködjünk a megszerzett kegyelem megőrzése fölött, mint amennyi hanyagságot mutatunk annak megvédésében az első kísértés idején.

Mikor egy dunai hajósnak áldozás után azt mondta a pap: „Egy hét múlva ismét áldozhatsz, és ha volna bűnöd, újból meggyónhatod áldozás előtt”, azt válaszolta neki: „Hogy bánthatnám meg az Istent, ha neki már egyszer meggyóntam!” Ó, mily gyönyörű szó ez: hogy bánthatnám meg még egyszer az Istent, ha már egyszer megbocsátotta bűnömet! Hogyne örködném a kincs fölött, melyet vére árán visszaszerzett nekem! Hogyne őrizném meg azt a megszentelő malasztot, mely szívemet-lelkemet oly hófehér tisztává teszi, mint a ma keresztelt gyermek lelke, oly tündöklővé és ragyogóvá, mint hozzá fogható nincs a világon!

Kétféle tisztaság van, a megszentelő malaszt két-

féle fényben tündöklük: ezüstfehér és aranypiros fényben. Fehér fényben ragyog azoknál, kik ártatlanságukat megőrizték a keresztség óta, akikre a bűn árnyéka nem vetődött soha. Piros fényben ragyog azoknál, kik a bűn mocskát a bánat könnyeiben és Jézus Szívének vérében lemosták. Vagy az egyik, vagy a másik csoportba kell tartoznunk, ha a Szeplőtelen Fogantatás tisztelői, követői akarunk lenni. „Én vagyok a Szeplőtelen Fogantatás!” — kiáltja biztatóan az egyik csoport felé; komolyan, de anyai szeretettel a másik felé: „Bűnbánat, bűnbánat!” Amen.

EX TE ORTUS EST . . . TÓLED SZÜLETETT . . .

A születésnap az embernél mindig örömnapszámba megy. Az emberek nagy általánossága nem követi Jób pesszimizmusát és nem mondja: „Vesszen a nap, amelyen születtem, az éj, melyen mondták: fiú fogantatott.” (Jób 3, 3.)

Ha egyedül a földi életet tekintjük, egyeseknél igaznak és megokoltnak látszanék Jób keserves panasza, mert mintha csak fájdalomra és szenvedésre születtek volna. Az emberek nagy sokasága azonban, még a szegény is, örömnapnak tekinti, mikor „ember született a világra”. (Jn. 16, 21.) Az örökkévalóság perspektívájába beállítva pedig, a megváltás isteni ajándékát feltételezve, minden tekintetben örömnap a születésnap. Hiszen alapját képezi Isten egyéb jótéteményeinek égen és a földön. Csak arra nézve, aki konokul visszaél Isten kegyelmével, áll Krisztus rettenetes szava: „Jobb lett volna, ha nem született volna az az ember.” (Mt. 26, 24.)

A világi ember azonban túlzott jelentőséget tulajdonít a születésnapnak földi vonatkozásban, mert számára csak a földi élet bír értékkel múló javaival. Amint a halál napja számára az „utolsó”, a „vég”, melyen túl csak a megsemmisülés réme mereszti rá kérlelhetetlen, gyilkos tekintetét, úgy a születésnap számára a földi boldogság bölcsőjét jelenti.

Egészen különös értelemben és egyedülálló módon örömnap Szűz Mária születésnapja. Az ünnep egész liturgiája mintha azt visszhangozná szüntelen: „Ma van a Boldogságos Szent Szűz születésének ünnepe, akinek dicsőséges élete fénnel vonja be az

egész Egyházat. — Örömmel üljük meg a Boldogságos Szűz születésének napját, hogy értünk könnyörögjön a mi Urunk Jézus Krisztusnál." (Egyházi zsolozsma.) Ezt köti lelkünkre Szent Agoston is, mikor felszólít: „Itt a kívánt nap, a Boldogságos és tiszteltetreméltó Szent Szűz ünnepe. Örüljön tehát az egész föld a legnagyobb ujjongással, mert ily nagy és dicső Szűz születésétől lett ékes." (Serm. 18. De Sanctis.)

Szűz Mária születése háromszoros tekintetben örömnapp: örömnapp Istenre, örömnapp magára a Boldogságos Szüzre, örömnapp miránk nézve.

1. *Örömnapp Istenre nézve.* Végre egy lény, akiben egész örömet lelhet! Ebben a lényben *csak* jószág van. Benne nincs folt, mely a tiszta isteni szemnek visszatetszenék. Oázis, zöldelő liget a bűn nagy pusztaságában. Rajta örömmel pihen meg Isten tekintete.

Igaz, hogy Isten maga készítette ezt a remekművet. De ki csodálkozik azon, hogy a művész örömet leli remek alkotásában? — Istennek minden műve sikerül. Azért az ő öröme nem hasonlít az emberi művész öröméhez abban, hogy műve sikerül, csak abban, hogy műve szép. És Szűz Mária minden emberi fogalom és képzelet fölött szép.

De van Istennek még egy másik öröme is Szűz Máriában. Ez a mű nem holt valami, hanem élő, szabadon akaró, alkotóját ismerő és szerető mű. Soha senki úgy nem működött közre Isten ajándékaival, mint a Boldogságos Szűz, soha senki Isten szándékainak, terveinek oly tökéletesen meg nem felelt, mint ő; születése a kezdet, a nagy nekilendülés.

Triviálisnak látszó hasonlat talán, de igaz: a mérnök örvend, amikor lefekteti az első kábelt, amikor felállítja az első leadó és felvevő állomást, amikor először indítja meg az általa alkotott mozdonyt. Ezen túl az a mű tovább fog járni, működni, az emberek szavát levegőn és tengeren át fogja közvetíteni, megindul, hogy vihar sebességével szelje át az országokat. — A lelkiélet is, melyet Isten egy lénybe beleoltott,

megindulás, nekilendülés. Szűz Mária életében ez a nekilendülés sohasem ismert megállást, nem ismert stagnálást, nem ismert lassulást. Ez az élet szüntelenül haladó, és pedig mindig gyorsulóan haladó és haladóan gyorsuló mozgás volt az isteni szeretet és a lelki tökéletesedés pályáján. Soha senkiről igazabban nem írja a Szentírás: „Az igazak ösvénye olyan, mint a derengő fény, mely mindinkább erősödik, míg a nappal teljes lesz.” (Péld. 4, 18.) Ez a derengés Szűz Máriánál már a kegyelem teljességét jelentette, a nappal teljes fényét pedig csak Isten szeme látja. Szűz Máriáról is igaz, amit az evangélium Jézusról mond: „Növekedék bölcsességben és kedvességben Istennél és embereknél.” (Lk. 2, 52.) Ezért örvend az Isten Szűz Mária születésnapján.

2. Örömnapi magára a Szent Szűzre nézve. Ez a nap számára oly élet kezdetét jelentette, melynek már első napja, első perce meg volt szentelve a kegyelem által, s melynek minden további napja új és nagyobb kegyelmi nap lesz számára. Szűz Mária megszületett és magában hordta az életet, és ez az élet benne mindig tökéletesebb és nagyobb, istenibb lesz.

Nálunk az áteredő bűn veti rá árnyékát születésünk napjára: „Mit használt volna születnünk, ha nem adatott volna, ki megváltson.” (Exultet.) Azért a mi születésünk napja csak korlátozott értelemben örömnapi. Szűz Mária is meg van váltva, de nála a megváltás már születése, sőt fogantatása napját is beragyogja, sugarait már előre ráveti.

Nálunk a keresztelési nap az a boldog nap, melyen az „életre” születünk. Szébb ez magánál a születésnapnál is. A szentek ezt tekintik igazi születésük napjának. Mi megfélekedzünk róla. Üljük meg legalább lélekben, mint életünk legszebb napját az elsőáldozás napja után, sőt mint némileg annál is szebbet, mert keresztelési nap nélkül nem volna áldozási nap sem. A születésnapra árnyék is borul, a ke-

resztelési napot csak fény veszi körül: ekkor lettünk először Isten élő templomai. Üljük meg a templomszentelés napját. Erre emlékeztet minket Szűz Mária születésnapja, mert nála egy dolog volt a földi és az örök életnek születni.

3. *Örömnapi miránk nézve.* „Ex te ortus est sol iustitiae” — tőled született az igazság Napja, Jézus Krisztus. Így zengi a zsoltosma. Ezért ünnep és örömnappal számunkra Szűz Mária születésnapja.

Karácsonykor zengi az Egyház: „Ma méztől áradóak lettek az egek” — de ez az áradás már akkor kezdődött, amikor az Üdvözítő édesanyja megszületett. A karácsonyi öröm már előre veti a betlehemi éjszaka fényének sugarait és bearanyozza az Isten Anyja születése napját, ragyogásának békét hozó szentségével. Ő a hajnali pír, a hajnali csillag, mely az igazság felkelő napját jelzi a világnak.

Megszületett az, aki szépségével és bájával egyedül is már a mi örömünk és vígságunk oka. Csak rá kell tekintenünk, hogy örömtől repessen szívünk. Az ő születésének napja örömnapi számunkra.

Tisztelete, szeretete megtisztítja szívünket. Ő „a szép szeretet anyja”. (Sir. f. 24, 24.) Csak a tiszta szív képes igazán örvendeni; azért ő a mi örömünk oka, aki szeretetével megtisztít minket és születése örömet hoz a világnak, örömet hoz nekünk. „Jertek hozzám mind, kik megkívántok engem és teljetelek el gyümölcseimmal, mert lelkem édesebb a méznél és birtoklásom jobb a lépesméznél.” (Sir. f. 24, 26.) Amen.

GYÜMÖLCSOLTÓ

I. Melyik volt a legnagyobb szó, mely valaha e világon elhangzott? Az-e, mely Isten szájából mint első hatolt bele a sötétségbe, mikor teremő hatalommal a mélység fölé kiáltotta: Legyen világosság! és lőn világosság? Vagy az volt-e a legnagyobb szó, mikor szája újból megnyílt és mondta: Legyen! és a nap ragyogni kezdett az égboltozaton és a hold megjelent az éjnek egén? Mikor szólott és szavával oda szórta a sokezer csillagot, hogy azok számát senki sem tudja megmondani? Az volt-e a legnagyobb szó, mikor mondá az Isten: Teremjen a föld, és a mező virágai megnyíltak és az aranyszínű kalászhok hullámozni kezdtek a földeken, és a fák megteltek gyümölcseel, és a halak úszkáltak a vizekben, és a sasok fenn lebegtek a felhők közt, és az állatok szerteszét szaladgáltak a réteken és erdőkben? Vagy talán az volt a legnagyobb szó, mikor a Szentháromság tanácsában meghozták a határozatot: Alkossunk embert a mi hasonlatosságunkra, és ráleheltek az anyagra az élet lehelletét, és lőn az ember élőlénné? Nagy szavak ezek. De a legnagyobb szó, mely e világon elhangzott, az volt, melyet Isten kimondott, mikor az idők teljességében elhatározta: Váltsuk meg az embert! — és egyszülött Fiát a földre küldte, „ki asszonyból lett”, hogy megváltsa a bűnbe esett emberi nemet, és „a fogadott fiúságot visszanyerjük”. (Gal. 4, 4—5.)

1. Istennek ez a szava visszhangzott abban a másik szóban, melyet az „asszony” szájába, a Szűz ajkára adott, mikor őt az angyal által köszöntötte és egyszülött Fiának megtestesüléséhez hozzájárulását

kivánta. Szűz Mária mondta ki a mai napon ezt a szót, mikor Isten akarata előtt meghajolva mély alázattal szólott: „*Legyen nekem a te igéd szerint.*” (Lk. 1, 38.) Ez volt a legnagyobb szó, melyet a világ teremtett lény ajkáról hallott.

Ez a szó nem választotta szét a vizeket a mennyboltozat fölött és alatta, de egyesítette a föld lakóit az ég Urával. Ez a szó nem teremtette elő a természet hamar fonnyadó, mulandó termékeit, de a kegyelem gyümölcsseit hozta meg az élet és a halhatatlanság fáján. Ez a szó nem hívta föl az égbe a napot és a csillagokat, de az Istent hozta le az égből a földre. Ez a szó nem lehelte bele az agyagból alkotott testbe az élet lehelletét, de varázserejére az örök élet Igéje agyagból alkotott, halandó testet vett magára. E szó hatalma alatt nem az első ember, az ősi Ádám lett élőlénné; hanem mindenható ereje az új Ádámot, Krisztust adta a világnak és tette őt a világ elevenítő lelkévé.

E szónak emlékét ünnepeljük a mai napon; a megtestesülés nagy titkának emlékezetére szenteljük ez ünnepet. Gyümölcscsoltó Boldogasszony — az ünnep neve igazán föltárja előttünk annak jelentőségét. Ez időtájt oltjuk be a gyümölcsfákat. A Szent Szűz az igazi gyümölcscsoltó. Abba a vad cserjébe, az emberi nem törzsébe szavával beleoltotta az isteni sarjadék nemes oltványát és a természetből szentséget, a bűnből kegyelmet hozott létre. „Vessző sarjad Jessze törzsökéből, és virág növekedik az ő gyökeréből. Ime egy szűz méhében fogan és fiat szül és neve Emmánuelnek fog hivatni.” (Iz. 11, 9.)

Emmánuel annyit tesz, mint Isten velünk. Szűz Mária szavára jött el hozzánk az Isten, az ő hívására meglátogatta népét: „Már a tél elmúlt, a záporosó elvonult és eltávozott, virágok jelentkeznek földünkön, a gerlice szava hallatszott.” (Én. éneke 2.) Szűz Mária megszólalt, és az átokkal borított, jéghideg föld olvadozni kezd, virágok jelennek meg, közeleg az élet tavasza, Isten meglátogatta népét. Azért üljük oly

szépen tavasszal a megtestesülés emlékezetét. „Legyen nekem a te igéd szerint”, mondja a Szent Szűz, és Isten válaszol: „Zengjen szózatod füleimben, mert a te szavad édes” (u. o.), ellenállhatatlan hatalmat fejt ki szívemre, azért jövők és ime, köztetek vagyok. Mondá Mária: „Legyen nekem a te igéd szerint.” (Lk. 2.) „És az Ige testté lőn és miköztünk lakozék.” (Ján. 1.)

Méltó ez a szózat, hogy szívünkben örökké visszhangozzék, és mi rá mindig visszagondoljunk. A mi füleinkben is szüntelenül zengjen e szó: Legyen nekem a te igéd szerint, és azt ismételni legyen édes szájunknak. Nemcsak a mai napon, az egész éven át és életünk minden napján hálásan emlékezzünk vissza e szóra, mely nekünk a Megváltót adta. Háromszor naponként imádkozzuk az angyali üdvözetben: Legyen nekem a te igéd szerint; és az Ige testté lőn. Imádkozzuk ájtatosan, imádkozzuk hálás szívvel, imádkozzuk lelkünk egész odaadásával!

2. De tudok még egy jobb módot, hogy e nagy szó és a mai ünnep emlékét lelkünkben megörökítsük. Az egyik nagy szó a másiknak emlékét hívja fel elménkben. Van még egy szó, mely nagyságban és hatalomban vetélkedik azzal, melyet Szűz Mária kimondott. Ez a szó az, melyet a pap Isten nevében mond ki, mikor a kenyér és bor fölé hajolva kijelenti: *Ez az én testem, ez az én vérem.* Ez a szó egyúttal újra és újra felhívja figyelmünket a másikra és szívünkben a hálaadás érzelmeit fakasztja nap-nap után a megtestesülés nagy titka iránt.

Mert ez a szó nemcsak egyszer hangzott el a világban, hanem mindennap és naponként ezerszer és százezerszer hangzik el az egész világon az idők végezetéig — keleten és nyugaton, északon és délen, a világ minden tájékán, sivatagokban és hegyeken, városokban és falvakban, templomokban és a szabad ég alatt, ahol csak oltár áll és katolikus pap miséz. Ez a szó az Isten Fiát hívja le a földre, ez is

az élet és a kegyelem gyümölcseit hozza a világnak és egyesíti az eget a földdel, az embert Istennel.

A szentmise a legméltóbb és legtökéletesebb visszaemlékezés a megtestesülés magasztos titkára. Amit Isten egykor tett, mikor a Szűz méhébe szállott és a jászolban megjelent, azt napról-napra megújítja a szentmisében. Akkor Szűz Mária szava hívta le az égből, most a pap szava esdi le a földre. Akkor az Istenanyja méhében vett lakást és pólyákba takarózott, most az áldozók szívébe vonul be és az oltártakarón fekszik. Akkor istenségét rejtette el és emberi alakban jelent meg közöttünk, most emberségét is elfödi és a kenyér és bor színe alatt akar velünk lakozni. Ha a szentmisében Szűz Máriával egyesülve ájtatosan résztveszünk, ha tökéletesen részt veszünk azáltal, hogy meg is áldozunk, akkor a legjobban üljük meg az egész éven át a mai ünnep szent titkát és annak emléke nem fog elmosódni lelkünkben.

II. Lássuk, hogyan kell Szűz Máriával egyesülve szentmisét hallgatni, hogy a megtestesülés emléke bennünk mindig újra meg újra föléledjen!

1. *Oly lelki előkészülettel* kell az oltár szent titkainak bemutatásához járulnunk, amilyen előkészülettel lépett Szűz Mária Isten elé, mikor az méhébe akart szállni. Oly lelkülettel kell Jézust eljövételénél fogadnunk, amilyenel Szűz Mária fogadta őt magába, mikor fia akart lenni. Oly szeretettel kell őt szívünkben megőriznünk, amilyenel Szűz Mária őrizte őt anyai szíve alatt.

Mi vonzotta Istent annyira Szűz Máriához, hogy az ő gyermeke akart lenni? Két erény tündökölt benne, mely Isten szemét megragadta és szívét fogva tartotta: lelkének tisztasága és alázatossága. Ez volt a nagy előkészület arra, hogy benne a csodák legnagyobbika végbemenjen.

Szűz Mária már zsenge gyermekkorában szűzeséget fogadott Istennek, lelkét a bűn soha meg nem szentségtelenítette, még a tökéletlenség árnyéka sem

esett rá. Azért volt méltó arra, hogy benne az Isten Igéje lakozzék. De mit használt volna a tisztaság, ha hiányzott volna belőle az alázatosság. Az alázatosság nélkül a tisztaság sem tartós, sem tökéletes nem lehet; csak az alázatosság talajában tenyészik, virágzik ez az erény. Azért mondja Szűz Mária, mielőtt beleegyezését adná, hogy benne Isten Fia emberré legyen: „Ime az Úrnak szolgálóleánya.” És mikor magasztos hálaénekét zengi, azt mondja: „Megtekintette szolgálójának alázatosságát.”

A tisztaság és az alázatosság köti le a mi szívünkhöz is Istent. Ezt a két erényt követeli meg az anyaszentegyház papjaitól előkészületként, mikor az oltárhoz lépnek, hogy a kenyeret és bort az Úr testvé és vérévé változtassák és magukhoz vegyék. A pap kezét mossa, mielőtt az oltárhoz lép és ajka rebegi: „Adj, Uram, kezeimnek erősséget, hogy rólam minden szennyfoltot lemossanak, s lelkem és testem tisztaságában szolgálhassak neked.” „Tedd hófehérré lelkemet és tisztítsd meg szívemet” mondja, mikor a miseinget magára ölti. „Övezz engem a tisztaság övével”, így fohászkodik, mikor ágyékait a miseövvvel körülveszi. Azután odalép az oltárhoz és mivel kezdi meg a szentmisét? Alázatos bűnvallomással. Szűz Mária nem volt bűnös, azért csak Isten szolgálójának nevezhette magát; minden más ember bűnös és bűnösnek kell magát vallania. Azért száll le a pap is a mise kezdetén az oltár lépcsőjéhez, megvallja bűneit és azok bocsánatáért könyörög. Azért hajol le mélyen mise közben is és imádkozik maga és a nép nevében: „Az alázatosság lelkétől áthatva és megtört szívvel fogadj bennünket magadhoz, ó Uram!”

A pap a miseimákat nem a maga nevében, hanem az egész nép nevében mondja annak jeléül, hogy minden jelenlevőnek ugyanoly lelkülettel kell résztvennie a nagy cselekményben. A pap előkészületében Szűz Máriát követi, neked is Szűz Máriát kell követned,

ha méltó módon akarsz részesülni az oltár titkaiban, főleg, ha a szentek Szentjét magadhoz akarod venni. A szívnek tisztasága és az alázatosság a legjobb előkészület a legnagyobb kegyelmek befogadására. Minél tisztább a szíved, minél méltatlanabbnak tartod magad, annál nagyobb kegyelmekkel halmoz el az Üdvözítő, mikor az égből az oltárra leszáll, hogy meglátogasson. Gondolj a pásztorokra, kik a jászolt körülállották születésénél; kövesd őket, akkor a te karjaid közé is, nem karjaid közé, hanem szívedbe fekteti Szűz Mária isteni gyermekét. Emlékezzél meg arról, amit maga az Üdvözítő mond: „Ha ajándékokat az oltárra viszed és ott eszedbe jut, hogy atyádfiának van ellened valamije; hagyd ott ajándékokat az oltár előtt és menj előbb megbékélni atyádfiával; és akkor eljövén, ajánld föl ajándékokat.” (Mt. 5, 23 k.) Hallgasd Szent Pál intelmét: „Vizsgálja meg azért magát az ember és úgy egyék azon kenyérből és igyék ama kehelyből.” (1 Kor. 11, 28.)

Igaz ugyan, hogy a szentáldozás méltó és gyümölcsöző vételéhez elegendő, ha halálos bűn nem terheli lelkünket, de fölötte üdvös és sokszorta nagyobb kegyelmekben részesülünk, ha legalább a teljes megfontolással elkövetett bocsánatos bűnöktől is mentek vagyunk. Tisztítsuk meg tehát szívünket a gyónás gyógyfürdőjében vagy legalább mossuk le lelkünket a bánat szent könnyeivel, alázzuk meg magunkat és mondjuk Szűz Máriával: „Ime az Úr szolgálóleánya”; vagy Dávid királlyal: „Én a te szolgád és szolgálód fia vagyok” (115. zs. 7.); vagy a tékozló fiúval: „Nem vagyok méltó, hogy fiadnak neveztessem, csak béreseid közé fogadj be engem.” (Lk. 15, 19.)

2. Ez volt Szűz Mária előkészülete, ez legyen a mi előkészületünk is. De ki mondhatja meg, hogy ily előkészület után az *epedő vágy*nak mily hevével fogadta magába az Istent. Sem angyal, sem ember nyelve nem képes megértetni velünk, hogy mi ment

végbe Szűz Mária szívében abban a pillanatban, melyben beteljesült az Írás szava: És az Ige testté lőn. Ki mérheti meg az áhitatot, a vágyakozást, mely Szűz Mária kebléből a közelgő Üdvözítő felé kiáradt? És a szent leány kitérte karjait, mintha kebléhez akarná szorítani jövődöbéli fiát. Az előkészület mellett a keblünkben égő hő vágy Isten után mértéke a kegyelmek nagyságának és sokaságának, mellyel bennünket Isten eljövételénél elhalmozni szándékozik.

Ó, ha tudnád, mit akarna Isten lelkedben művelni, hacsak meg volna benned a vágy, hogy kegyelmeit befogadjad! De sokan félnek Istentől, félnek Jézustól, mint az apostolok a tengeren, mikor Krisztus Urunk hozzájuk közeledett a hullámokon. Kísértetnek tartották és kiáltottak. Félsz, ha Krisztus lelked felé tart, félsz hozzá közeledni, mert félsz, hogy elveszi, amihez szíved rendetlenül ragaszkodik. Azért nem vágyódsz Isten után a szentmisében sem. Pedig épp e vágy Isten után, ez az óhaj, hogy szívedet betöltse, mikor leszáll az oltárra a pap szavára, épp ez a mértéke kegyelemadományainak. Soha szentmisét ne hallgass a nélkül, hogy legalább lelkileg meg ne áldozzál. A lelkiáldozás abban áll, hogy bensődben óhajtasz Krisztussal egyesülni és valóban magadhoz is vennéd, ha megtehetnéd.

De ha él benned a vágy és őszinte, mondd miért járulsz oly ritkán a szentáldozáshoz? Hiszen itt van számodra az oltáron az Isten, csak közeledned kell, hogy magadhoz vegyed; miért állsz meg a lelkiáldozásnál, mikor hatalmadban van őt valóságban is szívedbe fogadni? Ha kegyelem állapotában vagy és a kellő előkészülettel közeledel, vagyis nem hiúságból, sem emberi tekintetből, hanem azzal a szándékkal, hogy Istennek tessél, vele a szeretet által bensőbben egyesülj és lelki betegségeidben, gyarlóságaidban hathatós segítségre találj, akkor akár naponként is gyónás nélkül magadhoz veheted Uradat, Üdvözítődöt.

Ó, tekints arra a vágyra, mellyel Szűz Mária szívébe fogadta szent Fiát, mikor először leszállt anyai méhébe; tekints arra a vágyra, mellyel őt a mennybemenetel napja után a szentáldozásban magához vette János apostol kezéből, akkor te is hevülni fogsz és lanyhaságodból kivetközől, hogy Üdvözítődnék eleget tégy, aki mondta: „Gyönyörűségem az emberek fiaival lenni (Péld. 8, 31.), és kívánva kívántam a húsvétot megenni veletek.” (Lk. 22, 15.) Nem fogja rólad mondani az evangélista, amit az Ige megtestesülésénél mondott az emberek hálátlanságáról: „Tulajdonába jöve, de övéi be nem fogadták őt.” (Ján. 1, 11.)

Szűz Mária a megtestesülés emlékét szentáldozásaiban szüntelenül megújította élete végéig. Aldozásai közben még hevesebben égett benne a vágy isteni Fia után, mint a megtestesülés előtt; mert a Jézussal való társalgása életében mérhetetlenül erősebb lángra gyullasztották szívét, a lefolyt 30 év a szeretetnek oly magaslatára emelte, melyhez képest előbbi szeretete csak gyengén lángoló tűzhöz volt hasonló. Kövesd Szűzanyád példáját és úgy végy részt a szentmisében, amint azt az első keresztény hívek tették, hogy mindannyiszor megáldoztak, ahányszor csak misét hallgattak. Vagy ha már ezt nem teheted, legalább epe-dezzél lelkedben a szentáldozás után és hogy keveset mondjak, legalább a nagy ünnepek alkalmával vedd magadhoz Uradat.

3. Szűz Mária szívét szent Fia befogadására elkészítette, abba epedő vággyal be is fogadta, de hűséges *szeretettel meg is őrizte*. Ott tartotta kilenc hónapon át, míglen a világ számára meg nem szülte. Nem elég Jézust szívünkbe befogadnunk, meg is kell őriznünk őt. Ha az előkészület Jézus befogadására a tisztaság és alázatosság, ha hő vágyakozásunk utána siettetí és boldogítóbbá, kegyelmekben gazdagabbá teszi eljövetelét, akkor a hűséges szeretet és az állha-

tatosság megőrzi őt és mint a szeretet foglyát fogva tartja szívünkben.

Hány ember hallgat misét és áldozik, és a szentmise és szentáldozás kegyelmeit mégsem őrzi meg. Úgy kell misét hallgatnunk, úgy kell áldoznunk, hogy a megtestesülés által szerzett megváltási kegyelmeket egész életünkön át megőrizzük, sőt öregbítsük és fokozzuk. Ha tiszta éjjel az égboltozatra tekintünk, oly csillagokat látunk, melyek sohasem nyugszanak le, hanem fényes ragyogásukkal szüntelenül a kék mennybolton tündökölnek. Vannak mások, melyek az éj nagyobb részén át láthatók, de rövid időre a látóhatár alá szállanak. Megint mások olyanok, hogy csak rövid ideig fényeskednek, azután leszállanak és láthatatlanokká válnak. Ilyenek a lelkek is. Vannak lelkek, akik mindig Isten kegyelmének fényességében ragyognak. Mások életük legnagyobb részén keresztül megőrzik a mennyei fényt, de időközönként elhomályosodnak. Végre olyanok is vannak, akik csak ritkán és rövid időre tündökölnek, éltek legnagyobb részét a sötétségben, Istentől távol töltik.

Az állhatatosság kegyelme a legnagyobb kegyelem, melyet kiérdemelni soha, csak kiesdeni lehet. De Isten megadja azoknak, akik Őt kérik. A megváltás kegyelmeinek megőrzésére, melyeket nekünk az Üdvözítő a mai napon megtestesülése által szerzett s melyeket megtestesülésének örök emléke, az Oltáriszentség által közvetít, szívünkbe önt, leghatásosabb eszköze maga az ájtatos misehallgatás és a gyakori szentáldozás.

De úgy kell misét hallgatnunk, úgy kell áldoznunk, hogy az valóban Jézus megtestesülésének örök emléke legyen. Szűz Máriával kell egyesülnünk a szentmisében, a szentáldozásban. Ő általa jött az Isten Fia e földre, csak ő általa fog szívünkbe jönni. Ő nevelte őt, ő őrizte meg az emberek számára, ő őrzi meg a mi szívünkben is.

Hozzá kell tehát folyamodnunk, tanítson meg

minket a buzgó misehallgatás és gyakori szentáldozás által azt a nagy szót örökké emlékezetünkben tartani, melyet a mai napon kimondott s mely a világot megújította: „Legyen nekem a te ígéd szerint.” Esdje ki számunkra, hogy velünk is mindig Isten ígéje és akarata szerint történjék minden: Add meg nekünk a mi mindennapi kenyerünket, a te szent Fiad drága testét, hogy az ő neve megszenteltessék és eljöjjön az ő országa s örökké nálunk maradjon. Teljesüljön rajtunk mindenben, akár szenvedések árán is, az ő szent akarata itt a földön, hogy aztán a mennyben is teljesüljön örök boldogságunkra. Amen.

Dolci

Mater admirabilis

CSODÁLATOS ANYA

A 16. és 17. század egyik legvirágzóbb Mária-kongregációja Németországban az ingolstadti kongregáció volt. Hadvezérek és fejedelmek voltak tagjai. Ennek vezetője egy időben a szentéletű P. Rem volt, akinek nevéhez a következő esemény fűződik. Egy ünnepi kongregációs gyűlés alkalmával a loretoi litániát énekelték. A szentéletű prézes ezalatt elragadtatásba esett s elragadtatásában azt a kérdést intézte a Boldogságos Szűzhöz, mutassa meg, melyik cím tetszik neki a litániában legjobban. A Boldogságos Szűz megismertette vele, hogy a „Csodálatos Anya” címe tetszik neki legjobban. Amikor tehát az énekesek Szűz Máriának ezt az invokációját énekelték, az elragadtatásából felocsúdott P. Rem szent lelkesedéssel háromszor megismételtette velük: „Csodálatos Anya, könyörögj érettünk!” Innen terjedt el a „háromszor csodálatos Anya” címe, mellyel különösen az ingolstadti kongregáció kegyképét tisztelték meg, mely azonban később másfelé is nagy kedveltségnek és tiszteletnek örvendett.

S valóban, ha valaha cím ráillett a Boldogságos Szűzre, akkor ez a cím: Csodálatos Anya — egészen különös módon illik rá. Más szentekről sok csodálatos dolgot mond el nekünk élettörténetük, csodatetteket műveltek. Szűz Máriának egy csodatettét sem örököltette meg az evangélium, de ő maga egész művoltában csodálatos. Csodálatos kiválasztása, csodálatos élete Isten gondolatában öröktől fogva, csodálatos fogantatása, csodálatos kegyelemteljes volta, csodálatos büntelensége, csodálatos felvétele és fel-

magasztalása az égben. Szűz Mária igazán Istennek virágcsokra, melyet a kegyelem csodáiból állított össze, hogy a világot megörvendeztesse. Azért méltán nevezzük őt Csodálatos Anyának.

De nem ezekről a kiváltságokról szólunk most. Ha róla mint csodálatos Anyáról szólunk, elsősorban azokra a kiváltságokra gondolunk, melyek őt kifejezetten mint anyát ékesítik. Ezt tekintve nem mondhatjuk véletlennek, hogy a szentéletű P. Rem a Szűzanyának e magasztos címét: Csodálatos Anya — épp háromszor ismételtette meg. Szűz Mária anyasága valóban három szempontból csodálatos. Csodálatos, mert ő az Isten Anyja; csodálatos, mert ő a szűzi Anya; csodálatos, mert ő a csodálatosan szenvedő Anya, aki a fájdalmak alatt össze nem roskad, hanem állni tud Fiának keresztje alatt. Szűz Mária anyasága magasztos isteni voltában, bájos szűzi tisztaságában, bámulatraméltó szenvedő hősiességében.

Ma csak szűzi anyaságáról szólunk.

Szűzi anya oly hallatlan dolog, oly nagy csoda, hogy Izaiás próféta, amikor egészen különös csodajelre akar hivatkozni, erre a legnagyobb csodára mutat rá: „Ime a Szűz méhében fogan és fiat szül.” (Iz. 7, 14.) Bármilyen nagy ez a csoda, azért Istennél nem lehetetlen. „Miképen leszen az, — kérdezte maga a Szent Szűz az angyaltól — mikor férfit nem ismerek?” (Lk. 1, 34.) Az angyal pedig felelé neki: „A Szentlélek száll tereád és a Magasságbelinek ereje megárnýékoz téged; azért a Szent is, ki töled születik, Isten Fiának fog hivatni.” (Lk. 1, 35.)

És ki is kételkedhetnék, aki csak Isten létét elfogadja és hisz mindenható erejében, hogy aki az egész világot a semmiből teremtette, a búzaszemnek termékenységet adott, az élet első csíráját a földbe helyezte, elég hatalmas volt arra is, hogy a férfi közreműködése nélkül az élet magvát a Szűz méhébe ültesse. S ami Istennél lehetséges volt, az tekintettel

egyszülött Fiának méltóságára, szükséges is volt: Isten Fiának csak Szűztől lehetett születnie. Ezt még Luther is egyik prédikációjában világosan kifejti!¹ — Aki Szűz Mária szüzi anyaságának lehetőségében kételkedik, az nem ismeri Isten teremő erejét. S aki a szüzi születés tényét tagadja, az nem ismeri Krisztus istenemberi méltóságát.

Két kiváltságot kapott a nő Istentől: az anyai méltóságot és a szüzi tisztaságot. A mai világrendnek azonban törvénye, hogy a nő ezt a két kiváltságot nem élvezheti egyszerre. Választania kell, hogy az anyaság koronájával, vagy a szüzesség koszorújával övezi-e homlokát. Csak egy nőt vett ki Isten e törvény alól, hogy fején az anyaság koronája a szüzesség koszorújával együtt ékeskedjék, s ez az Ő saját édesanyja. Ő szűz és anya egyszerre, hogy nála semmi se hiányozzék, ami széppé, naggyá teszi a nőt. Ezért ő a Csodálatos Anya, a Mater Admirabilis.

1. Csodálatosan szép a szüzesség. Még a pogányok tekintetét is magára vonja. Még a pogányság is egy Minerva istennőt állít maga elé eszményként, melyhez az erkölcsi romlás posványából feltekinthet. A római triumfátor leszáll diadalhintójáról, ha útján Vesta-szűzzel találkozik, és halálbüntetés sújtja azt a Vesta-szüzet, aki szüzességéről megfélelkezik, melylyel magát istennőjének szentelte. A szüzesség még a kéjenc tekintetét is magára vonja, s a nem tiszta ember is a tisztánál keresi tisztátalanságának megtisztulását. A szüzesség magára vonja azoknak tekintetét, akik előtt semmi sem szent és tiszteletreméltó. A szüzesség még Isten tekintetét is magára vonja: nem gazdagság, nem kastélyok és birodalmak, nem kiterjedt földek és drága kincsek, hanem a szüzi tisztaság vonzotta őt a földre, mikor értünk emberré lett. Nem hiába hasonlítja a szüzet angyalhoz az Egyház nyelve,

¹ Kirchenpostille: Máriának, Isten anyjának fogantatása napján.

sőt némileg az angyal fölé helyezi; mert az angyal természeténél fogva nem is lehet más, csak szűz, az ember azonban törékeny földi edényben hordja az égnek ezt a legszebb, legdrágább kincsét.

Csodálatra méltó az *édesanya* is. Emléke még a kemény harcos szívét is meglágyítja. Ott áll Coriolanus Róma kapui előtt, és édesanyjának szava visszavonulásra készíti. Az édesanya szava olykor még a legelvetemültebb gonosztevő szívét is megtöri. Mily melegséggel zengi a költő: Anyám szava, anyám hangja — édes, mint a szív harangja!¹

De mily elragadóan szép, mily megigézően bájos és gyönyörűsége az, aki egyszerre *szűz is meg anya is!* Téged köszöntünk, ó csodálatos Anya! Tisztaságos Anya, könyörögj érettünk! Szeplőtelen Szűzanya, sérelem nélkül való Anya, szűz virág szent Anya, szeretetreméltó Anya, könyörögj érettünk! S mindent egybefoglalva kiáltjuk: Csodálatos Anya, könyörögj érettünk!

És mégis vannak keresztények, akik merészségükben az Isten anyjától ezt a legszebb dísz és ékességet el akarják rabolni. Csak akarják, de el nem rabolhatják soha. Mert a valóságot semmivé tenni nem lehet. Még a keresztény nevét sem érdemlik meg, mert a legnagyobb gyalázattal illetik Krisztust és szent-séges Anyját. Erre még az ókor eretnekei sem vete-medtek. Hiába szónokolnak azok is, akik mondják, hogy Krisztus születésénél édesanyja szűz volt ugyan, de hogy Krisztusnak azután testvérei is lettek. Ha testvérei lettek, akkor sem Ő, sem édesanyja már nem azok, akiknek hitünk őket tartja, nem olyanok, amilyenekként hódoló szeretetünk tiszteli őket. Akkor sem Jézus nem a „csodálatos Jézus” már, amint őt szent Neve litániája nevezi, Mária sem a „csodálatos

¹ Muttersprache, Mutterlaut,
Wie so wonnesam, so traut!

Anya" többé, amint őt ajkunk a lorettói litániában dicsőíti.

Szent Ignác világi korában megtérése után, amikor még a vallás követeléseivel nem volt tisztában, egy mór szava fölött, aki a Szűzanya legszebb kiváltságát sértegette, annyira felháborodott, hogy komolyan azon gondolkodott, ne bosszulja-e meg kardjával az Isten anyján ejtett sérelmet. Isten csodálatosan megakadályozta tervét. Mintegy neki is megmutatta, amit szent Fia a „mennydörgés fiainak” mondott, amikor tüzet akartak az égből hívni azokra, akik őt nem fogadták be: „Az Emberfia nem jött lelkeket elveszteni, hanem megmenteni.” (Lk. 9, 56.) Nem megbosszulni kell a Szűzanyát, hanem megvédeni. Megvédeni azáltal, hogy bátran szembeszállunk ellenségeivel, becsmérőivel; hogy katolikus öntudattal valljuk kiváltságaiba vetett hitünket, gyalázóit megszégyenítjük s ha őket megoktatni nem lehet, társaságukat kerüljük. A szelídlelkű Szent János mondja a keresztényeknek, hogy az ilyen embereket házukba be ne fogadják, annál kevésbbé tegyék lábukat az ő házuk küszöbére, sőt még üdvözlégy-et se mondjanak nekik. (2 Jn. 10.)

2. Szűz Mária gyönyörű kiváltságát azonban nemcsak megvédenünk, hanem *utánoznunk* is kell. Lehet-e utánozni? — Azt mondtuk, hogy a nőnek választania kell az anyai méltóság és a szüzi báj között. Ha előbbit választja, utóbbiról le kell mondania — de nem egészen. Szűz Máriát a legtisztább Anyának nevezzük. Nála ez a szüzi anyaságot jelenti. De a községes anya is követheti őt tisztaságában, ha nem is szüzességében. Az anyaság nem vonja maga után a tisztaság sérelmét. A tiszta anyaságban nem szennyezi be az édesanya lelkét, hanem felmagasztalja. Sokszor csodálatos tisztaság virágzik az édesanya lelkében. Szemérmében és sértetlen tisztaságában versenyez a szűzekkel. Mily tündöklő példája a hitvesi hűségnek és tisztaságnak Árpádházi Szent Erzsébet!

Szerénységében és anyai bájában felülmúl sok ezer szűzet. Olyan élet ez a házasság szent kötelékében, amilyen a paradicsomi házasságnak megfelelt volna.

Az ilyen házaseletet azonban a legtisztább, a legsértetlenebb szüzi életnek kellett megelőznie. Csak akkor becsülheti őt a férfi, csak akkor becsülheti saját magát a nő. Ha mint leány csak büntársa volt a férfinak, nem az a magasztos eszmény, melynek meg kellett volna nemesítenie a férfi indulatát, akkor mint asszony sem lesz számára az az eszmény soha. Feminizmus, női emancipáció és hasonló nem éri el célját: a nő tiszteletét, megbecsülését, igazi felszabadítását. Ezt csak a keresztény, a szűzmáriás női eszmény adhatja meg. A komoly férfi szemében a mai kor leányai, asszonyai nagyon is veszítenek becsületükben. A kéjenc csak hozzá hasonló valakit, a megfontolt ember pedig tisztán érzéki lényt lát benne, akit nem becsülhet, akit megvet, vagy legfeljebb megsajnál.

A felvilágosodott, szabados modern lányból lesz a szabados modern asszony. Ez az úgynevezett modern nevelés, mely oly lekicsinylően beszél a zárdai, a szűzmáriás nevelésről. Igaz, hogy a zárdából kikerült leányok sem mindig állják meg erősen helyüket az élet csábításai között, de őket legalább a helyesre oktatták; az úgynevezett modern nevelés már csírájában elfojtja a nő nemesebb lényét és a szenvedély magvát hinti el lelkében. Ebből a nevelésből kerülnek ki a mai társadalom úgynevezett női korifeusai, a sokember-asszonyok, a megszőkök, a női kalandorok, a tisztán polgárilag esküdtek, az elváltak, a bűnös módon együttélők, a foszfor- és szublimatívók és társadalmunk egyéb női alakjai, akikről mozgók, színházak és regények beszélnek, akiket érdekeseeknek tartanak és dicsőítenek.

Lépjen ennek az eltévelyedett női típusnak helyébe ismét a Mária-gyermekek régi, de soha idejét nem

múló eszménye, akkor jobb és boldogabb lesz az emberiség. Ez a Mária-tisztelet, a májusi ájtatosságok fel nem becsülhető értéke, jelentősége: szüzi illata belehatol a lelkekbe és tisztákká teszi azokat. S ha a tiszta leány égi Anyját nem is követi az örökös szüzség útján, ha nem is viselheti vele együtt a legtisztább anyának, az Isten Anyját egyedül megillető dicsőséges címét, mégis a tiszta anya fennkölt, magasztos címét fogja viselni, és követni fogja eszményét az úton, mely őt is az édesanya keresztény eszményéhez felvezeti. S amit itt a leányról és asszonyról mondtunk, az megfelelő módon az ifjúra és a férfira is vonatkozik.

Viszont, amint az édesanyának nem kell egészen a tisztaság eszményéről lemondania, úgy annak sem, aki örökre szüz marad, az anyaság kiváltságairól. Sőt, mikor az anya a tisztaság eszményét kevésbé ragyogó fényben tükrözi vissza, mint a szüz, akkor viszont a szüz sokkal magasztosabb és fenségesebb módon jegyes és hitves és anya, mint azt a természetes anyaság magában rejtí. A keresztény szüz nem Vesta-szüz, hanem lelkileg eljegyzett valaki. Tisztasága nem melegség nélküli fény, mint a téli éjtszakán ragyogó csillagok fénye, szíve szeretetben megolvad a Jegyes szavára (Én. 5, 6), szüzessége lelkileg termékeny, mint a fehérségben virágzó és illatozó lilium, ujján ott ragyog a kiválasztás gyűrűje, mellyel Krisztus eljegyezte őt magának, nyakát ékesíti az aranylánc, drágakövekkel kirakva, melyet a Jegyes adott neki. Keresztény szüzek, tekintetek fel Ágnesre! Hányszor haladt el a Mons Palatinus mellett, így elmélkedik róla Prohászka, és látta a Vesta-papnők házát, azt a néma, rideg, barátságtalan börtönt, ahová a kényszer temette őket, ahol befalazva, szívük vágyaival küzdöttek reménytelen harcot. Mily más volt Ágnes! Nem a kényszer, hanem a szeretet üzi ki őt a világ öleléséből, ő szabad és jegyes! Hogy tévednek azok, akik azt hiszik, hogy a búskomorság, a csalódottság, a világ-

fájdalom, boldogtalan szerelem, szétfoszlott remény-
ségek, légies ábrándok népesítik be a keresztény ko-
lostorokat!

De nemcsak sokkal magasztosabb értelemben je-
gyes a keresztény szűz, hanem anya is, termékeny
lelki gyermekekben. A mindkét nembeli szűzek alkot-
ták a leghatalmasabb dolgokat az Egyházban, mond-
hatni minden nagyszabású mozgalom a szűzesség gyö-
keréből sarjadt ki, a szűzesség forrásaiból táplálko-
zott. Jól tudják ezt az Egyház ellenségei. Azért sze-
retnék tőle elrabolni ezt a kiváltságot, ezt a díszet, ezt
a hatalmat. Esztelen emberek, balga lelkek, akik ma-
gában az Egyházban egy követ fújnak velük! Némelyek
gonoszszágból, némelyek gyávaságból, némelyek
belátás hiányából. Vegyétek el a katolikus Egyháztól
a coelibátust, vegyétek el tőle a szűzesség intézmé-
nyét, és hasonló lesz a többi felekezethez és szektához.
Ez az ő erőssége. Kényszercoelibatus? Senki sem
kényszeríti a katolikus papot, hogy ezt a pályát válassza.
Aki hazatérve a nap fáradságos munkájából, nem
képes lemondani a vigaszcól, hogy emberi szeretet
símogassa verejtékező homlokát, aki nem tud a Jézus-
jegyes Szívén egyedül megpihenni, akit az Ő szeretete
nem képes minden fáradság, megvetés, gúny, sikerte-
lenség fölött megvigasztalni, örömmel betölteni, az
maradjon távol a püspöki kézfeltétel szentségétől, az
ne legyen pap! Aki azonban „fel tudja fogni” (Mt.
19, 12), az „százannyit kap, és az örök életet fogja
örökölni” (Mt. 19, 29). „Atyáid helyébe fiaid szület-
nek” (44. zsolt.); nem egy, hanem ezer család hű sze-
retetét fogja élvezni, százak bizalmasa lesz ő maga-
sabb értelemben, ahová csak megy, a szívek-lelkek
megnyílnak előtte.

S mindketten, az édesanya és a szűzleány ugyan-
abból a forrásból merítenek, abból a forrásból, amely-
ben édesanyjai méltóság és szűzi tisztaság egy sze-
mélyben egyesülnek: a csodálatos Anya szíve forrá-

sából. Innét merítenek erőt, innét örömet, innét vigaszt és kitartást, mindegyik szent hivatásának áldozatos pályáján.

Csodálatos Anya, áldd meg követőidet, áldd meg a tiszta anyaságot a családban és áldd meg a szüzi termékenységet az Egyházban! Légy te eszmény, erő és vigasz az anyaság nehéz óráiban és a szüzesség szent harcaiban! Mindnyájan pedig, anyák és szűzek, egy szájjal, egy szívvel dicsőítenek és imádkoznak hozzád: Csodálatos Anya, könyörögj érettünk! Amen.

MAGNIFICAT

„Örvendez lelkem üdvözítő Istenemben.“ (Lk. 1, 47.)

Nagy az ember a szenvedésben, de nagyobb az örömben. Megcsodáljuk a hősokeket, az ókor, a keresztesháború, a török harcok, a világháború hőseit; ámulva állunk a vértanúk, a véres és a vérnélküli vértanúk, a rejtett hősokek nagysága előtt, akikről csak a családok csendes, de szenvedésteljes magánya, csak a nagyvárosok pincelakásai és odúi regélnek. Nagyok a szentek a szenvedésben, de még nagyobbak az örömben.

Hogy lehetséges ez? Hisz könnyű Istennek szolgálni az örömben. Ki ne szolgálna neki, ki ne szeretné, ki ne dicsérné, ha lelkét az öröm szárnyai viszik Isten felé? — Igen, könnyebb az örömben, mint a szenvedésben Istennek *valamikép* szolgálni, de nehezebb neki *tökéletesen* szolgálni. Könnyebben viseli az ember Istennek tetsző módon a nagy szenvedést, mint a nagy örömet. A szenvedésben bátran kitartani nehéz; de ahol jóakarát van, ott a szenvedés Istennel összeköt és aláztatossá tesz. A szenvedésben kitartani nehéz; de az örömben tisztának, hálásnak, önzetlennek, aláztatossá megmaradni még nehezebb. Azért látjuk, hogy több ember üdvözülni és lesz szentté a sok szenvedés, mint a sok öröm által. De a legnagyobb kiváltsága: szenteknek megmaradni még az örömben is.

Ilyen volt Szűz Mária: éppoly nagy és szent az örömben, amilyen szent és nagy a szenvedésben. Az

ő öröme a legtisztább, a legönzettebb és a legalázatosabb öröm.

I. SZÚZ MÁRIÁNAK ÖRÖME

1. *A legtisztább öröm.* — Örömének tárgya az Isten: „Örvendez lelkem üdvözítő Istenemben.” A tiszta öröm az, mely nem szennyezi be a lelket. Mert az öröm a szeretetből fakad, az öröm a lélek megnyugvása szeretetének tárgyában. A szeretet hozzáfűzi, hozzátapasztja a lelket ahhoz, amit szeret. Ha szeretetének tárgya nem tiszta, maga is tisztátalan lesz. Isten a legtisztább; ha a lélek hozzásimul, beléje fűződik, maga is megtisztul. „Örvendez lelkem üdvözítő Istenemben.”

Lehet-e örülni Istennek? Ez a kérdés azonos a másikkal: Lehet-e Istent szeretni? Hitünk tanítja, hogy Isten lesz egykor az égben örömünk tárgya, boldogságunk. „Isten lesz az égben az a balzsammal teli levegő, melyet magunkba szívunk, az ital, mely minket megértesít, életünk élete, lelkünk szerelmese, aki szenvedélyesen vonzódik hozzánk. Szájának csókját nyomja rá lelkünkre és elfogadja a miénket. A mennyország nemcsak Istennek látása, hanem egybekelésünk Istennel szeretetben és lelki gyönyörűségben.” (Poulain.)

De Isten már ezen a földön is örömünk tárgya lehet. A szentek és lelki emberek néha órákat töltöttek imádságban. Ez nem gondolható el, ha az imádság, az Istennel való társalgás csak áldozat és önmegegyezés lett volna számukra. Perceknek tűnnek fel előttük az órák. Elmerülnek az ő szépségében, jóságában, kegyességében, nagyságában. Mindez Istennél örökké tartó. Ez képezi örömük tárgyát: a változatlan szépségű nagy Isten. Mily boldogság, mily öröm tudni azt, hogy akit szeretünk, örökké szép, változatlanul boldog, múlhatatlanul nagy és gazdag! Nem kell a csillagok fölé szállnom, hogy őt megtaláljam; lelkemben

van, bennem él. „Öbenne élünk, mozgunk és vagyunk.” (Ap. csel. 17, 28.) „Hozzája megyünk és lakóhelyet szerzünk nála.” (Jn. 1, 23.)

Szűz Mária örömének tárgya Isten volt már ifjúkorától kezdve. A Magnificat ennek az örömnak csak kifejezője, mely már rég betöltötte szívét. Amivel megtelt a szív, azt zengik az ajkak. Igaz, hogy ez az öröm mérhetetlenül megnőtt, amióta Isten az ő gyermeke lett. A jó anya egyedüli öröme gyermeke, és az ő gyermeke maga az Isten volt.

2. *A legönzettelenebb öröm.* — Szűz Mária öröme a legönzettelenebb öröm volt. Istent magamagáért szereti, nem adományaiért. Egyforma és változatlan a szeretete a betlehemi éjszaka elragadtatásában és a Golgota keservei közt; egyforma Názáretben, mikor szívéhez öleli isteni magzatát, és mikor Fia eltávozásával egyedül ül szegényes szobácskájában. Azért öröme is változatlan és még a szenvedésben is diadalra jut. Szűz Mária örömmel lett a fájdalmas anya. Lelki keservében is örömmel mászta meg a Kálvária hegyét.

3. *A legalázatosabb öröm.* — Érdemtelennek tartja magát arra az örömré, mely az istenanyaság szent titkában rejlott: „Ránézett szolgálója kicsinységére.” (Luk. 1, 48.) Nagy hivatásában annál nagyobb felelősséget lát. Erzsébetnek szolgál, a kánai menyegzőn segít, Názáretben dolgozik, Betlehemben istállóban lakik, Egyiptomban kezének munkájából él szűzi hitvesével és gyermekével együtt. Öröme nem emeli fel mások fölé, örömében is megmarad a hű és aláazatos „ancilla Domini”. Az ő öröme a legalázatosabb öröm volt.

Hasonlítsuk össze ezzel az örömmel a mai ember örömét!

II. A MODERN EMBER ÖRÖME

Amilyen az öröm, mely az embereket egy korszakban élteti, olyan az a korszak maga, olyan az

erkölcsi színvonala, nagysága vagy leromlása. Az első keresztények örömét a nagyszombati Exultet fejezte ki. Szent Pál korának keresztényeihez írta a Filippibeliekhez címzett levelének passzusát: „Örüljetek az Úrban mindig... ismerje meg mindenki a szelídségeket; az Úr közel van.” (Fil. 44, 4—5.) A középkor öröme dómjainak tornyaiban tör ég felé és misztikusainak verseiben árad ki a világba, hogy másokban is utat törjön a lélek örömének.

1. Öröme nem tiszta. — Nem tiszta a lélek akkor, ha ahhoz tapad, ami alatta van. A lélek hazája az ég, az Isten és ami Istenhez tartozik, a lelkvilág. A látható világnak alatta kell lennie. „Az idő rövid; hátra van, hogy azok, akik élnek ezzel a világgal, mintha nem élnének; mert elmúlik ennek a világnak alakja.” (1 Kor. 7, 29—31.)

Mit keres, minek örül a modern ember? Beszédei elárulják. Heine hangja csendül meg mindegyikben: „Pezsgőt, rózsákat és kacagó nimfák táncát!” Pénz, kéj és földi ambíció, ez a mai világ gyermekének vágya és öröme. Amitől tele van a szív, arról beszél a szája. Mily ritkán beszélnek ezek az ajkak Istenről! Jele, hogy miben keresi örömét a modern ember. Miről írnak a lapok, miről regél az irodalom, mit varázsolnak vászonra a mozgók, miről visszhangoznak a mulatók? A „köz”-szívnek közös szócsöve a „köz”-száj. Mi a modern ember öröme? A véges, a mulandó, az efemér. Azért öröme nem igazi, mert a lelket beszennyezi — és a piszokban nem lehet boldognak lenni. Hilty mondja, hogy boldog ateista nincs. Dreyer hiába kereste a forrást, melyből az öröm áradata patkzott volna. Hellwald kultúrtörténetét ezzel a szóval fejezi be: „Az emberiség minden eszménye éppoly értékes, mint értéktelen, nem más, mint szükséges tévedések.” Tolsztoj ostoba, gonosz tréfának nevezi az életet. És ha egészen piszkos lett a lélek, ha már szennyét és boldogtalanságát nem képes viselni az

ember, akkor, mint Jörgensen mondja, kissé félreáll és golyót röpit az agyába.

2. *Öröme nem önzetlen.* — Nem tud őszintén másnak javán örvesteni. Irigységből nem tud kibontakozni. Nemzetek, osztályok, családok, testvérek egymás ellen harcolnak, és örömk akkor van, ha mások romjain építeni tudnak — dehogyl Örömknek elég, ha lerombolják, amit mások építettek. A nemzetiség és fajvédelem rideg fétise a modern kor bálványa és herezise. Még a jótékony-ságban is ön-magát keresi. Nem tud adni, hogy ne kapjon. Alamizsnája inkább reklám, jótékonykodása mulatságokba vész, nem ad voltaképp abból semmit, ami-e van, hanem alamizsnáit is beszámítja áraiba; ami csekély-séget ad, száz-szorosan megtérül neki; adnak garasokat és ezreket tönkre tesznek üzelmekkel. Azért nélkülözik az igazi örömt.

3. *Öröme nem alázatos.* — Nem alázatos, mert nem önzetlen. Az önszeretet mindig kevély, az önzés mindig magának túlbecsülésével jár. Az „én” áll a közép-pontban. A kéj gögössé tesz. Az élvezethajhászó tömeg mindig kész a lázadásra.

III. MILYEN A TE ÖRÖMÖD?

1. *Tiszta-e?* — Isten mindenekelőtt! Mily örömforrások nyílnak meg számodra, ha arcába, szívébe tekintesz, ha mélységeiben elmerülsz! Ő örök, múlhatatlan, kimeríthetetlen, aki egész lelket, egész bensőt betöltő örömt ad, mely soha meg nem fogyatkozik. — Megteremtett. Mily túláradó jó-sággal! Gyermekévé tett. Mily megfoghatatlan szeretettel! Megváltott. Mily csodálatosan! Megmentett. Mitől? A bűnnyomortól, a haláltól, a kárhozattól. Megajándékozott. Mily gazdagon! Kegyelem, Eucharisztia. Kí-látásba helyez — mit? Oly sokat, oly nagyot, mennyországot és ön-magát, mert ő a mennyország.

A természet Isten képe, könyv, melyből jó-ságát,

szépségét, hatalmát, bölcsességét kiolvashatod. Ezer forrásból patakszik az öröm lelkedbe, ha tiszták a szemeid, és tiszta a szíved. — Család, gyermekeid, hitvesed, barátaid az öröm forrásai lehetnek számodra, ha Istenben tekinted őket. Az irgalmasság cselekedetei hétszeres kútfő, mely versenyez a Szentlélek hét ajándékának örömforrásaival. Meríts azokból! Ne vigalom, ne bűnös élvezet, ne a mulatóhelyek legyenek örömöd forrásai, hogy azokban elmerülve még gyermekeidet se ismerd és idegen légy családnak és családod idegen legyen neked. Mert akkor elapad, kiszárad számodra az öröm igazi forrása. Talán vissza akarsz majd térni egykor a forráshoz, melyet megvetettél, de akkor esetleg már kiszáradva találsz, és egy távozó angyal messziről azt fogja sutogni füledbe: Én voltam a te boldogságod!

2. Önzetlen-e örömöd? — Mások boldogításában leled-e boldogságodat? Öröme vagy-e gyermekeidnek, hitvesednek, vagy csak azt keresed mindig, hogy ők boldogítsanak téged! Nem lesznek az emberek, a legközelebb állók is, szeszélyeid áldozatai! „Boldogságosabb dolog adni, mint venni.”

Abban leled-e elsősorban boldogságodat, hogy Isten gyermeke vagy? Hogy katolikus vagy? — Ha igen, akkor nem szégyenled megvallani istengyermekséged kiváltságát, katolikus voltodat. Akkor nem vagy rest keresztény kötelességeid teljesítésében, nem dobod el magadtól emberért meggyőződésedet, hitedet. — Vallásos vagy-e önzetlenül, érdek és konjunktúrák keresése nélkül? Önzés lehet vallásosságodban akkor is, ha Istentől vársz nem rendezett vággyal előnyt, és csak addig szolgálsz neki, amíg vágyaid teljesülnek, de hátat fordítasz neki a próba idején. Akkor örömöd sem lehet állandó, mert örömöd nem önzetlen.

3. Alázatos-e örömöd? — Nem vakít el a siker? Örömöd a sikerben nem lesz fennhéjázó? A sikertelenségben nem váltja fel kislelkűség, csüggedés, szo-

morúság és elkeseredés? Nem mondd-e, mikor eredmény koronázza törekvéseidet: Magam tettem? Istent, vallást, templomot megvet sok ember, mikor meggazdagodott. Megveti régi barátait is, mikor magasra emelkedett.

Nézd, Szűz Mária mily alázatos örömeiben, felmagasztaltatásában! Ő köszönti először Erzsébetet. Nem is sejti, mily magasra emeli őt az Isten. Csak amikor Erzsébet maga vallomást tesz nagysága mellett, tör ki lelkéből a háladal: „Magasztalja az én lelkem az Urat!”

Legyen a te örömöd is az Isten, akkor mindig örvendeni fogsz! Aki hisz a mennyországban, annak soha életében igazán boldogtalan pillanata nem lehet. Aki hiszi, hogy nála és benne van az Isten, az soha egyedül nem érzi magát. Ha Istenben látunk és tekintünk meg mindent, akkor az egész mindenség, a természet és a nemes földi örömök is egészen más színben tűnnek föl; ami magában véve mulandó, mintegy örökkévalóvá lesz; akkor van csak igazán értelme az életnek, akkor ébred fel csak valóságban az életöröm és akkor zengi a mi szívünk és ajkunk is: „Örvendez lelkem üdvözítő Istenemben.” Amen.

MATER NOSTRA

Mély értelem rejlik Szent Szaniszló ismert válaszában, melyet annak a rendtársának adott, ki ismervén tiszteletét az Isten anyja iránt, azt kérdezte tőle, szereti-e Szűz Máriát? „Hogyne szeretném, hiszen ő édesanyám!” Igen, Szűz Mária nemcsak Istennek anyja, hanem a mi anyánk is valóságban.

Ha Szent Szaniszlótól tovább kérdezték volna, honnét tudja, hogy Szűz Mária az ő anyja, meglepődve rátekintett és azt mondta volna: Hiszen érzem és mondta, hogy az én anyám. Ily közvetlen megérzése annak, hogy Szűz Mária a mi anyánk, talán nem mindenkinek adatott meg Istentől, de azért való és igaz dolog, hogy ő a mi anyánk. Csak azt óhajtánók megtudni, hogy mily értelemben anyánk ő?

Feltűnő dolog, hogy a Mária-tisztelet első fénykorában, a 4—6. századig Szűz Máriát inkább mint Isten anyját tisztelik; de a századok folyamán jobban és jobban átment a hívők tudatába, hogy Isten Anyja egyúttal az emberek anyja is, és megszülettek a szebbnél szebb énekek, a leggyöngédebb szeretettől és bizalomtól sugallt imádságok, melyekben Szűz Mária, mint gyöngéden szerető anyánk lép lelkünk elé. „Boldogasszony anyánk, régi nagy pátrónánk”, zengi az egész magyar nép és mindenegyes lelkében visszhangzik: „Téged rendelt jó anyánknak az Isten Fia.”

De mily értelemben anyánk Szűz Mária? — Bizonyára nem test szerint anyánk, mert nem földi életünket adta nekünk. Ily értelemben csak egy gyermeke van Szűz Máriának, az Isten Fia.

De ugyanakkor miért nevezzük őt anyánknak?

— Talán jósága, kegyessége miatt, mellyel irgalomteljes szemét felénk fordítja és segít minden bajban, minden szomorúságban? Így nevezzük a szegények anyjának azt az előkelő hölgyet, azt a fejedelemszont, akit jótékonyága erre a címre méltóvá tett. De nemcsak ily értelemben anyánk Szűz Mária. A közmeggyőződés érzi és vallja, hogy sokkal bensőbb kapocs fűz hozzá.

Avagy talán azért a mi anyánk ő, mert mi őt anyánknak választottuk? Azt mondja a Mária-levente felavatásakor: „Megválasztalak téged ma úrnőmnek, szószólómnak és anyámnak.” De ez csak ünnepélyes elismerése annak, ami már előbb megvolt; ez csak a különös odaadásnak a hangja, mely a Mária-levente szívéből, szájából fakad, mikor égi anyjának felajánlja magát; ez legfeljebb új jogcím, hogy mint igazi gyermekek úgy érezzünk iránta.

Vagy talán Krisztus tette őt anyánkká? Ő monddta: „Ime a te anyád.” De ez csak ünnepélyes kihirdetése és nem beiktatása volt Szűz Máriának, mint az emberiség és mindegyikünk lelkianyjának. Az ő anyasága már régibb keletű.

Mily értelemben anyánk tehát Szűz Mária? — Ő anyánk a kegyelem által. Ugyanaz a kegyelem, mely Isten gyermekeivé avat, egyúttal Szűz Mária gyermekeivé is tesz bennünket. Isten eredeti terve szerint Ádámtól és Évától kettős életet kellett volna kapnunk: természetes földi életet és természetfölötti kegyelmi életet. A bűnbeesés után ez utóbbi elveszett és csak Krisztus szerezte azt vissza nekünk, de nem Szűz Mária közreműködése, közvetítése nélkül. Szűz Mária az isteni anyaság elvállalása által lett a mi lelkünk anyja, mert ő adta nekünk a kegyelem és élet forrását, az Őr Jézust. Azért életet adott nekünk Krisztusban, természetfölötti lelki életet. Aki pedig életet ad lelkünknek, az a mi lelkianyánk.

Ó, mily boldog az az ember, akinek nemcsak Isten

az édesatyja, hanem Szűz Mária is édesanyja! Van anyánk e siralomvölgyében. Van szószólónk, van menedékünk, van vigasztalónk, van pártfogónk. Közeledjünk bizalommal az irgalom székéhez, a mi anyánkhoz, ő nem veti meg könyörgéseinket, nem veti meg könnyeinket. Amen.

MATER AMABILIS

Szűz Mária tiszteletének ereje két forrásból fakad: Szűz Mária állásából a kegyelem rendjében és személyének megragadó bájában, szépségében. Az egyik mintegy dogmatikai, a másik lélektani alapja a Mária-tiszteletnek és gyümölcseinek. A *Mater divinae gratiae* és a *Mater amabilis* eszméje, gondolata adják meg a Mária-tisztelet egész tartalmát, hatásai magyarázatának kulcsát a lelkek számára.

I. Nincs nagyobb dicséret, mellyel valakit illehetünk, mint az, hogy méltónak tartjuk szeretetünkre. Isten is nem azt akarja tőlünk leginkább, hogy nagyságát magasztaljuk, hanem, hogy szeressük őt, vagy jobban mondva a mi szeretetünkben érzi magát legjobban megdicsőítve. A szeretet a legnagyobb dicséret, mert oly tulajdonságokat tételez fel a szeretett lényben, melyek azt valóban *szeretetreméltóvá* teszik. Szűz Máriát is, mint minden más lényt, fokozatosan szeretetreméltóvá teszi lelki szépsége, szívjósága és kedvessége.

1. A *lelki szépség* alapja az önzetlen, érdeknélküli szeretetnek; a lelki szépség vonz. Szűz Mária szép, a legszebb valamennyi teremtmény közt. *Tota pulchra es, amica mea, et macula non est in te.* „Egészen szép vagy és szeplő nincs tebenned. Jöjj le a Libanonról, én jegyesem, jöjj le a Libanonról, jöjj le, megkoronáztatol.” (Én. 4, 7—8.) „Szűz Mária Isten paradicsoma, mondja boldog Grignon Lajos, melybe az Isten Fia belépett, hogy ott mindenhatóságának és bölcsességének csodáit művelje.”

2. De a szeretethez nem elég a szépség. „Távol

Raffael

Madonna della Sedia

legyenek tölem a hősök, mondja Bossuet, akikben nincsen szívjóság. Csodálatba ejthetnek, de nem bírják a szíveket. Amikor Isten az emberi szívet alkotta, először a jóságot oltotta beléje, hogy annak a kéznek legyen hirdetője, melyből eredetét vette." A szépség, az erény csak akkor szeretetreméltó, ha *jósággal* párosul. Szűz Mária a legjóságosabb anya, szíve tele irgalommal, részvéttel és jósággal. A kánai menyegzőn ő az első, aki a bor hiányát észreveszi. A jegyeseknek ez a kis kellemetlensége elég ok neki arra, hogy Fiától nagy csodát kérjen.

És mily szánalommal telik el a bűnösök iránt! Száz meg száz megtérés hirdeti anyai szívének jóságát. És mily bőkezűen osztja a kegyelmeket az igazaknak! Jót tenni velünk, ez anyai szívének öröme. Enyhíteni a fájdalmat, letörölni a könnyeket, ez az ő élete és hivatása. Ő a betegek gyógyítója, a bűnösök menedéke, a szomorúak vigasztalója, a mi örömünk oka.

3. De még a jóság sem elég szeretetünkre, ha nem jelenik meg a *kedvesség* bájos mezében. „Mit nekem te zordon Kárpátoknak fenyvesekkel vadregényes tája? Tán csodállak, ámde nem szeretlek s képzetem hegy-völgyedet nem járja.” (Petőfi.) Szűz Mária a kedvesség, a báj maga. Jóságát oly kedvességbe öltözteti, hogy mindenkinek szívét megnyeri. Szépsége a jóság és kedvesség köntösében jelenik meg. Ha már Liziói kis Teréz szentségének bájos volta elragad minket és ellenállhatatlanul szeretetre ösztönöz, mit művel akkor lelkünkben a *mater amabilis*, a szeretetreméltó Anya képeinek szemlélése?

Az anya kedvessége mindig egy fokkal, egy vonással többet jelent, mint másé: ebben a kedvességben benne rejlik, ebből kisugárzik az anyai szív, az anyai jóság, mint az aranyfoglalatból a ragyogó gyémánt. Az anyának ez a kedvessége elsősorban gyermeke iránt mutatkozik, de aztán kiárad másokra is és előnti egész lényét. Szűz Máriánál az anya ked-

vességére ráborul még a szüzességnek egész bája is és így, ami vonzó, megigéző van Liziói kis Terézben, az fokozottan megvan a szűzek szüzében és hozzá még az anyai szív minden elragadó kedvessége. Az a „kis út”, mely oly vonzóvá teszi a liziói kedves Szentet, a *mater amabilis*-nek is jellemző vonása. Ő az *ancilla Domini*, az Úr szolgálója, és saját szemében mindig, még a dicsőségben is, az *ancilla Domini* marad. Remekül jut ez kifejezésre egy klasszikus Assumpta-képen, melyen az alázatosság vetekedik a megdicsőüléssel a Szent Szűz arcán, egész valóján.¹ Minél jobban érvényesül az alázatosság a dicsőségben, a kicsinység a nagyságban, a fönségben a leereszkedés, annál kedvesebb az a lény. Így semilyen teremtmény kedvesebb nem lehet, mint Szűz Mária.

A kedvességnek jellemzője még az önzetlen odaadás is. Ez sugárzik Szűz Mária arcából. Ő „ancilla” zsenge ifjúságában, a templomban, „ancilla” Názarethben a nagy titok előtt és még inkább utána, „ancilla” Betlehemben, „ancilla” a kánai menyegzőn. Ha Liziói kis Teréz Istennek „fehér virága”, akkor Szűz Mária a „völgyek bájos lilioma”, a jerikói „titokzatos rózsa”. „Én a szép szeretet anyja vagyok. Nálam az út, az igazság minden kegyelme, nálam az élet és erény minden reménysége. Jöjjetek át hozzám mindnyájan, kik engem kívántok, és gyümölcseimből teljete el.

¹ Rubens, híres németalföldi festő, nem kevesebb mint tíz képet festett, melyeken Szűz Mária mennybemenetelét dicsóíti. Az egyik, mely Szűz Mária megkoronázását festi, s melyet Brüsszelben őriznek, Szűz Mária egész magatartása, arcvonásai mintegy ezt a gondolatot fejezik ki Szűz Mária lelkében: „Hogyan érdemeltem meg Istennek ezt a nagy szeretetét, hogy édesanyjává és az ég királynőjévé választott engem!” Egész alakja alázatot lehel a megdicsőülésben, mintegy elgondolkodik a megtiszteltetésen, mely őt Isten részéről éri, és inkább csak eltűri, mintsem hogy ujjongó örömmel adná át magát. Itt is mintegy megismétli szavát, melyet egykor az angyal köszöntésére kimondott: Ecce ancilla Domini — ime az Úr szolgálóleánya, legyen nekem a te igéd szerint.

Mert az én lelkem édesebb a méznél és örökségem jobb a színméznél." (Sir. fia 24, 24—27.) „Én az engem szeretőket szeretem; és akik korán vigyáznak rám, megtalálják engem." (Péld. 8, 17.)

II. Szívünket még jobban magához láncolja, ha az, akit egész szeretetünkre méltónak ismerünk, *szenved*. És épp szeretete miatt szenved és érettünk szenved. Szűz Máriában megvalósul mind e három. Ő minden ember felett szeretetreméltó és mégis szenved; ő szenved, mert szeret és mi érettünk, mi miattunk szenved. Ez az egyik főok, mely leköti viszontszeretetünket a fájdalmas anya, a szenvedő Szűzanya iránt.

A második ok a csodálat. Mert Szűz Mária nemcsak a fájdalmas anya, a hétfájdalmú Szűz, hanem a fájdalmakat hősieken viselő anya, a fájdalomban is csodálatos anya, a Makkabeusok hőslelkű anyja, az erős Judit, aki a keresztt alatt széttörte a Sátán Holofernes fejét, a Szent Monikák és Felicitászok tündöklő példaképe és bátorítója.

Fokozottan szeretjük azt, aki ártatlan és mégis szenved; megilletődve szeretjük a szenvedő ártatlanságot, a szenvedő szépséget. A szenvedő szépség, főleg ha az ártatlanság ruhájában jelenik meg, magával ragad. Stuart Máriáért, a fennkölt fogoly skót királynőért, börtönbe és halálba vetették magukat lovagjai. Szűz Mária szép és szenved, ő ártatlan és szenved.

Szájalommal szeretjük azt, aki gyenge és mégis sokat szenved. Szűz Mária természeténél fogva gyenge nő és mégis a szenvedések egész áradata özönlik lelkére. Testi fájdalmaktól sem kímélte meg őt az Isten gondviselő keze. Mit nem szenvedett életében ez a gyenge Szűz! Hosszú utak, éhség és nélkülözés a sivatagban, Egyiptomban, szegénység, megáláztatás és üldöztetés volt osztályrésze mindjárt Fiának születése után. A családban Szent József gyanúja miatt fájó családi keresztt, Betlehemben kimondhatatlan anyai fájdalom várt rá, mikor gyermekének még bölcsőt, még hajlékot sem tudott adni. Hazátlanul,

számkivetve, pogányok közt, idegen házban él jegyesével és gyermekével Egyiptom földjén. Karjai közt hal meg szüzi jegyese; ott áll ő isteni Fiának keresztje alatt, szemléli kínjait, hallja búcsúzó szavát, fogadja haldokló szemének utolsó pillantását, ölébe veszi sebekkel borított holttestét. A fájdalmas anya ő epedő vágyakozásában is Fiának mennybemenetele után, a fájdalmas anya ő misztikus szenvedésében is.

De csak a test és a természet szerint gyenge ő, a lélek és a kegyelem szerint ő az erős nő, a „mulier fortis”, a csodálatos anya.

Miért szenved? — Jézus miatt. Betlehemi elhagyatottságának, egyiptomi számkivetésének, a törnek, mely szívét átjárta, minden testi-lelki szenvedésének Jézus volt az oka. Szenvedett, mert szeretett.

Szenvedett, mert szeretett — nemcsak Jézust szerette, minket is. Bűneinkért szenvedett, megváltásunkért szenvedett Jézussal együtt. „Íme a te Fiad”, mondja neki Jézus s ebben a pillanatban fájdalmak közt szült bennünket lelkiileg Isten gyermekeivé a kereszt alatt. Mi Szűz Mária fájdalmainak vagyunk gyermekei.

1288-ban nagy ünnepség volt Todi városában, Olaszországban. Ott ült az emelvényen a város szenátorának, Jacoponének bájos neje, Todi legelőkelőbb asszonya. Hirtelen nagy robajjal összerogy az emelvény és maga alá temeti a város előkelő hölgyeivel együtt Jacopone feleségét. A rendezéssel elfoglalt szenátor odasiet nejéhez, kiemeli a romok alól haldokló hitvesét, felbontja ruháit és íme, a drága gyöngökkel díszített ruha alatt szúrós szöringet fedez föl. „Mi ez?” kérdi megilletődve a haldoklótól. „Ezt térted viseltem”, volt a válasz, és halk Mária-fohász-szal ajkán, kilehelte nemes lelkét. Jacopone ott-hagyott mindent, belépett Szent Ferenc rendjébe és ő lett a leggyönyörűbb keresztény elégiának, a Stabat Maternek, a fájdalmas Szűzanya elégiájának szerzője.

III. Szűz Mária szenvedései nemcsak azért teszik

őt szeretetreméltóvá, mert önként szeretjük a szenvedő szépséget, a szenvedő ártatlanságot, hanem azért is, mert viszont a szenvedés őt is, mint egyszülött Fiát, megtanította az irgalmasságra s az *irgalom anyjává avatta*. (V. ö. Zsid. 5, 8.) Nem hiába követi a loretoi litániában is a Virgo potens-t a Virgo clemens. A kegyes és irgalmas Szűz a nagyhatalmú Szűznek mintegy függvénye. Amint az önzés és a kék Heródestől napjainkig mindig kegyetlenné, úgy a tisztaság és a szenvedés irgalomteljessé, segítővé, szánakozóvá tesz. Szűz Mária szent, nagy, boldog és gazdag, de szenvedett is, és a szenvedés még szelídebbé, még kegyesebbé, még hálásabbá és irgalomteljesebbé tette anyai s szűzi szívét.

Hozzád folyamodunk, ó irgalmas Szűz, hozzád, szeretetreméltó, fájdalmas Anya! Fordítsd felénk anyai tekintetedet s tégy minket is magadhoz s Szent Fiadhoz hasonlókká: szeretetteljessé, irgalmassá, segítővé, megbocsátóvá, hogy minden fájdalom, melyet látunk, minden betegség, mellyel találkozunk, minden szomorúság, melyet testvéreink szívében szemlélünk, a miénk legyen s mondhassuk: minden testvérünk, az egész világ baját s szenvedését szívünkben hordjuk. Amen.

VIRGO POTENS

Ha ma Szűz Mária hatalmáról szólunk, ha nagyhatalmú Szűznek nevezzük őt, nem bárminő hatalmáról beszélünk. Nem szólunk arról a hatalomról, mely őt mint Isten anyját „a közbenjáró mindenhatósággá” teszi. Nem szólunk arról a hatalomról, mellyel már nevénél fogva is félelmetes az igazság és hit ellenségei előtt, mert pusztá neve, isteni rendeltetése és kiválasztása, méltósága egyedül is cáfolata és megdöntője sok eretnekségnek. Hiszen a mariologia egyúttal a legjobb christologia és dogmatika, a tévtanok legbiztosabb kiirtója. Nem szólunk arról az erőről a harcban, mellyel az erény és a csaták hőseit megajándékozta, szenteket és mártírokat, hitvalló hősokeket és hadvezéreket nevelt, erősekké tett világi és lelki ellenségekkel szemben.

Minderről a történelem tanúskodik. Egy művészi kép örökíti meg Szűz Mária anyai közbenjáró hatalmát. Ott térdel a Mindenható trónja előtt és egyik kezével keblére, szívére mutat, mintha mondaná: Nézd ezt a keblet, mely téged táplált; nézd ezt a szívet, mely téged mint édesanya szeretett; megtagadhat-e tőlem bármely kérést is? Ez Szűz Mária istenanyai közbenjáró hatalma. — Efezus hívei örömmámorban kísérik haza a zsinat atyáit, akik Krisztus egyszemélyiségét ebbe a szóba foglalták, hogy Szűz Mária valóban „istenszülő” (theotokos), nem emberi, hanem isteni személynek adott földi életet. — Szent Domonkos a rózsafüzér erejével veti vissza az albiak tévtanát. Hunyadi, Lepanto hőse, Savoyai Jenő, Budavár visszahódító, a Mária-kongregáció nagyjai, Alcazar hőslélkü védői tanúságot tesznek Szűz Mária hatalma

mellett a lélek és a fegyverek csatamezőin egyaránt. De nem erről a hatalomról szólunk most.

Arról a hatalomról szólunk, mely őt mint szűzet ékesíti és hatalmassá teszi, mely magából testi-lelki sértetlen tisztaságából és szűzességéből ered. Ezért nevezzük őt a nagyhatalmú *Szűznek*.

Már a pogányság is felfogta, hogy a lélek szűzességében hatalom rejlik. Azért tette meg a szűzi Miner-vát a tudás és a harc istennőjévé. A tudás és a harc hatalma különös fényben ragyog a tiszta lelkekben. Szűz Mária minden emberi mértéket meghaladó tisztasága a hatalom és az erő legbőségesebben fakadó forrása.

Három szóban foglalhatjuk össze Szűz Mária hatalmát: 1. a Szűz a felséges Istent lehívja a földre, 2. a Szűz az elesett embert felemeli az égbe, 3. a Szűz a bukott anglyalt letaszítja a kárhozat mélységébe.

I. A SZŰZ LEHÍVJA A FÖLSÉGES ISTENT A FÖLDRE

Nem fizikai erő ez. Senki sem képes a mindenható, erős Istent kényszeríteni. Istent csak a szeretet indítja meg és kényszeríti némileg.

Mi volt ez az erő, mely Istent a földre vonzotta? Az erő, mely őt némileg kényszerítette, hogy égi trónját elhagyja, s hozzánk emberekhez leszálljon? — Isten letekint a földre, beletekint a tenger mélységébe, a föld bensejébe, látja a kincseket, a drágaköveket, az aranyat és ezüstöt, melyet a föld gyomra, a tengerek mélye magába zár, szemléli az országok hatalmát és a városok fényét, a büszke várakat és pompázó palotákat — mindez nem vonzza őt, mert az égben minden gazdagság és hatalom az övé. Csak az ismeretlen, csendes Názáretben egy fehér lilium illata, egy hófehér galamb bájos hangja vonzza őt és mintegy kényszeríti, hogy leszálljon az égből: „A gerle szava hallatszik földünkön — te galambom a szikla-

üregben, hadd lássam arcodat, hadd halljam hangodat; mert a te szavad édes, és orcád bájos." (Én. 2, 13—14.) Ez a Szűznek hatalma Isten fölött: „És az Ige testté lön és miköztünk lakozék." (Jn. 1, 14.)

Sokak véleménye szerint Szűz Máriának imádsága siettette a Megváltó eljövetelét a földre, amint később könyörgése Jézus első csodatételét is siettette. Ugyanaz a vonzó erő hívja le a Szentlelket is az apostolok és hívek gyülekezetére az első pünkösdi napon. Ez a Szűz hatalma, mely a felséges Istent le-hívja az égből.

II. A SZŰZ AZ ELESETT EMBERT FELEMELI AZ ÉGBE

1. Szűz Mária felemeli az elesett embert már itt a földön és égi, mennyei lénné teszi. Felemeli példájának vonzó erejével, felemeli imádságának, közbenjárásának mindent legyőző hatalmával.

Szűz Mária előtt nem volt ember, aki Isten iránti szeretetből önkéntes szűzességet vállalt volna. Az ő példája a ragyogó csillag, mely a szűzi tisztaság egén mint első felragyogott, hogy az Istennek szentelt, szűzi élet hajnalhasadását hirdesse a világnak. Utána következik a szűzek beláthatatlan hosszú sora: az Ágnesek, a nagy és kis Szent Terézek, az Alajosok és Szaniszlók és számtalan lélek, akiknek nevét az évkönyvek nem őrzik, de bele vannak írva Isten és a Szűzanya szívébe, akinek példáját követték, akinek tisztasága a szűzi élet felé vonzotta őket.

Hány ifjú szabadult meg az ő anyai közbenjárása és segítsége által a bűn rabszolgaságából! Hány ifjú vívott győzelmes harcot a gonosz ellen, diadalmaskodott a leghevesebb kísértés és próba fölött! Hányan áldozták fel ifjú életüket, reményeiket, földi kilátásaikat, vagyonukat, szépségüket, hazájukat és családjukat, és mentek ki távoli országokba, az idegenbe, a belpoklosok és emberevők közé, néha a legtehetsége-

sebbek, a legerősebbek, a legbájosabbak! A Szűz hatalma vonzotta őket, fénye belesugárzott lelkükbe, s már ezen a földön az elesett emberből égi gondolkodású, mennyei életű lényeket teremtett. Még a házasságba is a tiszta családi szentély szépségét, olykor a szűzi élet csodás báját varázsolja: az Erzsébeteket és a Szent Imréket is az ő követői közt találjuk.

2. Szűz Mária az elesett embert felviszi az égbe. — Hány ember, hány lélek lett volna már a kárhozat rabja, ha Szűz Mária hatalma nem mentette volna meg őket!

Ő hozta le a világra a Megváltót s ezzel szét-tiporta lábával a sátán fejét, rabláncait széttörte és az embert megszabadította a bűn átkától és a kárhozat rabságától. Szűzi tisztasága által az Üdvözítő anyja lett, aki halála által megnyitotta számunkra az eget. Azért nevezzük őt a mennyország ajtajának.

De tisztaságos élete által Isten kegyelméből saját magát és saját magában az egész emberi nemet test szerint is felmagasztalta az égbe. Szűzi teste nem porladt el a sír enyészetében, hanem ott ragyog az angyalok fényességében feltámadt Fia mellett, aki őt magához emelte a halál és a sír sötétségéből. A mi természetünk, az egykor elesett emberi természet tündöklük ott az égben Szűz Mária személyében — nem mint Istenember, hanem mint a teremtett világ, a puszta teremtmények legragyogóbb ékessége, az emberi nem felmagasztalása és megistenülése. Ezzel meg is jelölte az utat, melyet követnünk kell, hogy mi is egykoron oda eljussunk. Szűz Mária szűzi tisztasága az elesett emberi természet két leghatalmasabb ellen-ségét legyőzte: a bűnt és a halált. A lelki rothadás és a testi enyészet fölött tündöklük a sértetlen erő, mely a szüzesség gyökeréből sarjadt ki és legyőzte a bűnt és a halált egyaránt.

A Szűz az elesett embert felemeli az égbe.

III. A SZŰZ A BUKOTT ANGYALT LETASZITJA A POKOLBA

Itt az ősevangélium szava cseng fel fülünkben: „Ellenségeskedést vetek közéd és az asszony közé, ivadékod és ivadéka közé. Az széttiporja fejedet, te pedig a sarka után leselkedel.” (Gen. 3, 15.) Szűz Mária sértetlen tisztasága, melyet a bűnnek még árnyéka sem homályosított el, a legnagyobb ellentétben áll sátán tisztátalanságával. Azért közötté és a sátán közt az ellenségeskedés, a harc sohasem szűnhet. A Szűz pedig magzata által széttiporja a sátán-kígyó fejét. Erejének forrása, hogy anya lesz és szűz marad: „Ime a szűz méhében fogan és fiat szül.” (Iz. 7, 14.)

Ez az a Magzat, melyről a Jelenések könyve szól: „És fiúgyermeket szüle, aki vasvesszővel fogja kormányozni az összes nemzeteket.” (Jel. 12, 5.) „S a sárkány harcola és az ő angyalai; de nem diadalmaszkodának, sem helyük nem találtaték többé az égben.” (Jel. 12, 7—8.) A Szűz magzata kereszthalálával és föltámadásával megtörte sátán hatalmát, őt magát pedig pokolra taszította.

A jel, amelyről Izaiás próféta szól (Iz. 7, 14.) megvalósul: „Nagy jel tűnék fel az égen: egy asszony, akinek öltözete volt a nap, és lába alatt a hold, és fején tizenkét csillagból álló korona.” (Jel. 12, 1.) Ez az Immaculata, a Szeplőtelen.

Az Immaculata dogmája már egyedül is cáfolata sok modern tévelynek: széttiporja a sátán fejét a szellem birodalmában. Amikor pedig Lourdes-ban megjelenik Bernadette-nek, a pásztorlánynak, a lelkekkel együtt a testeket is kezdi gyógyítani: a sátán uralmát még földi vonatkozásaiban és hatásaiban, a betegségekben és nyavalyákban is összezúzza.

*

Szűz Mária hatalma tehát kiterjed az égre, a földre és az alvilágra. Megalázta magát, Isten szol-

gálójának nevezvén magát, amint Fia is megalázta magát, szolgálai alakot öltvén magára. Azért őt is, mint Fiát, boldognak nevezi ezentúl minden nemzedék (Lk. 1, 18.), és Isten neki is, mint Fiának, oly nevet adott, hogy előtte meghajoljon minden teremtmény az égben, a földön és az alvilágban.

Terjedjen ki hatalma a mi szívünkre is, vonzza a mi lelkünket is a tisztaság szeretetére! Mert testi és erkölcsi erő rejlik a tiszta életben, erő a munkában, erő minden jó követésében az emberi élet bármely területén is: hűség, őszinte akarat, bátorság, becsület, jóság és kegyesség. Lelkierő és tekintély, csodálatos vonzás és szuggesztív hatalom árad ki a szűzi lélekből: hatalom egyedül azért, mert létezik és van.

Minél tisztábbakká tesz minket közbenjáró és segítő hatalma által a hatalmas Szűz, annál hatalmasabbakká és erősebbekké tesz minket tisztasága által minden lelki és pokoli ellenséggel szemben a Szeplőtelen. Amen.

SZÜZ MÁRIA ÉS AZ EGYHÁZ HARCAI

Jézus ott függ a kereszten. Szeme végigtekint az emberiségen. Tekintete ráesik arra a fára is, amelyről az átok származott, a bűn átka, mely megfertőzte a világot. Tekintete ráesik az emberpárra, melynek vétke az emberiség romlását okozta. Ott látja a férfit és az asszonyt, mindkettőt vétkesnek az emberiség romlásának előidézésében; ott hallja Isten szavát, melylyel kimondja a nagy szót, mely a megváltás kezdete lett s mely Isten egész megváltó tervét feltárja: „Ellenségeskedést vetek közéd és az asszony közé, ivadékod és ivadéka közé. Az széttiporja fejedet, te pedig a sarka után leselkedel.” (Gen. 3, 15.)

Most látja beteljesedni ezt az isteni tervet saját halála által a kereszten: amint a paradicsomi fáról az átok, úgy a keresztfáról az áldás száll a világra. Tekintete Szűz Máriára esik: amint az emberi nem bukásában a férfinek és a nőnek egyaránt, bár nem egyenlő része volt, úgy a megváltásban is mindkettőnek, bár nem egyenlő szerep jutott. Éva szolgáltatja az okot a bűnre, odanyújtja Ádámnak a tiltott gyümölcsöt, kísért és csábít; Ádám enged a csábításnak, elköveti a bűnt és mint az emberi nem feje befejezi a vétkes elpártolást Istentől. Mária szolgáltatja az áldozati bárányt a világ megváltására, imádkozik, könyörög és szíve keservének belső áldozatát egyesíti Fia áldozatával; Jézus maga, mint született Főpap és az emberiség második feje, vérének áldozatát mutatja be és halálával Istent kiengesztelve, befejezi az emberi nem megváltását. A kígyóban az ördög Évának, az angyal által Isten üzen Szűz Máriának.

A bűn és a megváltás egyaránt az asszony közvetítésével történt.

Szűz Mária Jézussal együtt felveszi a küzdelmet sátán ellen. Megkezdődik az ellenségeskedés az asszony s ivadéka és a kígyó között. Ez az ellenségeskedés már a megtestesülés pillanatában, sőt már a Megváltó ígéretével vette kezdetét, de most a kereszt alatt a legkérlelhetetlenebb harcba csap át. Itt a döntés pillanata. Krisztus halála által széttiporja sátán fejét, és Szűz Mária résztvesz ebben a harcban.

Sátán a kereszt alatt már végleges kudarcot vallott, az asszony ivadéka széttörte a kígyó fejét, de teste még vonaglik. A küzdelemnek tovább kell folynia Krisztus titokzatos testében a világ végéig. Ebben a titokzatos testben Krisztus tovább küzd sátán birodalma ellen, és Szűz Mária mellette áll a harcban. A győzelem biztos azok számára, akik Krisztus megváltó kegyelmét Szűz Mária által magukévá teszik.

A kereszt diadala előtt *szükségkép* alá voltunk vetve sátán hatalmának; a kereszt diadala után már csak akkor, ha magunk *akarjuk*. A világ végén megszűnik a küzdelem, és a győzelem végleges azok számára, akik Krisztus keresztjével és Szűz Mária imádságával egyesülten bátran harcoltak a kígyó ellen; ők már *nem is lehetnek* többé sátán hatalma alatt. Akik pedig gyávák voltak, örökké hatalma alatt *maradnak*.

A küzdőtér az egész világ, a küzdés ideje a századok sora a világ végéig. Szűz Mária Krisztussal együtt a kereszt alatt veszi fel a küzdelmet sátán ellen a megváltás gyümölcseinek biztosítására. Mint Eszter és Judit küzd választottaiért. Imádságával könyörög és engesztel, hatalma által szembeszáll sátán dühével.

Sátán ebben a harcban az ezeralakú Proteus módjára mindig új meg új változatban, alakban lép a küzdőterre. Majd nyílt erőszakkal, majd alattomos

háttámadással, majd hízelgő csellel iparkodik megdönteni Krisztus harcosainak sorait. De Szűz Mária, az „acies ordinata”, Krisztus zászlaja alatt mindig letöri erőlködését.

1. Sátán első támadása csírájában el akarta pusztítani Krisztus Egyházát. Mint a feldühödt sárkány, *nyílt erőszakkal támadt neki*. Az Egyház jövődjéje, a „köszikla” meginóg a passzió nagy földrengésében, melyet a pokoli hatalom előidéz: megtagadja Mesterét. Sátán az Egyház fejére akart hágni, hogy azt széttiporja, mielőtt még saját fejét széttörték volna. De közbelép az „asszony”, aki a keresztt alatt áll és megvédi, anyai oltalma alá rejti az Egyház fejét, Szent Pétert és társait, az apostolokat, a nagypéntek és nagyszombat keservében, a nagy csüggedésben, s előkészíti őket a feltámadás hajnalára. Szűz Mária öntött bizalmat a vétkét keservesen sirató Péterbe, ő tartja fenn szavaival a bizalmatlan, kislelkű tanítványokat, ő esdi le végre az erősség Lelkét az égből pünkösdi vasárnapján, hogy a 300 éves küzdelemre, az élet-halál harcára előkészítse a zsenge Egyházát, melyet a sárkány dühe a császárok üldözésében Nérótól Diokléciánig nyílt erőszakkal támad és megdönteni törekszik.

2. A sárkányból álnok kígyó lesz. Az üldözések kora után az *eretnekségekben* Krisztus istenembségének tagadásával az Egyház szívét, legbensőbb mivoltát támadja meg. Ariánizmus, nesztoriánizmus, monofizitizmus, mind Krisztus isteni és emberi természete s azok személyes egysége, a kereszténység alap-tana, Krisztus istenemberi mivolta körül forognak. Ha Krisztus nem Isten, vagy nem igazi ember, akkor nem vagyunk megváltva, és romba dől az egész kereszténység. A tévtanok támadása az efezusi theotokos-vitában csúcsosodik ki, és kimondhatjuk: Ha Szűz Mária nem valóban Isten anyja, akkor nem vagyunk megváltva. Az efezusi zsinat és a nép Máriát dicsőítő szava megdönti az álnok kígyó fondorlatos

támadását az Egyház szíve ellen: Szűz Mária Isten anyja! — ez a szó szétzúzza a kígyó fejét. Szűz Mária istenanyaságának dogmája elvben a monofizitizmust is letöri, bár ez az előbbi eretnokség ellentéte; mert ha Krisztusban csak egy természet van, mely nem tisztán isteni, akkor Szűz Mária éppoly kevéssé Isten anyja, mint ha Krisztusban két személy volna, amint a nesztorianizmus tanította.

3. A kígyóból rágó féreg lesz, mely az Egyház fájának gyökerét támadja meg az *erkölcsök romlásában*. A lovagkor kinövéseivel szemben, az albiak és katarok erkölcsi eltévelyedései közepette ott tündöklük a tiszta nő tisztelete, mely a legszebb Mária-énekeket adta a lantosok ajkára, ott tündöklük a rózsafűzér királynőjének szent alakja és az olvasó fegyverével győzi le a középkor romboló kommunistáit. Szent Bernát, Szent Domonkos egyaránt Szűz Mária lovagjai voltak és Mária-tiszteletük rányomja bélyegét művükre, korukra.

4. A pokoli sárkány támadása még erősebb lesz. A *török világbirodalmi* törekvések külsőleg szét akarják zúzni a nyugati kereszténység államait s az Egyházat magát, és a *protestantizmus* eretnokségében sátán egyúttal magától a védőtől, a támasztól, az „acies ordinata”-tól, Szűz Máriától akarja megfosztani a kereszténységet. De felemelkednek a máriás hősök nagy alakjai: a Kapisztránok, a Hunyadiak, a Don Juan d'Austria-k, a Savoyai Jenők, a rózsafűzér és kongregáció hősei, a Tilly-k és Zrínyiek és visszaverik a pokoli sárkány külső és belső támadásait. Szűz Mária tisztelete új korszakot él és Buda vára fölött jelkép gyanánt ott tündöklük ismét a kereszt. „Cunctas haereses sola interemisti in universo mundo”, Szűz Mária hatalma győzi le az összes eretnokségeket a világon.

5. Hétfejű hidrává változik most a sátán. A *legújabb korban* a hittagadó felvilágosodás, a materializmus, az erkölcsi szabadosság, az állam-omnipoten-

cia, a titkos társulatok, a romboló demagógia, a modernizmus egyaránt rátámadnak Krisztus Egyházára s hét oldalról is ostromolják, hogy romba döntse. Az Egyház szabadságát és természetfölöttiségét erőszakkal és tagadással egyaránt le akarják rombolni s így az Egyházat létfeltételeitől, létalapjától megfosztani. De az Immaculata dogmája rácáfol s átán minden ármánykodására: fenségesebb és tisztább fényben tűnik fel a XIX. században a természetfölöttiség, a tisztaság, a hit égi eszménye, mint valaha. Az Immaculata dogmáját kihirdető IX. Pius pápa, bár ellenségei áldozata lesz, mégis a pápai csalhatatlanság dogmáját hirdeti ki, s a pápaság tekintélye nagyobb, mint bármely században. Az Immaculata megjelenései Lourdes-ban megcáfolnak minden materializmust és tisztán természetes síronnenni világ-szemléletet. A Mária-kultusz szellemi nagyokat vezet vissza az Egyház keblébe, s a Mediatrix tana a Grignon-féle tökéletes Mária-tisztelet terjedésével együtt a Szűz Mária-kultusz új fénykorát jelzi már ma — Mária-lovagokkal, akik hivatva vannak épp a Mária-tisztelettel meghódítani a világot a keresztnék, Krisztusnak.

Az emancipáció és profanáció modern bálványai ellen az „acies ordinata”, Szűz Mária fegyvereivel kell küzdenünk. Lourdes legnyomósabb bizonyítéka annak, hogy a Mária-tisztelet az Eucharisziához vezet. Az Eucharisztia pedig új korszakot nyit meg a nemzetek számára, a szeretet és egység korszakát, az Egyház új fénykorát, melyben a népek belátják tévedéseiket és ismét mondják a prófétával: „Rajta! Menjünk fel az Úr hegyére, és Jákob Istenének házához, — az Egyházhoz — hogy megtanítsa minket utaira, és ösvényein járjunk, mert a Sionról jő a tanítás, és Jeruzsálemből az Úr igéje. És Ő tesz majd ítéletet a nemzetek között, és szolgáltatót igazságot számos népnek; és ők kardjaikat ekevasakká olvasztják és lándzsáikat sarlókká. Nemzet nemzet ellen nem

emel kardot, és nem tanul többé hadviselést." (Iz. 2, 3—4.)

Ez lesz a korszak, melyről B. Grignon Lajos írja: „Meg lehetünk győződve, hogy Isten talán előbb, mint gondoljuk, nagy, a Szentlélektől és Szűz Mária szellemétől áthatott férfiakat támaszt fel, akik számára Szűz Mária lesz a kegyelem közvetítője, hogy a bűnt lerontsák és az Ő Fia, Jézus Krisztus országát a romlott világ szétroncsolt birodalma fölött visszaállítsák.” (Szűz Mária titka.)

Ez lesz az új krisztusi Nap felkelte a világ fölött, melynek hajnala a Boldogságos Szűz Mária. Ez lesz az a győzelmi nap, melyet a kereszt harca előz meg a Szeplőtelen zászlai alatt. Amen.

SZÜZ MÁRIA PÜNKÖSDJE

Már több mint 1900 éve, hogy a pünkösdi Szellem kiindult, hogy meghódítsa a világot. Sikerült neki; mert ahová csak nézünk, a világvárosokban és a vadonokban, ott is, ahová a hódító fehér ember alig merete betenni a lábát, ott díszlik a kereszt, ott emelkedik az oltár, melyen az újszövetség áldozatát napnap után megújítják. De nemcsak kifelé, hanem befelé is hódított és hódít ma is ez a pünkösdi Szellem. Most is vannak szentek. Egyedül XI. Pius az erény hőseinek egész hosszú sorát ékesítette fel a szentség dicskoszorújával, másoknak boldoggáavatása folyamatban van, olyanoké, akiket talán még mi is személyesen ismertünk, akik velünk együtt éltek, együtt járták az utcákat, egy iskolapadon ültek, egy évben születtek. Liziói Szent Teréz, X. Pius, Contardo Ferrini ezek közé tartoznak. A csodák sem szüntek meg, melyek a pünkösdi Szellem hódításának kísérői voltak kezdetétől fogva. Lourdes és Nápoly a Szent Januárus-csodával ma, a XX. század derekán, is valóság, és a pünkösdi Lélek tovább hódít s folytatja diadalútját a századokon át.

De igaz az is, hogy az Egyház nagy terjedése mellett sokan csak aktaszerűleg, csak statisztikailag, mintegy sorozás módjára kerültek az Egyházba, s értelmük szabad használatára ébredve, a kereszténységből, a katolikus Egyházból nem őriztek meg egyebet, mint a keresztlevelet és imakönyvük külső fedelét. Katolikusok, de még Istenben is alig hisznek, nem hisznek a lélekben, halhatatlanságban, túlvilágban, pokolban és mennyországban, annál kevésbé Egyházban, pápában, csálhatatlan tanító tekintélyben.

Istenük a világ, lelkük a vérkeringés, a sír az örökkévalóságuk. Számukra minden vallás egyforma, legyen az buddhista vagy mohamedán, török vagy zsidó, református vagy metodista, teozóf vagy spiritizista. Még sokkal nagyobb azok száma, akik bár katolikusok és hisznek, mégis katekizmusukból kimaradt a vasárnap, a péntek, a gyónás és főleg a 6. parancs. Erkölcsaik olykor nem különböznek a pogányokéitól. Ezeknek sem maradt meg katolicizmusukból más, mint keresztlevelük s imakönyvük külső fedele.

Mondjunk le ezekkel szemben a reményről? A katolicizmus sohasem volt a lemondás vallása, amennyiben lemondás reménytelenséget, fegyverletételt jelent. A katolicizmus mindig a remény, a bátor küzdelem és a győzelmes hódítás vallása volt. Igaz, hogy olykor valóságos dzsungellel állunk szembe, de Isten kegyelme még „kövekből is tud Ábrahámnak fiait támasztani”. (V. ö. Mt. 3, 9.) Az emberiség három részből áll: a javíthatatlanokból, a javíthatókból és a sértetlenekből. A javíthatatlanok be fogják törni fejüket az Egyház szikláján, mely ellen támadnak, s bukásukból új élet fakad majd az Egyház számára, amint azt Krisztus után a világtörténelem minden lapja igazolja. A javíthatók meg fognak térni; a sértetlenek pedig meg fognak erősödni, hogy be ne szennyeződjenek, el ne essenek. Ezért prédikál az Egyház, ezért folytatja a pümkösi Lélek útját a századokon át.

A számtalan eszköz közt, mellyel a pümkösi Szellem magához hódítja a lelkeket, kimagaslik a Mária-tisztelet. Férfire-nőre nézve főleg ő a tisztaság, az érintetlenség tündöklő eszménye. Már Eucken mondta, hogy korunknak hiányzik „egy lelket fel-emelő, egységesítő eszménye” — hiányzik, mert a katolicizmus eszményei ismeretlenek előtte. Azért állítjuk szembe korunk áleszményeivel, bálványaival most is Szűz Máriát, mint tiszta eszményt, a testi-lelki érintetlenség remek mintaképét és oltalmazóját.

Szűz Mária pünkösdjéről szólunk.

Pünkösd az a nap, melyen a Szentlélek a lelkekre szállott. A nagy pünkösdni napon, mely az Egyház születésnapja volt, Szűz Máriára is szállott a Szentlélek és a kegyelmek egészen felfoghatatlan bőségével árasztotta el lelkét. De Szűz Mária tulajdonképeni pünkösdje már előbb volt. Akkor volt, amikor az angyal szólt hozzá: „A Szentlélek száll tereád és a Magasságbelinek ereje megárnyékoz téged.” (Lk. 1, 35.) Amit Krisztus mondott kis Egyházának, az apostoloknak: „Maradjatok a városban, míg nem felruháztatok erővel a magasságból” (Lk. 24, 49) és „veszitek majd a reátok lejövő Szentléleknek az erejét” (Csel. 1, 8), az Szűz Máriában már sokkal előbb, az angyali köszöntés pillanatában, és sokkal teljesebb, sokkal tökéletesebb és lényegesen magasztosabb módon valósult meg, amint megváltása és lelkének a megszentelő kegyelemmel való felékesítése is szeplőtelen fogantatásában sokkal előbb és sokkal tökéletesebb és lényegesen más módon történt, mint a többi embernél.

Nézzük ennek a máriás pünkösdnek hatását az egész világra. Az evangélium mondja, hogy „elküldé az Isten Gábiel angyalt egy szűzhöz” Názáretbe. (Lk. 1, 26—27.) Milyen volt az akkori világ? Megtudjuk, ha csak fővárosára, Rómára tekintünk. Ez volt az akkori világváros. Párizs ma semmi sem ahhoz képest, ami Róma volt az óvilágban. De nem valami legendás alakban, hanem úgy kell elgondolnunk Rómát is, amint most a világvárosokat látjuk. Hatalom, jólét, színházak és szórakozás, minden kényelem és élvezet összpontosultak a világ akkori fővárosában. „Felix”-nek, szerencsésnek nevezték ennek a világvárosnak uralkodóját, Augusztust. Összegyűltek itt Athén iskoláinak bölcselői, fecsegői, összegyűltek a politikusok és pénzemberek. Ide szállították India, Perzsia és Egyiptom kincseit, gazdagságát, a vadállatokat és exotikus növényeket, finom szöveteket és drágagyöngyöket. — Mindez semmi Isten előtt. Ő is

meretlen országban, az ismeretlen ország ismeretlen városkájában ismeretlen szűzet választ ki, hogy a Szentlélek erejével megárnyékozza és Fia édesanyjává tegye.

Szűz Mária ereje az, hogy szűz és hogy a Szentlélek arája. Ezzel változtatja át Názáretből a világot és Isten országává teszi. Minden hatalom és pénz, fegyver és irodalom az érzékiség és gőg szolgálatában áll; ő testi-lelki tisztaságával, szűzességével legyőzi a világ gőgjét és tisztátalanságát. Mert tisztasága tökéletes, kipróbált és csodálatos.

I. SZÜZ MÁRIA TISZTASÁGA TÖKÉLETES

Kétféle tisztaság van: az egyik köteleesség, a másik tanács. Szűz Mária nemcsak tiszta, hanem szűzi életet választott. A szűzi élet tökéletesebb, mint a házaselet, bár ez is szent állapot Isten előtt. Nem a házasságnélküli, hanem a szűzi élet tökéletes. Mert vannak, akik azért nem házasodnak, hogy a házaselet szent kötelmeit mint valami terhet vagy béklyót távoltartsák maguktól és szabadabban élhessenek. Vannak, akik kényelemből, vannak, akik kényszerből nem házasodnak. Ezek az indítékok nem teszik tökéletesebbé a házasságnélküli életet. Csak az Isten iránti szeretetből választott és megőrzött szűzi élet tökéletesebb a házaseletnél. Mert Szent Pál szava szerint: „Akinek nincs felesége, arra gondol, ami az Úré, hogyan tessék Istennek. Akinek pedig felesége van, arra gondol, ami a világé, hogyan tessék feleségének; és meg van osztva. Mind a férjetlen asszony, mind a szűz arra gondol, ami az Úré, hogy testben és lélekben szent legyen; aki azonban férjénél van, arra gondol, ami a világé, hogyan tessék férjének.” (I Kor. 32—34.) Nem bűn a házasság, sőt szentek kerültek ki szentélyéből; de tökéletesebb a szűzi élet, mert osztatlanul Istennek szenteli mindenét.

Szűz Mária külsőleg a házaselet keretében élt.

Frigye Szent Józseffel valóságos házassági frigy volt, de lelke osztatlanul azé maradt, akit szíve alatt a Szentlélektől fogant. Még a földi házasságban sem a testek, hanem a lelkek összeköttetése a lényeg. Súlyos tévedése korunknak a nézet, hogy csak a házasság által válik igazán emberré az egyén. Súlyos tévedése a nézet, hogy a házasság elsősorban a testi gyönyörért van. Ez a nézet a családi szentély felbomlásának magvát rejtí magában; ezer tragédiának, ezer szerencsétlen házasságnak, ezer lelkiileg-testileg tönkrement egzisztenciának okozója.

Van kötelességszerű tisztaság és van tisztaság, mely a szorosan vett kötelességet meghaladja. Érintetlen tisztaságban élni a házasság előtt, tisztán megőrizni a házastársi hűséget, tisztán megőrizni a házasság szentségét minden perverzítástól menten, vissza nem élni a házaselet jogaival a gyermek kárára, még gondolatban és vágyban, szóban és tekintetben is tisztának lenni, ez nem tanács, hanem szigorú kötelesség — a férfire nézve éppúgy, mint a nőre nézve.

A kereszténység nem ismer kettős erkölcsöt. Korunk egyik legnagyobb hazugsága, hogy nagyobb szabadságot akar biztosítani a férfi, mint a nő számára. Nem más a férfi erkölcsi kódexe, mint a nőé. Lehet, hogy a nő eltévelyedésének következménye súlyosabb; de annál lelkiismeretlenebb, gyávább, megvetendőbb és jellemtelenebb a bűn a férfinél, mert rendszerint ő a kezdeményező és csak saját önzését nézi, tekintet nélkül a bűnéből származó következményekre a nőre nézve. De viszont annál megalázóbb és kárhözatosabb a nőre nézve, hogy ma már sokszor divattá kezd lenni, hogy maga a nő a csábító. A pókháló ruhák csak a test fogyatékoságát, de nem képesek a lélek rúttságát eltakarni; az áttört öltözék ablakain keresztül a lélek sötétsége és végtelenül szánalmas üressége tekint az emberre.

Korunk egyik legszomorúbb kórtünete a leányifjúságnak erkölcsi süllyedése. A nő magasabb eszmé-

nyek hirdetője, mondja Carlyle; a nő a pokol kapuja, mondja Tertullian. Nincs középút a kettő közt: vagy magasabb eszmények hirdetője, vagy a pokol kapuja. A nő természeténél fogva hajlik az erkölcs felé; azért ha letér az erkölcs útjáról, romlása a legpusztítóbb, és a legszomorúbb, a legaggasztóbb tünet a társadalom kórismeai arculatán.

A nő az erkölcsi felfogás védője, terjesztője a férfivel szemben a magánérintkezésben, a családban, a társadalomban. Mi lesz a társadalomból, mi lesz a családból, mi lesz a fiatal nemzedékből, ha ez a támaszfal is elesik? Mi lesz magából az erkölcsi alapról letért férfivilágból, ha már erőfeszítésre sincs szüksége, hogy erkölcstelen életét folytathassa, mert a szenvedéllyel szemben álló, Istentől állított védőbástya, a női szemérem is lehullott? A legszomorúbb kórtünet, hogy a hajadon elvesztette tiszteletét, nagyrabecsülését a tiszta, az érintetlen nőiesség iránt. Bizonyíték rá az öltözék, a tánc, a fürdőzés, a beszédek, az olvasmányok. Hiába védi magát azzal, hogy rá mindez nincs hatással; ezeket a dolgokat csak az keresi, akinek lelke már megfertőzött. Ebből a leányifjúságból kerülnek ki azok, akik Zola-könyvet olvasnak, mialatt a pap haldokló édesanyjukat a szentségekkel ellátja. Megtörtént eset. Nem szegényletes-e egy elárúsító asszony vallomása: Ezeket a füzeteket (ponyvairodalom) leginkább fiatal lányok veszik. Ezekből lesznek az édesanyák? a család erkölcsi bástyái? a jövő nemzedék hivatott nevelői? — Vissza a máriás eszményhez! Szűz Mária pünkösdje legyen a mai társadalom pünkösdje is, hozza vissza a tisztaság és a szűzi erény tiszteletét, és újítsa meg világot átalakító erejével az emberiséget!

II. SZŰZ MÁRIA TISZTASÁGA KIPRÓBÁLT

Ő nem ismerte a természet ellenszegülését, hiszen szeplőtelenül fogantatott, és nem viselte az áteredő bűn következményét, az érzékek fulánkját. Mert habár

a kísértés nem véték, nem szégyen, sőt ha legyőzzük, nagyobb erő és nagyobb dicsőség forrása, mégis a természetnek bizonyos erkölcsi gyengeségét tételezi fel, melynek nem szabadott meglelnie abban a lényben, aki magát az Istent hordta tiszta szíve alatt.

De Szűz Mária tisztasága azért mégsem volt kipróbálatlan. Magasabb értelemben volt kipróbált, mikor Isten mintegy választás elé állította a nagy titok angyali magyarázata előtt: Isten anyja akar-e lenni, vagy meg akarja-e őrizni szüzességi fogadalmát? Még mielőtt az angyal felvilágosította volna, rejtély volt Szűz Mária előtt a kettőnek megegyeztetése, s ő határozottan fogadalma mellett foglal állást: „Miképen leszen ez, mikor férfit nem ismerek?” (Lk. 1, 34.) Csak akkor adja beleegyezését, amikor a Szentlélek pünkösdjét hirdeti számára az angyal: „A Szentlélek száll tereád, és a Magasságbelinek ereje megárnýékoz téged; azért a Szent is, mi tőled születik, Isten Fiának fog hívadni.” (Lk. 1, 35.)

Mily magasztos nagyrabecsülése ez a szüzességnek Szűz Mária lelkében! Mily távol áll ettől korunk közvéleménye! Mily távol állnak olykor szülők, édesanyák, nemcsak ha arról van szó, hogy gyermeküket a tökéletesebb életre szenteljék, hanem még akkor is, ha tisztaságuk sértetlen megőrzése, védelme kerül szóba!

A szülők egyrésze elvben becsüli gyermekeiben a tisztaság erényét, de mily óvatlanok gyakran, mily könnyelműek annak megvédésében! Gyakorlatban majdnem mondhatni közömbösek e drága kincssel szemben. Egy másik rész, ó rettenetes megállapítás! saját maga lesz gyermekeinek rosszra vezetője, csábítója. Ha maga az édesanya fiatal korában nem becsülte az erényt, hogyan is becsülje azt később?

Milyen sokszor a mai gyermek nevelése?

Utaztam, vasúti kocsiban ültem. Egy édesanya szájából ez a szó üti meg fületem kislányára vonatkozólag: „Még nem is érti és máris udvarol.” Ő bor-

zasztó vakság, rettenetes rövidlátás, iszonyú könnyelműség vagy sátáni gonoszság egy édesanya lelkében! Nem a bűn útjára tereli-e saját vére magzatát? Nem ebből a gyermekből lesz-e azután a férfi, akinek szenvedélye elől még barátja házában sincs biztonságban a hajadon, nincs biztonságban egy hitves sem esküdt ura oldalán, egy tiszta leány sem a hivatalban? Ebből a gyermekből lesz a mulatóhelyek állandó éjjeli látogatója, az „úri morál” szemérmetlen hirdetője és követője, a szülőt gyalázó, a nő becsületében gázoló, napot lopó, végre családját, hazáját eláruló Catilina-sarjadék, mely minden bajt, szegényt és nyomort hoz az emberiségre, s életét nem egyszer vagy a saját keze, vagy a hóhér által fejezi be a bitófán!

Ennek a nevelésnek sarja az a fiatal leány is, akinek szájából ugyancsak utazás alkalmából ezt a szót hallottam a szerelem bizonyos ismert megnyilatkozására vonatkozólag: „Mirevaló a száj?! Nem! ennek a szegény teremtésnek erkölcsi felfogásában a száj nem azért van, hogy Istent dicsérje, hogy imádkozzék, bűneit megvallja, másoknak a könyörület vigasztaló szavát adja. De még azért sem, hogy a testnek a jogos táplálékot nyujtsa, hanem elsősorban, hogy érzéki vágyait kitöltse. „Csak a csóknak él”, de nem Isten csókjának, nem a szent testvéri csóknak, hanem annak a csóknak, mely mérges fulánkkal sebzi meg a lelket és képtelenné teszi, hogy Isten cselekedeteit művelje. Nem lesz belőle sem igazi hitves, sem édesanya, hanem az a férjnélküli és gyermektelen élősködője a társadalomnak, akinek létjoga sincs, mert annál veszedelmesebb megrontója a tiszta erkölcsnek, minél titkosabban üzérkedik. Annak a nevelésnek sarjadéka ez, mely kiöli már a zsenge szívből a szent szemérmet, mert felügyelet nélkül engedi utcán, ligetekben, strandon, bárokban és táncokon kóborolni a gyermekeket és hajadont.

Szűz Mária pünkösdjének kell itt új fuvalatot hoznia az érzékiség tikkasztó és minden magasabb éle-

tet megölő hőségre. A tiszta élet, a családi szentély szent titkainak tiszteletbentartása, a szüzesség értékelése kell hogy új világot teremtsen elsősorban ifjú nemzedékünkben a szülők eszményi nevelése által. Oly csodálatos lesz ennek a máriás pünkösdeknek hatása a világban, amilyen csodálatos volt Szűz Mária tisztasága maga.

III. SZŰZ MÁRIA TISZTASÁGA CSODÁLATOS

Csodálatos, mert szüzileg termékeny, isteni Gyermekek által megszentelt tisztaság.

Csodálatos a szentek tisztasága is. A Oltáriszent-ségben élő Krisztus az ő lelküket is hasonlóképp megszentelte, mint egykoron édesanyját, mikor benne lakott. A Szent Alajosok, Szaniszlók, Berchmans Szent Jánosok, Pazzi Szent Magdolnák, Alacoque Szent Margitok, Kis Szent Terézek az érzékiségnek még kísértését is alig, vagy sohasem érezték. Csodálatos Isten az ő szentjeiben.

De talán közelebb állanak hozzánk azok a szentek és nagyok, akik a kísértés hevében is kiállták a próbát, a Liguori Szent Alfonzok, a Sziénai Szent Katalinok. Mert nem az a fődolog, hogy mentek legyünk a kísértéstől, hanem az, hogy győzzünk. A győzelem új dicsfényvel övezi a kipróbált erényt, mely hiányzik ott, ahol nem volt küzdelem. Van a kipróbáltságnak magasabb módja is, s ezt Szűz Máriában szemléljük; az élet rendes vonatkozásaiban azonban csak a harc adja meg az erénynek igazi fényét és dicsőségét.

Szűz Mária tisztasága csodálatosan termékeny volt. Legyen a mi tisztaságunk is termékeny, termékeny a családban az Isten által rendelt természet által, termékeny a családon kívül az Isten kegyelme által nyújtott lelki termékenységekben. A tiszta élet mindig termékeny, olykor csodálatosan termékeny, bár Szűz Máriának csodálatosan termékeny tisztaságát soha el nem éri.

A tisztaság termékenysége nálunk ugyanabból a

forrásból fakad, melyből Szűz Máriába áradt. Az áhítat tiszta edényének nevezzük Szűz Máriát, mert benne lakott az élő Isten maga. Mi is az Eucharisztia által a szentáldozásban Istent hordjuk magunkban. Szentségtartók, Isten templomai vagyunk, melyeket a Szentlélek szentel meg. A születendő Megváltó Szentlelke tisztította meg és tette termékennyé édesanyját, a szentségi Krisztus Szentlelke tisztít meg és tesz termékennyé minket is. Szűz Mária pünkösdje az ő közbenjárására meghozza nekünk is a magunk pünkösdjét, a Szentlélek járását és túláradását, a Szentlélek tisztaságát és duzzadó életbőségét lelkünkben. Amen.

A LURDI SZŰZ

Február 11-e a lurdi Szűz ünnepe. Ezen a napon jelent meg 1858-ban először a kis pásztorleánynak, Bernadette-nek. Kinyilatkoztatta magát, hogy kicsoda ő: a Szeplőtelen Fogantatás — nem is négy évre rá, hogy IX. Pius a Szeplőtelen Fogantatás dogmáját ünnepélyesen kihirdette a világnak. Csodálatos forrás fakadt a Szűz lába alatt, és a csodálatos események, gyógyulások hosszú sorozata követte az első megjelenést.

Miért érdekelt minket Lourdes? Nem dogma. Senki sem köteles a lurdi csodákat isteni hittel hinni. A katolikus igazság a lurdi csodák előtt is szilárd volt és szilárd maradna ezek nélkül is. A Szeplőtelen Fogantatás dogmája sem nyugszik a lurdi csodákon, és a titok belső szépsége, fensége a csodák nélkül is változatlan marad.

És mégis miért érintenek minket oly közelről ezek az események? — Hírük bejárta az egész világot, magukra vonták hívők és hitetlenek szemét, gondolkodóba ejtették a tudósokat, mintegy katolikus világnézeti kérdéssé lettek. Miért?

1. A lurdi csodák jelensége roppant *időszerű*; azért érint minket oly közelről. Időszerű, aktuális az, ami épp a jelenkorba való, s ez kétféleképp lehetséges. Aktuális valami vagy azért, mert a korszellemnek egészen megfelelő, vagy mert azzal ellentétes; időszerű valami azért, mert egy aktuális szellemi vagy külső törekvést előmozdít, vagy mert valami káros, helytelen, téves áramlatnak gátat vet, a kor egy betegségének orvossága. Ami a modern ember gondolkodásának, érzésvilágának, törekvéseinek hangcsöve, az meg-

ragadja figyelmét, az után fut. De ami feltűnő az ellentét miatt is, melyben a kor szellemével, törekvéseivel szemben áll, az is felkelti a világ figyelmét és érdeklődését.

Lourdes voltakép mindkét szempontból aktuális. Aktuális, mert az újkor katolicizmusának főküzdeme a hitetlenséggel van, és Lourdes csodálatosan megerősíti a katolicizmust ebben a küzdelemben. Aktuális azért is, mert ha az események igazak, halomra döntik az egész ú. n. modern világnézetet, az ú. n. természettudományos világszemlélet építményét. Lourdes eseményei is mintegy sziklaként állnak a hitellenes szellemi áramlatok közepette. Isten állította fel ezt a sziklát. Hiába törnek ellene bősziűt erőfeszítéssel a hullámok, hiába verdesik a szikla lábát, hiába csapdosnak feje körül: a szikla áll, a szikla megdönthetetlen. A katolikus Egyház dogmáinak sziklája a lurdi csodákon kívül áll, tőle független. De ha az ú. n. tudomány, a hitetlenség a lurdi sziklát sem tudja megdönteni, annál kevésbbé fogja megdönteni a katolikus Egyház szikláját.

A 19. század „hivatalos” világnézete azzal kérkedett, hogy a természettudomány a tudás ablakain kidobta az összes csodákat, hogy a csillagászat ledöntötte a személyes Isten mennyei trónját, hogy a paleontológia megmutatta, hogy nincs lélek, hanem az ember csak magasabbrendű állat, a majomtól származik. A természetes okozatok zárt rendszere nem tűr kivételt, nem adhat helyet isteni, vagy szellemi beavatkozásoknak: tehát nincs se Isten, se lélek, se túlvilág, se pokol, se mennyország, se akaratszabadság, se csoda, se kinyilatkoztatás, se semmi természetfölötti, lelki valóság. Csak az anyag van, az örök; ez az isten, minden egyéb nemlétező valami, a fantázia és babona szüleménye.

Ez volt a 19. század világnézete; részben, de már kevésbbé, a 20. század világnézete is. Ebbe az oly természetesen megkonstruált rendszerbe csapott bele vil-

lámként Lourdes a maga csodás, semmi természetes erővel meg nem magyarázható jelenségeivel. Mint egy Deus ex machina hatott ez a „zárt okozatok” rendszerébe semmikép bele nem illeszthető „csoda”. A „tudósok” megdöbbenve, ámulva, tanácstalanul, majd bosszankodva nézték, és minden tagadásukat, gúnyjukat, lekicsinylő hallgatásukat — ami a legjobb fegyver kezükben — állították sorompóba a „rendszer” védelmére.

De Isten mintegy akarattal megzavarta nyelvüket, mint a bábéli torony építésénél; mert a monisztikus tudományos rendszer felépítése nem kisebb emberi gögőt és rövidlátást árult el, mint hajdan a bábéli torony építése. Lourdes megdönthetetlen bizonyítékot szolgáltatott a hitetlen világnak, hogy van földöntúli, a természetes erőket meghaladó, semmiféle „tudománnyal” meg nem magyarázható hatalom, mely ott működik, — a „rendszer” félretolásával is — ahol akar. Megdönthetetlen bizonyítékot szolgáltatott a transzcendentális, a katolikus világnézet sarkalatos tanai mellett: van Isten, van csoda, van szabadakarat, van természetfölötti erő, van kinyilatkoztatás. Az egymást követő, Szűz Mária tiszteletéhez és az Oltáriszentség áldásához kötött csodás gyógyulások Krisztus és szentséges Anyja, az Oltáriszentség és a Mária-tisztelet, s végelemzésben a katolikus Egyház mellett sorakoztatták fel a legkézzelfoghatóbb, legszemléltetőbb „természettudományi” bizonyítékokat; mert hiszen minden csoda kizárólag csak a katolikus igazság mellett, soha semmi más vallásfelekezetre vagy világnézet mellett nem szól. A csoda a katolikus Egyház privilégiuma. A katolikus Egyház a lurdi csodákban minden dogmáját megerősítve látja, bár bizonyosságuk egészen független azoktól.

Ezért áll Lourdes az érdeklődés középpontjában, ezért védik, vagy támadják világnézet szerint; mert ha Lourdes csodáival fennáll, akkor rombadől a hitetlenség fellegvára, ha Lourdes igaz, akkor diadalmasan

felemelkedik a katolikus világnézet igazsága és világitó toronyként besugározza a lelkek égét. A katolikus igazság független a lurdi csodáktól, de ezek mégis hatalmas szavú tanúk igazsága mellett. Az Egyház a lurdi csodák nélkül is fennáll, de a hitetlenség rombadől, ha a lurdi csodák igazak. Az Egyház nem veszít annyit, ha nem igazak, mint amennyit az ateizmus veszít, ha igazak.

2. A lurdi gyógyulások nemcsak apologetikus szempontból érdeklik a hívő embert, minket katolikusokat, hanem azért is, mert ott Krisztus *irgalmas szeretetének* földi útja mintegy megelevenedik és megismétlődik előttünk. Szűz Mária közbenjárásával szentelte meg Krisztus előfutárának lelkét, Szűz Mária kérésére művelte első csodáját. A testi és lelki gyógyulások, a csodák sorozatát Lourdes-ban is szentséges Anyja közbenjárására műveli a szentségi Krisztus.

Mindenegyik körmenet az Oltáriszentséggel, amikor a betegek és gyengélkedők egész serege körülv teszi a szentségi Jézust, egy-egy palesztinai körútját hívja emlékezetünkbe, valósítja meg újból, amikor „bejárá egész Galileát, meggyógyítván minden betegséget és minden nyavalyát a nép között... és hozzá vivének minden beteget, különféle nyavalyákban és kínokban sínylődőket, és meggyógyítá őket”. (Mt. 4, 23—24.)

A csodák Jézus életében szeretetének kifolyása és tanítása igazságának tanúbizonnyítékai voltak. A lurdi csodák is Szívének szeretetéből fakadnak a hitetlenség, de egyúttal a testi nyavalyák gyógyítására is! Az embert legjobban a testi jótétemények indítják meg és ösztönzik hálaára. Azért közelíti meg a lelkek nagy orvosa is a testen át a lelket. A betegek gyógyító Anyja által műveli csodáit, és a csodálatos víz által, mely a Szeplőtelen lába nyomán fakadt, az egész világra kiterjeszti gyógyító könyörületét. Új Lourdes-okat teremst a belgiumi Oostacker-ben, sokszorosítja a szentségi áldás hatását Lourdes-ban a víz hasz-

nálata által, melyet az egész világba kivisznek a test és a lélek gyógyítására egyaránt.

3. A lurdi Szűz tisztelete *elterjedt az egész világon*. Azért ünnepe is általános érdekű, amint a lurdi jelenségek, a lurdi titok jelentősége is a mondottak szerint általános érdekű. Ez az általános jelentősége teszi indokolttá, hogy mi is külön figyelmet fordítsunk Isten könyörületének ez új megnyilatkozására az irgalom Anyja közbenjárására.

De mi bizonyít a lurdi jelenségek igazsága mellett? Nem a csalás, a fantázia, a szuggesztió hatásai alatt keletkeztek a csodás gyógyulásokról szóló, világot bejáró hírek?

A hitetlenség természetesen mindig a szokott fegyveréhez nyúl. Hiszen Jézus már előre megmondotta: „Ha Mózesre és a prófétákra nem hallgatnak, akkor, ha valaki a holtak közül feltámad, annak sem fognak hinni.” (Lk. 16, 31.) Csalás, mese, hallucináció, szuggesztió, rejtett, ismeretlen erők, tudatalatti mozgatók — ezek a hangzatos szavak, melyekkel a tagadhatatlan tényeket magyarázni, jobban mondva magyarázat nélkül elintézni törekszenek.

Soha csalás, hallucináció, szuggesztió el nem érte azt, hogy a vak látóideg nélkül látott volna, a beteg gyomor nélkül élhetett volna, az eltörött és genyesedésbe ment lábszárcsont pillanat alatt meggyógyult volna. Ezeknél a tényeknél csalásról vagy szuggesztióról szólni éppoly naív, mint „tudósok” részéről lelki ismeretlenül könnyelmű dolog. Nincs ott szuggesztió, ahol kételkedők is meggyógyulnak. Nincs ott szuggesztió, ahol talán épp az nem gyógyul meg, aki adott esetben legjobban kívánná. Rejtett, tudatalatti vagy akármilyen ismeretlen, de természetes erők a fizikai törvények szerint mindig egyforma körülmények közt egyformán működnek, a kivételt nem tűrő törvényszerűség minden pusztán fizikai erő működésének sajátos jellemzője. Lourdes-ban hiába keressük ezt a törvényszerűséget. Az az ismeretlen, rejtett erő, úgy,

mint a Lélek, „ahol akarja, ott fú”. (Jn. 3, 8.) Nem tudod, honnét jön, mikor jön, s hová megy. Ez a szuverén szabadság, ez a fölényes, isteni játszás a természet erőivel, törvényeivel arra mutat rá, aki ezeket az erőket és törvényeket alkotta, a mindenség urára, a teremő Istenre.

Ez az ismeretlen erő továbbá mindig tekintettel van az Egyház által hirdetett tanra, soha vele ellenkezésbe nem lép, mindig alátámasztja, az Oltáriszentség áldásánál lép leginkább működésbe, s ezzel bizonyítja, hogy az, aki ezt a csodálatos erőt kifejti, azonos azzal, aki magát az Egyházat is létesítette. Az a víz, mely a legsúlyosabb betegségeket is pillanat alatt gyógyítja, semmi hatással sincs, ha ez a titokzatos erő működésbe nem lép, de ha működésbe lép, egyszerre teljes hatást fejt ki minden részreoszlás nélkül. Szövetek fizikai gyógyító erők hatása alatt nem egy pillanat alatt gyógyulnak meg, hanem lassú folyamatban a sejtek regenerálódása által. A lurdi vízben működő titokzatos erő csodálatos szabadsággal és szuverén hatalommal működik.

„Digitus Dei est hic”, Isten ujja van itt, ezt kell vallanunk a lurdi csodák láttára, térdrehullva alázatos szívvel Isten fensége előtt, mely éppoly nagy, amikor a természet erőit a technika csodáiban és a kalász csodálatos kifejlődésében működteti, mint akkor, amikor a természet törvényei fölé emelkedve s azokat félretolva, isteni szabadsággal új törvény szerint hajtja végre csodálatos nagytetteit.

Egyetlen csoda elég, hogy a hitről bizonyosságot nyújtson. Mert Isten önmagának nem mondhat ellent. A lurdi csodák hitünk megerősítői, megvilágítói az evangélium, a kinyilatkoztatás csodáinak is. De bizalmat is öntenek az élet bajaiban, betegségekben, nyavalyákban synylődők szívébe, hogy van isteni Gondviselés; még ha nem is mindig csodálatos módon szabadít meg földi bajainktól, mégis atyai szeretettel őrködik fölöttünk s azért biztosít bennünket, hogy

vagy már e földön, vagy — de annál biztosabban a túlvilági hazában az Istent szeretőknek minden javukra fog szolgálni. (V. ö. Róm. 8, 28.)

Végre a Szűzanya iránti szeretet és tisztelet is nagyra nő a lurdi csodák láttára. Akit Isten így akar megtisztelni, az előttünk is a legtiszteletreméltóbb lény. Akinek közbenjárására Isten a természet erőit felfüggeszti, annak könyörgése a kegyelem birodalmában is mindenható. Azért fordítjuk rá szemünket e siralom völgyében a kegyelem és irgalom Anyjára, és kérjük: könyörgésünket meg ne vesd szükségünk idején, ó kegyes, ó irgalmas, ó édes Szűz Mária! Amen.

IGAZSÁG TÜKRE BÖLCSESÉG SZÉKE ÖRÖMÜNK OKA

A Jelenések könyve asszonyt állít szemünk elé, „akinek öltözete volt a nap, és lába alatt a hold, és fején tizenkét csillagból álló korona”. (Jel. 12, 1.) A Szentírás magyarázói szerint ez az Egyháznak képe. De mivel a Boldogságos Szűz az Egyháznak és az egész emberiségnek mintegy megismerés-reprezentánsa állott, azért különös szeretettel alkalmazza az Egyház a Boldogságos Szűzre a Jelenések könyvének ezt a képét, éspedig elsősorban a Szeplőtelen Fogantatásra.

Mi is ma a Boldogságos Szűzre akarjuk alkalmazni a csillagkoszorús asszony képét, és bár minden kiváltsága, erénye és megtisztelő címe egy-egy csillag szentséges feje körül, mégis ebben a tizenkét csillagban jelképezve látjuk azt a tizenkét címet, mellyel őt a loretoi litániában mint az igazság tükrét, a bölcsesség székét, örömünk okát, lelki tiszta edényt, tisztetreméltó edényt, az ájtatosság jeles edényét, titokzatos rózsát, Dávid király tornyát, elefántcsont tornyot, aranyházat, a frigy szekrényét és a mennyország ajtaját tiszteljük. Az utolsó cím ebben a szép sorozatban, a tizenharmadik, már nem csillagot fűz gyönyörű koronájába, mely fennkölt fejét övezi, hanem őt magát csillaggal hasonlítja össze, amikor így szólítja meg: Hajnali csillag!

1. *Szűz Mária az igazság tükre.* — Két dolgot kell ebben a szép címben megfontolnunk; mi a tükrös és mi az igazság?

A tükör a legtökéletesebben reflektálja a sugarakat, mely ráesnek, és a ráeső sugarak hatása alatt tökéletes képét adja annak, aminek sugarait visszaveri. A tükörből kiolvashatjuk annak a tárgynak minden tulajdonságát, vonását, melyet az visszatükröz.

A legszebb tükör maga a csendes hegyi tó tükre. A ragyogó nap, a fák, a virágok, a hegyek, a kék égboltozat, az egész természet remek festménye tükröződik vissza kristálytiszt vízében. Ott állunk partján és beleje pillantva gyönyörködünk szépségében.

Tóth Tihamér is *A tiszta férfiúság* c. könyvében a tisztavízű tó tükréhez hasonlítja a tiszta ifjú lelkét. Joggal — mert a megszentelő kegyelem által minden lélek Isten szépségének tükre lesz. A malasztos lélek az örökszép Istennek, az egész Szentháromságnak ragyogó tükre, melyből az isteni szépség minden vonását kiolvashatjuk.

De szebb tükre az isteni szépségnek nem volt, mint a Boldogságos Szűz Máriának legtisztább lelke. Soha emberi lélekben jobban, szebben, tökéletesebben nem tükröződött vissza az isteni jóság és szépség, mint ebben a legszentebb, legfenségesebb emberi lélekben. Az „igazság Napjának” ragyogó fénye tündöklék benne; mert ő „Isten fölségének szeplőtelen tükre és jóságának képmása”. (Bölcs. 7, 26.)

Nemcsak az isteni szépségnek remek tükre a Boldogságos Szűz, hanem minden emberi erénynek is. Nemcsak az önmagától létező, teremtetlen Igazságnak, hanem a teremtetett igazságnak is legtisztább képe.

Berchmans Szent Jánosról mondják, hogy szerénysége oly tökéletes volt, hogy ha Szent Ignác szabályai elvesztek volna, órála lehetett volna azokat újból lemásolni. Szűz Mária még sokkal tökéletesebb tükörképe a tökéletességnek, az igazságnak.

A latin szó *iustitia*-t említ, igazságosságot: *speculum iustitiae*. A magyar „igazság”-gal fordítja. Mély értelem rejlik abban, hogy az igazság és igazságosság a magyarban rokon szó, egyik a másikból származik.

Bernardino Luini

Virgo Prudentissima

Vanugyanis bizonyos általános igazságosság, mely nemcsak az egyének egymáshoz való csereviszonyát szabályozza, hanem az embert mindenki vel szemben a helyes viszonyba állítja: Istennel, emberrel, saját magával szemben. Ez az általános igazságosság azonos a szentséggel. Ilyen értelemben nevezi a Szentírás Józeft igaz férfiúnak: *vir iustus*.

De ez az általános igazságosság épp azt a tulajdonságot fejezi ki az emberben, hogy mindenki vel és minden dologgal szemben oly állást foglal el, mely az igazságnak megfelel; azért „igazságos”. Az igazságosság tehát az igazságból, az igazság értékeléséből és követéséből veszi eredetét. Ezért nevezzük Szűz Máriát is az igazság tükrének, mert az isteni és emberi igazság minden szépségét visszatükrözi lelkében. Híven adja vissza minden jónak képét; mert az erény igazság, a bűn pedig igazságtalanság és hamisság.

2. Az „igazság tükré”-hez hasonló a másik megnevezés, mellyel a Boldogságos Szűzet tiszteljük: *Bölcsesség széke*.

Itt ismét a teremtetlen isteni Bölcseségről és az emberi bölcseségről lehet szó. Isten maga az örök bölcsesség. Különös szeretettel nevezi az Egyház a második isteni Személyt, a Fiúistent bölcseségnek. Egyik adventi antifonában mondja: „Ó bölcsesség, mely a Magasságbelinek szájából indultál ki és az egyik végétől a másikig hatsz s mindent erősséggel és szelídséggel rendezsz el; jöjj és taníts meg az okosság útjára.” Itt az örök Igének az Atyától való származására céloz. A Fiúisten, az Ige, a megismerés által származik az Atyától; azért tulajdonítjuk neki a bölcseséget, míg az Atyának, az isteni élet forrásának a hatalmat, a Szentléleknek pedig, aki az Atyától és Fiútól a szeretet által származik, a szeretetet tulajdonítjuk.

Szűz Mária azért a bölcsesség széke, mert az emberré lett örök Bölcsességnek lakást adott szűzi testé-

ben. Karjain hordta az örök Bölcseséget, mely mintegy királyi székében ül, mikor édesanyja karjain pihen. A Madonna della Sedia, Raffael remek festménye gyönyörűen ábrázolja a Boldogságos Szűzet, amint gyermekét, az emberré lett örök Bölcseséget karjaiban tartja; a gyermek szeméből az isteni igazság és bölcsesség, az anyának szeméből pedig az édesanyjai boldogság sugárzik felénk, hogy ily kincs birtokában van. Szűz Máriában vett lakást, őbenne ültette fel tanyáját az örök Bölcsesség; ez az ő kedvelt hajléka, székvárosa, trónusa. Ő az isteni Bölcsesség széke.

De nemcsak az isteni, hanem az emberi bölcsesség széke is ő. Ő a „virgo sapiens”, a bölcs szűz, a „virgo prudentissima”, a nagyokosságú szűz, a „mater boni consilii”, a jótanács anyja. Mindezek a címek okosságát, bölcsességét dicsőítik. A bölcsesség az igazságnak édestestvére. Az igazság tükre egyúttal a bölcsesség széke is. A személyes Bölcsesség bölcsé tette édesanyját, Szentlelkével töltötte be aráját, megajándékozta őt a bölcsesség ajándékának teljességével.

3. *Szűz Mária a mi örömünk oka.* — Igen fontos dolog tudni, hogy minek is szabad igazán örülnünk. Keppler német püspök egész könyvet írt az örömről. Szent Pál felszólítja a híveket, hogy mindig örvendjenek. (Fil. 4.) Hogy mi ennek az örömnek legelső tárgya, azt egyszer Jézus megmondta, mikor így szólt apostolaihoz: „Örüljete, hogy neveitek be vannak írva mennyekben.” (Lk. 10, 20.) Ezzel feltárta előttünk az igazi öröm forrását. Ez az öröm lelkendezett Liziói kis Szent Teréz szívében, mikor még mint kisgyermek az Orion csillagzat nagy T betűjére mutatott és felkiáltott: „Édesapa! nézd, az én nevem fel van írva az égre!”

Ezt az örömet nyitotta meg számunkra a Boldogságos Szűz, mikor Jézust, a Megváltót adta nekünk, aki nélkül a mennyország kapuja örökre zárva lett

volna előttünk. Jézus születésénél hirdette az angyal a pásztoroknak és az egész világnak: „Nagy örömet hirdetek nektek, minthogy ma született nektek az Üdvözítő, ki az Úr Krisztus.” (Lk. 2, 10—11.) Ezt az örömet, mely nélkül nem volna igazi öröm a világon, Szűz Mária adta nekünk; azért ő a mi örömünk oka.

De ő maga is oly szép, oly fenséges, oly kegyes és jó, hogy csak rá kell tekintenünk, és szívünk örömtől repes. Ha remek festmény előtt állunk, ha gyönyörű hegyi vidéket szemlélünk, ha a csillagos égre tekintünk, ha a virágok kedves mosolyát nézzük, szívünk örül. Minden festménynél, minden virágnál és csillagnál szebb Isten művészi kezének remek alkotása, a virágok és csillagok legszebbike, a Boldogságos Szűz Máriának gyönyörűséges lelke. Mikor őt Erzsébet köszöntötte, ennek szíve alatt „örömtől repese a magzat” (Lk. 1, 44), és Erzsébet betelék Szentlélekkel és felkiáltott: „Áldott vagy te az asszonyok között!” (Lk. 1, 42.) Szűz Mária pedig öröm- és hálaldalt zengett: „Magasztalja az én lelkem az Urat!” (Lk. 1, 46.) Szűz Mária a mi örömünk oka, mert oly szép, oly kegyes, oly jóságos és leereszkedő. A „mater amabilis” ő, a szeretetreméltó anya, a *mi* anyánk.

De még valami miatt örömünk oka ő. Az ő tisztelete tisztává teszi lelkünket, szívünket. Csak a tiszta szív képes igazi örömré. Még a megengedett földi örömöket is csak tiszta lélek élvezi igazán. Szűz Mária a szép szeretet anyja (Sir. f. 24, 24.), szeretete tisztává teszi szívünket és képesíti az igazi, a szent örömré. Azért ő a mi örömünk oka.

*

Legyen lelkünk is mindig az igazság tükre, ragyogjon benne minden erény fényessége. Ha Isten képét tükrözi vissza a kegyelem által, akkor igazán a bölcsesség széke lesz és ezzel az örömnak is kiapadhatatlan forrása saját magunk és mások számára. Amen.

LELKI TISZTA EDÉNY TISZTELETREMÉLTÓ EDÉNY ÁHITATNAK JELES EDÉNYE

Háromszori megszólításban tiszta, szent edénynek nevezzük a Boldogságos Szűzet, mert Istent hordta magában.

Minél értékesebb a drágakő, a gyöngy, annál szebb, drágább foglalatba ágyazzuk bele. Minél értékesebb, művészebb a festmény, annál művészebb, finomabb keretbe tesszük. Királyi, főúri lakomákon a legfinomabb ételeket a legdrágább tálakon, edényekben szolgálják fel, a legkiválóbb italokat a legszebb serlegekben, korsókban, poharakban nyújtják. Attila lakomáin a történelem tanúsága szerint aranytálakból és aranyserlegekből ettek és ittak a vendégek. Mária Magdolna drága kenetét, mellyel az Úr Jézus fejét és lábát megkenete, alabástrom edényben hozta. A mi legdrágább kincsünk, lelkünk isteni eledele és itala az Úr Jézus szentséges teste és vére a kenyér és bor színe alatt az Oltáriszentségben. Ezt a szent eledelt és italt is a legdrágább, a legszebb, a legművészebb edényekben szolgálják fel. Ha szegény a templom, akkor a szent edények is egyszerűbbek; ha pedig gazdag, akkor drágakövek és gyöngyök ékesítik azokat. De akár szegény, akár gazdag a templom, szigorú előírás, hogy a szent edényeknek legalább is aranyozottnak kell lenniük, még az ezüst sem elég.

Szűz Mária szűzi lelke és teste is szent edény. Legjobban értjük meg ezt a kifejezést, ha őt a szentségtartóval, az áldoztatókehellyel hasonlítjuk össze. Szűz Mária sokkal igazabb értelemben szentségtartó

és áldozatókehely, mint az a szentségtartó és kehely, melyet oltárainkon őrzünk. A közönséges szentségtartóban a kenyér és bor színe alatt, Szűz Máriában valódi emberi alakjában lakik az Isten. A szent edények csak külsőleg veszik körül a legszentebb színek alatt rejlő Istenembert; Szűz Máriában az Istenember bensőleg egyesül az edénnyel, mely Őt befogadja, amilyen bensőleg csak egyesülhet a gyermek édesanyjával, aki őt szíve alatt hordja s egy testté-vérré lesz vele. A szentségtartó, bármennyire szent, mégis csak holt tárgy, mely nem ismeri meg isteni Lakóját; Szűz Mária élő szentségtartó, mely megismeri, szereti és lelkének teljes odaadásával imádja a benne lakozó Istent.

Szűz Mária valóban áldozatókehely is. Az áldozatókehelyből veszi a pap a szentostyát, Jézus testét, és osztja ki a hívek közt; Szűz Mária tiszta méhéből, ebből a szent edényből lépett ki az Üdvözítő, hogy a miénk legyen. „E Virginis sacrario intacta prodixit Victima“, éneklí az adventi himnusz; a tiszta Szűz méhéből mint szentélyből áldozatként indul sz ki világot megváltó utadra!

Igy értjük meg igazán azt a hármas jelzöt, melylyel a loretoi litánia Szűz Máriát mint szent edényt dicsőíti.

1. *Lelki tiszta edénynek* nevezi őt. — Két okból tiszta ez a szent edény.

Tiszta azért, mert önmagában szent és szeplőnélküli. Szűz Máriának teste és lelke felülmúlja az angyalok tisztaságát. Ő az egyedüli szeplőtelen az emberek közt, akit soha a bűnnek vagy tökéletlenségnek még árnyéka sem érintett. Egészen tiszta, kifogástalan edény, színarany, melybe semmiféle salak sem vegyül bele, csiszolt kristályedény minden hiba nélkül.

A földi edényeket, ha mégoly tiszták is, beszeny-nyezik az étel és ital, melyet azokban felszolgálnak,

még ha a legfinomabb ételek és italok is azok. Ezt a szent edényt nemcsak hogy be nem szennyezi az „élet kenyere“, melyet a világnak adott, hanem még szentebbé és tisztábbá teszi. Szűz Mária tisztaságának forrása és őrzője „a Szent, mi tőle születik“. (Lk. 1, 35.) A benne lakozó Isten által lesz ez az edény igazán lelki; mert bár egyesülése Istennel fizikai is, mégis tisztaságának igazi tökéletességét az Istennel való lelki egyesülésben éri el. „Boldog a méh, mely téged hordott, és az emlők, melyeket szoptál. — Sőt inkább boldogok, kik az Isten ígését hallgatják és megőrzik azt.“ (Lk. 11, 27—28.)

2. *Szűz Mária tiszteletreméltó edény*, mert nagyobb tisztelet illeti őt meg bármely szent edénynél. A kelyhet, melyben Jézus szent vérének mutatjuk be, konsekrálják; úgyszintén a paténát is, a tányérkát, melyen szent teste pihen. Csak a püspök konsekrálhatja a szent edényeket. A konsekráció által ki vannak vonva a profán használatból. Szükség esetén kívül még érinteni sem szabad azokat fel nem szentelt kéznek; amikor pedig a szent színeket tartalmazzák, csak pápi kéz nyúlhat hozzájuk. A szent edények profanizálása, ellopása szentségtörés. Az ószövetségben a frigyszekrényt sem szabadott érintenie nem levita kéznek.

Szűz Máriának szent teste és lelke szintén konsekrált edény, sokkal inkább, mint a kehely és a paténa, nemcsak személyes szentsége, hanem Istennek szentelt volta miatt is. „Élet edényének“ nevezi őt egy a 7. századból származó miseszöveg. Azért mást nem is tartalmazhatott, mint egyedül csak Isten szent Fiát. — Ily értelemben szent és tiszteletreméltó a pap is Istennek szentelt volta miatt; de ennek a tárgyi szentségnek méltóképp meg kell felelnie személyes szentségének is.

3. *Szűz Mária szent edény*, mely megismeri és imádja isteni Lakóját. Azért nevezzük őt az *áhitat jeles edényének*.

Szent Pálról mondta az Úr Ananiásnak: „Kiválasztott edényem ő nekem, hogy hordozza nevemet a pogányok, a királyok és Izrael fiai előtt.” (Csel. 9, 15.) Szűz Máriáról mondja: Választott edényem ő nekem, nemcsak hogy nevemet, hanem hogy engem magam hordozzon szűzi hajlékában. Szűz Mária a kiválasztás, a kegyelem edénye, melynek befogadóképessége mérhetetlen: „gratia plena”, malaszttal teljes.

Ő az áhítat edénye. — A lélek mintegy edénye gondolatainak, vágyainak, törekvéseinek. Így minden lélek az áhítatnak edénye, ha hisz, szeret és imádkozik. Kristályedény, mely az áhítat üdítő vizét hordja magában. Tömjénes edény, melyből az imádság illata száll fel a magasba. Áhítat annyi, mint Istennel való egyesülés; áhítat az akaratunknak teljes Istenhez simulása; nemcsak érzelem és édesség, hanem önfeláldozó lelki tett és akarat.

Szűz Mária a legbensőbbben egyesült Istennel imában és munkában, örömben és szenvedésben, élet- és érdeklődésben, engedelmességben és önátadásban egyaránt. Csodálatos egyesülés az, ahol az edény él és tudja, hogy kit zár magába, ahol a szentségtartó imádva borul le égi Lakója előtt, a mennyei eledel, az élet kenyere előtt, melyet magában hord! Szűz Mária az áhítat jeles, kiválasztott edénye.

De mi is a megszentelő kegyelem birtokában szent edények, szentségtartók, tabernákulumok vagyunk. A malasztos lélekben Isten maga lakozik felfoghatatlan módon. Mily más lesz egész életünk, felfogásunk, viselkedésünk, minden szavunk és gondolatunk, ha ez az alapvető dogma élletté válik szívünkben! Szentségtartók, tabernákulumok vagyunk! — Mennyire kell távoltartanunk magunktól mindent, ami ehhez a szentség házhoz nem illik, ami azt beszennyezi, ami ékességétől megfosztja, ami széttöri és lerombolja! A konszekrált kehelybe, a paténára, az áldoztatókehelybe, a tabernákulumba nem szabad mást helyezni, csak a Legszentebbet. Még a szent olajoknak sincs ott

helyük. Mennyire kell lelkünknek is tisztának lennie mindentől, ami nem Isten és nem hozzá tartozik!

De mily más lesz viselkedésünk embertársunkkal szemben is, ha annak a valóságnak tudatában élünk, hogy ő is Istennek élő szentségtartója, a Szentháromság szentségháza, a Szentlélek temploma. Mily tisztelttel nyúlunk majd hozzá ehhez a szentségtartóhoz, ehhez a cibóriumhoz, mégha koldusruha is a takarója, véluma! Mily nagy szociális jelentőségű ez a dogma! Senkiről sincs jogunk feltételezni, hogy nincs birtokában az isteni malasztnak; de mégha meg is lenne fosztva attól, ha üres volna is lelkének szentségháza, ha porban heverne, ha szét volna törve, le volna rombolva, mégis legalább hivatott a lélek, hogy Istennek szentségháza legyen, és azért is tisztelnem kell.

*

Apoljuk magunkban Szűz Mária példájára az áhítatot, de tartsuk szem előtt, hogy az áhítatban nem az érzelem a fő, hanem az akaratbeli odaadás, minden legkisebb ellentét kiküszöbölése Isten akarata és a mi akaratunk közt. Ez az áhítat nemcsak az imádságban mutatkozik, hanem egész életünkben, elsősorban a szeretetben felebarátunk, embertársaink iránt. Az áhítat „devotio”, odaadás! Mint tömjént a tűz, úgy eméssze fel minden önző akaratunkat a szeretet lángja! Szórjuk a kis áldozatok tömjénét lelkünknek szeretettől izzó paraszára! Vigyen minket ez az áhítat gyakran az Úr asztalához, hogy vele megteljünk. Akkor leszünk mi is az istenségnek szent edényei, eleven szentségtartók, élő templomok, krisztoforoszok, egészen Szűz Máriához hasonlók. Amen.

TITOKZATOS RÓZSA DÁVID KIRÁLY TORNYA ELEFÁNTCSONT TORONY

1. A „titokzatos rózsza” megszólítás tulajdonképpen ennek a legelső és legfőnségesebb Mária-dícséretnek költői és misztikus körülírása: „benedicta tu in mulieribus”, áldott vagy te az asszonyok között.

A világi költészet a nőt gyakran virághoz, rózsához hasonlítja; a vallásos költészet Szűz Máriát is virágnak, liliomszálnak nevezi, rózsához hasonlítja. Amint a rózsza a virágok királynője, úgy Szűz Mária is a szűzek szűze és királynője, az áldott az asszonyok között. Amint a rózsza a szépség teljességével van megáldva valamennyi virág között, úgy Szűz Mária is a kegyelemmel teljes, az egészen szép, a szeplőtelen az asszonyok között: „Egészen szép vagy, barátnőm, és makula nincsen benned!” (Én. 4, 7.) „Egy a galambom, a szeplőtelenem, egyetlen anyjának, kedveltje szülőjének.” (Én. 6, 8.)

Már Nagy Szent Albert is királyi virágnak nevezi a rózsát, mert bíborszínű, és a bíbor a királyok jelvénye. Az Egyház maga is Szűz Máriára vonatkoztatja a jerichói rózsza gyönyörű hasonlatát: „Magasra nőttem, mint a cédrus a Libanonon, mint a ciprusfa Sion hegyén. Felnőttem, miként a pálma Kádesben, mint a rózsáliget Jerichóban.” (Sir. f. 24, 17—18.) Költők és festők dicsőítik a titokzatos rózsát, Szűz Máriát. Titokzatosnak nevezik őt megkülönböztetésül a valódi rózsától; mert Szűz Máriát lelkileg ugyanazok a kiváltságos tulajdonságok ékesítik, melyeket a valódi rózsában megcsodálunk.

A rózsza szépségével, színével és illatával tűnik ki a virágok közt. Szűz Máriát is lelki szépsége, szeretetének rózsaszíne, erényeinek illata ékesítik és emelik minden teremtetett lény fölé. Szép ő lelkében, de szép testében is, most az égben. A kegyelem ragyogó fénye önti el lelkét és kiárad arcára, bájjal veszi körül egész lényét. Benne tündöklök a Szentlélek hét ajándéka, drágagyöngyökként ragyognak erényei és kiváltságai, a teljes lelki összhang minden erény tökéletességében kimondhatatlan szépséget borít lelkére, és ez a szépség szétárad egész valóján. Leginkább a szeretet tündöklök benne, a szeretet Isten és Isten gyermekei iránt.

Erényeinek illata kedvessé teszi őt Isten és ember előtt: „Vonj magad után, siessünk keneteid illata után!” (Én. 1, 3.)

2. A következő megszólítás látszólag semmiféle összefüggésben sincs az előzővel, és mégis, ha annak jelentését elemezzük, a legszebb összefüggést fedezzük fel.

Szűz Máriát Dávid király tornyának nevezzük. Dávid király Jeruzsálem falain védőtornyokat építtetett, a legnagyobbat, a legkimagaslóbbat Dávid tornyának nevezték. (Én. 4, 4.) Szűz Mária is kimagaslik minden teremtetett lény fölött: „Fundamenta eius in montibus sanctis”, „szent hegyeken vetette meg alapjait, szereti az Úr Sionnak kapuit jobban, mint Jákob többi hajlékát.” (86. zsolt. 1—2.) Ez a megszólítás is tehát Szűz Máriának minden teremtmény fölött való kiválóságát dicsőíti, és ebben hasonlít az előbbihez.

Amíg azonban a „titokzatos rózsza” megszólítás inkább szépségét és báját magasztalja, addig ez a másik hatalmát, méltóságát, erejét emeli ki, mely félelmetessé teszi őt a pokol minden hatalmassága előtt és legerősebb védőnkké, legbiztosabb támaszunkká avatja.

A torony mindig a biztonság és szilárdság jel-

képe volt. „Erős toronynak” nevezi a zsoltár Istent „az ellenséggel szemben” (v. ö. 60. zsolt. 4.), a bölcsesség könyve pedig írja: „Az Úr neve erős torony, hozzá menekszik az igaz, és bizton vagyon.” (Péld. 18, 10.) Az etruszkoknál a torony az előkelőség jelképe volt. Azért volt gyakran a szentségtartó is toronyalakú a középkorban, mert Krisztus az Oltáriszentségben az erők kenyeire és leghatalmasabb védőbástyánk az ellenséggel szemben. Hagyomány szerint Krisztus sírja is toronyalakú volt, mert benne aludta álmát az erők erőse, aki nemsokára dicsőségesen felemelkedve a sírból, saját erejével széttöri a pokol és a halál rabláncait. Szűz Mária is azért a mi erősségünk és tornyunk, mert Krisztust hordja magában. Ezért is a „virgo potens” ő, a nagyhatalmú Szűz.

3. *De miért nevezzük őt elefántcsont toronynak?* Talán elefántcsontból építették a várak tornyait? Ezt sehol sem olvassuk a hadak történetében. De igenis olvassuk, hogy a toronyalakú szentségtartókat gyakran elefántcsontból készítették; Szűz Mária pedig, amint láttuk, az élő szentségtartó. Az összes szentségtartók közt ő a legelőkelőbb, a legkimagaslóbb, mint Dávid tornya a szent várat védő falnak összes tornyai közt; de elefántcsont torony is, mert tiszta szűzi teste és lelke oly remek szentségtartó, mint az elefántcsontból készült szentségi torony, melyben az Oltáriszentséget őrizték.

Az elefántcsont a tisztaság, az erő, az előkelőség és szépség jelképe. Azért mondhatni, hogy a „rózsa” Szűz Mária szépségét, a „torony” erejét, az „elefántcsont torony” szépségét és erejét egyaránt magasztalja. — Hordjuk mi is magunkban a szentségi áldozás által minél gyakrabban azt, akiről a zsoltár zengi: „Ékesebb vagy az emberek fiainál, kedvesség ömlik el ajkadon. Kösd fel derekadra kardodat, te hős, kelj útra ékességedben és szépségedben!” (44. zsolt. 3—5.) Akkor mi is némileg hasonlítani fogunk a Boldogságos

Szűzhöz lelki szépségben és erőben, és mi is valami-kép élő szentségtartók leszünk, mert Istent hordjuk magunkban, átmenetileg szentségi jelenléte által, és maradandó módon a megszentelő kegyelem által, mely minket a Szentlélek templomává avat. Amen.

ARANYHÁZ FRIGY SZEKRÉNYE

1. Különös szeretettel hasonlítottuk össze a Boldogságos Szűzet, amint azt már az előzőekben láttuk, a szentségtartóval, a szent edényekkel, melyek a Legszentebbet magukba zárják. Hasonló címe a Szent Szűznek ez is: aranyház.

A középkorban az Oltáriszentséget nem az oltáron, hanem az ú. n. szentségházakban tartották. Egy a 7. századból származó miseszöveg Krisztust a „templom királyának” és a „szüzi ház lakójának” nevezi. Szűz Mária az élő templom és az élő szentségház. Azért a Salamon király által épített, arannyal gazdagon bevont templom is, melyben az ószövetségben Isten lakott, Szűz Máriának előképe.

A salamoni templom sokkal kevésbé tiszteletreméltó, mint a második, a Zorobábel által épített templom; mert bár ez utóbbi fényre és nagyságra nézve nem versenyezhetett az elsővel, mégis benne jelent meg személyesen, emberi alakban az Isten Fia. Az újszövetség templomai még sokkal tiszteletreméltóbbak, mert azokban nemcsak átmenetileg és mint egyszerű imádó és tanító, hanem állandóan mint Isten jelenik meg és lakik Krisztus a szentségi színek alatt.

Szűz Mária még sokkal tiszteletreméltóbb temploma Istennek, mert eleven összeköttetésben él vele. Két gondolatot fejezünk ki, amikor őt aranyháznak nevezzük: Krisztus lakik benne, mint élő szentségházban, és miként a salamoni templom kimagaslik az építézet remekei közt, úgy magaslik ki Szűz Mária is az összes teremtmények fölött. Aranyház, vagyis templom, mely egészen színaranyból készült volna,

nincs; de szeplőtelen, folt nélküli lélek sincs a földön. Csak Szűz Mária egészen tiszta és fényes, ő a szeplőtelen, akiben nincsen folt, azért nevezzük őt aranyháznak.

2. *Frigy szekrénye.* Ebben őrizték a törvény tábláit, Áron vesszejét és a mannáit. Szűz Máriáról mondja az evangélium, hogy „szívében tartja vala mindezeket az igéket”. (Lk. 2, 51.) Ő a legtökéletesebben őrizte meg az újszövetség törvényét, sokkal hűségesebben, mint a frigyszekrény Mózes tábláit. Mert ezek csak külsőleg voltak letéve oda, de az újszövetség törvénye elevenen élt Szűz Mária szívében. „Cor arca legem continens”, zengi az Egyház Jézus Szívéről: Szív, mely frigyszekrény módjára zárja magába a törvényt. Szűz Mária szíve is ilyen volt. „A te törvényed szívem közepette van.” (Zs. 39.) De a törvénnyel együtt magában hordozta a törvényhozót is, Krisztust, s vele és benne az egész újszövetséget, az egész Egyházat. Benne indult virágzásnak „a vessző Jessze gyökeréből” (Iz. 11, 1.), őbelé szállt le az égből az égi manna, a kenyér, mely életet ad a világnak. (Jn. 6, 33.) Szűz Mária valódi theoteka, Istent tartó szekrény.

A frigyszekrény egyúttal a béke jelképe és a szövetség záloga Isten és ember között. Szűz Mária a világ nagy békehozója, mert őbenne ölelte át Isten ismét az embert Jézus Krisztusban személyes egységbe. Szűz Mária az Isten békéje és a szövetség záloga, melyet Isten a világgal kötött. Ő a mi békénk, a bűnösök kiengesztelője, a kettészakadt, földült szívek békecsillaga.

A frigyszekrény félelmetes volt az ellenség szemében. Előtte összeomlottak Jericho falai és hanyatt-homlok megfutottak Izrael népének ellenségei. Szűz Mária az *acies ordinata*, a rendezett hadsereg, melytől megfutamodnak a pokoli hadak. *Cunctas haerese sola interemisti*, az összes tévtanokat egymagad irtottad ki. Szűz Mária neve előtt futottak meg Nestorius

követői, az Albigenzek és Katarok, az ő zászlai előtt hullottak porba, veszték a hullámokba a törökök hadai, az ő szeplőtelen fogantatásának dogmája előtt, lurdi csodáival szemben pirulva vonultak vissza a modern kor hitetlenei.

A frigyszekrény a béke és a harc jelképe egyaránt, mert harc nélkül béke a földön nem lehet. Nem egy esetben hiányoznak a harci erények mai katolikusaink lelkéből. Gyenge a harc önmagunk ellen, bátortalan a fellépésünk az Egyház és a hit ellenségeivel szemben, gyengék, szervezetlenek vagyunk az igazság védelmében. Megalkuszik a katolikus nő gyermekeinek felében, mikor reverzális nélkül köt házasságot. Megalkuszik a katolikus férfi hitének ellenségeivel, mikor a tiszta katolikus sajtó helyett a színtelent pártolja. Megalkuszik, mikor minden vallást egyformán jónak mond és a művészet és higiéné nevében erkölcstelenséget tűr meg a városok terein, színpadon, kirakatokban, fürdőkben, tánctermekekben, saját lakosztályaiban. Több harci erényt a katolikusok szívébe! Szeressük a tévelygőket, de gyűlöljük a tévelyt, és Egyházunk jogaiból helytelen békeszeretetből egyet se áldozzunk fel! Ha békét akarunk, harcra kell készülnünk. Ha Isten törvénye és Isten maga szívünkben lakik, ha az újszövetség mannáját, az eucharisztikus Jézust lelkünkbe zárjuk, akkor erőnk lesz a harcra és a harc békét fog hozni. Szűz Mária, frigynek szekrénye, könyörögj érettünk! Amen.

MENNYORSZÁG AJTAJA HAJNALI CSILLAG

1. *Szűz Mária a mennyország ajtaja*, mert általa jutunk be az égbe. Jézus nyitotta ugyan meg a mennyország kapuját halálával és feltámadásával — „aeternitatis aditum reserasti”, mondja az Egyház, megnyitottad az örökkévalóság kapuját. „Én vagyok az ajtó” (Jn. 10, 9.), mondja Ő önmagáról, és az „ég kapujának” nevezi őt a letenye. De Szűz Mária adta nekünk Jézust, aki nélkül sohasem jutottunk volna az égbe; azért nevezzük őt is joggal a mennyország ajtajának. Ő a Krisztus által szerzett kegyelmeknek közvetítője és kiosztója, az ő közbenjárására nyílnak meg a kegyelmek csatornái, ő a bűnösök menedéke, az ingadozók támasza, az állhatatosság biztosítója, a jó halál eszközlője, a mennyország megnyitója. Ezért nevezzük őt a mennyország ajtajának. Aki Szűz Máriát tiszteli, el nem vész. Az ő tisztelete jóvá és szentté tesz és biztos jele a kiválasztásnak. „Boldog ember, aki engemet hallgat és ajtómnál vigyáz naponkint és várakozik ajtóm felénél. Aki engem megtalál, életet talál és üdvösséget merít az Úrtól.” (Péld. 8, 34. k.)

2. *Szűz Mária a hajnali csillag*. Ő hirdetője és kezdete az üdvösség napjának, Krisztusnak, és az általa felvirradó örök boldogságnak, a mennyországnak. Egyúttal reménycsillagunk is e földi életben, nyomorúságban, bűnben, kísértésben, bajban, betegségben, küzdelemben. Aminő a reggel, a hajnalhasadás a betegre, a gondokban gyötrődőre nézve álmatlan éjszaka után, olyan Szűz Mária ránk nézve,

kik a szomorúság, a kétely és a bűn sötétségében
sínylődünk. Aminő a tenger csillaga a hullámokon
vetődő hajónak, olyan Szűz Mária az élet tengerén
hánykolódó, veszélyeztetett embernek. *Aspice stel-
lam, voca Mariam!* Nézz fel a csillagra, hívd segít-
ségül Mária nevét! Nem hiába követi a hajnali
csillagot a letenyében, mintegy részletezve jelentését:
a betegek gyógyítója, bűnösök menedéke, szomorúak
vigasztalója, keresztények segítsége;¹ mert ez a haj-
nali csillag egyúttal a remény és béke csillaga. Vessük
azért mi is öbeléje Krisztus után reményünket, mert
aki öbenne bizik, meg nem szégyenül. Amint a haj-
nali csillag fényével túragyogja a többi, úgy Szűz
Mária is jóságban, szépségben a szentek és angyalok
seregeit. Hajnali csillag, könyörögj érettünk!

Ó Szent Szűz, ki életem hajnali csillaga voltál,

¹ Feltűnő esetek:

1. A belgiumi Charleroi melletti Marcinelle községben
1735-ben holtan született egy gyermek. Szülei 12 napon át kö-
nyörögnek a csodatevő Szűz Mária-kép előtt. A gyermek életre
kel. Egy régi okmány bizonyítja az esetet. Az ott szereplő
nevek ma is használatban vannak a községben. Egy kép ábrá-
zolja az esetet. A gyermeket megkeresztelték.

2. Limanovai győzelmünk előtt az oroszok megszállották
a Staniatkoban levő jezsuita rendházat, és csapataink csak
ágyútűzzel tudták őket onnan kiverni. Ezeknek a harcoknak
két jezsuita atya is áldozatul esett. P. Kurz, P. Plukarz és
P. Holik jezsuiták ugyanis a heves harc ellenére is a községben
maradtak, hogy a lelkipásztori kötelességeket teljesítsék. Eppen
a konviktusba igyekeztek, amikor P. Kurz és P. Plukarz a tűzér-
ség golyóinak áldozatul estek. P. Holik szinte csodálatos módon
menekült meg. Néhány percre az útszéli Mária-kápolnába ment
imádkozni s így a golyók nem érték őt.

3. Fourier Szent Péter a pestis idején St. Nicolas-ban papír-
darabokra írta: „Szűz Mária szeplőtelenül fogantatott.” Kiosz-
totta a lakosság között. A ragály elkerülte a házakat, a betegség
hirtelen megszűnt. Egész Lotharingiában megismerték a Szeplő-
telen Fogantatást. — Namur városa is megszabadult a kifosztás-
tól a csodás mondat hatása alatt. Falakra, házak homlokzatára
írták. — 1854-ben Mattaincourt-ban kolera ütött ki. Egy tanító
leánya kitűzi a mondatot; ugyanazt a hatást tapasztalták. —
1870-ben Port-à-Mousson-t a németek bombázni akarják. A
város csodálatosan megmenekült.

légy reménycsillagom is a küzdésben, légy vezércsillagom, ha kétely és kísértés támad, légy békecsillagom, ha a bűn békétlensége feldúlná lelkem csendes békéjét, légy egykoron esteli csillagom, ha majd a halál árnyéka ráborul életemre! Ó Édesanyám és szeretett Úrnőm, úgy akarlak szeretni, mint még soha senki sem szeretett, szeretném neked átadni magamat úgy, mint még senki sem adta át magát neked, bízni benned, mint még soha senki sem bízott — csak azért, hogy megdicsőítselek és a tied legyek, ó drága jó Anyám! S ha vágyaim többet mernek, mint erőm megenged, akkor legalább egy ígéretet teszek neked, önzetlen szeretetből: halálom órájáig vallani, hirdetni és védeni fogom, hogy te vagy Isten rendeléséből és Jézus érdemei által minden kegyelem anyja, közvetítője és kiosztója. Amen.

SZÚZ MÁRIA, A HAJNALI CSILLAG

Félig agyongyötört és agyonkínzott fogolysereg evez hazájába a távoli Szibériából a Sárga-tengeren. Magyarok. Útjuk Japán csodás szigetvilágán át vezet haza, szülőföldjükre. A hosszú várás és a kiállott szenvedések fásulttá, hideggé, kérgessé teszik lelküket. Még a hazautazás sem önt igazi örömet szívükbe. Hangulatuk rossz, elkeseredettek, mert hosszú éveken át nélkülözték a család melegségét, az otthont, a templomot. Nem szólalt meg az orgona hangja, nem szólaltak meg a harangok, hogy ünnepi istentiszteletre hívják őket. Lassanként jégkéreg nőtt szívük körül, a fagyos Szibéria képére lelkük is megdermedt.

Igy eveznek öröm és vigasz nélkül a tengeren, mert a remény és szeretet is régen kihalt lelkükből. Egyszerre csak verőfényes délutánon Japán szigetvilágának csodás szépségű vonalai emelkednek ki a láthatáron, és Nagazaki városában, a pogányság közepette a katolikus templomok ég felé nyúló tornyai látszanak a házak fölött az alkonyodó nap sugarai-ban, a bearanyozott kereszt a tornyokon csodás ragyogással köszönti őket, a harangok zúgása üdvözlí a partraszálló fogolysereget, és mikor az est homálya leszáll, a hegyoldalon villanyfénnel írt köszöntés üdvözlí őket: Ave Maria! Üdvözlégý Mária!

Ez a hírhírdetők jele. Ezzel figyelmeztetik az érkezőket, hogy katolikus templom van a távoli Japánban is, mely szeretettel nyitja meg kapuit a messziről jövő testvéreknek, akik egyek a hitben és az Egyház szeretetében.

A harangszó üdvözlő hangjára és a felírás olvasására öröm, vigasz és erő tér a foglyok szívébe.

Ismét otthon, testvérek közt érzik magukat. Nincs jel, melyet jobban választhattak volna meg a hithirdetők, hogy a tengeren utazókat köszöntsék, mint ez: Ave Maria! Ave maris stella! Üdvözlégy Mária! Üdvözlégy tengeren utazók csillaga!¹

Az élet képe ez. Mi vagyunk ezek a lelkieleg megdermedt, megkérgesedett foglyok: lehangoltak, elkeseredettek, Isten szava, kegyelme iránt süketek, elzárkóztak, hozzáférhetetlenek, az élet tengerén a viharoktól és gondoktól ide-oda hányatva, korbácsolva. S íme, az Egyház a mi szemünk elé is csodás írást állít, nem villanyfényvel írt szavakat, hanem mondhatni eleven köszöntést, felszólítást a bizalomra, eleven eszményképet, melyet követnünk, melyben bízunk, melyet szeretnünk kell: virágoktól körülvéve, égő gyertyák közepette ott áll a májusi oltáron a Szent Szűz szobra és felszólít, hogy mi is hittel, bizalommal és szeretettel köszöntsük: Ave Maria! Üdvözlégy Mária! Életünk, édességünk és reményünk, üdvözlégy!

Nem hiába hasonlítjuk Szűz Máriát csillaghoz, nem hiába nevezzük őt tenger csillagának és hajnali csillagnak, nem hiába következik a litániában a hajnali csillag után: betegek gyógyítója, bűnösök menedéke, szomorúak vigasztalója, keresztények segítsége! Ezzel valljuk, hogy ő a meggyötörtek és hányatottak reménycsillaga, az elbukottak és felkelni vágyók békecsillaga, a lélek sötétségében hanykolódók vezércsillaga. Mi is segítségül hívjuk őt, e hónapban jobban, mint máskor, hogy valamennyiünk számára az üdvösség kikötőjét megnyissa, hogy az egész világot, városunkat, közösségünket, a híveket mind szende fényével a tévelyek sötétségéből kivezesse, testünktől-lelkünktől távoltartsa a betegségeket, az éhezőket táplálja, a bűn bilincseit széttörje, a lélekbörtönök kapuit megnyissa és a szenvedélyek béklyóiban síny-

¹ Mária-kongregáció, 1923 ápr.: Magyar hadifoglyok Japánban.

lődőkét megszabadítsa. Legyen ő Isten előtt kegyes szószólónk, életünk útján édes vigasztalónk, a küzdelem hevében erős oltalmazónk!¹

Te vagy földi éltünk vezércsillaga,
Édes reménységünk, kegyes Szüzanya!

*

Szüz Mária ötféle vonatkozásban földi életünk vezércsillaga. Ő a hajnali csillag, mely bölcsőnk fölött őrködött; ő reményünk csillaga az élet küzdelmében; ő a béke csillaga, ha a bűn Istentől eltávolított; ő a tenger csillaga a kísértések viharában; ő az esteli csillag, mely halálos ágyunk fölött ragyog s fényével eloszlatja a halál sötéttségét.

Ma mint hajnali csillagot köszöntjük őt.

Te hajnalcsillag vagy éltünk hajnalán,
Hogy kövessünk annak egész folyamán.
Téged rendelt jó Anyánknak az Isten Fia,
Azért áldunk örvendezve, ó Szüz Mária!

1. *Szüz Mária életünk hajnali csillaga.* Akár még gyermekségünk éveit éljük, akár már az élet delelőjén állunk, akár már az alkonyat felé hajlik életünk pályája, üdvözljük Szüz Máriát mint életünk hajnali csillagát! Hiszen ő hirdette nekünk mint hajnalpír, mint hajnali csillag a nagy napfelkeltét, amikor a szent keresztségben lelkünkben a kegyelem napja felragyogott. Ő adta a világnak, ő adta nekünk a kegyelem szerzőjét, Jézust. „Ex te ortus est sol iustitiae, Christus Deus noster”, énekli az Egyház. Belőled jött nekünk az igazság napja, Krisztus, a mi Urunk! Hiszen te vagy az isteni kegyelem anyja, te hoztad a világra a világ Üdvözítőjét, te ragyogtattad fel lelkünk halálos sötéttségében az élet világosságát, az isteni kegyelem fényes napját! Ezért vagy te életünk hajnali csillaga, azért mosolyogsz szende fényeddel

¹ V. ö. B. Grignon Lajos: Az igazi Mária-tisztelet, VI. k. 4. fejr. 3.

bölcsőnk fölött. Még nem is ismertünk és máris édes világosságoddal bearanyoztad gyermekségünk első napjait.

Már amikor az angyal köszöntötte Szűz Máriát, mindnyájunk lelki édesanyja lett. Oly sokszor nevezük őt anyánknak. Tudjuk-e, hogy miért? Csak azért, mert anyai szíve van hozzánk? Csak azért, mert jósága s kegyes volta miatt az anya drága nevét megérdemli? Csak azért, mert mi őt édesanyánknak választottuk s ő ezt kegyesen elfogadta?

Mindezek a címek igazak ugyan, valamikép anyánkká teszik a Boldogságos Szűzet, de voltaképp már más forrásból szívják eredetüket, más gyökérből veszik életüket. Szűz Mária azért a mi anyánk, mert a kegyelem által Isten a mi atyánk. Ugyanaz a megszentelő kegyelem, mely által Isten gyermekei leszünk, egyúttal Szűz Mária gyermekeivé is avat minket, mert ő az isteni kegyelem anyja. Ugyanabban a megszentelő kegyelemben, mely által Krisztus lelkünk napja lesz, Szűz Mária is, mint hajnalpír, mint hajnali csillag felragyog lelkünk fölött és hirdeti és magával hozza az élet napját, Krisztust.

Ezért van neki anyai szíve hozzánk, ezért viseli az édesanya drága nevét velünk szemben, ezért szabad magunkat gyermekeinek tekintenünk, ezért igaz itt is, hogy nemcsak gyermekeinek neveztetünk, hanem azok is vagyunk. (V. ö. 1 Jn. 3, 1.)

Mily kevésbé ismerik fel az Isten anyja szerepét a kegyelem rendjében azok, akik csak mint egyszerű asszonyról beszélnek róla! Nem érik fel értelemmel, mivé választotta őt Isten a maga számára s a mi számunkra. Saját legnagyobb kárukra nem értik, mert így számukra a „kegyelmek anyja” nem létezik. Szűz Mária lefokozásával saját magukat fokozzák le.

„Te hajnalcsillag vagy éltünk hajnalán!” Téged üdvözölt első gyermeki dadogásunk, a te nevedet adta nyelvünkre földi anyánk első tanítása, mikor képedhez, oltárodhoz vezetett és ajkunk először sut-

togetta: Üdvözlégy Mária! Földi anyánk elvezetett az „égi édesanyához”, és akkor érezte ártatlan gyermek-szívünk először azt a boldogságot, mely a szív tisztaságában rejlik, mikor az első virágcsokrot letettük a Szent Szűz szobrához az oltárra.

„Szemedből az édesanya tekintete volt gyermek-szívem első öröme”, zengi egy szép Mária-ének.¹ Ezt az örömet, mely még aggkorunkba is beleragyog, ezt akarják elrabolni a gyermek lelkétől azok, akik tiltják, lekicsinylik, fölöslegesnek tekintik a Mária-tiszteletet. Félreismerése ez a gyermek lelkének, amikor tőle ezt a boldogságot elveszik. Félreismerése magának az embernek, amikor tőle ezt a legszebb visszaemlékezést gyermekkorára elrabolják!

„Vissza kell hoznunk Máriát, az édesanyát!” szólal meg egy hang a protestantizmus Máriát nélkülöző örömtelenségéből. „Imádkozzunk hozzá, énekeljünk neki, szőjük bele hitoktatásunkba égi tisztaságának tanát. Hiányzik nekünk az édesanya, Mária. Vissza kell őt hozni! Rózsaként magasra nő majd templomaink hideg köveiből!” — De ez csak akkor lesz meg, ha mindnyájan visszatérnek abba az Anyaszentegyházba, melyben Szűz Mária a lelkek édesanyja, a gyermekeké és nagyoké egyaránt.

„Te hajnalcsillag vagy éltünk hajnalán, hogy kövessünk annak egész folyamán.” Amint bölcsőnk fölött ragyogtál szende fényeddel, úgy vezércsillagunk is lettél, mint a napkeleti bölcsek csillaga, amikor az életbe kiléptünk.

2. Mikor lett Szűz Mária számunkra az élet vezércsillaga? Amikor az első szentáldozásban felragyogott lelkünk felett az Eucharisztia, a szentségi Jézus napja. Szűz Mária vezetett hozzá. Oly benső összefüggés van Szűz Mária és az Oltáriszentség között! Azt a Jézust, akit első szentáldozásunkban szívünkbe

¹ Aus deinem Aug' der Mutter Blick
War meiner Kindheit erstes Glück.

fogadtunk, Szűz Mária keze adta nekünk és fektette bele szívünkbe, mint egykor a betlehemi jászolba. Megtestesülés nélkül nincs Oltáriszentség, és Szűz Mária nélkül nincs Megtestesülés. Azért Szűz Mária nélkül Oltáriszentség sincsen. Ő vezet minket a szentségi Jézushoz, az ő kezéből vesszük az „élet kenyerét”. Amikor a szentségi Jézus napja lelkünk fölött felragyog, ott fénylik lelkünk égboltján mint hajnali csillag az Eucharisztia anyja is, és már előre hirdeti a nagy nap fölkelését. Minél előbb kell a gyermeket Szűz Máriához vezetni, akkor hamar megéri, hogy magához vegye Szűz Mária szent méhének áldott gyümölcsét is, a szentségi Jézust.

Hiszen az első szentáldozás és minden további áldozás által lelkünk egészen Szűz Máriához hasonló lesz, igazi Christophorus-ok, Krisztust hordozó emberek leszünk, Szűz Máriával vérrokonok, mert azt a Vért isszuk magunkba az Oltáriszentségben, melyet Krisztus tőle kapott, azzal a Testtel táplálkozunk a szentáldozásban, melyet a Szentlélek az ő testében alkotott. Pongrác vértanú kis szelencében keblén hordta a vértanú atyja vérébe mártott kis ruhadarabot és ezzel nagyra nevelte magában a vértanú-jellemet. Mi a szentáldozásban Krisztus testével s vérével együtt mintegy Szűz Mária vérét, szellemét is magunkba szívjuk, magunkba isszuk, hogy Krisztussal együtt szentséges Anyjához, a mi Anyánkhoz is minél hasonlóbba legyünk.

Szűz Mária keze vezetett minket a szentségi Jézus vétele által ki az életbe. Az ő szeretete gyermekkorunk legszebb emléke, ő a szép szeretet anyja. Bár soha ezt a kezet el ne engedték volna, bár soha ezt a legtisztább örömet a földi élet, a világ fanyar örömeivel fel ne cserélték volna!

Igen, ő, a tiszta Szűz, a hajnali csillag, a mi jó édesanyánk, ő volt gyermekkorunk legtisztább öröme. Ó mily más ez az öröm, mint a világnak az a tisztátalan öröme, mely oly tikasztó, ellankasztó, mint a levegő

esős, meleg nyári napon. Oly teli nyugtalansággal, gonddal, békétlenséggel és keserőséggel. A bűnös öröme olyan, mint a fekete fény, mint a fanyar édesség; a tiszta öröm, mely Szűz Máriából fakad, üde hegyi levegő, tiszta fény, tiszta világosság, világosság a sötétség minden hozzávegyülése nélkül, édesség minden fanyar, minden keserű mellékíz nélkül. Szűz Mária a mi örömünk oka, nemcsak azért, mert minden öröm forrását, Krisztust hozta nekünk a világra, nemcsak azért, mert Krisztus által az öröm hazáját, a mennyországot nyitotta meg számunkra, nemcsak azért, mert ő maga oly tiszta és szép, hogy a rá való emlékezés boldoggá tesz minket, hanem azért is, mert tisztelete, szeretete tiszta szívet, tiszta lelket teremt bennünk, melyben egyedül honol a valódi öröm, az igazi boldogság.

Nézzük csak azokat a blazírt, életúnt arcokat, melyek az örömnélküli szívnek árulói. Ezek számára már minden öröm elfonnyadt, minden forrás kiapadt, minden virág elhervadt. Mily örömtelen az életük, bár mindig az élet örömeiről beszélnek! A tiszta szív még a tiszta földi örömöket is sokkal mélyebben, sokkal boldogabban élvezi! Szép szokás Tirolban, hogy még a jegyesek is első jegyesi örömüket Absam-ba, a Szűzanya kegyképéhez viszik. Ez az öröm is csak akkor szép, ha Szűz Mária, a hajnali csillag szende, tiszta fényét veti rá. Mert ő a szép szeretet anyja.

A szerencsétlen Lenau is élvezte a gyermeki szív tiszta örömét, mikor a hit paradicsomáról szól, melyben minden szellő Istenről regél, a réten minden virág szeretetének egy jelét elének tartja, ahol minden virág közt egy Virág díszlik legszebben, a nap fényes sugaraitól övezve: a Szűzanya a szeretet legszebb virágával, az Üdvözítő holttestével ölében.¹ Ezt a paradicsomot kereste ismét, mikor már az élet utain

¹ Lenau, Glauben — Wissen — Handeln.

eltévedt, de nem találta meg, bár megtalálhatta volna, mint sok más, ha őszintén és igazán kereste volna.

Mi azonban nem akarjuk az életnek ezt a leg-tisztább örömét, a Szűzanya kezének szelíd vezetését, a hajnali csillag szende fényét elveszíteni! S ha elvesztettük volna, most az ő havában vissza akarjuk szerezni. Ismét ártatlanságban és büntelenségben gyermekek akarunk lenni; ami a gyermek természete által, azzá akarunk ismét lenni az erény és a kegyelem által!

Titeket pedig, ifjak, hajadonok, vezéreljen Szűz Mária, a hajnali csillag ki az életbe, és fénye soha el ne hagyjon benneteket! Ne hagyjon el különösen a választás órájában, melyben egy életre választotok — pályát, hivatást, élettársat, földi és örök boldogságot vagy boldogtalanságot. Azért imádkozzuk szívből mindnyájan:

Te hajnalcsillag vagy éltünk hajnalán,
Hogy kövessünk annak egész folyamán.
Téged rendelt jó Anyánknak az Isten Fia,
Azért áldunk örvendezve, ó Szűz Mária!

Amen.

*

Szűz Mária, hajnal csillaga,
Te voltál éltem hajnala,
Te gyermekségem boldogsága,
Elsőnek te mosolygtál rája!
Szemednek csókja, Szűzanyám,
Megcsókolt éltem hajnalán,
Te lettél lelkem csillaga,
Ó édességes Szűzanya!
Te hajnal csillaga,
Ó édes Szűzanya.¹

¹ Ez a versszak és a továbbiak a következő beszédek végén szabad fordításai egy gyönyörű német Szűz Mária-éneknek, melynek legszebb átdolgozását P. Andlau S. J. adta.

SZÜZ MÁRIA, A REMÉNY CSILLAGA

Sajátságos látvány tárul olykor a sivatagban utazók szeme elé. Amennyire csak szemük ellát, előttük a puszta mérhetetlen homoktengere, fejük fölött az égő nap, lábuk alatt az izzó homok, óra óra után lassan múlik a végnélküli egyformaságban, bágyadt a testük, erőtlen a lelkük, égő szomszúság kínozza nyelvüket.

Egyszerre csak felvetik fejüket a tevék és a nyíl sebességével rohannak előre. Mi történt? A távolban vizet, forrást szagoltak. Nemsokára feltűnnek a láthatáron az első pálmák, közeledik az oázis, a kis zöldelő sziget a sivatag homoktengerében, üdítő forrásával, a nap hevétől védő széles pálmaleveleivel; egy kis paradicsom a puszta elhagyatottságában.

Ez is az élet képe. A sivatag, a puszta az emberi élet sok fáradalmával, küzdelmével, lemondásával, bánatával és szenvedésével. Ebbe a pusztába, ebbe a sivatagba ültette bele Isten keze a mosolygó oázist, a gyermekkort, melynek üdítő forrásaiból még a küzdő férfi, az erőtlen aggastyán is merít és felfrissíti erejét.

I. A gyermekkor csak rövid, elmúlik, és kezdődik az élet komolysága, küzdelme. *Hármas az a csatafér,* amelyen az embernek az életben meg kell küzdenie: a fáradságos munka, a kemény megtagadás, a keserű szenvedés harctere. Ebből a háromból kijut mindenkinek a földi életben, az egyiknek több, a másiknak kevesebb. „Des Lebens ungemischte Freude war keinem Sterblichen zuteil”, mondja a német költő. Az élet zavartalan öröme egy halandónak sem jutott osztályrészül.

1. FÁRADSÁGOS MUNKA

Minden jó, szolid, alapos, nagyméretű munka fáradtsággal jár. Még a legügyesebb ember, még a zseni sem alkothat nagyot, maradandót testi vagy lelki megerőltetés, fáradtság nélkül. Az erők csekélyek, a feladat nagy. Gyakran épp a mai ember téveszti szem elől, hogy fáradtság nélkül nem lehet nagy dolgot alkotni. Az iparos silány munkát végez, a vállalkozó csak hevenyében dolgozik, a hivatalnok amerikázik, a munkás szabotál: mindegyik könnyű áron akar keresethez, gazdagsághoz jutni, olykor silány, lelkiismeretlen teljesítés árán is. Csak sikert akar fáradtság nélkül, a munka jutalmát akarja élvezni munka nélkül, mindenhez hozzászól előkészület nélkül.

Viszont épp a mai kor olykor igazságtalanul nagy követelményekkel lép az ember elé. És a munkára utalt ember nem tud kitérni a túlkövetelés elől. Ekkor minden izma, minden ereje megfeszül és a munka már nemcsak fáradtságos, hanem valóságos szenvedéssé lesz. Belevésődnek az ember arcába a gond és fáradtság szántotta barázdák, ráncok futják végig verejtékező homlokát, nem egyszer erő, egészség, élet felemésztődnek a kemény munka oltárán.

Nemcsak a testi munka nehéz, a család fenntartásának gondja is ránehezedik a lélekre. Kevésből sok gyermeket kell eltartani, kevés kenyérből sok szeletet szelni. Főleg ma nehezedik rá sokszor mázsás súllyal a gond a családfenntartó férfire, nőre.

De még a lélek megművelése is munkába, fáradtságba kerül. Istenhit, bizalom, imádság, kötelességteljesítés, felebaráti szeretet, mindez nem lehetséges komoly lelki munka nélkül, amint a tudásban sem lehet eredményre jutni szellemi megerőltetés, komoly munka nélkül. Az iskola, a laboratórium munkát igényel, a szellemi erők megfeszülését; nem kevésbé a lélek palesztrája, az „asztkézis”, az erény komoly gyakorlása, a lélekformálás. Néha elmosódnak az

istenhit, a bizalom, a szeretet nagy indítékai, s mégis hinni, bízni, szeretni kell. Ez munkába, ez megerőtítésbe kerül. A felebarát gyakran oly kevéssé szeretetreméltónak bizonyul, s mégis szeretnem kell. Isten gondviselése olykor elrejtőzik az élet sötét felhői mögé, s mégis bíznom kell. Ezek a lelki munka csataterai. Ezért mondja a költő:

Előttem a küzdés, előttem a pálya;
Az erőtlén csügged, az erős megállja.

Ez már átvisz minket az élet másik nagy küzdőterére: a kemény megtagadás csatamezejére.

2. KEMÉNY MEGTAGADÁS

Az ember más törvényt érez tagjaiban, a test lázad a lélek ellen, az alsórendű ember ellene szegül a magasabbrendűnek, a szív az értelemnek, az érzelem az akaratnak. Ez a kísértés küzdelme. Kemény harcot vív a kettő, nem külső, hanem belső harcot.

Néha olyan ez a harc, mintha valaki lelkünk felét ki akarná tépni bensőnkéből. Lényének felével hozzánőtt az ember valamihez, amit szeret, de szeretnie nem szabad. Tiltja a törvény, tiltja az ész, tiltja az Isten. Ki kell tépni lelkünk felét, ha még annyiba kerül is.

A férfi, a nő állást keres, de csak hite, csak meggyőződése megtagadásának, csak tisztasága feláldozásának árán tud hozzájutni. Ez a dilemma olykor a hősiességig feszíti meg az ember erkölcsi erőit. És ha ezért a hősiességért még dicsérenék, elismernék a benne rejlő erkölcsi fölényt, nagyságot! De ezért csak gúny, csak lekicsinylés jár gyakran, még jóbarátok, rokonok, olykor még szülők részéről is. Naívnak tartják azt, aki nem úszik az árral, aki Isten iránti kötelességtudásból, a sértetlen tisztaság megőrzése végett lemond földi előnyökről, kilátásokról, egy élet úgynevezett boldogságáról; aki inkább visszautasítja azt a kezet, mely neki földi szerencsét kínál, mint-

sem hogy érvénytelen házasságot kössön. Kárt okoz a családnak, vetik szemére; nem ismeri a mai életet, ábrándokkal nem lehet boldogulni a mai világban, mondják neki unos-untalan; szidják, éreztetik vele neheztelésüket. Mindezen támadásokkal szemben meg kell állnia helyét — ez a második véres csatater, a kemény megtagadás csatater.

Vagy pedig hivatást ad az Isten, és szülői szeretetet, otthont fel kell áldozni. Hálátlannak mondják azt, aki otthagyja a szülői házat, hogy Isten hívását kövesse. Ebben a küzdelemben olykor piros vér, a lélek vére folyik; lelki vértanúságra kész akarattal kell kitartani Isten és a szent hivatás mellett. Ez a kemény megtagadás csatamezeje.

Olykor egyedül áll az ember meggyőződésével gyárban, hivatalban, pártban, tanácsban. Körülöttünk csupa értelem, mely másképp gondolkodik, szív, mely másképp érez, akarat, mely más célok felé tör: és mégis meg kell állni a helyet vallásos meggyőződésünkkel, erkölcsi világnézetünkkel, emberi tekintet nélkül. Ez a kemény megtagadás harcmezeje.

Mértékletesség, tisztaság, alázat, szelídség, engedelmesség nehéz dolgoknak számítanak az ember értékelésében. Mindez lemondást, önmehtagadást, áldozatot követel. Ha hibáztunk, ha elestünk: a felkelés, a visszatérés Istenhez önismeretet, önlegyőzést, büszkeségünk letörését, láncok széttörését, új lelki építő munkát követel. Mindez megtagadás, erőfeszítés nélkül lehetetlen. Ez az élet második küzdőtere. Itt is áll a költő szava:

Előttem az élet, előtted a pálya;
Az erőtlen csügged, az erős megállja.

De van az életnek harmadik küzdőtere is: a keserű szenvedés küzdőtere.

3. KESERŐ SZENVEDÉS

Maga a munka, a megtagadás, ha bizonyos határt túllép, már szenvedéssé lesz. De ezenkívül az élet szenvedései a keresztek beláthatatlan sorozatát állítják elénk, útmenti kereszteket, melyek ott állnak az élet útja szélén, s melyek előtt el kell haladnia a földi vándornak, nemcsak elhaladnia, hanem magával kell vinnie, vállán kell hordania az Istentől útjába állított kereszteket.

Szegénység, betegség, hálátlanság, megvetés, családi kereszt, félreismerés, hűtlenség, sikertelenség, aggályok, lelki gyötrelmek, titokzatos benső szenvedések — ezek és még sok más az a kereszt, mely mellett életed útján el kell haladnod, melyet válladra kell vened és hordanod.

Itt is küzdelem kezdődik a lélek bensejében, a kereszt elfogadásának, a szenvedés türelmes, bátor, kitartó viselésének harca: ez az élet harmadik küzdőtere, a keserű szenvedés harcmezeje.

II. *Ki ad erőt*, ki ad bátorságot az embernek, hogy az élet e három véres csataterén rendületlenül megállja helyét? Ki ad reményt, bizalmat, hogy a harcot győzelem, a küzdelmet béke s boldogság váltja majd fel?

Az, akiről az ének zengi:

Té vagy földi éltünk vezércsillaga,
Édes reménységünk, kegyes Szűzanya!
Téged rendelt jó Anyánknak az Isten Fia;
Azért áldunk örvendezve, ó Szűz Mária!

Mi által lesz ő a mi reményünk csillaga? Példája, imádsága, oltalma által.

1. PÉLDÁJA

A legjobb vigasz, a legbátorítóbb, legtöbb erőt adó vigasz és támasz a példa. Többet ér minden szónál.

Az olaszországi háborúk idején a mult században d'Hilliers generális egyszer meglátogatta a katonai kórházat, hol a sebesültek egész sokasága feküdt. Egyiknek lába, másiknak karja hiányzott, a harmadik szemét vesztette el. A tábornok körüljárt, mindegyikhez volt vigasztaló szava. Majd megállt, csonka karjára mutatott s mondta: „Bátorság, fiaim, én is keresztülmentem ezen!”

Ó mily hatásos, mily elragadó a Szent Szűz példája! Ő is élénk áll, akik az élet bajait s szenvedéseit viseljük, akik az élet hármasság küzdőterén fáradunk, harcolunk, sebeket kapunk, és így szól: Bátorság, gyermekeim, én is mindezen keresztülmentem! — Igen, ő is harcolt az élet hármasság harcmezéjén, hősiességgel harcolt; nemcsak szelíd, könnyörgő Eszter ő, hanem hősiességgel küzdő, harcoló Judit is.

Ismerte a fáradságos *munkát* még mint kisleány a názáreti házban, ismerte később mint a Megváltó édesanyja, amikor vele együtt a szegénység kenyerét meg kellett osztania, ismerte a nélkülözést, a lakás-mizériát, amikor istállóban kellett megszállnia s egy szülőtt, isteni Gyermekeét világra hoznia. Fáradtságos utakat tett meg Erzsébethez, Betlehembe, Egyiptomba s vissza. Ő, a gyenge nő mily nagy, mily kemény, mily fáradságos munkát végzett!

De ismerte a *lemondást*, az áldozatot is. Lemondott kényelemről, a legszükségesebből is, mikor még Názáret szegénysége sem volt elég neki, hanem Betlehembe ment, hogy jászolba s szalmára fektesse a világ Megváltóját, az ő gyermekeét. Mily fogadtatás nemzetsége szülővárosában, Betlehemben! Mily szegénység s elhagyatottság rokonoktól, mindenkitől a betlehemi éjszakában! Megfosztva hazától, szülőföldtől, anyanyelvétől, a vallás vigaszától, száműzetésben tölt több évet Egyiptomban. De ez még kevés! Fiát is feláldozza, először Jeruzsálemben, majd a názáreti búcsúnál, azután a kereszten, végre a mennybemenetel napján. Így mindent odaadott, önzetlenül, magát fe-

lejtve, a világ üdvösségéért, Fia szándékai szerint, az Atya dicsőségére.

De ez *szenvedést* is jelentett. Ő a fájdalmas Anya, a meggyötört Anya, akinek szívét átjárta a fájdalom, a szenvedés töre. Ez a szenvedés végigvonul egész életén, főleg a naptól kezdve, melyen a Megváltó Anyja lett. Akkor már tudta és lélekben átélte, hogy az Isten Anyja méltóságával ennek a nagy hivatásnak minden fájdalmát s keservét is magára vállalta. Már jegyesének, Szent Józsefnek gyanúja a fájdalom mérhetetlen mélységébe sodorta szívét; a betlehemi éjtszaka, ahol fázni, sírni, dideregni látta Gyermekeit, Simeon szava, Heródes gyűlölete, az egyiptomi számkivetés, Jézus elvesztése, a názáreti búcsú, Kálvária, mindez a szenvedés mily mélységeit jelenti az anyának!

Ő tiszta és szenved, ő szép és szenved, ő gyenge nő és így szenved! Mindez szenvedését még meghatóbbá teszi előttünk; részvétünk iránta tisztasága, szépsége, gyengesége s szenvedésének nagysága szemlélésével egy arányban növekedik s mélyül. Ez erőt ad nekünk, hogy mi is megálljuk helyünket az élet hármass küzdőterén; hiszen ő is átment mindezen, a tiszta, a szent, a szépséges Isten Anyja. Van-e okunk akkor panaszkodni, zúgolódni nekünk bűnösöknek, kik nem vagyunk tiszták, nem vagyunk szentek, kik ezerszer megérdemeltük a poklot, kik oly semmik vagyunk, kik legtöbbször magunk okozzuk bajainkat, magunk vonjuk magunkra a szenvedések viharát?!

Szűz Mária példája által lesz reményünk, vigaszunk csillaga:

Te mint reménycsillag mosolyogsz felénk,
Ha tűrve s Istenben bízva szenvedénk —
Téged rendelt jó Anyánknak az Isten Fia;
Azért áldunk örvendezve, ó Szűz Mária!

2. IMÁDSÁGA

Vigasztalása azonban nemcsak példája által ömlik szívünkbe, hanem imádsága, közbenjárása, oltal-

ma által is. Imádsága Isten bátorító, erősítő kegyelmeit eszközli ki számunkra, megoltalmaz a bajban, olykor el is háritja, ha az Isten szent gondviselésével megegyezik és lelkünk javára szolgál. A gyengéktől elveszi a túl nagy szenvedést; az erőseknek meghagyja, de erőt is ad, hogy tudják elviselni. Részvételt van szenvedéseinkben, anyai gyengédséggel hegeszti be sebeinket, lehajol hozzánk és szeretetének csókját adja gyermekeinek.

Téged rendelt jó Anyánknak az Isten Fia;
Azért áldunk örvendezve, ó Szűz Mária!

Eljöttünk ide oltárához, hogy erősek legyünk az élet küzdelmeiben. Oly szükséges ez nekünk, főleg ma! Nemcsak a test, hanem a lélek szükségletei is oly nagyok, olykor oly nyomasztók számunkra! A hitet, az Egyházat támadják, támadják azt, ami eddig a legkedvesebb volt nekünk, meg akarnak fosztani attól, ami egész létünk célját, boldogságát jelentette számunkra. Üres, de kecsegtető jelszavakkal meg akarnak fosztani attól, ami gyermekkorunk óta mindenünk volt. Álljuk bátran a harcot, álljuk a csatát! Aki rád tekint, ó Szűz Mária, az nem veszi el a reményt; mert

Te mint reménycsillag mosolyogsz felénk,
Ha tűrve s Istenben bízva szenvedénk.
Téged rendelt jó Anyánknak az Isten Fia;
Azért áldunk örvendezve, ó Szűz Mária! Amen.

*

Mikor az élet harca jött,
Munkára hítt, a bú gyötört,
S mikor borús, ködös napokban
Karom lehullott lankadottan;
Neked szólt csendes jajszavam:
Anyám! erőtlén már karom!
Te vagy reményem csillaga,
Ó édességes Szűzanya!
Reményem csillaga,
Ó édes Szűzanya!

SZÜZ MÁRIA, A BÉKE CSILLAGA

A legszebb német Szűz Mária-énekek egyikét legfényesebb átdolgozásban a keresztény vallás ádáz gyűlölője, Daumer György Frigyes hagyta ránk. Daumer a kereszténységet természetellenes és embergyűlölő vallásnak rágalmazta, igazi Moloch-szolgálatnak nevezte, s ő maga hitében egészen megbomlott. Csak költői szempontból foglalkozott a katolikus Egyház fenkölt eszményével, Szűz Mária magasztos alakjával, s ebből a korból származik előbb említett szép Mária-éneke.¹

De nemsokára a Mária-tisztelet több lett számára pusztá költői lelkesedésnél, kezdte a Szentírást és a keresztény vallást mélyebben tanulmányozni. Mária-tisztelete egyre növekedett s végre a katolikus Egyház kikötőjébe vezette vissza. Nemcsak a hívő, pozitív kereszténységhez tért meg, hanem sok harc és eltévelyedés után életének 58-ik évében, 1858 augusztus 15-én felvételt nyert a katolikus Anyaszentegyházba, annak ünnepén, akinek megtérését köszönhetette. Szűz Mária tisztelete elvezette a lelki békéhez, ő lett számára a béke csillaga.

Mint e hitetlen költő, úgy mindenki számára, aki a bűn által önmagával s Istennel meghasonlott, Szűz Mária a béke csillaga lesz, legyen vétke még oly nagy, még ha hitét is elvesztette, megtagadta volna — ha csak szívét a kegyelem elől el nem zárja, és befogadja a sugarakat, melyeket a béke csillaga, Szűz Mária, szelíd ragyogásával lelkébe lövel.

¹ „Wunderschön prächtige,
Hehre und mächtige“

Ugyanezt mutatja egy másik példa is a legújabb időkben. Az 1918-i forradalom utáni időkben a cseh nemzeti egyház egyik leggharcosabb alakja volt az ünnepeket költő, Dvorak Xav. Ferenc aposztata pap. De az első mámor elmúltával hamar észrevette, mennyire távol áll a huszita tévtan az isteni igazságoktól, levonta a következményeket és visszatért a katolikus Egyházba. Figyelemreméltó dolog, hogy Dvorak mindig hű, gyermeki tisztelője volt a Boldogságos Szűznek és különösen ez a tisztelet volt lelkére nézve kijózanító, felvilágosító hatással, mert láthatta, mily előítéllettel viseltettek a huszita szekták a kereszténység Mária-tiszteletével szemben. Szűz Mária az ő számára is a béke csillaga lett, aki Istennel s az Egyházzal kibékítette a hitehagyott papot.

Azért éneklí ismét oly szépen a Mária-ének:

Békecsillag vagy te lelkünk bús egén,
Átvezetsz a kétség és bűn tengerén.

I. *Semmiféle szenvedés sem markol bele oly mélyen az ember lelkébe, mint a bűn.* A vallás az emberi lélek legbensőbbben érzett szükséglete, azért a vallástalanság, az Istennel való meghasonlás az ember legnagyobb nyomora, a legtátongóbb szakadás a lélekben, a legfájdalmasabban érzett békétlenség. A békétlenség, a nyugtalanság a bűn egyik jellemző vonása. Az ókor szobrai, a modern irodalom, a mai élet nyugtalan kapkodása, az egész világon elhatalmasodó zűrzavar, mind ezt a békétlenséget árulja el, melynek klasszikus kifejezője a Szentírás rövid szava: „Non est pax impiis”, nincs békéjük az istenteleneknek. (Iz. 57, 21.) „A gonoszok olyanok, mint a háborgó tenger, mely nem tud megnyugodni.” (Iz. 57, 20.)

Jellemzően festi le Szent Ignác Lucifert, a bűn szellemét, mikor lángtrónusra ülteti, melynek lobo-gása jelképezi a szellemében s hatásaiban észlelhető békétlenséget. Minden, ami Istenre, előbbi életére emlékezteti a bűnöst, nyugtalanságot, zavart okoz lelkében: minden elsőáldozás, minden bérmlás emlé-

kezetébe idézi gyermekkorá ártatlan boldogságát, az Isten-közelség békés örömét. Nem hiába panaszkodik a bűnös Éva Madách „Ember tragédiájában”:

Úgy érzem, mintha álomban feküdném:
A rezge hangon messze multba szállnék,
Hol napsugaras pálmafák alatt
Ártatlan voltam, játszi, gyermeteg,
Nagy és nemes volt lelkem hivatása.

Minden harangszó, a tömjénillat, a szentmise felemelő szertartása, minden, de minden lelkének ürességét tárja fel előtte. Azért marad távol templomtól, vallástól; azért rossz neki a templom levegője, azért hideg az neki télen, nyáron meg meleg; azért mondja, hogy ott úgysem hall újat az ember, hogy ott nem kap semmit: lelke olyan, mint a fájó seb, melyhez érni nem szabad, mert minden érintés megújítja a fájdalmat és újból felszakítja a feledés által betapasztott sebet. Akkor azután az erőszakos feledés az egyedüli gyógyszer. Van a bűnös, főleg az aposztata lelkében bizonyos periódus, az önmegnyugtató periódusa, amikor az ember mindenen túlteszi magát és lelkébe belebeszéli, hogy minden rendben van s nincs ok a békétlenségre. Olyan ez, mint a megköttözött Sámson: egyszer csak széttöri bilincseit és megrázkódtatja az egész házat, mert megdöngeti annak oszlopait, és a ház összeomlásába maga is belepusztul. Ez a lelkiismeret elnémitása, agyonverése, hogy ne szólhasson, ne mozduljon meg többé — nem béke ez, hanem lelki halál, a bűn halála. Ez minden aposztata, minden megcsontosodott bűnös pszichológiája. A békétlenség gyűlöletbe csap át, a gyűlölet pedig a pokol előjátéka: ez a bolsevizmus pszichológiája.

Hogy panaszkodik a szerencsétlen Lenau a vihar miatt, mely lelkében dúl: „Ó dermeszd meg vad hévtől felkorbácsolt lelkemet, téli fagy, hogy már egyszer béke legyen odabent, mint itt kint a csendes téli tájon!” Hogy sóhajt fel Goethe lelki nyugtalanságá-

ban, mikor oly kíváncsnak tartotta a katolikusok gyónását: „Ő jöjj szívembe béke, édes béke, jöjj!” „Ahol nem vagyok, ott a boldogság” — Strausz Dávidnak ez a bizalmas szava egyik levelében mindent megmond nekünk.

II. Szűz *Mária* a bűnös ember számára *a béke csillaga*, ha lelke meg nem kérgesedett a bűnben. Ő a gyönyörű szívárvány, mely a vízőzön után Isten békéjét hirdeti. Ő Isten nagy békéje, az igazi „treuga Dei”, a nagy békehid, mely az eget a földdel összeköti. Őbenne találkozott ismét négyezer év után Isten és ember, ő lett az új paradicsom, melyben Isten és ember a legbensőbb bizalmasságban társalogtak egymással, s ennek a megbékülésnek ölelése oly bensőséges, oly mélységes volt, hogy Isten és ember az Istenemberben egy személlyé lettek — Szűz Máriában és Szűz Mária által. Azért a béke királynője ő, de egyúttal a mi megbékítőnk is, a mi szószólónk a megbántott isteni Fölségnél, a bűnösök menedéke, a béke csillaga.

Békecsillag vagy te lelkünk bús egén,

Átvezetsz a kétség és bűn tengerén.

Miért akar Szűz Mária számunkra a béke csillaga lenni, s mi által lesz a béke csillaga?

1. MIÉRT AKAR SZÁMUNKRA A BÉKE CSILLAGA LENNI?

Ez más szóval annyit jelent: miért akar Szűz Mária a bűnösök menedéke lenni?

1. Krisztus után Szűz Mária ismeri legtökéletesebben a bűn nyomorát és ezzel ellentétben a lélek boldogságát Istenben; azért meg akarja azt szerezni a bűnös számára. Senki Krisztus után jobban nem érti meg a bűn legbensőbb mivoltát, az Isten elleni lázadás rettenetes gonoszságát, a Teremtő és a teremtmény közt létrejött szakadást. Látja és átérzi, hogy ki az Isten: mily szeretetreméltó, mily szép, mily jósaágos! Ő tudja és átérzi, mennyit tett Isten

s mennyit szenvedett értünk; ő ott állt a kereszts alatt és hallotta Krisztus szavát: Atyám, bocsáss meg nekik! Ott lett ő is a bűnösök menedéke és anyja, mert együtt imádkozott értük szenvedő Fiával. Mivel Istent szereti, a bűnt is el akarja távolítani a világból. Ezért lesz a bűnösök menedéke. Hiszen nagyobb öröm van az égben egy megtérő bűnös, mint kilencvenkilenc igaz fölött, s mondhatjuk, nagyobb öröm van egy megtérő, mint kilencvenkilenc Isten igazságossága által halálra sujtott, elkárhozott bűnös fölött.

2. De ő érti meg Krisztus után legjobban a bűn szomorú következményeit is a bűnös számára: a kárhozat borzalmát, Isten elvesztését. Ő tudja, mit jelent Istent elveszteni még külsőleg s a látszat szerint is, mikor három napon át a legbensőbb fájdalmak közt keresi Fiát, mikor a kereszts alatt hallja végső sóhaját, mikor ölébe veszi holttestét, mikor a sötét sírba fekteti: „Ő ti mindnyájan, kik jártok-keltek az úton, nézzetek ide és lássátok, van-e olyan fájdalom, mint az én fájdalmam?” (Sir. 1, 12.) De mi ez a kárhozat fájdalmához képest, ahol a bűnös igazában és örökre elveszti Istenét, boldogságát, mindenét!

Szűz Mária oly boldog Istenben, s ezt a boldogságot nekünk is akarja juttatni, mert szeret minket. József Egyiptomban gazdag és nagy lett; azért szüleit és testvéreit is magához hívja Egyiptomba, hogy nagyokká és gazdagokká tegye őket. Aki Amerikába megy s ott meggazdagszik, eljön és magával viszi övéit, hogy velük megossza gazdagságát. Így tesz a Szent Szűz is. Ő, a fájdalmas Anya, a bűnösök anyja lett. A fájdalom-szülte gyermeket szereti a földi édesanya is legjobban. Azokat a gyermekeket, akik neki életében talán legtöbb bánatot okoztak, legjobban szereti. Szűz Mária látja a bűn boldogtalanságát és el akarja háritani gyermekeitől; látja az Istenben rejlő boldogságot és meg akarja szerezni nekik. Ebben az édesanyai tisztjében egész lénye csak jóság és szánalom, csak részvét és irgalom lesz a bűnös iránt.

Ez a szájalom és részvét oly bensőséges, oly mélységes benne! Növekszik a bűn nyomorával, növekszik a bűnös vakságával. Mert a bűn nemcsak nyomort hoz a lélekre, hanem vakká is teszi. A bűn vakság: boldogságot keres a bűnös ott, ahol nincs. A bűn harc a világosság, harc a természet, harc az Isten ellen. Olyan a bűnös, mint a regebeli Oidipusz király, aki tudatlanul, vakon édesatyját, boldogságát, Istenét megöli. Mily vak a bűnös! Istenben ellenséget lát és rátámad. Jobb szeretné, ha nem is volna Isten, ki akarja őt pusztítani a világból. És ez a gyűlölt és üldözött Isten az ő boldogsága. Így boldogságának gyilkosa lesz a bűnös. Ez az „istentelenek” tragédiája a századokon át.

Ily vak a bűnös, azért szánja őt meg az irgalom Anyja.

2. HOGYAN LESZ SZŰZ MÁRIA A BŰNÖSÖK SZÁMÁRA A BÉKE CSILLAGA?

Mi által lesz a bűnösök menedéke?

1. Ha bűnök súlya rám szakad,
Könnyes szemed bizalmat ad.

Szűz Mária valamikép megismerteti bűnös gyermekeivel a neki okozott fájdalmat, megéreztetni velük bánatát. Szomorúan ránk tekint. Ez olykor szóról-szóra megtörténik az ú. n. könnyező Mária-képeknél. Ilyen a máriapócsi, a győri, az absami kegykép. Franciaországban, Dél-Amerikában, a világ minden táján vannak ilyen kegyképek. De minden Mária-kép ilyen, ha bűnünk tudatában rátekintünk: éreznünk kell a bánatot, melyet vétkeinkkel lelkünk édesanyjának okoztunk. Ez a megtérés kezdete. A Mária-Kongregáció lap „Kongreganista honvág” cím alatt egy esetet közöl a világháborúból. (1921 dec. hó.) „A nyugati fronton történt. A katonalelkész gyónási alkalmat szolgáltatott a katonáknak. Köztük volt egy fiatalember, aki odahaza a Mária-kongregáció pre-

fektusa volt, de sértett hiúságában hűtlen lett a fehér zászlóhoz. Több napja már — mondá a gyónás után — lelki nyugtalanságot érezek. A legutolsó Mária-ünnepen kongregációnkban tagavatás volt. Ekkor nagy honvágyat éreztem kedves kongregációnk után. Mit gondol, lelkiatyám, visszafogadnak-e engem ismét kongregációnkba?" A katonalelkész, ki maga is prézes volt, üdvös tanácsokkal segítette, hogy megtalálhassa az utat vissza mennyei édesanyjához.

2. Szent bánat búját öntsd szívembe,
Vérző sebem így megpihenne.

Szűz Mária bánatot önt szívünkbe azzal a reményteli bizalommal együtt, hogy Isten vétkünket az ő közbenjárására megbocsátja. Ezt olvassuk ki gyengéd anyai tekintetéből. Bánatot és bizalmat önt vétkes gyermeke lelkébe, jobb útra tereli, megszilárdítja benne a megtérés szent elhatározását és alkalmat ad neki a megtérésre. Hány embert térítettek már meg a májusi ájtatosságok, hányat a Mária-kegyhelyek, hányat egy-egy Szűz Mária-kép, egy-egy Szűz Mária-templom.

Egy ifjú lelki bánatában és szorongatásában a Szűzanya képe előtt térdel. Lelki aggályok gyötrik gyónásai miatt. Felkel és elhalad egy lelkiatya ajtaja mellett, akihez eddig sohasem járt. Bensejében meghallja a szózatot: „Menj oda bel!” Bement és visszanyerte lelke békéjét. — A krisztusgyűlölő Ratisbonne Alfonz belép a Szent Andrea-templomba Rómában, egy Szűz Mária-jelenésben részesül és mint keresztény lép ki a templomból. Szűz Mária egy pillanat alatt átváltoztatta a krisztusgyűlölő zsidó lelkét.

3. Bűnös szívembe béke száll,
Ha értem sírsz, ó jó Anyám!

Szűz Mária könyörög, esedezik szent Fia trónjánál a bűnösökért, kiengeszteli őket a megbántott Istennel és a kegyelem túláradó bőségét szerzi meg számukra. Loyolai szent Ignácot Szűz Mária tette

szentté: a loyolai jelenés, a monseratti virrasztás a Mária-kegykép előtt, a lelkigyakorlatokban megnyilvánuló férfias s mégis oly gyengéd Mária-tisztelet megszentülésének lépcsőfokait jelzik.

Békét, bátorságot, boldogságot önt a megtérő bűnös lelkébe, s így biztosítja kitartását. Egyik keze ég felé mutat, másik keze megfogja gyermeke kezét és felvezeti az erény meredek útján, fel a magasba, ég felé, a mennyei hazába, Istenhez. Mint békecsillag ragyog lelkünk egén és átragyog minden bánat s bú fellegén.

A híres protestáns tudós, dr. Bickel kétségek közt vergődik, visszatérjen-e a katolikus Egyházba. 1862-ben Szent Efrém eddig ismeretlen énekének le-másolásával foglalkozott. Ekkor ismételten mintegy külső behatás alatt tolult fejébe a gondolat: ha ezek közt az énekek közt csak egyre is akadok, mely Szűz Mária szeplőtelen fogantatásának tanát kifejezi, a katolikus Egyház igazságának bizonyítékául fogadom. Hő imában kérte Istent, ha a katolikus Egyház való-ban az igaz Egyház, adja ezt neki a jelzett módon tudtára. Egyúttal a Boldogságos Szűzhöz is folyamo-dott. Ekkor olvasás közben e szavakra bukkant: „Te, Uram, és a Te Anyád, ti vagytok egyedül szépek; mert benned, ó Uram, nincsen folt és Anyádon nincsen szeplő.” — Bickel megtért. Ez a szó volt számára a béke csillagának felragyogása, mely mint egykor a napkeleti bölcseket Krisztus jászolához, őt is elvezette az Egyház kapujához és azon át Krisztus oltárához, s az egykor protestáns kételkedőt Krisztus papjává szentelte. Szűz Mária lett számára a béke csillaga.

Ó ti bűnösök mind, akik szívetek békéjét kere-sítek, tekintetek fel a béke csillagára, Szűz Máriára! Titeket is elvezet a béke fejedelméhez, Jézushoz, kivezet a sötétség birodalmából az ő csodálatos vilá-gosságába, hogy lelketek egész hálájával énekeljétek:

Békecsillag vagy te lelkünk bús egén,
Átvezetsz a kétség és bűn tengerén.

Téged rendelt jó Anyánknak az Isten Fia,
Azért áldunk örvendezve, ó Szűz Mária!
Amen.

*

Ha bűnök súlya rám szakad,
Könnyes szemed bizalmat ad,
Szent bánat búját öntsd szívembe,
Vérző sebem úgy megpihenne,
S bűnös szívembe béke száll,
Ha értem sírsz, ó jó Anyám!
Te légy a béke csillaga
Számomra, édes Szűzanya!
A béke csillaga,
Ó édes Szűzanya!¹

¹ Olaszországban egy özvegy édesanyának egyetlen fia rossz útra tévedt. A testiség súlyos bűnének rabja lett.

Városukban beszédeket tartott P. Zuchi jézustársasági atya, igen híres szónok. Az édesanya elpanaszolta neki szomorúságát. A páter biztatta, hogy megpróbálja megjavítani fiát, csak küldje el hozzá.

A suhancnak imponált, hogy a híres szónok hivatja. El is ment hozzá.

A páter szeretetteljes bánásmódja nem tévesztette el hatását az ifjúnál. Meghallgatta, amit mondott, és becsületszavára megígérte, hogy mindennap elmondja az „Emlékezzél meg” kezdetű Mária-imát és siet két napon belül meggyónni, ha súlyosan vétkezett.

Jónéhány év múlva ugyanabban a városkában prédikált ismét P. Zuchi. Boldogságtól mosolygó arccal kereste fel őt az édesanya.

— Páter! — mondotta — gonosz fiamból angyali életű ifjú vált. Köszönöm önnek.

— Elsősorban Szűz Mária közbenjárásának köszönje, — válaszolt a páter.

V. ö. továbbá: Eucharist. Völkerbund, Mai 1927.

SZÜZ MÁRIA, A TENGER CSILLAGA

A Boldogságos Szűz minden kegyhelyen olyan, mint a világítótorony, mint a fényes csillag, mely az emberek ezreit, akik az élet háborgó tengerén hajónak, magához hívja, a viharfelhőktől elsötétült égen ragyog, a tengerre ránehezedő áthatolhatatlan ködön fényével keresztültör, hogy az ember az ég felé vezető utat könnyen és biztosan megtalálja.

Szűz Mária számos kegyhelyei közt különösen egy tűnik ki régiségének tiszteletreméltósága s a személyeknek szentsége és előkelősége által, akik ott a századok folyamán megfordultak. Ez a kegyhely az Örtálló Szent Szűz temploma, a Notre Dame de la Garde, Franciaország legnagyobb kikötővárosában, Marseille-ben. Már 1214-ben alapították és a századok során látogatói közt öt pápát, hat királyt és királynét, egy császárt és császárnét, szenteket és évente mintegy 700,000 zarándokot látott, köztük a protestáns angol királyi párt is, akit egy fogadalom vezetett ide. Ezt a látogatást a következő emléktábla örökíti meg a felírással: „Az Örtálló Szent Szűznek hálából egy nagy kegyelemért. Alexandra. 1905 január 31.” Súlyos betegségből épült fel VII. Eduárd angol király neje épp megkoronázása előtt és hálából 1906 április 5-én mindketten elzarándokoltak a franciaországi híres kegyhelyhez.

Akár vasúton, akár hajóval közeledünk a világ-hírű városhoz, minden oldalról tekintve kimagaslik a város fölött a fenséges Szűz Mária-bazilika 9 méter magas Mária-szobrával, és mint a tenger csillaga köszönti az utast, világítótornyoként ott áll és tekint a tenger messzirenyúló kék hullámaira. Szám-

Stella maris

talán kis hajómodellek, láncok hirdetik a hajósok, a foglyok háláját, akiket Szűz Mária oltalma szabadított meg a tenger torkából vagy a kalózok kezéből, miután szent fogadalommal kötötték le magukat a „tenger csillagának” tiszteletére. Ezért tisztelik is különösen a hajósok Szűz Máriának ezt a kegyhelyét; hiszen a csodával határos a segítség, melyet olykor Szűz Mária, a tenger csillaga részéről tapasztaltak.

Ott őrzik azt a szikladarabot, mely az algériai partokon léket kapott hajó csodálatos megmeneküléséről tesz tanúságot. A hajó már-már a tenger mélyébe kezdett süllyedni, amikor a kapitány térdre hullva fogadalmat tett, hogy megmenekülés esetén legénységével együtt mezítláb és égő gyertyával zárándokol a tenger csillaga kegyhelyéhez. Ebben a pillanatban a hajó ismét kiemelkedik a habokból és szerencsésen eléri Marseille kikötőjét. A csodálatos megmenekülés okaként egy szikladarabot találtak, mely a hajó fenekén tatóngó nyílást légmentesen elzárta. Ezt a szikladarabot őrzik ott szent ereklye gyanánt az Őrtálló Szent Szűz templomában.

Nem kevésbé érdekes egy aviatikus ex voto-ajándéka, kis felfüggesztett aeroplán, mely hirdeti, hogy ajándékoztatóját kétszer lőtték le a felhőkből, másodszori lelövésénél gépe 17 golyót kapott, ő maga azonban egyetlenegy karcot sem szenvedett. Így Szűz Mária nemcsak a víz, hanem a lég tengerének is csodálatos erejű, fényes csillaga lett.

Szűz Mária azonban még sokkal inkább az élet tengerének csillaga. Miért is hívják őt a tenger csillagának? Talán a legnagyobb Mária-tisztelő, Szent Bernát írja róla: „És a Szűz neve Mária. Erről a névről akarok szólni, mely a mi nyelvünkre lefordítva annyit jelent, mint tenger csillaga.” S ezután valóban szentnek lelkesedésével kiált fel: „Bárki vagy is, aki az élet viharában hajózik a tengeren, ne fordítsd el szemedet ennek a csillagnak fényétől, ha nem akarsz, hogy a szélvészről felbőszült hullámok eltemessenek.

Ha feltámad ellened a kísértések zivatara, ha a szomorúság sziklazátonyára vetődöl, tekints fel e csillagra, hívd segítségül Mária nevét! Ha a vigasztalanság mélységei elnyeléssel fenyegetnek, gondolj Szűz Máriára!" Hiszen:

Te örömcsillag vagy éltünk tengerén,
Átragyogsz minden bú és baj fellegén.
Téged rendelt jó Anyánknak az Isten Fia,
Azért áldunk örvendezve, ó Szűz Mária!

A világosság Isten legszebb alkotásainak egyike. Van a léleknek is világossága és van sötétsége. A léleknek is van éjtszakája, amint viharai is vannak. Zivataros ég sötét éjtszakája borul olykor rá: sötét körülötte és benne minden, hajócskája tehetetlenül vetődik ide-oda a lelki szenvedések s viharok hullámain. Főleg háromféle éjtszakája, viharja van a léleknek: a kétségek sötétsége, a kísértés viharja és az elhagyatottság ködös éjtszakája. Ebben a hármas sötétségben, ebben a viharos éjtszakában van szükségünk a tenger csillagára, Szűz Máriára.

Vihar ha tombol tengeren,
Sötét az ég, nincs védelem,
Nincs csillag, mely felszáll az égen,
Minden vigasz letűnt már régen:
Csak bízva rád tekint szemem,
Itt vagy a vészben és velem.
Te vagy a tenger csillaga,
Ó édességes Szűzanya!
A tenger csillaga,
Ó édes Szűzanya!

I. A KÉTSÉGEK SÖTÉTSÉGE

Szűz Mária eloszlatja a kétségek sötétségét. Az igazságot kikötővel szokták összehasonlítani. Az Egyház is ilyen kikötő, melybe menekülnek, akik a világ tengerén nem akarnak a kételyek örvényében elpusztulni. Kint a tengeren küzdenek, akik még nem ju-

tottak el az igazság birtokába. Honnét, hová, miért? — ezek a kérdések gyötrik és várnak válasza lel-
kükben. A problémák közt hánykolódnak. Kételyek nyugtalanítják: hol van az igazság? Hány ember halad át céltalanul az életen, hány követ hamis célokat, lidércfényt, csábító csillagokat? Hány ember nem találja meg a helyes választ az élet legalapvetőbb, legégetőbb kérdéseire!

Szűz Mária volt a csillag, mely a pogány világot jobban, mint a napkeleti bölcsek csillaga, elvezette Jézus jászolához — azokat, akik a sötétségben és a halál árnyékában ültek. Az Ő istenközelsége és isten-
telisége tör át a hitetlenség és a kétely hideg, ködös éjszakáján; személye, neve egymaga cáfolata a tévelyeknek.

Szűz Mária a hit legjobb védelmezője. „Cunctas haereses sola interemisti in universo mundo”, minden tévtant te győztél le egyedül az egész világon, zengi róla az Egyház. Hányszor volt ő azok vezércsillaga, akik még az Egyház kikötőjén kívül a kételyek tengerén hánykolódtak, s vezette őket a biztos révbe!

A protestáns tudós, dr. Lämmer Hugó vallja magáról: „Elkezdtém elmondani az Üdvözlégyet, hogy a szeplőtelen Isten-anyját az angyal üdvözlétével magasztaljam és hatalmas közbenjárását kérem az igazság után való kutatásomban. A tudományos homály eloszlott. Magános szobámban a feszület előtt térdre borulva imádság és könnyek közt vívtam meg a nagy belső harcot. Az imádság eloszlatozott minden belső kételyt. S mikor később az Egyház ajtaján kopogtattam, teljes katolikus meggyőződéssel mondhattam a föltett kérdésekre az igent és ament.” Paul Claudel, a világhírű francia költő írja, hogy karácsony 'este a Notre Dame-templomban Párizsban résztvett a vecsernyén. A Magnificat hangjainál hirtelen eloszlottak kételyei s ő hitt: „Egy pillanat alatt megilletődött a szívem és hittem.”

II. A KISÉRTÉSEK VIHARA

Szűz Mária mint a tenger csillaga szende fényével belevilágít a kísértések viharába. — A lélek olyan, mint a tenger. Oly mély, mint a tenger. A szenvedélyek zivatara felkorbácsolja s nem egyszer toronymagasságnyira emelkednek fel a hullámok; sötétség borul rá, mintha a belátás és józanság minden fénye kihalt volna belőle. „Szabadíts meg, Uram, mert a vizek már lelkem bensejébe hatoltak... a magas tengerre jutottam és a vihar a mélységbe sodort”, imádkozza a Zsoltáros. (68. zsolt.) Ekkor kell Szűz Máriát segítségül hívni, a tenger csillagát: „Tekints fel a csillagra, hívd segítségül Mária nevét!”

Amerikából írja az egyik kongreganista: „Itt nincs kongregáció. Ötezer lakos közt csak nyolcszáz a katolikus. A sok küzdelemben és kísértésben, amelynek ki vagyok téve, csak a kongregációra s felajánlásomra való gondolás tartott vissza a bűntől.” Egy másik mondja: „Ha a kongregációban töltött éveinkből csak azt az egy dolgot őriztük meg, hogy életünk válságos pillanataiban Szűz Máriához fohászkodunk, akkor már sokat tanultunk és a legbiztosabb úton haladunk a mennyország felé.”

Hány feldúlt szívnek volt már békítője a Boldogságos Szűz! Hány a szenvedély hullámainál ide-oda hanyatott ifjú szívet vezetett már biztos kikötőbe, hány az élet küzdelmében már-már csüggedő férfit erősített meg anyai szeretetével! Vannak, akik kétségbe esnek, mert lehetetlennek tartják a győzelmet. Vannak, akik kislelkűek lettek, mert saját emberségükből, saját gyenge erejükkel akarták megvívni a csatát. Mindezek vessék tekintetüket a nagyhatalmú Szűzre, a tenger csillagára, mert ő megvilágítja lelkünket, világosságot esd ki számunkra a magasból és erőt ad a küzdelemben. Példája egymaga bátorítás, vigasz és világosság. Szeretete visszatart a bukástól, erőt ad a győzelemhez.

A régi Nagymagyarország területén fekvő szép

város környékén áll egy Szűz Mária-kápolna. Sokszáz ember zarándokol oda különösen május havában. A közelében lourdes-i barlang is épült. Ennek csodálatos története van, amint hallottam. Egy az étellel s önmagával meghasonlott férfi ment ki a bozót közé, mely akkor még azt a területet fődte, hogy véget vessen zaklatott-hányatott életének. Már felemeli kezét, hogy a halálthozó golyót agyába röpítse, amikor a közeli Szűz Mária-kápolna harangja megkondul s Üdvözlégyre szólítja fel a híveket. A férfi keze lehanyatlik, az Ave-harang üdvösebb gondolatokat csal lelkébe, béke árad szenvedélytől és bánattól felkorbácsolt szívébe, visszatér az életbe és új utakat kezd. Csodálatos lelki megmenekülése emlékére pedig a lourdes-i barlangot építi azon a helyen, ahol a Szent Szűz oly csodás anyai szeretettel mentette meg a földi s az örök élet számára.

III. AZ ELHAGYATOTTSÁG ÉJTSZAKÁJA

Szűz Mária belevilágít az elhagyatottság, a viaszgatalanság, a kétségbeesés ködös éjtszakájába is. Az elhagyatottság a lélek legfájdalmasabb, legsötétebb éjtszakája: elhagyatottság Istentől, embertől. Ez volt Krisztusnak is legfájdalmasabb lelki szenvedése a kereszten. Ebbe a lelki elhagyatottságba világít bele Szűz Mária, mint a tenger csillaga. Hány emléktábla örökíti meg nevét kegyhelyein, templomaiban! „Szűz Mária segített! Mária mindig segít. Szűz Mária meghallgatott!” Az egész loretoi litánia mondhatni háladó, dicsőítő és könyörgő emlékfeliratokból, fohászból van összetéve: „Betegek gyógyítója, bűnösök menedéke, szomorúak vigasztalója, keresztények segítségel!” Szépsége, bájos volta, részvéte, példája eloszlatták a szomorúság és kétségbeesés fellegeit.

Megható a sasvári Szűz Mária-kegyhely keletkezésének története. Czobor Imre főnemes nejével, az anyagi lelkületű Bakich Angelikával állandóan ellentétben élt, de saját hibájából, féktelen természetéből

kifolyóan. Egyszer hintójukban a sasvári úton haladtak. Ekkor is szemrehányást tett feleségének, majd durva módon a hintóból kitaszította, ő pedig folytatta útját hazafelé. Az elhagyatott asszony lelki fájdalomában a Fájdalmas Szűzanyához folyamodott, neki ajánlotta lelki keservét, és nem hiába. Épp ez a durva cselekedet nyitotta meg férje szemét, és belátta, mire ragadja őt féktelen természete. Megbánta tettét, felkereste feleségét, kastélyába visszahozta és ezentúl mint szerető férj viseltetett irányában. Felesége pedig hálából a Fájdalmas Szűzanya iránt a sasvári kegyhelyet létesítette bőkezű adományozásával. Rajta is megvalósult Szent Bernát szava: „Ha a szomorúság sziklazátonyára vetődöl, tekints fel a csillagra, hívd segítségül Mária nevét! Ha a vigasztalanság mélységei elnyeléssel fenyegetnek, gondolj Szűz Máriára!” Maga Krisztus szólt egyszer egy lelki elhagyatottságban vergődő, aggályoktól gyötört lélekhez: „Fordulj édesanyámhoz!” Megtette, és béke szállt meggyötört szívébe. Szűz Mária a tengeren hánykolódók vigasztaló, fényt árasztó, erőt adó csillaga.

Te örömcsillag vagy éltünk tengerén,
Atragyogsz minden bú és baj fellegén.
Téged rendelt jó Anyánknak az Isten Fia,
Azért áldunk örvendezve, ó Szűz Mária!
Amen.

*

Vihar ha tombol tengeren,
Sötét az ég, nincs védelem,
Nincs csillag, mely felszáll az égen,
Minden vigasz letűnt már régen:
Csak bízva rád tekint szemem,
Itt vagy a vészben és velem.
Te vagy a tenger csillaga,
Ó édességes Szűzanya!
A tenger csillaga,
Ó édes Szűzanya!

SZÚZ MÁRIA, AZ ESTELI CSILLAG

I. *Két dologban* nem kételkedett soha senki. Az egyik, hogy minden ember boldog akar lenni; a másik, hogy mindnyájunknak meg kell halnunk. Sok tanító és mester lépett már föl a világon, és egymásnak ellentmondottak. Sok könyvet írtak a legkülönbébb tanokkal. Még a legbiztosabb igazságokat is iparkodtak megdönteni: Isten létét, lelket, halhatatlanságot, túlvilági életet, akaratszabadságot, jó és rossz közötti különbséget, poklot és mennyországot. De ebben a két igazságban nem kételkedett senki.

Az Indus partjain és az egyiptomi piramisok árnyékában, Görögország szigetein és Róma világvárosában mindenki azt tanította az összes századokban, hogy minden ember kivétel nélkül boldog akar lenni. Csak azon vitatkoztak, miben áll az igazi boldogság. Szent Ágoston írja: „Könnyen találunk valakit, aki nem akar király lenni, de senkit sem, aki nem akar boldog lenni.” Ez a vágy és törekvés ma is él minden ember lelkében és élni fog, amíg ember jár a föld hátán, mert Isten maga teremttette bele az ember szívébe.

Éppoly bizonyos azonban a másik igazság is, hogy minden embernek meg kell halnia. És úgy látszik, hogy ez a két dolog áthidalhatatlan ellentétben áll egymással: boldogság utáni vágy és a halál kényszerűsége. Az ember élni akar és az embernek meg kell halnia, e kettő közt oly szakadék tátong, hogy azt csak az a filozófia, csak az a vallásos világnézet hidalhatja át, töltheti ki, mely élet és halál, idő és örökkévalóság fölött áll. Ilyen vallás, ilyen filozófia

egyedül csak annak vallása és filozófiája, aki mondta: Én vagyok a föltámadás és az élet.

Az utcán találkozik a nászmenet a gyászmenettel, az élet a halállal, a bölcső a sírral. És ugyanaz az Egyház áldja meg a jegyespárt, mely beszenteli a halottat. Ugyanaz a pap veszi át a hitvesek esküjét, aki a haldokló koporsója fölött elmondja a halotti imádságokat; ő keresztel és ő temet. Krisztus vallása, Krisztus filozófiája élet és halál fölött áll, átnyúl ebből az életből az örökkévalóságba, sem idő, sem hely nem szab neki korlátokat. Csak az az igazi bölcsélet, az igazi világnézet, mely ezt az ellentétet boldogság és halál közt maradék nélkül kiegyenlíti, az élet és halál problémáját maradék nélkül megoldani képes. Csak az a vallás az igazi, mely az embert arra képesíti, hogy a halál tudatával is boldogan járja utait. Nem hogy sztoikus beletörődéssel túltegye magát az elkerülhetetlen, vagy mesterséges lelki narkózissal érzéketlenné tegye magát, hanem hogy a halál tudatával lelkében, mégis a szó legigazibb értelmében boldog legyen.

Sok kísérletet tettek a világ bölcsei, hogy ezt a problémát megoldják, de sikertelenül. Azt tanították, hogy az embernek az élvezetek mámorító tengerébe kell vetnie magát, hogy mindent ellefejtсен; hogy a munkára kell adnia magát, hogy abba minden egyéb vágya bele vesszen; hogy le kell mondania és a lemondásban keresnie boldogságát; hogy a jövő nemzedék számára kell dolgoznia, meg kell örökíteni mulandó személyiségét utódaiban, a mindenség örök létében kell hinnie és abban mint parálynak el kell tűnnie. Mindezek a tanok csak álbölcséséget rejtenek magukban, csak szurrogátumok, melyek annál inkább elvesztik meggyőző és megnyugtató erejüket, minél korosabb lesz az ember, minél közelebb érzi magát a sírhoz, minél inkább gyötri a betegség, minél inkább fenyeget a halál. Hiába mondták a lezuhant és haldokló Chavez repülőbajnoknak: Az egész világ be-

szél Önről! — Igen, válaszolta, szép ez, de nekem meg kell halnom. Az ember élni akar, és csak az, aki neki örök életet biztosít, az elégítheti ki vágyát a boldogság után. Ez egyedül Krisztus.

De nemcsak örök élet, hanem boldog örök élet kell az embernek. Ha az örök élet nincs összekapcsolva a boldogsággal, akkor az ember számára valósággá lesz Krisztus szava: Jobb lett volna neki, ha nem is született volna az az ember! Még a szent számára is sötét olykor a halál kapuja, mely az örökkévalóságba átvezet, hát még a bűnös számára. Alacoque Szent Margit megremegett a halál közeledtével, az ars-i plébános félt a haláltól, Benigna Consolatát formálisan megszállta a gonoszlélek halála előtt; de utólag valamennyien Isten békecsókjával homlokukon hagyták el a világot.

Annál inkább nehezedik rá a bűn tudata arra, aki életében nem Istennek élt, mégha talán halála előtt meg is tért. Neki van leginkább szüksége, de a szentnek is, a halál óráján egy gyengéd édesanyára, aki letörli homlokáról az aggodalom hideg verejtékét, és anyai jósággal ég felé emeli haldokló tekintetét. Ismeretlen országba átköltözni, melybe a hit fénye is csak gyéren világít bele, ahová halandó még nem tette be lábát úgy, hogy onnan vissza is jött volna; egy igazságos és szent bíró előtt megjelenni, aki ismeri életünk minden cselekedetét és gondolatát — ez megremegetti, félelemmel tölti be az ember szívét az átköltözésnél.

Itt hajol ránk gyengéd anyai jóságával a „szomorúak kegyes vigasztalója”, itt önti rá szende fényét az élet alkonyára az esteli csillag, a Boldogságos Szűz Mária.

És ha elközelget éltünk alkonya,
Te vagy vigaszteljes esti csillaga.
Téged rendelt jó Anyánknak az Isten Fia,
Azért áldunk örvendezve, ó Szűz Mária!

II. Szűz Mária a leghivatottabb arra, hogy halá-

lunk óráját megédesítse. Ő látta egyszülött Fián, hogy mit tesz meghalni: „Látta édes Egyszülöttjét, szíve-
lélke meggyőörtjtét, mint adta ki életét.” Saját halála
pedig oly békességes, oly csendes és boldogító volt,
hogy az esteli csillag letünéséhez hasonlít; mert Ő
már Fiának keresztje alatt átment a halálküzdelem
borzalmain. Amint a nap olykor viharfelhők közt
hanyatlik le a láthatáron, de utána szétfoszlanak a
fellegek és a békés esteli csillag ragyog fel az égen,
úgy költözött át Szűz Mária is a kereszt alatt kiállt
szenvedés után békésen az életből, hogy mint esteli
csillag ragyogjon minden haldokló ágya fölött, aki
ebben a keserű órában hozzá folyamodik.

1. Nem szólok Szent Szaniszlóról, nem Szent An-
tálról, *akiknek halálát fényesen körülragyogta* az
esteli csillag, Szűz Mária. Rendkívüli kegyelmek ezek,
hogy személyesen, látható módon jöjjön a Szűzanya
s mintegy kézen fogva átvezessen az örökkévalóságba.
Csak tapasztalatokra hivatkozom.

Hány embert vigasztalt meg halálos ágyán Szűz
Mária érme, skapuláréja? Hány férfi szorította keb-
lére, csókolta meg és lelte, a haldoklók szentségei
után, egész bizodalmát Szűz Mária anyai irgalmában!
Több évvel ezelőtt egy intézetben fiúcska halt meg
vörhenyben. Életpályája oly rövid volt, mint azoknak
a csillagoknak útja, melyek alig emelkednek a lát-
határ fölé s máris nyugovóra térnek. De az ő rövid
életének alkonyán is ott ragyogott az esteli csillag,
Szűz Mária. „Szűz Mária előre megy, mondotta, hogy
nekem lakást készítsen az égben.” Egy másik mon-
dotta: „Szűz Mária, szeretlek!” és elvesztette eszmé-
letét s meghalt. Egy kemény katona halálra sebesülve
kérdi: „Ígaz-e, hogy csapataink visszavették Santa
Rosát?” „Igen”, volt a válasz. „És sikerült-e kiverni
az ellenséget?” „Igen.” „És katonáink bátorsággal
állották-e meg helyüket?” „Igen, bátorságuk a vakme-
rősséggel volt határos.” „És mit csinál a nép?” „Fel-
szabadult és békében van.” „Akkor nyugodtan halok

meg, mondotta. Ó Mária, jó Anyám, irgalmasság Anyja, a te gyermeked vagyok." És ezzel kilehelte lelkét.

De legmeghatóbb egy orvosnak halála. Ez évekkel ezelőtt egy gimnáziumi tanárt kezelt betegségében. Ott feküdt a tanár halálos bajában, és minden szenvedése közt csak egy szava volt: „Hála Istennek!" Az orvos ámulattól elragadva így szólt a beteg feleségéhez: „Ez az ember boldog, irígylem." A tanár felesége szeretne volna az utat egyengetni a hitetlen orvos lelkéhez, azért így válaszolt neki: „Őn is ily boldog lehet, csak higgyen!" De az orvos fejét csóválva felelte: „Másképp nevelődtem, nem tudok hinni." — Az évek múltak. A tanár közben meghalt, és ekkor az isteni Gondviselés csodálatos füzése következtében úgy történt, hogy maga az orvos is halálos beteg lett és az elhunyt tanár felesége, aki a nagy háború idején a betegeknek szolgálatot teljesített, a haldokló orvos ágyához került. Nem mert neki gyónásról szólni, félt, hogy visszautasítja. Az orvos közben elvesztette beszélőkéességét. A halál gyors léptekkel közeledett. A tanár özvegye a Boldogságos Szűzhöz folyamodik és a rózsafüzért imádkozza. Ekkor hirtelen bátorságot érez, odalép a haldokló ágyához és mondja neki: „Csókolja meg az én megnyugvásomra ezt a feszületet!" És odanyújtja neki a feszületet. Az orvos megcsókolja. Alighogy megtette, úgy látszott, mintha keresne valakit. Ide-oda fordítja fejét, már alig képes megtenni. Végre tekintete ráesik a Szűz Mária-szoborra, mely ott állt szobájában. Kitárja feléje karját, mintha mondani akarná: Őbenne van bizodalmam, ő mentett meg! — és meghal. Bízvást remélhetjük, hogy a tökéletes bánat Szűz Mária közbenjárására még az utolsó pillanatban lemosta róla a bűn szennyét. Szűz Mária lett számára az esteli csillag, mely végső óráját biztató fényével bearanyozta.

Ha éltem estje halkan jön,
Mint esti csillag fénylesz fönn,

Vigaszt, reményt önts alkonyomra,
Ha félelem fejem lenyomja;
Szemed hív biztos part felé,
Ó Szűzanyám, Fiad elé.
Légy élted esti csillaga,
Ó édességes Szűzanya!
Ó esti csillaga,
Te édes Szűzanya!

2. Ezeket a gondolatokat fejezik ki oly szépen az *Egyház imái* is. „A Boldogságos Szent Szűz és Isten Anyja, Mária vesse rád irgalmas tekintetét”, mondja a haldokló ágyánál. Itt hallgatja meg a Szent Szűz azt az imádságot, melyet életünkben oly sokszor rebegett ajkunk: „Fordítsd felénk irgalmas szemedet és e számkivetés után mutasd meg nekünk méhednek áldott gyümölcsét, Jézust!”

„Az Irgalmas Szűz és Isten Anyja; Mária — folytatja tovább az Egyház — a szomorúak legkegyesebb vigasztalója, ajánlja lelkedet szent Fiának, hogy az ő anyai közbenjárása által ne félj a halál borzalmaitól, hanem az ő kíséretében örömmel bevonulhass az égi haza lakhelyére.” S amikor a lélek már kiterjeszti szárnyait, hogy átrepüljön a túlvilági hazába, ezeket a szavakat suttogja még a haldokló fülébe: „Szűz Mária, kegyelem anyja, irgalmasság szent anyja, védj meg az ellenségtől és végy magadhoz halálom óráján!”

1892 március 16-án halt meg a kiváló mérnök és népszónok, Simettinger Mihály, a gráci Mária-kongregáció buzgó tagja. Pár órával halála előtt felkereste őt a kongregáció titkára és kérte, írja alá fogadalomújítási lapját a közelgő március 19-i ünnepre. Utolsó erejével aláírta nevét a hű Mária-tisztelő, majd örömkönnyek közt hozzátette: „Ó Szent Szűz, megköszönöm Istennek, hogy utolsó szavammal, melyet leírtam, irántad való rendületlen hűségem tanúbizonyságát adhattam.” Így hal meg Szűz Mária tisztelője. Akinek Szűz Mária volt élte reggelén hajnali csillaga,

és vezércsillaga maradt élte folyamán, annak élte alkonyán esti csillaga lesz, mely átvilágít neki az örök élet dicsőségébe.

Ilyen volt Kis Szent Teréz halála is. Róla mondja életrajzírója: Amikor a kolostor kis harangja az esti imára megkondult, szemét túlvilági kifejezéssel függesztette a tenger csillagára, a szeplőtelen Isten-anyjára. Itt volt az a pillanat, amelyben el kellett zengeni:

Te rám mosolyogtál életem hajnalán,
Ó mosolyogj most is, alkonyán, jó Anyám!

Mi pedig az összes hívekkel, minden Mária-tisztelővel együtt zengjük és imádkozzuk:

És ha elközelget éltünk alkonya,
Te vagy vigaszteljes esti csillaga.
Téged rendelt jó Anyánknak az Isten Fia,
Azért áldunk örvendezve, ó Szűz Mária!
Amen.

*

Ha éltem estje halkan jön,
Mint esti csillag fénylesz fönn,
Vigaszt, reményt öntsz alkonyomra,
Ha félelem fejem lenyomja;
Szemed hív biztos part felé,
Ó Szűzanyám, Fiad elé.
Légy éltem esti csillaga,
Ó édességes Szűzanya!
Ó esti csillaga,
Te édes Szűzanya!

ECCE MATER TUA

Krisztus vérző szeme végigtekint a keresztről az egész világon, feltárul előtte a jövő, maga előtt látja a megváltás befejezett nagy művét, látja az összes népeket, melyek napkelettől napnyugatig a megváltás forrásához, a kereszthez és az abból fakadó kegyelemárhoz, az Egyházhoz zárandokolnak. Látja az egész világot, amint azt a kereszt forrásából, szentséges Szívéből kiáradó kegyelemáradat előnti. Mint üde, virágzó rétet, gyümölcsöst, kalászt hajtó, termékeny gabonaföldet szemléli, mely a ráhulló isteni Vértől harmatos. Amint a tavaszi eső megtermékenyíti a földeket, úgy hullik rá erre a lelki szántóra az isteni kegyelem harmata s második paradicsommá varázsolja. Ott lát ebben a kertben, ebben a paradicsomban minket is.

Egyszerre csak, mintha hatalmas vihar törne ki és söpörne végig a kerten, vészes felhőkből leszakad a jég, mely pár pillanat alatt letarolja a gyönyörű kertet, letöri a reményteljes kalászokat, letöri a virágokat, összeveri a fakadó gyümölcsöket. Ez a lélek képe, akit a halálos bűn fergetege pillanat alatt megfoszt a megszentelő kegyelem minden ékességétől, gazdagságától, termékenységétől s boldogságától.

Alighogy az ártatlanság fehér lilioma megnyitotta gyönyörű kelyhét, már letörve lekonyítja hervadó virágarcát. Alig nyílt meg a bűnbánat kék ibolyája, máris elhal és elpusztul. Alig kezdette meg életét a szeretet piros rózsája, már lehullanak szirmai és elszárad. Ó, mennyi ellensége van a léleknek! Hányan törnek ádáz gyűlölettel élete ellen: csábítók, botrányt okozók, erőszakos támadók; szemek kívánsága, test

vágya, világ kevélysége; szenvedély, pokol és a romlott világ! Tisztátalanság, érzékiség, bosszúállás és rút pénzvágy! Hányan lesznek oly könnyen az állhatatlanság gyászos áldozatai! Nagy temetőt lát Krisztus szeme a keresztről maga előtt: az állhatatlanság halottait, és szíve fájdalmában összeszorul.

Mély részvéttel tekint mindezekre a lelki halottakra, akik a lelki harc mezejét testükkal borítják, és lelke egy eszközre gondol, mely megőrizze az embereket az állhatatlanság, a bűn nagy pusztításaitól. Szeme szentséges Anyjára esik. Ott látja őt a kereszt alatt, amint várja, hogy a kegyelem árait felfoghassa és szétárhassa a világra, a lelkekre. Ott áll ő az egész világ nevében, hogy a megváltás gyümölcseit átvegye s az emberek közt szétossza. Ő a hivatott közvetítő az Üdvözítő és az emberiség közt, a Mediatrix gratiarum, minden kegyelem közvetítője és kiosztója. Minden kegyelem közvetítője és kiosztója — tehát a legnagyobb kegyelemé, az állhatatosság és végső kitartás kegyelmé is.

Ott látja a kereszt alatt szeretett tanítványát a bűnös emberiség képviselőjében. S amikor kettőjüket egymásmellett látja: a kegyelem után szomjazó embert és a szintén, bár sokkal tökéletesebb módon megváltott kegyelemközvetítőt, Szűz Máriát, akkor rájuk tekint és haldokló ajakkal mondja a szavakat: „Íme, a te fiad — íme, a te anyád!” (Jn. 19, 26—27.)

Miért választja ki ép Szűz Máriát erre a nagy tisztre?

1. Krisztus szeme visszatekint az örökkévalóság hajnalára. Szűz Mária Isten nagy világtervében már akkor ki volt választva, hogy a kegyelmek közvetítője és anyja legyen. Isten előre látta a nagy tragédiát a tudás fája alatt, látta az emberi nem bűnbeesését és szomorú pusztulását. Akkor elhatározta, hogy amint a bűn és a halál egy férfi és egy asszony által jött a világba, úgy a kegyelem és az élet is egy férfi és

egy asszony által térjen vissza a bűn által megrontott emberiségbe. Ez a férfi Krisztus volt, az asszony pedig Szűz Mária.

Amint a sátán a férfit és az asszonyt ejtette meg és bukásba sodorta, úgy győzzön az asszony férfi-magzata által a sátán fölött, és tiporja szét a kígyó fejét. Amint Éva hízeltetésével vette rá Ádámot, hogy vétkezzék, s így az ördög rabságába ejtette, úgy nyissa meg a második Éva, Szűz Mária könyörgése is a második Ádám, Krisztus szívét, hogy abból a kegyelem árja elöntse a világot és megszabadítsa a rabláncra fűzött emberiséget. Szűz Mária kezdettől fogva ki volt választva, nem hogy az emberiséget megváltsa, hanem hogy a megváltás művében Fiával, Krisztussal, és Ő alatta közreműködjék, s a Krisztus által szerzett kegyelmek letéteményese és kiosztója legyen — minden kegyelem közvetítője, tehát az állhatatosság nagy kegyelmének is közvetítője. „Öröktől fogva rendelt engem, ősidők óta, még a föld előtt; amikor az eget felállította, már ott voltam; amikor a föld alapjait megvetette, ott voltam mellette.” (Péld. 8, 22—31.)

Krisztus visszatekint a keresztről a multba és látja, hogy Szűz Mária ezt az Istentől neki szánt tisztet vállalta is. Isten nem akarta a megváltás nagy művét egyedül végrehajtani. Mert, amint Szent Ágoston írja: „Aki téged teremtett nélküled, nem vált meg téged nélküled.” Az emberiségnek valamelyes hozzájárulása szükséges volt ahhoz, hogy Isten az emberi nemet megváltsa. Mi volt az emberi nemnek ez a hozzájárulása megváltásához? Az isteni nagy tervbe beleegyezését kellett adnia és az áldozati bárány testét kellett szolgáltatnia, hogy az a kereszt oltárán az emberiségért elvérezzen. Ezt a kettős hozzájárulást Szűz Mária adta meg az emberiség nevében. Az „Ecce ancilla” szavával az egész emberiség nevében és képviselőként kimondotta a beleegyezés szavát a megváltás nagy tervébe, és amikor ugyanezzel a szóval

szüzi testében emberi létet adott az isteni Igének, mintegy az áldozati bárányt szolgáltatatta az emberi nem megváltására.

2. De még többet is tett. Krisztus a keresztről lélekben rátekint a szembenfekvő *jeruzsálemi templomra* Moria-hegyén: harminchárom évvel ezelőtt szűz haladt felfelé a templom lépcsőin gyermekkel karján, és Isten szolgálójának kezébe tette le elsőszülöttjét, hogy azt Istennek felajánlja. Ez a gyermek Jézus volt, a szűz pedig Mária. Ime elhozza az emberiség áldozati bárányát a templomba, hogy Istennek felajánlja az emberiség bűneiért. Az ószövetségben a nizan hó tizedik napján választották ki a húsvéti bárányt, utána négy napon át gondozták, ápolták, hogy az ünnep előestéjén leöljék. Ki ne ismerné fel e gyönyörű jelkép jelentését! Az emberek sokaságából hozza elő Szűz Mária az áldozati bárányt, Krisztust, bemutatja a mennyei Atyának mint kiválasztott áldozatot a templomban, majd saját tejével táplálja, fölneveli, erőssé teszi, gondozza és megőrzi, hogy most itt a kereszten a világ üdvösségeért elvérezzék.

Ó csodálatos, igen, háromszor csodálatos Anya, mennyit tettél te a mi megváltásunkért! Saját gyermekedet feláldozod, áldozati bárányként felneveled, anyai szereteted jogairól lemondasz, anyai szíved legborzasztóbb szenvedései közt ajánlod fel, teljes tudattal és egészen szabad elhatározással! „Ime az Úr szolgálóleánya” (Lk. 1, 38.), mondd, hogy kövessed azt, aki a világba lépésénél mondotta: „Ime eljövök, hogy megcselekedjem, ó Isten, a te akaratodat!” (Zsid. 10, 9.) A te lelkedet pedig tör járta át, mely még mélyebben befűrödött szívedbe, mikor ott álltál Fiad keresztje alatt.

3. Mert Szűz Mária nemcsak hogy adta és felnevelte az áldozati bárányt, hanem feláldozásában magában is hősiek lélekkel résztvett. Ott látja őt Krisztus maga előtt *a keresztnél*: „Jézus keresztje mellett pedig állnak vala az ő anyja és anyjának testvére Mária,

Kleofás felesége, és Mária Magdolna." (Jn. 19, 25.) Ó fájdalmas Anya, mivégre jöttél ide? — Részt akarok venni Fiam áldozatában. — Igen, Szűz Mária hivatásához mindvégig hű marad. Nem elég neki, hogy az áldozati bárányt a világnak adta, ő ott akar lenni feláldozásánál is. Nem elég neki, hogy a világ Megváltójának édesanyja lett, ő vele együtt meg akarja váltani a világot. Mi által váltotta meg a világot? Imádságával.

Vessük tekintetünket még egyszer az ószövetség templomára. Ott az oltáron fekszik az áldozat, bő áradatban folyik az áldozati vér; de íme, azonnal gabonát és olajat is hoznak, kenyeret és bort, ez a vérontás nélküli kiegészítő áldozat. Véres áldozat és kiegészítő áldozat Mózes törvénye szerint mindig egymással párosultak. Így látják Golgota hegyén is elvérzeni a Bárányt, s mellette mint vérontás nélküli kiegészítő áldozatot, az imádság tömjénét látjuk fel szállani Szűz Mária meggyötört, törrel átszúrt szívéből; és e kettő, a Bárány vére és a Galamb sóhaja, volt a nagy engesztelő áldozat a világ megváltásáért. A szentatyák szava szerint a Bárány vére s a Galamb sóhaja váltotta meg a világot.

Szűz Mária a galamb, akinek szívében honol s akinek szájából szól a Szentlélek; hiszen ő a Szentlélek temploma, eszköze, arája. Ez a szent galamb egyesíti sóhaját az Isten Fia, a Bárány vérének néma szavával, s így együtt, Krisztus saját megváltói tiszténél fogva, Szűz Mária függésben tőle, s általa társmegváltóul választva, mutatják be a nagy áldozatot a világ megváltására.

Szűz Mária tehát nemcsak anyja a Megváltónak, hanem társnője is a megváltásban. Lehet-e akkor még kételkedni, hogy a megváltás kegyelmeinek is közvetítője, kiosztója? Ő adta a világnak az áldozati bárányt, ő nevelte fel, lemondott édesanyjai jogairól, feláldozta saját gyermekét, ott állt Fia mellett a keresztnél és résztvett világot megváltó áldozatában,

vele együtt szenvedett, vele együtt imádkozott, része volt a megváltás egész nagy művében. Ezért kiérdemelte, hogy a megváltás gyümölcseinek, kincseinek, kegyelmeinek is kiosztója legyen, a csatorna legyen, melyen át a kegyelem vizei a világba folynak, a tárház legyen, melyben a megváltás kincsei felhalmozva vannak, a közvetítő legyen, aki által minden kegyelmet kapunk. Minden kegyelmet — tehát a legnagyobbat is, az állhatatosságot, a végső kitartás nagy kegyelmét.

Ezt a kegyelmet a trienti zsinat szerint soha kiérdemelni nem, csak kiesdeni lehet imádság által. De Szűz Mária szívében összpontosul mintegy az Egyház minden imádsága, azért az ő közbenjárása az állhatatosság kegyelmének is főeszköze, főbiztosítója.

Mindezt látja Krisztus a keresztről. Látja, amint Isten Szűz Máriát öröktől fogva kiválasztotta, hogy a megváltás művében része legyen; látja, hogy ő ehhez a kiválasztáshoz híven kezdettől fogva közreműködött nagy megváltói művében; látja őt maga előtt állani most is meggyötört szívével a kereszt alatt; látja, hogy rövid idő múlva a keresztről levett holttestét ölébe veszi majd, hogy benne mintegy a megváltás összes kegyelmeit birtokba vegye és szétossza az emberiségnek. — Tekintete azután ismét ráesik az emberiség lelki nyomorára, gyengeségünkre, állhatatlanságunkra. Tekintete ráesik Szent Jánosra, aki mindnyájunk nevében, a megváltandó bűnös emberiség nevében ott áll a kereszt alatt, és ráesik Szűz Máriára, a kegyelmek anyjára s kiosztójára. Ebben az ünnepélyes pillanatban, mielőtt a megváltás nagy művét halálával befejezné, zsidók és pogányok, igazak és bűnösök, ég és föld, az egész világ színe előtt bevezeti Szűz Máriát kegyelemosztói és lelki anyai tisztébe és kimondja a nagy szót: „Asszony, íme a te fiad!” — „Íme, a te anyád!”

Sátán, nem remégsz-e meg e szó hallatára? Elvesztetted hatalmat azok fölött, akiket Szűz Mária

anyái oltalmába fogadott. Pokol, nem rezzensz-e össze? Kapuid bezárulnak azok előtt, akik Szűz Máriába vetik minden bizalmukat. Örvendjete, angyalok! ujjongjatok, föld lakói! Ó nagyszerű hagyatéka, valóban isteni végrendelete a haldokló Istennek: nekünk bűnösöknek hagyod saját édesanyádat! Ó mily gyenge, mily gyarló vagyok én! Hány kísértés fenyeget! Csüggedjek? Nem, itt a kereszt tövében leborulok lelki édesanyám előtt és kérem őt, tegyen erőssé, tegyen állhatatossá, tegyen kitartóvá. Igen, imádkozni akarok, könyörögni mindennap Szűz Máriához. Aki állhatatosan tiszteli Szűz Máriát, annak lelke el nem vész. A pokol felkel ellenem, de nem dönt meg. A gonosz világ ellenem támad, de nem győz le. A szenvedély szörnyű vihara ellenem tör, de szilárdan állok. Mert Szűz Mária erős védőm, ő a könyörgő mindenhatóság és keblére van írva e szó: „A pokol kapui nem vesznek erőt rajta.” (Mt. 16, 18.) Amen.

MEDIATRIX GRATIARUM

Melyik a legnagyobb szó, mely valaha ember ajkáról elhangzott? — Nagyszerű a maga egyszerűségében a római hódító szava: Jöttem, láttam, győztem! Elcsodálkozunk a Napkirály büszke önérzetén, ha nem is adózunk elismeréssel, mikor kimondja a szót: Az állam, az én vagyok. Nagy Sándor ambíciója ámulattal tölt el, mikor mint húszéves ifjú, atyja nagy tettei láttára felkiált: Atyám már nem hagy nekem semmit sem meghódításra! Hatalmas szavak ezek, világhódítók, fejedelmek szavai, mint a római caesarok rendeletei is, melyeket kiadtak, s azután vitte a posta a világbirodalom minden tájára, minden provinciába, minden városba, hogy a világ urának akaratát végrehajtsák.

Nagy a lelkek hódítójának, Szent Pálnak szava, mikor már az egész művelt világot bejárta s hirdette Krisztus evangéliumát, és utána mondja: Még Rómában is hirdetnem kell őt! Nem elégíti ki lelki ambícióját, szívének hódító vágyát a birodalom maga, hanem annak szívébe, Rómába akarja vinni a hit fáklyáját. Nagyok ezek a szavak, de egy sem oly nagy, egy sem oly fenséges, mint a Szűz szava Názáretben: Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum! „Íme az Úr szolgálóleánya, legyen nekem a te igéd szerint.” (Lk. 1, 98.)

Ez a szó vetekedik a Mindenható teremő szavával: Fiat! „Legyen”, mondotta — és a világosság elöntötte a mindenséget, a tengerek elterültek lábánál, a hegyek felemelkedtek és a csillagos égbolt ott ragyogott a vizek és a szárazföld felett. A Teremő fiat-ja

a semmiből létrehozta a világot, a Szűz fiat-ja a világ Teremtőjét hívta le a semmiségbe. A Teremtő fiat-ja életet lehelt az anyagba, a Szűz fiat-ja éltető szellemet vitt a lelkekbe. A Teremtő fiat-ja a mennyország örökösevé tette az embert, a Szűz fiat-ja a föld lakójává tette az Istent. Az termékennyé tette a földet, ez termékennyé tette a Szűz méhét.

Nem lehet közönséges lény az, akinek Isten ily hatalmat adott. Aki szavával magát a Megváltót hívta le a földre, annak a megváltás művében, a kegyelem rendjében is kiváló helye van. Ne csodálkozzunk tehát, ha az Egyház Szűz Máriát a kegyelmek közvetítőjének, minden kegyelem kiosztójának nevezi, a kegyelem anyja címével tiszteli. Külön ünneppel emlékszik meg Szűz Máriáról, mint minden kegyelem közvetítőjéről május 31-én.

Mit mond az Egyház, mikor Szűz Máriát minden kegyelem közvetítőjének nevezi? Talán azt, hogy Krisztuson kívül második megváltónk van? Talán azt, hogy Szűz Mária nem szorult Krisztus megváltó kegyelmére? Talán azt, hogy ő Krisztussal egyenrangú a megváltás nagy művének végrehajtásában? — Nem! Krisztus a mi egyedüli Megváltónk, ő egyedül szerzett meg nekünk minden kegyelmet, olyannyira, hogy maga Szűz Mária is minden kiváltságát, kegyelemben való bővelkedését, minden nagyságát és méltóságát egyedül neki köszöni.

De két dolgot mond ki az Egyház, amikor Szűz Máriát minden kegyelem közvetítőjének nevezi. 1. hogy Szűz Mária a kegyelmek megszerzésében bensőleg közreműködött, 2. hogy Isten a Krisztus által szerzett kegyelmek kiosztását őreá bízta, őt tette meg a megváltás kegyelmeinek letéteményesévé.

1. Isten tiszteletben tartja az ember szabadságát, melyet Ő maga adott neki. Azért nem kényszeríti az embert szolgálatára, szabadságot enged neki a földön, bár viszont a szabadsággal való visszaélés az embernek kárát jelenti. Isten eltűri a bűnt, bár szentsége

tiltakozik ellene; mert nem kikényszerített, hanem szabad, szeretetből fakadó szolgálatot kíván.

Azért a megváltásban is némileg az ember szabad *beleegyezésétől* tette függővé az emberi nem megváltása nagy művének végrehajtását. Az egyháztanítók szerint Szűz Mária beleegyezésétől függött, hogy Krisztus emberré lesz-e vagy sem. Isten után öneki köszönjük az isteni Ige megtestesülését s ezzel a mi megváltásunkat is. Krisztus csak Szűz Márián át jött el hozzánk, azért viszont mi is csak Szűz Márián át juthatunk el Istenhez. Amint Szűz Mária beleegyezésével bensőleg közreműködött a megváltás kegyelmeinek megszerzésében, úgy bensőleg közreműködik Krisztussal a szerzett kegyelmek kiosztásában is. Ugyanazon az úton, melyen Isten hozzánk jött, kell nekünk is Istenhez emelkednünk. Ugyanazon az úton, melyen a kegyelmek szerzője, Krisztus hozzánk jött, kell magának a Krisztus által szerzett kegyelemnek is hozzánk eljutnia.

(2. Szűz Mária még többet tett: nemcsak beleegyezését adta, hogy a Megváltó édesanyja legyen, hanem — ami ezzel bensőleg összefügg — sajátjából, *véréből szolgáltatta* az emberiség számára az áldozati bárányt, táplálta, gondozta, felnevelte, hogy egykor áldozat lehessen a Golgota hegyén. A földnek magának is valamivel hozzá kellett járulnia a megváltás nagy művéhez, s ez a hozzájárulás abban állott, hogy az áldozati bárány testét szolgáltatta az emberiség megváltásához. Ezt tette Szűz Mária, mikor világra hozta, táplálta s felnevelte az Isten Bárányát, Krisztust.

Méltányos dolog azonban, hogy aki Krisztus valóságos testét adta a világnak, táplálta, nevelte, gondozta, az titokzatos testének is szülője, táplálója, nevelője s gondozója legyen. Krisztus titokzatos teste maguk a lelkek, az Egyház. A lelkek a kegyelemből, a megváltás által szerzett krisztusi érdemekből táplálkoznak. Ezeket közvetíti, ezeket osztja ki Szűz

Mária s ezáltal lesz a titokzatos testnek lelki édesanyja. Ez az ő szerepe, tiszte a megváltás rendjében.

3. Szűz Mária még többet is tett: gyermekét nemcsak felnevelte, hogy áldozat lehessen, hanem maga *fel is áldozta*. Lemondott anyai jogairól, amikor gyermeke bemutatásánál a templomban voltakép nem váltotta ki egyszülöttjét, hanem ellenkezőleg, a mennyei Atyának örök áldozati ajándékként vérző anyai szívvel felajánlotta. Lemondott anyai jogairól, mikor Jézust Názáretből elengedte, hogy világot megváltó útját megkezdje s egykor a kereszten halálával befejezze. Odaadta Fiát, a kegyelem szerzőjét, s ezzel kiérdemelte, hogy a Fia által szerzett kegyelmek mintegy az ő ölébe essenek, s ő legyen azok kiosztója a lelkek, a világ számára.

4. Még többet tett: *Krisztus áldozatában* magában vele együtt érzett, vele együtt szenvedett, résztvett abban imádságával, anyai szíve gyötrelmeinek felajánlásával, a „galamb sóhajaival”, melyeket a „bárány vérével” egyesített, hogy az áldozat az emberiség részéről is teljes legyen. Mindezzel megérdemelte, hogy közbenjárása által a kegyelmek általános nagy közvetítője legyen. Ez az ő tisztje a kegyelem rendjében.

Jézus holttestét ölébe veszi, s Jézussal, a kegyelmek szerzőjével együtt ölébe hullanak a Megváltó kegyelmei is, melyeket halálával a világnak megszerzett. Ki tagadná: ha Krisztus, a Megváltó Szűz Máriáé, akkor az ő kincsei, kegyelmei is ugyancsak Szűz Máriáiéi. Így követeli ezt az összhang, a harmónia, melyet Isten minden művében megtalálunk.

Szűz Mária a kegyelem szerzőjét mint kisdedet ölében hordotta. Már akkor ígéretként kapta, hogy ő lesz a Megváltó kegyelmeinek kiosztója a világ számára; most, mikor a megváltás műve Krisztus halálával befejeződött, s Szűz Mária Jézus holttestét ölébe veszi, teljesül ez az ígéret, s ő lesz a nagy közvetítő Krisztus és a világ között.

Az az első „fiat”, „legyen nekem a te igéd szerint”, végigkísérte Szűz Máriát egész életén keresztül. Ez a „fiat” adott neki erőt arra, hogy az áldozati bárányt ápolja, felnevelje, a templomban felajánlja, Simeon jövődölését hősies lélekkel elfogadja, ott álljon a kereszt alatt és résztvegyen Fia véres áldozatában. Ez a „fiat” visszhangzik szívében mindenkor, amikor csak eszébe jut, hogy ő a Megváltó édesanyja; visszhangzik a jeruzsálemi templomban, visszhangzik Simeon jövődölésénél, visszhangzik a názáreti búcsúzásban, visszhangzik a betániai búcsúnál, visszhangzik a keresztúton, visszhangzik a Golgota hegyén. Szűz Mária lelke ebből az első „fiat”-ból élt és táplálkozott. Azért megvalósul rajta Erzsébet szava: „Be fog teljesedni, amiket mondott neked az Úr.” (Lk. 1, 45.) De ebben benne rejlik az ígéret is, hogy közvetítője és kiosztója lesz azoknak a kegyelmeknek, melyeknek megszerzésében Fia megváltó művében való áldozatos részvételével maga is bensőleg közreműködött.

Szűz Mária ezt a kegyelmet, közvetítő tisztét már földi életében megkezdte. Ő a nagy közvetítő a Megváltó és annak előfutára közt. Keresztelő Szent János lelke Szűz Mária köszöntésére tisztul meg az áteredő bűntől. Ő a közvetítő a kánai menyegzőnél Fia és a vendéglátó család között. Az ő közvetítésével műveli Krisztus első nagy csodáját. Ő a közvetítő a Szentlélek lejövetelénél, az ő imádsága sietteti és növeli a Szentlélek kiáradását a születendő Egyházzal. Így a lelki és fizikai csodáknak, a víz és a lélek átalakulásának ő a nagy közvetítője kezdettől fogva.

De leginkább közvetítő ő, amióta isteni Fia mellett könyörög az égből, mint az Egyház szíve. Ott fejt ki egészen közbenjáró mindenhatóságát. Ott lesz ő valóságban minden kegyelem kiosztója. Aki őt megtalálja, az megtalálja az életet, és üdvösséget merit az Úrtól. (V. ö. Péld. 8, 35.) Aki őt bírja, az bírja az isteni kegyelem bőségét; mert ő az isteni kegyelem anyja.

Van Rómában egy kút, a legnagyobb és legszebb, melyet XII. Kelemen pápa kezdett és XIV. Benedek fejezett be, a Fontana di Trevi. Három hatalmas út torkol arra a térre, melyen ez a remekmű áll és önti ki üdítő vizét. Ide sereglik össze az olasz nyár tikkasztó hőségében Róma népe. A legenda azt tartja, hogy a vizet, melyet Tivoli vidékéről vezetett a városba Agrippa hadvezér Augusztus császár korában, s mely a kutat táplálja és Rómának legjobb ivóvize, kisleány mutatta meg Agrippa fáradt katonáinak, mikor szomjazva víz után kutattak. Ezért nevezték el a vizet „a szűz vizének“, acqua di vergine.

Gyönyörű jelképe ez Szűz Máriának, a kegyelmek kiosztójának. Mi vagyunk azok a fáradt katonák, akik az élet harcában ellankadunk és a kegyelem vizei után szomjazunk. Szűz Mária nyitja meg számunkra a forrást, Ő mutatja meg nekünk méhének áldott gyümölcsét, Jézust. Mi vagyunk azok a nap tikkasztó hevétől meggyötört római lakosok, akik a világ négy tájáról zarándokolunk Krisztushoz, az élő vizek kútjához, hogy lelkünk felüdüljön és el ne epedjen a harcok és kísértések perzselő hevében. De a víz, mely az Üdvözítő forrásaiból fakad, Szűz Mária keze alatt fakad, mint a lurdi forrás, mely ezreknek nyújt testi gyógyulást és egészséget. Szűz Mária mutatja, nyitja meg a bűnyomorban sínylődő, az élet vize után epedő emberiségnek Krisztust, és felüdíti, táplálja a világ minden tájáról hozzá özönlő hívek seregét. Mater divinae gratiae, ora pro nobis! Isteni kegyelem anyja, könyörögj érettünk!

„Isten Szűz Máriát kincstárnokává, kegyelmeinek gondnokává és kiosztójává tette, — mondja B. Grignon Lajos — úgy, hogy összes kegyelmei s adományai Szűz Mária kezén mennek keresztül.” Ezért kell megtalálnunk Szűz Máriát, magunkat egészen anyai gondjaira bízunk, mindenünket neki felajánlanunk, átadunk és ajándékoznunk, mimagunkat egészen neki szentelünk, mindent övele, ő általa, őbenne és

őérette tennünk, hogy így könnyebben megtaláljuk Krisztust, örök célunkat és boldogságunkat. Szűz Mária kiváló tisztelete egyenes, biztos és könnyű út Istenhez. De ennek a tiszteletnek igaznak, bensőségesnek, tetterősnek kell lennie, mely nemcsak szóban és érzelemben, hanem elsősorban tettben és akaratban nyilvánul meg.

„Boldog, ezerszer boldog az a lélek, — kiált fel ismét B. Grignon Lajos — akinek a Szentlélek itt a földön kinyilatkoztatja Szűz Mária titkát s megnyitja számára ezt az elzárt kertet! Akit oda enged ehhez a lepcsételt forráshoz, hogy abból a kegyelem élő vizét merítse és teli szájjal igyék belőle!” „Aki engem megtalál, életet talál, és üdvöt merít az Úrtól.” (Péld. 8, 35.) Amen.

MARIA REPARATRIX¹

Gyertyaszentelő Boldogasszony ünnepe Jézust a Szűzanya karján mutatja be nekünk, amint magát mennyei Atyjának a világ megváltásáért felajánlja. Ezt a titkot joggal lehet a megváltó áldozat offertoriumának nevezni, a hajnali áldozatnak, melynek befejezése a Golgota esteli áldozata volt. Mind a két áldozatnál, a hajnali és az esteli áldozatnál, az offertorium-nál és a consecratio-nál, ott látjuk Jézus mellett szentséges Anyját, nemcsak mint jelenlévőt, hanem mint együttműködőt is, aki szent Fia áldozatába bensőleg bekapcsolódik. Ezt ennek a titoknak már futólagos megtekintése is világossá teszi előttünk; annak mélyebb megfontolása azonban azt a meglátást eredményezi bennünk, melyet az Egyház maga is a pápa ajkáról ebbe a szóba öltöztet, amikor a Megváltó édesanyját új címmel tiszteli meg: Reparatrix totius orbis, az egész földkerekség Megváltója — és ezzel a másikkal: Corredemptrix, társnő a világ megváltásában. Szűz Máriának e két címéről akarunk kissé elmélkedni.

Ha a Mária-tiszteletet tekintjük, amint az ma az Egyházban él, kétféle tiszteletről szólhatunk. Az egyik kimért, vagy ha enyhébb kifejezést akarunk használni, óvatos és némileg hideg, mely mindig aggódik és túlzásoktól fél, nehogy túl sokat engedjen a Szűz Mária-tiszteletnek; a másik meleg, lelkes, bátor, és nem fél ott, ahol az édesanya szeretetéről van szó. A nagy Liguori Szent Alfonz szavát követi: „Ha Szűz

¹ Ebben az előadásban több gondolatot P. Aillinger S. J. egyik cikkéből vettünk.

Feuerstein

Mater Dolorosa

Máriát érintő kérdésről van szó, akkor katolikus mód szerint csak igen-nel válaszolhatunk, föltéve: 1. hogy a dolog Szűz Máriára nézve igazán megtisztelő, 2. hogy a hitben meg van indokolva, 3. hogy semilyen hitigazsággal nem ellenkezik." A helyes óvatosság tehát csupán a két utolsó pont szem előtt tartását követeli, de nem indokolja meg azt az aggodalmat, hogy Szűz Mária nagy tisztelete által esetleg Krisztus tiszteletének árthatunk, vagy hogy túlzásokba eshetünk, ha a Boldogságos Szűznek minél nagyobb tisztelettel és szeretettel adózunk.

Néha a liturgiára is szoktak hivatkozni azok, akik túlzásoktól félnek; pedig, ha szabad így kifejeznünk magunkat, épp a liturgia „túloz” Szűz Mária magasztalásában és dicsőítésében, mikor róla mondja, hogy minden eretnekséget a világon egyedül ő győzött le, vagy amikor a Bölcsesség könyvének az isteni Bölcségre vonatkozó szavait őrá alkalmazza már századok óta: „Öröktől fogva rendelt engem, ősidők óta, még a föld előtt; nem voltak még tengerek, én már fogantattam, a halmok előtt születtem. Amikor a föld alapját megvetette, ott voltam mellette, mindent elrendeztem, színe előtt játszadoztam mindenkor. Aki engem megtalál, életet talál, és üdvöt merít az Úrtól.” (Péld. 8, 23—35.) „Jertek hozzám mind, kik megkívántok engem, és teljetekek el gyümölcseimmel, mert lelkem édesebb a méznél. Kik engem esznek, még inkább éheznek, kik engem isznak, még inkább szomjaznak.” (Sir. f. 24, 26—29.) Mindez valóban túlzásnak tűnhetnének fel, ha Szűz Máriában nem látnók azt, akinek őt az előbbi két cím bemutatja: „Reparatrix totius orbis” és „corredemptrix”, társnő a világ megváltásában, a földkerekség helyreállítója.

A PÁPÁK SZŰZ MÁRIÁRÓL

Lássuk azért először, mit mond erre nézve az Egyháznak legnagyobb tekintélye, az apostoli Szentszék; lássuk azután, mit mondanak a szentatyák és a ha-

gyomány; fontoljunk meg egy-két teológiai okot, mélyedjünk kissé bele e címnek lelki tartalmába, és vonjuk le végre a gyakorlati következtetéseket!

XIII. LEÓ TIZ ENCIKLIKÁJA

Halljuk tehát először a pápák nyilatkozatait! Az utolsó négy pápa a lefolyt négy évtized alatt legalább tizszer nevezi a Boldogságos Szűz Máriát kifejezetten vagy egyenértékű szavakkal társnőnek a megváltásban. XIII. Leó pápa tiz enciklikát adott ki a Mária-tiszteletről. Az 1895-ben kiadott enciklikában Szűz Máriát „sacramenti redemptionis patrandi administra”-nak nevezi, a megváltás szentséges műve eszközének, és azok közt a címek közt, melyekről kimondja, hogy a hívek méltán tisztelik meg azokkal a Boldogságos Szűzet, felemlíti ezt is: „reparatrix totius orbis”, az egész földkerekség helyreállítója. Mivel azonban a „reparator” szót az Egyház Krisztusra, mint Megváltóra alkalmazza, azért ez a másik: „reparatrix” sem jelenthet egyebet, mint társnőt a megváltás művében.

X. PIUS: „A SZENT SZŰZ KÖZREMŰKÖDÖTT A VILÁG MEGVÁLTÁSÁBAN”

1904 február 2-án, a Szeplőtelen Fogantatás dogmája kihirdetésének 50-ik évfordulója alkalmából kiadott körlevelében X. Pius pápa kiemeli, hogy Szűz Máriát a Krisztussal való akaratbeli közösség és a Krisztus szenvedésében való részvétel miatt joggal illeti meg „az elveszett földkerekség helyreállítójának” címe. És tovább folytatja: „Krisztus Szűz Máriát belevonta a megváltás művébe”. Ugyancsak X. Pius pápa 1914-ben búcsút engedélyez azoknak, akik a Boldogságos Szűzet e cím alatt tisztelik. Egy engesztelő imádságra ugyanis, melyben mondjuk: „aki közreműködött a világ megváltásában”, 100 napi búcsút nyerhetünk, ahányszor csak elmondjuk. Ezt a búcsúimát 1929-ben a hivatalos gyűjteménybe is felvették.

A Szent Officium pedig, melynek nyilatkozatai mint a Szentszék nyilatkozatai szerepelnek, 1913-ban dícséri azokat a híveket, akik Jézus nevéhez édesanyjának, amint mondja, megváltásunkban társnőjének, nevét hozzáfűzik.

Egészen világosan szól XIV. Benedek pápa: „Szűz Mária együtt szenvedett és majdnem együtt halt meg szenvedő és haldokló Fiával, lemondott anyai jogairól, és amennyire tőle függött, feláldozta őt az isteni igazságosság kiengesztelésére, úgyhogy joggal mondhatjuk, hogy Krisztussal együtt megváltotta a világot.”

XI. PIUS: „MARIA: REPARATRIX”

XI. Pius háromszor nyilatkozott hivatalosan erről a kérdésről. Első ízben 1923 február 2-án, amikor ki mondja, hogy „a fájdalmas Szűz résztvett a megváltás művében”. Majd híres körlevelében az engesztelésről, mely a Jézus Szíve-tiszteletnek egyik alapokmánya, 1928 május 8-án így nyilatkozik: „Tekintsen kegyes szemmel erre a mi óhajunkra és rendeletünkre a jóságos Isten-anyja, aki azáltal, hogy a Megváltót a világra hozta, felnevelte és a kereszt alatt áldozatul felajánlotta, a Krisztussal való titokzatos kapcsolata és az ő egészen egyedülálló kegyelme által szintén Reparatrix volt.” Ez a szó: „reparatrix” pedig, mint láttuk, Szűz Máriának nemcsak általános engesztelő tisztjét, hanem részvételét is jelenti a Reparator-Krisztusnak megváltó áldozatában. Végre 1933-ban kijelenti, hogy Isten azért választotta ki a Boldogságos Szűzet Krisztus anyjává, hogy az emberiség megváltásában része legyen.

A SZENTATYÁK

Ezek a pápák nyilatkozatai. Tekintsük most a szentatyákat és egyházi írókat az első századokban. Ezekből ismerjük meg a hagyományt. A szentatyák előszeretettel hasonlítják össze Szűz Máriát Évával,

amint Krisztust Ádámmal hasonlítják össze. Krisztusnak Ádámmal való összehasonlítása Szent Pál-i eredetű: „Lőn az első ember, Ádám, élőlényé”, mondja a korintusiakhoz írt első levelében, „az utolsó Ádám (t. i. Krisztus) életető lélekké”. (1 Kor. 15, 45.) A szentatyák végigvezetik ezt a hasonlatot. Főleg két gondolat vezet náluk: 1. Ádám és Éva a természetes, Krisztus és Szűz Mária a természetfölötti életet közlik velünk; 2. Ádám és Éva engedetlensége okozta vesztünket, Krisztus és Szűz Mária engedelmissége üdvösségünket. Sátán az asszony által taszította az emberi nemet nyomorba, Isten az asszony által emelte fel a bukott emberi nemet új életre. Azért Szűz Mária sokkal inkább érdemli meg az „élők anyja” elnevezést, mint Éva. Az imént idézett pápai nyilatkozatok után ennek a párhuzamnak mélyebb értelmét Ádám—Éva és Krisztus—Mária közt már könnyen megértjük.

„KRISZTUS TÁRSNŐJE”

Az első, aki ezt a párhuzamot megvonja, Szent Jusztin vértanú, aki Krisztus után a II. század első felében élt. Utána ugyanannak a századnak második felében Szent Irenaeusnál találjuk ugyanazt a párhuzamot. Mindketten az apostolok tanítványainak voltak tanítványai, és Szent Irenaeus erre külön is hivatkozik. Utánuk Tertulliánál, Szent Efrémnél, Jeruzsálemi Szent Cirillnél, Szent Epifániusnál, Aranyszájú szent Jánosnál, Szent Jeromosnál, Szent Ágostonnál, Aranyszavú Szent Péternél és a későbbi századokon át sokaknál találjuk meg ezt a párhuzamot Mária és Éva, Krisztus és Ádám között, úgyhogy ebben a hagyomány félreismerhetetlen tanúbizonyságát láthatjuk. Joggal mondja azért William Faber „A kereszt lábánál” című munkájában: „Sem a Szeplőtelen Fogantatás, sem Szűz Mária mennybemenetele nem ad nekünk magasztosabb fogalmat fenségéről, mint ez a cím: Krisztus társnője az emberiség meg-

váltásában, ha annak teológiai értelmét helyesen fogjuk fel.”¹

A KEGYELEMKÖZVETÍTŐ

Nem okozhat már nehézséget az ellenvetés, hogy ha Szűz Máriát társnőnek nevezzük a megváltás művében, akkor voltaképp nem egy, hanem két megváltónk van. Amint ugyanis joggal mondjuk, hogy bűnbeesésünk oka összeülek voltak, és azért mégis mindnyájan tudjuk, hogy mint áteredő bűn csak Ádám vétke származott át ránk, bár Évának is része volt Ádám bűnében, hasonlóképp Krisztus is a mi egyedüli Megváltónk, de Szűz Máriának is része volt megváltásunkban, és függésben Krisztustól és csakis így illeti őt meg a megváltásban való társnő magasztos címe. Szűz Máriának kegyelemközvetítő tisztje is csak annak a kiváltságnak folyománya, hogy Krisztus mellett és tőle függésben társnője volt a megváltás művében.

Szűz Mária X. Pius szerint „elvállalta a hivatást, hogy az áldozati bárányt őrizze, táplálja és meghatározott időben az áldozati oltárhoz vigye; épp ezért az életközösség és a szenvedésben való közösség az Anya és Fiú közt sohasem szűnt meg”. Szűz Mária egész életén át állandóan ebben az áldozatos lelkületben és felajánlásban élt. Amint Krisztus is nemcsak szenvedése és halála, hanem egész földi élete által váltott meg minket, úgy azonban, hogy kereszthalála mindennek befejezője és betetőzője volt, hasonlóképp Szűz Mária is nemcsak a kereszt alatt kiállott szenved-

¹ „A katolikus dogma rendszerében Krisztus anyja Krisztus mellett, mint az új Ádám mellett nemcsak mint az eleven „föld” jelenik meg, melyből testét alkották, hanem, amint azt már az ősevangélium jelzi, mint az új „Éva”, vagyis mint az a személy, aki Krisztussal a legbensőbb és legelevenebb összeköttetésben öbenne, ő általa és ővele éppúgy az egész világ fölött áll, amint Éva Ádámmal együtt a látható világ fölött áll, s aki Krisztussal együtt az egész természetfölötti rend alapköve, gyökere és koronája, és közreműködése által legbensőbben részt vesz megváltó művében.” (*Scheeben, Dogmatik III.*)

désével, hanem egész életének áldozatával működött közre megváltásunk művében. A tör, melyről Simeon szólt, egész életén át befűrödött szívébe.

Mindezekből önként folyik a következtetés, milyen helyet kell Szűz Máriának elfoglalnia lelkiéletünkben. Ha Szűz Máriát mint a kegyelmek közvetítőjét tekintjük, mintegy saját jól felfogott érdekünk kívánja, hogy vele minél bensőbb kapcsolatban éljünk. Ha őt mint társnőt tekintjük megváltásunkban, akkor a tisztelet és a hála állítja őt közvetlenül Krisztus után lelkünk középpontjába. Mária-tiszteletünknek összhangban kell lennie állásával a megváltás és a kegyelem rendjében. Nem elégedhetünk meg tehát egy hivatalos, hideg és kimért Mária-tisztelettel. De nem elégedhetünk meg olyannal sem, mely Szűz Máriát ugyan meleg szeretettel és tisztelettel veszi körül, de csak mint elsőt a szentek között, vagy mint Isten Anyját ugyan, de a nélkül, hogy az ebből a méltóságból az ő állására nézve a megváltás rendjében folyó következtetéseket áttekintené és kellőleg méltatná. A Mária-tiszteletnek lelkiéletünk középpontjának és oly nagynak kell lennie, hogy annál nagyobb csak Krisztus és Isten szeretete lehet. Ha Krisztus őt kiválasztotta, hogy a megváltás művében társnője legyen, akkor minden bizonnyal azt is akarja, hogy az őt megillető és ráirányuló tiszteletben is társnője legyen. Vagyis amint Krisztus a megváltás nagy művében soha sincs Szűz Mária nélkül, úgy az ő tisztelete sem lehet, legalább ha tökéletesen intenciói szerint járunk el, sohasem Szűz Mária tisztelete nélkül.

Következik másodszor, hogy Jézus után minden reménységünknek Szűz Máriában kell lennie, tőle kell Isten után mindent várnunk. Azért imádkozzuk a *Salve Regina*-ban: *Spes nostra, salve* — reménységünk, üdvözlégy! Ő lelkünk anyja, akinek természetfölötti életünket köszönjük. Ez az anyaság nem pusztán cím, hanem valóság. Szűz Mária lelki anyasága isten-

anyai mivoltából és állásából a megváltás rendjében önkénytelenül folyik. Azért nevezzük őt ugyancsak a *Salve Regina*-ban életünknek: *vita nostra, salve!* Iparkodnunk kell elmélkedéseinkben a Mária-tiszteletnek mélyére hatolni. Iparkodnunk kell teológiai tanulmányaink során a Mária-tisztelet dogmatikai alapjait megismerni, különösen annak a Mária-tiszteletnek, mely mélyebben fogja fel a Szűzanya iránti áhítatot. Ekkor fogjuk megérteni a B. Grignon Lajos által ajánlott Mária-tiszteletnek is igazi magvát, még ha minden külsőségben nem is alkalmazkodunk hozzá.

Ennek a Mária-tiszteletnek kell áthatnia rendes áhítatgyakorlatainkat, át kell hatnia egész életünket. És ebben a megállapításban nem tűnik már fel idegenszerűnek, hogy lelkiéletünkben mindent Szűz Máriával, Szűz Máriában, Szűz Mária által, sőt Szűz Máriaért kell végeznünk, amint senki sem tartja idegenszerűnek, hogy mindent Krisztussal, Krisztusban, Krisztus által és Krisztusért tegyünk. Szűz Máriának függése Krisztustól a megváltás rendjében megadja a mondottak gyakorlati megvalósításának helyes értelmét és módját.¹

Minthogy a szentmiseáldozat Krisztus keresztáldozatának megújítása, a keresztáldozat bemutatásában pedig Szűz Mária Krisztussal közreműködött, azért egészen természetes dolog, hogy a szentmiseáldozatot is Szűz Máriával egyesülve mutatjuk be. Nem látszik már erőltetett dolognak, ha Szűz Mária kezei által mutatjuk be szentmiseáldozatunkat és az ő kezéből fogadjuk Jézus szent testét a szentáldozásban.

Ezt a mélyebb Mária-tiszteletet kell terjesztenünk kifelé is. Ez az újabb kornak egyik szép virága az Egyház fáján. A Jézus Szíve-tisztelettel együtt terjed a Szűzanya mélységesebb tisztelete is. A katolikus

¹ „Mindent ő általa kell kérnem és ugyancsak az ő kezei által kell felajánlanom mindent és saját magamat állandóan.” (P. Gin hac.)

érzésnek egyik axiomája, hogy amit Jézusnak adunk, azt megfelelően Szűz Máriának is meg kell adnunk. Ha Jézus Szívét tiszteljük, tisztelnünk kell Szűz Mária szívét is. Jézus szent nevének ünnepe mellett ott van Szűz Mária névünnepe. Ha Krisztus király, Szűz Mária is királyné. Azért Szűz Máriának mint királynénak tisztelete, nem átvitt, hanem igaz értelemben, mindjobban terjed a világon, és már közületek is felajánlják magukat neki. Krisztus mellett mint Reparatőr mellett ott áll Mária Reparatix. Krisztus mellett mint Mediator Dei et hominum mellett ott áll Szűz Mária mint Mediatrix omnium gratiarum. A Mária-kongregációkban is mindjobban és jobban kell terjesztenünk ezt a mélyebb Mária-tiszteletet; hiszen hol volna erre alkalmasabb talaj, mint épp a kongregációkban.

De utánoznunk kell Szűz Mária lelkületét is. Szűz Mária nem a külső szenvedések által, hanem a részvét és az áldozatos lelkület által lett Reparatix orbis perdití, Krisztus társnője a megváltás művében. Ezt a lelkületet kell nekünk is követnünk. Nekünk is némiképp Krisztussal és Szűz Máriával együtt engesztelőknak és megváltóknak kell lennünk. Nagy áldozatokra talán nem vagyunk képesek, azért legalább a kicsinyeket bizonyos lelki szomjúsággal kell meghoznunk, sőt utánuk vágyódnunk.

Maga a február 2-i titok, melyből kiindultunk, csupa áldozatot lehel: Jézus felajánlása, Szűz Mária tisztulása, a szegények áldozata, melyet bemutatnak, Símeon jövendölése, minden áldozatot lehel, áldozatról beszél. Az angyali köszöntésnél Názáretben Szűz Mária már bemutatta áldozatát saját szívében, az Ecce ancilla Domini ennek az áldozatnak kifejezője; de Jeruzsálemben Fiának nyilvános felajánlásával ő maga is nyilvánosan bemutatja lelkének áldozatát. Lemond Fiáról a világ üdvösségére, csak külső látszat szerint váltja őt vissza, valóságban feláldozza a menygyei Atyának az emberiség megváltására. Már meg-

kezdődött a társnő szerepe a megváltás művében, hogy a Golgota keresztje alatt befejeződjék.

Jézus szegénységének megfelel a február 2-i titokban Szűz Mária szegénysége, aki csak galambfiókat áldoz. Jézus aláveti magát a törvénynek, bár nincs arra kötelezve; Szűz Mária ugyanazt teszi. Simeon mondja Jézusról: „Ime tétetett ez sokak romlására és feltámadására Izraelben, és jelül, melynek ellene mondanak.” (Lk. 2, 34.) Szűz Máriáról pedig: „Neked magadnak is tör fogja átjárni lelkedet, hogy nyilvánosságra jöjjenek sok szívből a gondolatok.” (Lk. 2, 35.) Jézus és Mária sorsa egymástól elválaszthatatlan. A keresztúton és a kereszt alatt is találkoznak. A test feltámadásában is ott van Jézus mellett édesanyja és társnője a megváltás művében. Jobban, mint Szent Péterről és Pálról, mondhatjuk Jézusról és Szűz Máriáról: *Sicut in vita dilexerunt se, ita et in morte non sunt separati* — amint az életben elválaszthatatlan szeretet kötötte őket egymáshoz, úgy a halálban és a halálon túl is, az egész örökkévalóságon át.

Legyen az én életem is elválaszthatatlan kettőjüktől. Amen.

NON MORIAR, SED VIVAM

Szűz Mária mennybemenetele a legnagyobb Mária-ünnep. Azért nevezzük Nagyboldogasszonynak.

I. Amint Krisztus megváltói életét a föltámadás hajnali fénye dicsőséggel övezi s mintegy megkoronázza, mert saját istenemberi erejével diadalmaskodott bűn, pokol és halál fölött, úgy szentséges Anyjának életét is, mely minden értékét és nagyságát szent Fia életébe való bekapcsolódása által kapta, akkor vette körül a megdicsőülés fénye, amikor isteni Fia őt az enyészet sírjából kiemelte és jobbjára helyezte a mennyei dicsőségben. Nagyboldogasszony ünnepét Szűz Mária húsvétjének nevezhetjük.

1. *Más emberek sírjánál* a „Memento homo“ komor szava üti meg lelkünk fülét, a „Circumdederunt“ megrázó dallama remegteti meg bensőnket: Emlékezzél meg, ember, hogy por vagy és porrá lesz! Körülvetek engem a halál borzalmai. Fekete szín jellemzi a közönséges ember sírját, fekete leplet borítunk koporsójára, hamu és cípzuság a mulandóság jelképei. Bár ott áll a kereszt a keresztény ember sírhantján, mégis a feltámadás reménye és az isteni irgalomba vetett bizalom mellett az ítélet rettenetes voltát és üdvösségünk bizonytalanságát is emlékezetünkbe hívja.

2. *Még a szentek, vértanúk sírjánál* is, akiknek megdicsőüléséről feltétlen bizonyossággal biztosít minket az Egyház szenttéavatása, nem annyira az öröm, mint inkább a meggyőződésteljes várakozás végleges megdicsőülésükre, nem annyira a jelen győzelem, mint inkább a jövődő, teljes győzelem bizonyossága uralkodik lelkünkben. Pálmaágak jelképei a szentek győzelmének, piros színbe öltözik az Egyház a vér-

tanúk ünnepén, ereklyéikről teljes biztonsággal tudjuk, hogy ezek a csontok egyszer dicsőségesen összeforrnak, ez a por s hamu új mennyei életre támad fel, s bár Isten mindenható keze olykor már itt a földön is megkíméli a szentek testét az enyészettől, azért a lelket mégsem egyesíti a holttesttel, csak majd a feltámadás nagy napján, amikor mint a csillagok a tengerből, felemelkednek sírjukból nagy dicsőséggel és ragyogással.

3. De *Szűz Mária sírja* csak örömet, csak győzelmet, csak dicsőséget hirdet. Isteni Fia erejével teljesen legyőzte a halált minden borzalmával együtt, mert ugyancsak Fia kegyelme által egészen legyőzte a bűnt és széttiporta a pokoli kígyó fejét. Ő él! Ő nem holt, hanem élő szent. Ő nemcsak megdicsőült lélek, egy szentnek a lelke, hanem megdicsőült ember, a megdicsőült Isten anyja, akit Isten testestől-lelkestől felvett magához az ég dicsőségébe. Az ő sírja üres, fehér és arany szín hirdeti megdicsőülését, és a legenda szerint a sírban talált rózsák jelzik feltámadását.

Örvendjünk Szűz Mária dicsőségének, örvendjünk önzetlenül! Hisz ő annyira megérdemelte szenvedései által ezt a dicsőséget: „Bármily sok fájdalom volt szívemben, vigasztalásaid felvidítottak engem.” (93. zsolt.) Szenvedései által érdemelte meg, melyeket értünk viselt! Hisz ő a mi anyánk, lelkünk anyja. Értünk élt és értünk dicsőült meg, hogy értünk közbenjárjon Fiánál. Azért él, azért támadt fel a sírból, azért van most is anyai szíve, hogy emberi módon résztvehessen örömünkben, bánatunkban; azért van most is anyai szíve, hogy mint igazi eleven, élő édesanya szeressen minket, gyermekeit.

II. Vessük most tekintetünket szeretetéről dicsőségére magára és kérdezzük: Miért érte Szűz Máriát ez az egyedülálló kitüntetés?

1. Mert ő *Istennek Anyja*, az Életnek Anyja. Az, aki oly közel állott magához az Élethez, mint

Szűz Mária, az nem lehetett az enyészet martaléka — éppúgy, mint ahogy az, aki oly közel állott a Szent-séghez magához, nem lehetett soha, egy pillanatra sem, a bűn rabja. A Szeplőtelen Fogantatás Isten szentségében, Szűz Mária mennybemenetele Isten életében veti meg gyökerét.

2. Szűz Mária nem lehetett az enyészet martaléka, mert egészen *tiszta* volt. Szűz Mária lelke és teste egészen győzött a bűn felett, azért győzött a halál és a rothadás fölött is.

3. De Szűz Mária azért sem maradhatott a sír rabja, mert annyira *szerette Krisztust* és annyit tett és *szenvedett érte* s miatta. Ezt Krisztus nem hagyhatta jutalom nélkül. Betlehem, Egyiptom, Názáret, Golgota hangos szóval kiáltanak és hirdetik, mit tett ez a leghűségesebb, ez a legáldozatosabb, ez a legönfeledebb Édesanya isteni Gyermekeért. Jól mondja Damaszkuszi Szent János: „Ha Krisztus, az élet és az igazság mondja: Ahol én vagyok, ott lesz szolgám is, mennyivel inkább lesz vele édesanyja.” Nem, Krisztus nem élvezheti a feltámadás és a dicsőséges mennyei élet boldogságát a nélkül, hogy abban részt ne adjon annak, aki neki testi életét adta, azt az életet, melyet feltámadásával dicsőségesen visszaszerzett, azt az életet, melyet Szűz Mária áldozatos anyai szeretete ápolt, táplált, megőrzött, megóvott minden veszélytől. Krisztus és Szűz Mária elválaszthatatlanok Betlehemben, Názáretben, a keresztúton és a kereszt alatt: elválaszthatatlanok a feltámadás és a mennyország dicsőségében is. Ez Szűz Mária mennybemene-telének titka.

III. 1. Mi is hasonlókép feltámadunk, ha nem is azonnal halálunk után, hacsak Szűz Máriát követjük *tisztaságában*, Krisztus hű utánzásában és szeretetében, s némileg istenanyai tisztjében is. A feltámadás a szellemnek az anyag fölötti teljes győzelmét jelenti; ennek a győzelemnek előfeltétele, hogy itt a földi életben a lélek győzzön a test fölött. Ezt hirdeti min-

den nagybőjt a feltámadás dicsőséges ünnepe előtt, ezt a szigorú vigília-bőjt Nagyboldogasszony előtt. Tisztaság, mértékletesség és a test tunyaságának bátor legyőzése, ezek teszik egykoron dicsőségessé s halhatatlanná testünket.

2. Mi is *lekötelezhetjük* Krisztust, mint Szűz Mária tette. Ha mintegy leggyengébb oldalánál fogjuk meg, úgy mint Szűz Mária is az anyai szeretet jogait érvényesítette, ha szent Szívét tiszteljük, akkor megvalósul rajtunk az ő szava: Szívembe vésem nevüket s nem engedem, hogy abból valaha kitöröltesenek. Ha apostoli buzgósággal másokat is megnyerünk Krisztusnak, hogyan engedhet ő minket elveszni, hiszen a lelkek által, akiket neki szerezünk, adósunkká tettük őt magát. Ha testvéreiben szolgáljuk őt a felebaráti szeretet és az irgalmasság cselekedetei által, akkor ismét adósunkká tesszük őt, hiszen ő maga mondotta: „Boldogok az irgalmasok, mert majd önekik is irgalmaznak.” (Mt. 5, 7.) És „amit egynek e legkisebb atyámfiai közül cselekedtetek, nekem cselekedtétek”. (Mt. 25, 40.)

3. De Szűz Máriát némiképp még *anyai tisztjében* is követhetjük. Krisztus maga mondja, kiterjesztvén kezét tanítványai felé: „Ime az én anyám és az én atyámfiai. Mert aki Atyám akaratát cselekszi, ki mennyekben vagyon, az az én fivérem és nővérem és anyám.” (Mt. 12, 49—50.) És amikor a seregből egy asszony boldognak nevezi édesanyját — ezt az evangéliumi részt épp Nagyboldogasszony vigíliáján olvasatja az Egyház — így válaszol: „Sőt inkább boldogok, akik az Isten ígését hallgatják és megőrzik azt.” (Lk. 11, 28.) Ezért dicséri a betániai Máriát is az ünnepi evangéliumban: „Mária a legjobb részt választotta, mely el nem vétetik tőle.” (Lk. 10, 42.) Akik Isten ígését szívükbe felveszik és megőrzik, akik az ő szavát hallgatják és megtartják, akik az élet ígét lelkükben gyümölcsöztetik, sőt mások lelkében is elhintik, azok mintegy magukban és másokban lelkileg

világra hozzák Isten Igéjét, Krisztust s ezzel némileg Szűz Mária anyai méltóságában részesednek. Azért írja Szent Pál a galatákhoz: „Fiacskáim, kiket fájdalommal szülök újra, míg Krisztus kialakul bennetek!” (Gal. 4, 19.) És maguk a szentatyák Szűz Máriához hasonlítják azokat, akik saját szívükben és másokéban Isten igéjének megőrzése és hirdetése által lelkileg világra hozzák az Üdvözítőt.

Sőt más tekintetben is hasonlók lehetünk Szűz Máriához. Ha az élet kenyerét, Krisztust magunkhoz vesszük, mintegy Krisztus-hordozók leszünk, élő szentségtartók, Szűz Mária példájára. Akkor bennünk is él, amint élt őbenne és megvalósul rajtunk szava: „Aki eszi az én testemet és issza az én véretem, annak örök élete vagyon; és én feltámasztom őt az utolsó napon.” (Jn. 6, 55.)

IV. Hármass feltámadást, hármass húsvétet hirdet nekünk a katolikus Egyház. Az első Krisztus feltámadása és húsvétje, amikor a mennyei Atya és saját hatalma által dicsőségesen fölemelkedett a sírból és fölszállt az égbe, hogy ott Atyja jobbán a neki készített trónt, mint ember is elfoglalja. A második Szűz Mária feltámadása és húsvétje, akit Fia hatalma szólított ki a sírból és emelt maga mellé az ég királynőjének trónjára. A harmadik a mi feltámadásunk és húsvétünk lesz, ha majd Krisztus hatalma Szűz Mária közbenjáró erejénél fogva minket is kiszólít a sírból és maga és szűz Anyja mellé felvesz az égbe. Amint Krisztus nem jött le hozzánk a földre Szűz Mária nélkül, úgy mi sem jutunk fel Krisztushoz az égbe Szűz Mária nélkül. Azért magasztalta fel őt Krisztus kegyelme az égben lelkestől-testestől, hogy ott közbenjárónk legyen a Fiúnál, amint a Fiú közbenjárónk az Atyánál. Legyen a mi segítségünkre az Isten Anyjának könyörgése, imádkozza az Egyház Nagyboldogasszony napján, hogy bár test szerint tőlünk eltávozott, mégis érezzük közbenjárását a mennyei dicsőségben!

Krisztus az ő édesanyját minden kegyelem közvetítőjévé és kiárasztójává tette; azért a legnagyobb kegyelmet, az állhatatosság és kitartás kegyelmét is, mely számunkra a boldog feltámadást biztosítja, csak az ő közbenjárására nyerjük meg. Szűz Mária a mindenható közbenjáró. Azért imádkozzuk ismét a legnagyobb Mária-ünnepen: „Szolgáid vétkeid, kérünk, Urunk, bocsásd meg, hogy akik tetteinkkel neked nem tetszhetünk, a te Fiaid s a mi Urunk anyjának közbenjárására üdvözülhessünk.” Szűz Mária keblére mutat, melyen az Isten Fia pihent és ez irgalommal lehajol hozzánk, bűnösökhöz, akikért Édesanyja könyörög. Ő viszont sebhelyét mutatja mennyei Atyjának és ez az irgalom tekintetét veti ránk és megbocsátja bűneinket.

Nagyboldogasszony ünnepe a mi lelki felmagasztalásunknak ünnepe. Krisztus felment az égbe, hogy onnét Édesanyját is magához vegye s utána minket. De mi nem jutunk el hozzá másképp, mint ha Édesanyja lehajol hozzánk és kezét nyujtva felemel az égbe.

Azért, szószólónk, szemedet,
Fordítsd hozzánk kegyelmedet!
Ó édes Szűz, irgalmadat
Mutasd meg s kegyes voltodat,
Holtunk után szent Fiadat,
Mutasd meg boldogságodat! Amen.

VIRGO FIDELIS

Alighogy felhangzottak a templom harangjai és a májusi Szűzanya dicséretére összehívtak bennünket, máris búcsút kell vennünk — nem a szép Szűz Máriától, hanem a kedves májusi ájtatosságtól. De megelégedettséggel tekinthetünk vissza annak mindenegyres napjára, ha a hó folyamán naponként a Szent Szűz feje körül hármass rózsakoszorúkat fontuk, a fehér rózsás koszorút, mely erényeinek buzgó követését jelenti, a bíborpiros rózsakoszorút, amikor az ő tiszteletére kis áldozatokat hoztunk és önmegtagadást gyakoroltunk, az aranyárga rózsakoszorút, amikor dicséretét hirdettük és szépségét magasztaltuk. Így aztán tovább él lelkünkben a rózsák közt a bizalom és a remény zöld levele, hogy a Szent Szűz áhítatunkra és odaadásunkra való tekintettel továbbra is, május haván túl, egész életünkön át erős védelmében, oltalmában, jóságában és szeretetében fog részesíteni.

Megerősít minket ebben a bizalomban a loretoi litániának az a megszólítása, mellyel a Boldogságos Szűzet havának ez utolsó napján köszöntjük: Virgo fidelis, te hűséges Szűz!

Mivel is fejezhetnők be jobban, alkalmasabban a Szűzanya havát, mint azzal, hogy az ő hűségének dicséretét zengjük, mellyel minket biztosít, hogy továbbra sem feledkezik meg rólunk; a hűségnek dicséretét, mely a mi részünkről vele szemben is a legbiztosabb zálogot nyomja kezünkbe, hogy oltalmára és szeretetére méltóknak talál minket. Ő örökre hű marad hozzánk, hacsak mi is hívek maradunk öhozzá!

1. Vannak erények, melyek magasztosságuknál

fogva megragadják lelkünket és tiszteletet parancsolnak: a hit és a hitből fakadó bátorság és erő, a láthatatlan javak reménye és ebből a reményből fakadó földöntúli világszemlélet, mélységes imádat és Isten-nel való bensőséges társalgás. Vannak erények, melyeknek szükséges volta követelményként lép elénk: az *önlegyőzés*, *engedelmesség*, *megadás*. De vannak erények, melyek már természetes bájuknál és szépségük-nél fogva magukhoz vonzanak és örömmel töltik be szívünket; ilyenek a *tisztaság* és a *hűség*.

Ki számlálná meg a dicséretetek számát, mellyel költők és írók a hűség dicséretét zengték? Penelope, a hű hitves képe oly mélységes bájjal tölti be Homeros nagy költeményét. A baráti hűség, mely Damon-ban és Phinthiasban lép elénk, hősiességével megragadja lelkünket. A Szentírás kiapadhatatlan a hűség dicséretében. „Az igaz barátunk nincsen mása, hűsége értékét nem lehet mérni arannyal, ezüsttel!” (Sir. f. 6, 15.) „Ha hűséges szolgád vagy, úgy tartsd, mint magadat; úgy bánjál vele, mint édes testvéreddel, hisz annyit ér neked, mint önlelked!” (Sir. f. 39, 31.) „Útálja az Úr a hamis ajkak, de kedvét leli azokban, kik híven cselekszenek.” (Péld. 12, 22.) A hű szolganak örök jutalmat ígér: „Jól van, derék és hű szolgám; mivelhogy a kevésben hű voltál, sokat bízok rád; menj be Urad örömébe.” (Mt. 25, 23.) A hűség dicsőségét örökíti meg a svájci gárda hősi halálára emelt emlék Luzern-ben, melyre csak ez a négy szó van ráírva: „*Helvetiorum fidei et virtuti*”, a svájci gárda hűségének és bátorságának örök emlékére.

Ez a szép erény, a hűség Szűz Mária lelkét is kiváltkép ékesíti. Ő a „*Virgo fidelis*”, a hűséges Szűz.

2. De mikor Szűz Máriában a hűség bájos erényét szemléljük, önként felmerül a kérdés és választ követel: *Miért is nevezzük őt a hűséges Szűznek* és miért nem inkább a hűséges Anyának? Vajjon nem hűséges-e a földi anya is, amikor gyermekének ágya mellett virraszt, amikor gyermeke életének minden

lépését anyai szeretetével, aggodalmával kíséri, még ha a gyermek látszólag el is felejtette már aggódó édesanyjának soha meg nem szűnő szeretetét?

Vagy talán Szűz Mária mint anya nem hűségese? Nem szól-e anyai hűségéről Jézus gyermekkorának minden szent titka? Betlehem, Názáret, Egyiptom? Nem volt-e hű ez az egyetlen anya egészen a kereszt gyalázataig? Nem látom őt a Tábor hegyén Fiának dicsőségében, de ott látom a Golgota magaslatán a gúny és gyalázat közepette. Mikor Fiának nyilvános életében kétszer megjelent nála, mintha látszólag kis visszautasításban lett volna része: „Mi közöm neked és neked, ó asszony?” (Jn. 2, 4.) „Ki az én anyám, és kik az én atyámfiai?” (Mt. 12, 48.) Ő azonban a keresztúton sem hagyja el egyetlen gyermekét. Valóban joggal lehetne a litánia szebbnél-szebb címei közé ezt az új címet is beiktatni: Mater fidelis, hűségese anya! És mégsem ezt olvassuk, nem ezt imádkozzuk és énekeljük, hanem a másikat: Virgo fidelis, hűségese Szűz.

A gyökér ugyanis, melyből a hűség gyönyörű virága fakad, nem az anyaság, ha mégoly magasztos és tiszteletreméltó is, hanem a tisztaság, a szűzesség. Nemcsak véletlen, hogy előbb a tisztaságot és hűséget mint a legbájosabb erényeket egymásmellé állítottuk; ezek valóban egymáshoz tartoznak, egyik a másikkal sarjad.

Igen, az édesanya is hű, de csak akkor, ha szűztiszta volt, és még inkább, ha tiszta maradt, mint Szűz Mária. Az édesanya hű, amíg az anyai méltóságot megbecsüli; ezt pedig csak akkor becsüli meg, ha előbb a szűzi tisztaságot is megbecsülte és tisztelte. Igen, nyíltan vallom, Szűz Mária azért hű, mert tiszta, mert szűz! Ez a kapcsolat a hűség és a tisztaság közt, amint azt Szűz Mária színei is hirdetik: fehér és kék. A fehér szín a tisztaságot, a kék szín a hűséget jelenti.

Senki sem szeret úgy, senki sem szeret oly hű-

ségesen, mint a tiszta, a szüzi lélek. Miért? Mert a szeretet önzetlen, és a hűség áldozatot követel. Érzéki élvezet pedig nem ismer áldozatot, érzéki élvezet csak önszeretetet ismer, érzéki élvezet a kegyetlenségig önző. Itt kell keresnünk a mai szociális nyomor-nak igazi problémáját: élvezetvágy és erkölcsi rom-lottság gazdagnál és szegénynél egyaránt. Szeretet csak ott van, ahol az erkölcsi tisztaság virágzik.

Ebben rejlik a mai család problémája is. A család alapja a kettős hűség: a hitves és a gyermek iránt. Ó hitvesi hűség, ó hűség a gyermek iránt, ti nem vagytok a 20. század virágai! Három helyen lakik nem egyszer szülő és gyermek! Hány bontás és válás a bíróság előtt, és még mennyivel több válás és szakadás a szívekben! Hidegség és hűtlenség, gyűlölet és békétlenség jellemzik korunk családi életét. Ha hűségről beszélsz, szemedbe nevet a mai társadalom: hűség a 20. században!? Még szép sem volna ily meg-kötött életet élni, a mai kor embere szabad akar lenni még a családi kötelékektől is! Csak a forma kedvéért nem hirdeti nyíltan a szabadszerelmet, és azt is csak addig, amíg a forma még némikép előnyt jelent szá-mára. Kölcsönösen engedélyt adnak egymásnak férj és feleség a hűség vétkes megszegésére.

Micsoda az annyira magasztalt atyai szeretet, az anyai hűség, ha nem övezi az istenfélelem és a tiszta-ság glóriája. Ahol nincs hitvesi hűség, ott gyűlölik a gyermeket, mert a gyűlölt hitvestársnak képe. Ahol a házasságnak célja az élvezet, ott elárulták és ki-taszították a gyermeket, még mielőtt megszületett, még mielőtt megfogamzott volna. Mindez a szörnyű visszaélés a természettel messze a családi kereteken túl érezteti hatását a társadalomban. A lelki és er-kölcsi pusztítás iszonyú méreteket ölt. Ahol a család kötelékei meglazultak, ott a nyilvános életben is ro-mokban hever az erkölcs. A szociális harc még korántsem fejeződött be.

Hol kell mindezeknek a bajoknak forrását keres-

nünk? Az erkölcsi nevelésben. Nem nevelik önlegyzésre, megtartóztatásra, tisztaságra a mai kor gyermekét, fiút és leányt egyaránt. A szűzmáriás eszmény romokban hever. Nem ez a szó járja ma: szűz az oltárig, vagy szűz a halálig! — hanem a másik: Tetszeni, élvezni, akár a tisztaság és szűzesség árán is! Divat és tánc, fürdő és szalon, színház és irodalom, mozgó és rádió; illemiskola és néha más iskola is ezt a nevelést, ezt a életelvet hirdeti. 30 családban keresett egy fiatalember magához való élettársat és nem talált. — Csak élje ki magát az ifjú, a hajadon, amíg a házasság kötelékébe nem lép! — mondja korunk erkölcsi kódexe. Biztos lehetsz: kiéli magát majd a házasságon túl is, és tisztátalan, istentelen kézzel rombolja le majd a családi szentélynek falait. Ahol a szűzi tisztaság fehér koszorúját letiporták, ott a hűség gyűrűjét is a sertések elé vetik.

Hol találunk ma igazi baráti hűséget, hűséget embertársunkban? Szerződéseket szegünk, nem teljesítünk, mindenki a maga előnyét keresi és azon van, hogy embertársát megcsalja. Államok között szövetségeket a konjunktúra szerint hűtlenül felbontanak, egyoldalúlag megszegnek, mintha a hűség, igazságosság és becsület az államok erkölcsi kódexében ismeretlen dolgok volnának. Az önzés üli diadalait az egyének életében és a nagyvilág politikájában egyaránt. Alattvalók hűsége sokszor inkább kényszer, mint hűség. Hol van sok emberben ma a híthűség, a hűség a teremtető Istenhez? Állás, házasság, földi előnyök miatt kész a hajadon, az ifjú, a férfi hitét és vallását megtagadni, gyermekeit a téves hitnek kiszolgáltatni, másvallású templomban a katolikus vallás törvényeinek lábbal tiprásával érvénytelen házasságot kötni. De nem csoda, mikor az erkölcsstelenség leplezetlenül jár-kezel az utcákon és tereken és gúnyos kacajjal nevetségessé tesz mindent, ami magasabb, eszményibb, mint ő. Az erkölcsstelenségtől csak egy lépés a hitetlenségig, csak egy lépés az istentagadá-

sig. És aki megtöri a családi hűséget, az alkalom adtán egy asszony miatt hazáját, hitét, Istenét is elárulja.

3. *Szűz Mária azonban hűséges*, mert ő tiszta és szűz. Ó csodálatos hűség ebben a legtisztább Szűzben!¹ Hűség Istenhez, hűség Fiához, hűség tiszta jegyeséhez, hűség a gyáva tanítványokhoz, akik Jézust elhagyták, hűség Szent Péter iránt, aki Mesterét megtagadta, hűség a pogány államhatalom iránt, hűség az emberek, a bűnösök iránt, hűség én irántam, ki annyiszor megérdemeltem, hogy többé rám se gondoljon! Hűség, melyet szenvedés és szorongatás megpróbáltak; hűség, melyet soha a világ csábítása meg nem ingatott; hűség, mely kitart, mégha hálátlansággal és hűtlenséggel viszonozzák is!

Tanúkul hívlak fel titeket, ó bűnösök, akik még halálos ágyatokon Istenhez tértetek! Mit tettetek, hogy ezt a nagy kegyelmet kiérdemeljétek? Csak egy Üdvözlégy Mária, melyet naponként elmondtatok, szerezte meg nektek a megtérés kiváltságos kegyelmét Istentől. A hűséges Szűz hű volt hozzátok a halálig. — Tanúkul hívlak fel titeket mindnyájatokat, akik hozzá folyamodtatok, vajjon vigasz és segítség nélkül hagytott-e távozni benneteket? Ó ti mindnyájan, betegek, szomorkodók, szenvedők, ti, akiket a bánat és baj földhöz nyom, kiket a kísértés és kétely hullámai körültombolnak, ti, kik az élet tengerén eveztek és közelálltok a hajótöréshez, mondjátok: ki nem tapasztalta közületek az ő hűségét, hacsak bizalommal és szeretettel hozzá fordultatok? Emlékezzél meg, ó legkegyesebb Szűzanya, Mária, hallatlan dolog, hogy valaki hozzád folyamodott, segítségért könyörgött, pártfogásodat kérte s te őt gyámoltalanul magára hagytad!

Tanúként hívlak fel téged, ó pogány császár, volt-e hűségesebb alattvalód a hűséges Szűznél, volt-e, aki parancsodat készségesebben teljesítette volna

¹ V. ö. B. Grignon Lajos: Az igazi Mária-tisztelet. V. k. 8. fej.

akkor is, mikor parancsod azt követelte tőle, hogy gyermekét, Istenét egy elhagyatott barlangban hozza világra? Tanúként hívlak fel téged, az Egyháznak első pápája, nem tisztelte-e benned Fiának helyettesét és az Egyház fejét, bár a szenvedés órájában megtagadtad őt? Téged hívlak fel, a legtisztább Szűznek dicsőséges jegyese, nem maradt-e hűséges a te jegyessed akkor is, mikor Isten a legnagyobb méltóságra emelte és saját Szentlelkével eljegyezte? Világnak Megváltója, lehetett-e hűségesebb anyád, mint ő? Örök Atya, lehetett-e hűségesebb leányod, mint ő? Sokkal nagyobb igazsággal még, mint Liziói kis Szent Teréz, mondhatta ő is: Soha semmit Istennek meg nem tagadtam, amit tőlem kívánt.

Tanúként hívlak fel, saját lelkem! Elhagyott-e valaha ez a leghűségesebb Szűz, hacsak bizalommal hozzá fordultál és nem te távoztál el előbb tőle? Nem fogta-e meg kezedet, mikor már elmerültél a mélységben? Nem bátorított-e anyai tekintete, mikor bukásodból fel akartál emelkedni? Nem szólt-e hozzád szeretetteljes szava: Bátorság, fiam! Én vagyok menedéked, én vagyok segítődl?

Ó hűséges Szűz, itt a kezem, bizalommal a tiédbe helyezem örök, szent frigyre! Légy te oltalmazóm az élet viharaiban, légy segítőm küzdelmeimben, légy támaszom, mikor megingok, légy bátorítóm, mikor elesem, légy mindenkor anyám, és én a te gyermeked! Amen.

FÜGGELÉK — ALKALMI BESZÉDEK

A MÁRIA-KONGREGÁCIÓ NAGY CÉLKITŰZÉSEI

Minden művészi alkotásnál két tényező szerepel: az anyag, melyből a műremek készül, és a művészi eszme, mely az anyagban kifejezésre jut. A kettőnek kiválóságától függ az alkotás jelessége. Igaz, hogy a művészi géniusz a rossz anyag fölött is némikép diadalra tud jutni, de általánosságban mégis azt mondhatni, hogy olimpiai Zeus-szobrok csak akkor lesznek, ha Phidias géniusza mellett parosi márvány is létezik.

A Mária-kongregáció is remekmű, természetfölötti alkotás — nem márványban, nem színekben, hanem élő lelkekben. Az alkotás kiválósága az eleven, értelmes anyagnál annál inkább függ az anyag kiválóságától, minél jobban érvényre jut itt az értelmes anyagnak az a képessége, hogy önmaga közre tud működni, hogy az eszme, a lélek, a gondolat tökéletes kifejezésre jusson benne. Azért függ oly sok a kongregációkban az anyag kiválasztásától. A kongregáció tudja, hogy milyen eszményt akar megvalósítani tagjaiban, azért választja ki ennek a célnak megfelelően azt az anyagot, mely képes magában az eszmét kifejezésre juttatni. Ennek a tudatos kiválasztásnak szolgálatába állítja be a felvételre, kizárásra és a jelek kiképzésére vonatkozó szabályait és utasításait.

1. *A kongregáció az elit elvén épül fel és áll.* Ennek az elvnek alapján kell állania, különben elcsenvesedik és elpusztul. Szomorú tapasztalatok igazolják

ezt a megállapítást. Nagy bizalom és megtiszteltetés nyilatkozik meg azért a kongregáció részéről azok iránt, akiket a felvételre kiszemel. Képességet és akaratot tételez fel bennük. Bizonyos fokú szellemi és lelki nivó, az álláshoz és korhoz mért szellemi nivó elengedhetetlen kellék azokban, akik a kongregációba jelentkeznek. De a képesség mellett akarat is szükséges: a hétköznapiság leküzdésére és a kongregációs eszménynek saját magukban való megvalósítására törő akarat.

A kongregáció céljának megértése és teljes akarral való átkarolása az első követelmény minden kongreganistában. A célnak tudatos keresztülvitelében rejlik az erő. A kongregáció célja a magasabb keresztény élet. Ha némelyek magasabb keresztény életről hallanak, mindjárt szerzetesi életre vagy rendkívüliségekre gondolnak. A magasabb keresztény élet nem egyéb, mint a következőket, az élet minden körülményét átható keresztény élet, az igazi katolikus elveknek, életfelfogásnak érvényre juttatása állásunkban, hivatásunkban, melybe Isten gondviselése helyezett.

Isten akarata, hogy különböző hivatások legyenek; akarata az is, hogy ezeket a hivatásokat a keresztény gondolat, a katolikus szellem éltesse. Azért vannak külön kongregációk minden kor, társadalmi állás és hivatás részére. A kongregáció az egyes hivatásokban akarja tökéletesíteni tagjait, a hivatásokat és állásokat pedig beállítani a Krisztus-ország, az Egyház szolgálatába.

Gyönyörű dolog szemlélni a keresztény eszmények diadalát mindenegybes állásban és hivatásban. Vértanúkat látunk az ókorban a császári udvarban, az előkelők és rabszolgák közt. Szentek emelkednek ki a gyermekek és gyenge szűzek, a tudósok és az egyszerű földművesek, a munkások és a katonák soraiból. Az ókor és a középkor szentjei mellett ott állanak a modern szentek, az erény hősei a mai kor-

ból, a Ferrini-k, a Garcia Moreno-k, a Vrau-k, az Ozanom-ok.

De amit általánosságban mondhatunk a keresztény eszmények diadaláról, azt mondhatjuk a kongregáció eszményéről külön is. Nincs állás, nincs hivatás, nincs nem és életkor, mely ne dicsekedhetnék kongreganista hősökkel. A vértanú Mexikó is rámutat vértanú-kongreganistáira, a miniszteri székek, a fejedelmi trónok, a munkászubzony, a család szentélye, az iskolapad, az egyetemi katedra, a bíbor és a kolostor mindmegannyi változat, melyben a kongreganista eszmény más és más alakban megújul az Egyház fenséges színpadán. Egy eszme győzedelmeskedik itt újból meg újból: az állapotbeli keresztény tökéletesség diadalmas eszméje.

2. *Mi ez a tökéletesség*, melyre a kongregáció felvezeti tagjait? — Mindenekelőtt az állandó kegyelmi élet. Magától értetődő dolognak látszik és mégis alapja mindennek, a legfontosabb. A kifelé ható élet csak a benső életforrásból patakszik. A kongregáció halhatatlanná akarja tenni azokat, akik magukat átadták nevelő hatásainak, halhatatlanná nem fizikai, hanem erkölcsi, természetfölötti értelemben. A kongreganista mindenekelőtt megszilárdítani törekszik magában a kegyelmi életet, hogy soha a bűn halálával meg ne haljon.

Ezzel egyértelmű, hogy a kongreganista első-sorban is szilárd és következetes Isten és az Egyház parancsainak betartásában. Talán jobban kell még hangsúlyoznunk az Egyház, mint az Isten parancsait, nem mintha amazok fontosabbak volnának ezeknél, hanem azért, mert az Egyház iránti engedelmességből tűnik ki leginkább a valódi katolikus érzés és gondolkodás. Kevés ez, igaz, nem más, mint a lelkiélet abc-je, de ez a kevés is, — vasárnap, péntek, a tízparancsolat — ha szilárd állhatatossággal cselekedjük meg, minden ellenvetés, gúny, lemosolygás, benső restség, külső akadályok ellenére is, csodálatosan jellemfej-

lesztő és akaratedző erővel hat, felvértezi lelkünket nagyobb dolgokra. Aki következetes a kevésben, következetes a nagyban is. És bárha csak minden kongreganista a sokezer között Isten és az Egyház parancsának alapján tökéletes katolikus, soha misét, bűjtöt el nem mulasztó katolikus, lelkét trágár gondolattal, szóval, cselekedettel be nem mocskoló katolikus volna! Ha csak igazi családapa, gyermek, tanár, katona, tisztviselő, munkás volna mind az a sokezer, aki egyszer a máriás zászlóra esküdött — milyen lelki energiát jelentene ez a családi szentély és a társadalom alapjainak biztosítására és helyreállítására!

A kongreganista életideál továbbá a világ szellemének leküzdésében áll. A kongreganista általánosságban nem szerzetes és pap, hanem világi férfi. A világban kell forgolódnia, de a világ savának kell lennie. Mi lenne azonban belőle akkor, ha megfordítva, a világ volna az ő sava, ha a világ szelleme töltené be a kongreganista lelkét! Neki kell elsősorban saját magában leküzdenie a világ szellemét, hogy a világ apostola lehessen. Szalónokban kell megfordulnia, de a szalónok fertőzésétől tisztán tartani lelkét! A kongreganistának tudnia kell, hogy a mai színház, a mai mozgó, a mai ú. n. irodalom, a mai tánc, a mai fürdő mit jelent erkölcsi szempontból és tudnia kell, hogy mily állást kell elfoglalnia mindezzel szemben. „Ha a világnak tetszeném, már nem volnék Krisztus szolgálója”, mondja Szent Pál.

Merőben katolikus gondolkodás, egyházas érzés és tudatos lelkiélet, mely naponta közelebb iparkodik vinni a lelket Teremtőjéhez, és végre apostoli lelkület, a környezet, a család, a társadalom, a világ lelki meghódítását célzó buzgalom és akarat a kongregáció legmagasztosabb lelki célkitűzései.

Ezeknek az eszményeknek kell élniök már minden jelöltben, mikor a kongregáció előcsarnokába teszi lábát. Ezeknek az eszményeknek kell eleve-nebb és elevenebb szint öltetniök, mélyebben és mé-

lyebben tölteni be a kongreganista lelkét, minél hosszabb időn át követője a máriás zászlónak. A máriás zászlónak, mondom, mert ami a kongreganistát igazán kongreganistává teszi, az, hogy eszményeiért Szűz Mária zászlaja alatt küzd.

Boldog Grignon, akinek könyvét minden kongreganistának soha eléggé ajánlani nem lehet, a Máriatiszteletet a legrövidebb, a legbiztosabb és egyszersmind a legkönnyebb, a legkedvesebb útnak nevezi, mely felvezet a lelkiélet tökéletességére, fel Krisztushoz, a szívek királyához. Nem is lehet ez másképp, mert Mária az összes krisztusi kegyelmek közvetítője és kiosztója. Isteni módon zseniális gondolat azért a lelki tökéletesedés problémáját Szűz Máriával oldani meg. Ez a zseniális, Istentől sugallt gondolat a kongregáció megalapítójában fogamzott meg a legcéltudatosabb határozottsággal. Azért irígylendő minden kongreganista, mert magáról mondhatja el Boldog Grignon szavait: „Boldog, ezerszer boldog a lélek itt a földön, melynek a Szentlélek kinyilatkoztatja Szűz Mária titkát és megnyitja ezt a zárt kertet, melyet odaenged ehhez a lepecsételt forráshoz, hogy abból a kegyelem élő vizeit merítse és teli szájjal igyék belőle!” (Szűz Mária titka 18. o.)

Ezekért az eszményekért küzdünk mi valamenynyien a máriás lobogó harcosai. Amen.

A SÁTÁNTIPRÓ ASSZONY

(FOGADALOM NAPJA)

Ismét lelkünk előtt áll a mai napon a Szeplőtelen, tizenkétszáz éves koszorújával fején, a nap sugárruhájába öltözve, lábai alatt a hold, sarka a kígyó szétzúzott feje fölött.

I. *Kettős gondolat* ragadja meg e napon lelkünket: a teljes győzelem a gonosz fölött és az emberi természet legdicsőbb felmagasztalása. A kígyó, a föld és a hold fölé emelkedik diadalmasan a Szűz mennyei alakja, jele annak a győzelemnek, melyet aratott mind a fölött, amit világnak, vétéknek és pokolnak nevezünk. Lába alatt terül el minden, ami gonosz, ami bűn, ami hiú, változó és mulandó a világon. A nap sugárzó fénye palástként veszi körül királynői alakját, tizenkét csillagból fonták a dicsőség koszorúját feje körül: ez az emberi természet felmagasztalása Isten trónjáig Isten Anyjában, a Szeplőtelen Szűzben.

„Ellenségeskedést vetek közéd és az asszony közé, ivadékod és ivadéka közé. Az széttiporja fejedet, te pedig a sarka után leselkedel.” (Gen. 3, 15.) A sátángyűlölet mintegy belé van teremtvé, az ellenségeskedés a gonosszal lényéhez tartozik, elválaszthatatlan tőle, személye el sem gondolható e gyűlölet és ellenségeskedés nélkül.

1. Azért *sohasem állott* még a legcsekélyebb dologban sem *a gonosz uralma alatt*, sem fogantatásában, sem azután; soha bűn, akár súlyos, akár bocsánatos, akár személyes, akár áteredő, soha semmiféle erkölcsi hiba vagy tökéletlenség nem vetette rá árnyékát fennkölt égi alakjára. Közte és a sátán közt

az elképzelhető legnagyobb ellentét szakadéka tátong. A győzelem, melyet Lucifer fölött aratott, az elképzelhető legteljesebb. Fia által megtörte a sátán uralmát a földön; a megváltás, az Egyház története az ő harcának s győzelmének története a gonosz fölött.

2. Személye az emberi természet *legnagyobb felmagasztalása*, felmagasztalása mondhatni a végteleig. Az istenanyai méltóság véges mértékkel nem mérhető. Benne tündöklük a női nem legtisztább eszményképe, a tiszta emberiség soha el nem homályosuló mintája. Mindezt azonban nem a természet, hanem a kegyelem teremtette meg benne. A megszentelő malaszt létének első pillanatában oly bőségben árasztotta el lelkét, mint soha embert vagy angyalt el nem árasztott a világ kezdete óta. Ő Fia mellett egyedül a malasztal teljes, a legtisztább, a szeplőtelen.

II. Ez a kettős gondolat *lelkesíti a kongregációt* is: a gyűlölet és harc sátán ellen és a kegyelemtől áthatott, tiszta lélek. Minden kongregáció mintegy Szűz Mária folytatása, életének titokzatos ismétlése a földön, valamikép új megtestesítője a világban, titokzatos teste. A kongreganisták a sátántipró Asszonyoknak sátántipró gyermekei; a gonosz elleni gyűlölet és harc szent örökségül jutott nekik, égi Anyjuk tiszta emléiből szívták azt magukba.

1. *Sátán uralmának letörése* életük lelkesítő célja. A halálos bűnnek, a bocsánatosnak, a hibáknak, a világ szellemének kérlelhetetlen harcot üzennek. Harcot üzennek a gonosznak nemcsak saját szívükben, hanem a világban is. Apostoli lelkület hevíti őket, nincs nyugtuk, nincs békességük, amíg a gonosz uralmát maguk körül látják a világban: „Ellenségeskedést vetek közéd és az asszony közé, ivadékok és ivadéka közé.”

2. A második eszmény, mely őket lelkesíti, a malasztal teljes, *tiszta lélek*. Védni, megőrizni, gyarapítani a megszentelő kegyelmet, ezért élnek, ezért

küzdenek, ezért áldoznak fel mindent, amit a világ szeret vagy nagynak tart. Jócselekedetek, erénygyakorlás, szentségek felvétele által napról-napra növelik magukban ezt az isteni életet, mely őket lelki édesanyjukhoz mind hasonlóbbá teszi.

A kongregáció nem pusztán imatársulat, hanem szervezett hadsereg a gonosz ellen. A tervet megállapítani, a harcot irányítani a magisztrátus feladata. Már a jelölteket be kell vezetni a fegyverforgatás szent művészetébe és megtölteni ezzel a harci szellemmel.

3. Jelentőségteljes a mai nap *fogadalomtételével*, megújításával. Minden kongregációs ígéret, felajánlás jelentőségteljes tény az egyes kongreganista és az egész kongregáció életében.

Jelentőségteljes a kongreganista életében, mert ezen a napon Szűz Mária zászlaja alá szegődik, aki számára minden jó forrása: „Minden jó vele együtt jutott osztályrészül nekem.”

Hatása átnyúlik az örökkévalóságba: Szűz Mária mintegy lehajtja szűzi fejét gyermekéhez, elfogadja felajánlását, szent szövetségét, szent frigyet köt vele, kezét kezébe teszi és mondja: Örökké tart ez a frigy! Hatását látni fogod majd egykor az égben.

Jelentőségteljes nap a kongregáció életében is. Új csapat szegődik a Szűzanya zászlaja alá. A harcosoktól, a tagoktól függ, milyen a hadsereg, milyen a kongregáció. Szaporodjék számban, szaporodjék erőben! Legyen „acies ordinata”, rendezett hadsereg a gonosz letörésére a világon. Zászlaján az eszményi tisztaság képe!

Fogadalomtétel, fogadalomújítás — a hűség megerősítője. Mit jelent a kongregáció iránti hűségben meginogni? Mit jelent a kongregációhoz hűtlen lenni? — Sem kísértés, sem földi előny, sem személyes ambíció, sem gúny el nem szakíthat minket Szűz Mária zászlajától.

A kongreganistára külön próbák várnak. Érezteti

vele a világ, hogy nem a világból született, nem az ő gyermeke. Idegennek, más világból valónak tekinti, azért megveti, elnyomja. Ne féljünk! Ez a zászló már egyszer meggyőzte a világot és győzelme az idők végéig biztosítva van. Ne hozzunk soha szégyent Szűz Mária fehér zászlajára! Te fehér sereg, előre a harcba!

AZ IFJÚSÁG HÓDOL A SZEPLŐTELENNEK

1929 DECEMBER 8

Holnap fél 8 órakor megkondulnak a város összes templomainak harangjai és érchangjukkal hódolati ünnepélyre hívják a város egész ifjúságát a Szeplőtelen képe elé, akinek felmagasztaltatása háromnegyed százados évfordulóját ünnepli az Egyház.

Impozáns közös áldozással és ünnepélyes ön-felajánlással teszi nevezetessé ezt a napot hazánk ifjúsága. Nem múló aktus lesz ez a felajánlás, hanem maradandó nyomokat fog hagyni lelkükben még későbbi években is, ha már egyszer az élet küzdő-terén fognak állni, vagy amikor már az élet alkonyának árnyékai sötétleni kezdenek a láthatáron; mert nem külsőség, hanem belső szükséglet, a bizalom és a szeretet szent ösztönzései viszik őket az Immaculata oltára elé. Lelkükben ég a jövő küzdelmek nagyságának előérzete és készíti őket, hogy legdrágább kincsüket, életüket, örökkévalóságukat a leghatalmasabb Védőasszony oltalma alá helyezték. Ösztönzi őket a szeretet, hogy minden erejüket, képességeiket és tehetségeiket, egész személyüket megszentelésre, érdemre, munkára, apostoli kezdeményezésre, védelemre, harcra ajánlják annak, akinek első királyunk felajánlotta országát, koronáját.

1. Az ifjúságnak *különös oka* van hódolni, felajánlani magát a Szeplőtelennek. Mert ha a lelki érintetlenség és integritás a család, a társadalom, a nemzet és minden kor legszebb díszé és egyúttal ereje is, azért mégis elsősorban az ifjúság ékessége és élet-ereje, mely kihat nemzedékekre és évtizedekre. Romlott ifjúból romlott férfi, romlott hajadonból romlott

anya, romlott ifjúságból romlott család sarjadjik. Az ifjúság fertőjéből szivárogoz át a méreg a családok életforrásának vizeibe. Az ifjúságnak elsősorban van oka oltalmába helyezni és felajánlani magát az Immaculatának.

De maga az Immaculata-ünnep is lényegben az ifjúság ünnepe. Mert az Immaculata titka az örök ifjúság titka. Kegyelembőség és tisztaság ifjúvá tesz, míg a bűn öreggő, életűnttá teszi a lelket. Győzelmi pálmákat lenget már előre ifjúságunk a holnapi napon, bizva — nem saját erejében, hanem Annak oltalmában, akinek felajánlja magát és várja kezéből egykoron a dicsőség koronáját.

2. Az Immaculata-kultusz azonban nemcsak az ifjúság keretein belül mozog, jelentősége általánosabb kiterjedésű, *világgraszoló*. Az Immaculata-kultusz körünkben szembe találja magát egy téves, degenerált természet-kultusszal. Ez a helytelen, gyászos természet-kultusz az emberi természet teljes félreismeréséből veszi eredetét. Leginkább csak földi, érzéki vonatkozásban tekinti az embert. Az emberi természet e százalmas félreismerésének magyarázata, hogy az ember Istentől elszakadt és kibontakozott a természetfölötti világfelfogásból. Ezzel szemben áll az Immaculata, az emberi természet igazi eszménye, Istentől való legbensőbb függésében és az Ő nemesítő s fel-emelő kegyelmétől átvilágítva, új életre teremtve. Az Istenhez rendeltség az emberi természetbe bele van vésve és bele van teremtve; nélküle nem is valódi ember az ember, hiányzik valami legbensőbb természetéből. Azért mondja Förster, hogy a modern isten-tagadók nem is értik fel ésszel, hogy az istenhit elvetésével voltaképp mit is veszítettek. Önlényüknek felét veszítették el.

Az Immaculata a visszavezető út az istentávo-lás útvesztőjéből. Soha teremtmény szorosabban nem sűmült Teremtőjéhez, mint a Szeplőtelen, akit a bűnnek semmiféle szakadéka sem választott el a

szentség forrásától. Egyesülése Istennel nemcsak erkölcsi, hanem fizikai is. Benne eggyé lesz az ember Istennel, amennyiben az ellentmondás nélkül egyáltalán csak lehetséges. Ez az istenítése az emberi természetnek a kegyelem által, melyről a hit szól s mely az Immaculata dogmájában nyer legragyogóbb életkifejezést, merőben ellentéte annak az önistenítésnek, melyről a naturalizmus és panteizmus álmodozik. A Szeplőtelen tisztelete egyúttal a legnemezebb, a legigazibb test-kultusz is, mert azt a lényt állítja elének, aki halandó testében legyőzte a rothadást. Ő legyőzte Fiának erejével a rothadást, mert szűz maradt és isteni Gyermekeket adott a világnak. Amazok pedig a vétkes test kultuszával keresik a rothadást, egyéni és társadalmi rothadást, mert nem szűzek és mégsem hoznak embert a világra és vérüket megfertőzve a férgek áldozatai lesznek.

Az Immaculata-eszmény a tisztaság és az Istentől áthatottság eszménye. Ez a kettő kell a mi korunknak. Egyik feltételezi a másikat. Ennek tagadása új tévelye korunknak. Tiszta nemzedékért küzd, de Isten nélkül, vagy Istent akarja keresni a szenvedély áldozata nélkül. Egyik sem sikerül. Az Immaculata összekapcsolja a kettőt, megszemélyesíti önmagában. Azért oly időszerű, oly égetően jelentőségteljes ma is, kihirdetésének 75-ik évfordulóján az Egyháznak ez az égi magasságokba embert felemelő dogmája, korunk nagy jele ez és egyedül üdvözítő orvossága. Amen.

AZ OLVASÓ LÉLEKTANA

Mielőtt Haydn, a nagy zeneköltő, munkához fogott, kezébe vette olvasóját és imádkozott.

Mit talált ez a lángelme a rózsafüzérben, ami lelkét megihlette? Kétséggkívül nemcsak lélektani megihletődést, hanem Isten kegyelmét kereste munkájához. De inspirációt is merített. A rózsafüzérben nemcsak lelkierő, hanem szent megihletettség és poézis is rejlik. De mind ennél több: a rózsafüzér imádságnak valami természetfölötti pszichológiája van.

1. MIÉRT ÁLL A RÓZSAFÜZÉR ELEJÉN A HISZEKEGY?

Mert a rózsafüzért csak az imádkozhatja úgy, amint kell, akinek egész lelkében elevenen él a hit. Aki nem az egyszerű anyóka, sem a jámbor zárdanövendék lelkével, nem megszokottságból vagy kényszerből, nem primitív intelligenciával sem pusztán gyermeki naívsággal, hanem önszántából, meggyőződésből, szabad, intelligens férfi-mivoltának tudatában veszi kezébe az olvasót és imádkozza, abban elég magas hitéletet, sőt élettökéletességet tételezünk fel.

Nem mintha a rózsafüzér imádkozása magában véve oly magasfokú, rendkívüli erénygyakorlat vagy hősi cselekedet volna. Hiszen ugyanazok a hitágazatok nyílnak itt meg lelkünk előtt, melyeket már gyermekkorunktól fogva ismerünk, melyeket minden katolikus ember hisz és vall. Mindezek hite s vallása értelmünktől nem követel nagyobb alávetést, mint katolikus hitünk maga.

A nehézség pedig, melyet a rózsafüzér imádkozá-

sában esetleg tapasztalunk, magában véve nem nagyobb, sőt talán kisebb a kötelező vasárnapi szentmise ájtatos meghallgatásánál vagy a pénteki böjt lelkiismeretes betartásánál.

Az olvasó imádsága, bár magában véve mint ima-gyakorlat is bizonyára felemelő, magasztos valami, mégsem annyira saját természeténél fogva jelent nagy lelki tökéletességet, hanem annak intelligens, öntudatos imádkozójában ilyenre vall, azt feltételezi, tanújele és bizonyítéka a fejlett hitéletnek és bátor hitvallásnak.

Aki a rózsafüzért szívesen, lelki örömmel imádkozza, félreismerhetetlen tanúbizonyságot tesz jó katolikus ízlése mellett. Aki bátran, minden emberi tekintet mellőzésével imádkozza, biztos bizonyítékot nyújt arra, hogy lelkében erő és bizonyos keresztény heroizmus rejlik. Aki meggyőződéssel imádkozza, abban a hit nem alszik, hanem eleven, lángoló élet.

2. MIÉRT VEZETI BE AZ OLVASÓ MINDEN TIZEDÉT A MIATYÁNK?

Mert annak lelkében, aki a rózsafüzért imádkozza, a „Jöjjön el a te országod” szelleme lakozik. Az eleven hitből önként nő ki a hitért való buzgóság. Az a lélek, mely igazán kedvét találja a rózsafüzér imádságában, örömmel szemléli az Üdvözítő és szent Anyja hősi erényeit, áldozatait, lelki nagyságát, szeretetét, önként apostoli lélekké lesz. Aki látja, szemléli a rózsafüzér titkaiban, mit tett, mit szenvedett egy Isten teremtményeiért; aki átérti, mily hősies küzdelmet folytatott Krisztus és Szűz Mária az emberi nem megváltásáért, és átérzi annak a természetfölötti cél-nak magasztos voltát, melyre az emberiség a hit igazságainak lépcsőin hivatva van felemelkedni: annak vágyai, törekvései túllépik egyéni kis élete határait, s lelke kiárad az egész világra, hogy maga is minde-nütt boldogítson és üdvözítsen.

„Szenteltessék meg a te neved, jöjjön el a te

országod, legyen meg a te akaratod" — ezt imádkozza, és mintha titokzatos erő ragadná meg lelkét, úgy tör ki szíve mélyéből a könyörgés ahhoz, aki által egykoron az egek ura leszállott a siralom völgyébe, hogy nekünk az elvesztett isteni kegyelmet visszaszerezze: „Szűz Mária, Istennek szent Anyja, imádkozzál értünk bűnösökért!” És ez a titokzatos erő oly hatalmas, hogy ajkunk tízszer mondja ugyanazt a könyörgést.

3. MIÉRT ZÁRJA LE A RÓZSAFÜZÉR MINDEN SZAKASZÁT A DICSŐSÉG?

Mert ez az imádság a hitből fakadó öröm forrása, és ez az öröm Istent dicsőítő éneken ölt magára szemlélhető alakot. Nem is lehet ez másképp, mikor minden öröm kútfeje oly közel áll lelkünkhöz!

A hit titkainak imádságos szemlélése e földön a dicsőségteljes igazságok mennyei látásának előérzetét adja. A fenséges és a lelket egész valójában megrendítő isteni titkok mondhatni „méztől áradóakká” lesznek, mikor azokat a Mindenhatónak könyörülő, gyengéd atyai szeretete veszi körül: a Mindenható maga is gyermek lesz és édesanyát választ, hogy hozzánk egészen hasonló lehessen: „Üdvözlégy Mária, Istennek szent Anyja!”

*

Hangoztassuk erős, férfias meggyőződéssel a „Credo”-t, küldjük ég felé a próféták epedő vágyával az „Adveniat” fohászt, zengjük az angyalok dicsőítő karával a „Gloria”-t, és közben alázatos, gyermeki meleg szívvel rebegje ajkunk: „Ave, ave Maria!”

Üdvözlégy te; aki Istenünket a betlehemi istállóban világra szülted! Üdvözlégy te, aki őt a kereszten értünk feláldoztad! Üdvözlégy te, aki mellette ülsz a dicsőség székén és értünk bűnösökért könyörögsz!

Életerős, áldozatra kész, buzgó és mégis, vagy jobban mondva épp ezért mindig örvendező lelkeket

teremt a rózsafűzér imádsága. Imádkozzuk azért férfias bátorsággal, gyermeki alázattal, meleg buzgósággal, Istenben és Szűz Máriában örvendező lélekkel!

Szent olvasó királynője, könyörögj érettünk!
Amen.¹

¹ *Rózsafűzér-esetek.*

1. P. Ogilvie János S. J., angol vértanú, halála előtt az őt körülálló embertömeg közé dobta rózsafűzérét. A rózsafűzér egy protestáns férfire esett. Ettől a pillanattól kezdve nem hagyott többé békét neki a gondolat: Miért is épp én reám? Megtért, katolikussá lett.

2. Spiegelfeld Ottó báró, kiváló katolikus férfiúról jegyzi meg felesége: „Mikor betegségében vele együtt imádkoztam a rózsafűzért, minden tized után kezével intett, hogy hallgassunk, és elmélkedésbe merült. Most Jeruzsálemben, Betlehemben, a Szentföldön vagyok, mondotta. Egy apáca, egy szerzetes sem imádkozza oly hosszú ideig a rózsafűzért, mint mi.” Szentföldi zarándokkeresztjét büszkén viselte és még a halálát hirdető lapra is rányomatta: Szentföldi zarándok.

3. A Kalocsai Néplap írja 1915 december 25-én: „A nagyvárad ügyvédi kar egyik szimpatikus tagja, Popity János dr. főhadnagy érkezett haza sebesülve az olasz harcterről. Popity már a háború eleje óta szolgálatot teljesített, résztvett a szerbiai hadjáratban, legutóbb pedig az olasz harctéren küzdött. A hős főhadnagy egyike volt a kalocsai főgimnázium legjelesebb tanulóinak. 1899-ben tett érettségét. A derék katonai megsebesülésének igen érdekesek a körülményei. A san martinói csatában egy éjszaka a futóárokban haladt előre. Előnyomulása alkalmával két holttest állotta útját. Nem akart rajtuk keresztül-gázolni, kikerülte őket. E közben természetesen teljesen kiemelkedett az árokból, úgyhogy a sűrű golyózápor elől semmi sem fedezte. Valóban, a combjában mintha ütést érzett volna, azonban az első pillanatban nem is gondolt sebesülésre. Társai biztatására azonban mégis vizsgálgatni kezdte a csípés helyét s valóban, a nadrágján golyóütötte lyukat talált, amely alatt alsóruhája merő vér volt. Szerencsére sérülése nem volt súlyos, csupán nagyobb mérvű horzsolás. De hogy sebe nem veszélyes, azt csak az isteni Gondviselésnek köszönheti. A golyó irányát a zsebében levő rózsafűzér, amely állandóan nála volt, térítette el. Ugyanis, amint később megállapítást nyert, az ellenes golyó olyan irányban jött, hogy okvetlenül has-, vagy agylövést okozott volna, de a zsebében levő rózsafűzérben megakadt, úgyhogy annak egy részét összemorzsolta, majd irányát változtatva a pénztárcáján ment keresztül és zsebkését horzsolva, az új irányban csak erősebb horzsolást okozott a combon. Dr. Popity mint kedves emléket őrizgeti a megrongált rózsafűzért, amelynek talán életbenmaradását köszönheti.

TARTALOM

Szűz Mária az igazi embereszmény	3
Mulier Desideriorum —	12
Szent vágyak Asszonya	12
Igazi Mária-tisztelet	16
Istennek szent Anyja	22
Sancta Maria	28
Immaculata	35
Ex te ortus est	43
Tőled született	43
Gyümölcsoltó	47
Csodálatos Anya	57
Magnificat	66
I. Szűz Máriának öröme	67
II. A modern ember öröme	68
III. Milyen a te örömöd?	70
Mater nostra	73
Mater amabilis	76
Virgo Potens	82
I. A Szűz lehívja a fölséges Istent a földre	83
II. A Szűz az elesett embert felemeli az égre	84
III. A Szűz a bukott anglyalt letaszítja a pokolba	86
Szűz Mária és az Egyház harcai	88
Szűz Mária pünkösdje	94
I. Szűz Mária tisztasága tökéletes	97
II. Szűz Mária tisztasága kipróbált	99
III. Szűz Mária tisztasága csodálatos	102
A lurdi Szűz	104
Igazság tükre	111
Bölcsesség széke	111
Örömünk oka	111
Lelki tiszta edény	116
Tiszteletreméltó edény	116
Áhítatnak jeles edénye	116
Titokzatos rózsza	121
Dávid király tornya	121
Elefántcsont torony	121
Aranyház	125
Frigy szekrénye	125
Mennyország ajtaja	128

Hajnali csillag	123
Szűz Mária, a hajnali csillag	131
Szűz Mária, a remény csillaga	139
1. Fáradtságos munka	140
2. Kemény megtagadás	141
3. Kesorú szenvedés	143
1. Példája	143
2. Imádsága	145
Szűz Mária, a béke csillaga	147
1. Miért akar számunkra a béke csillaga lenni?	150
2. Hogyan lesz Szűz Mária a bűnösök számára a béke csillaga?	152
Szűz Mária, a tenger csillaga	156
I. A kétségek sötétsége	158
II. A kísértések vihara	160
III. Az elhagyatottság éjtszakája	161
Szűz Mária, az esteli csillag	163
Ecce Mater tua	170
Mediatrix gratiarum	177
Maria Reparatrix	184
A pápák Szűz Máriáról	185
XIII. Leó tíz enciklikája	186
X. Pius: „A Szent Szűz közreműködött a világ megváltásában.”	186
XI. Pius: „Mária: Reparatrix.”	187
A szentatyák	187
„Krisztus társnője.”	188
A kegyelemközvetítő	189
Non moriar, sed vivam	194
Virgo fidelis	200
Függelék	207
Alkalmi beszédek	207
A Mária-kongregáció nagy célkitűzései	207
A sátántipró Asszony	212
(Fogadalom napja.)	212
Az ifjúság hódol a Szeplőtelennek	216
(1929 dec. 8.)	216
Az olvasó lélektana	219
1. Miért áll a rózsafüzér elején a Hiszekegy?	219
2. Miért vezeti be az olvasó minden tizedét a Miatyánk?	220
3. Miért zárja le a rózsafüzér minden szakaszát a Dicsőség?	221

